

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ ВИМІРІ

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської науково-практичної
конференції
(3 квітня 2026 року, м. Харків, Україна)

Харків – 2026

УДК 327(100)(063)

М83

Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України

(№952 від 10 грудня 2025 року)

Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

(протокол № 9 від 24 квітня .2026 року)

Голова редакційної колегії:

Наталія Вінникова, доктор політичних наук, професорка

Редакційна колегія:

Валентина Шамрасва, доктор політичних наук, професор

Ірина Пересипкіна, к.політ.наук, доцент

Ірина Панова, к.екон.наук, доцент

Адреса редакційної колегії:

61022, м. Харків, майдан Свободи 6,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»,

кафедра міжнародних відносин, к. 264,

тел. (057) 705-10-59,

e-mail: interrelations.conference@gmail.com

М83

Міжнародні відносини у глобальному та регіональному вимірі : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (3 квітня 2026 року, м. Харків, Україна) / За ред. Н. А. Вінникової. [Електронний ресурс]. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. – Систем. вимоги: процесор Pentium-класу; ОС Windows 7/10; Acrobat Reader 10. – (PDF 232 с.)

До матеріалів увійшли тези наукових доповідей науковців, практичних діячів, викладачів та здобувачів, що присвячені таким питанням, як: роль України у формуванні сучасної архітектури безпеки; регіональні виклики безпеці та колективні відповіді у фрагментованому світі; гібридні загрози, кібербезпека та майбутнє міжнародних відносин; енергетична безпека та захист критичної інфраструктури в часи турбулентності; миробудівництво в епоху зростання глобальних конфронтацій; військова дипломатія: балансування жорсткої сили та стратегічного діалогу; ШІ, безпека та етичні виклики в міжнародних відносинах

URI <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/25655>

УДК 327(100)(063)

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2026

ЗМІСТ

<i>Vinnykova Nataliya</i> <i>Artificial intelligence as a security dilemma: global risks and governance responses</i>	8
<i>Архіпова Марія</i> <i>Російсько-українська війна як чинник реформування європейської безпеки</i>	13
<i>Белянчева Злата</i> <i>Воєнна дипломатія України в умовах повномасштабної війни: безпековий, енергетичний і ядерний виміри</i>	16
<i>Войтенко Вероніка</i> <i>Вплив глобальних криз на систему міжнародних відносин</i>	19
<i>Гайденко Юлія</i> <i>Британсько-Європейські відносини після BREXIT</i>	21
<i>Дерев'янюк Ігор</i> <i>Асиметрія в сучасній архітектурі безпеки: досвід війни Росії проти України</i>	25
<i>Жемелко Данило</i> <i>Логістична стійкість як фактор національної безпеки</i>	29
<i>Клеветенко Володимир</i> <i>Моделі міжнародних гарантій безпеки: уроки для України</i>	33
<i>Кукало Анастасія</i> <i>Регіональні міжнародні організації як механізм колективної відповіді на сучасні безпекові виклики</i>	36
<i>Куц Юрій Олексійович</i> <i>Стойкість місцевого самоврядування в механізмі надання адміністративних послуг в період воєнного стану в Україні</i>	40
<i>Мурадова Владислава</i> <i>Гібридні загрози у контексті регіональних конфліктів: приклад Східної Європи</i>	43
<i>Ніколаєва Майя Іванівна, Кадук Наталя Іванівна</i> <i>Роль України у досягненні стратегічної автономії Європейського Союзу</i>	46
<i>Острецька Анастасія</i> <i>Трансформація моделей лідерства в умовах сучасних регіональних безпекових викликів</i>	49
<i>Павлик Анна Ерозія</i> <i>Договору про ліквідацію ракет середньої та малої дальності в архітектурі міжнародної безпеки</i>	54

<i>Пересипкіна Ірина Валентинівна</i> <i>Український вимір трансформації глобальної безпеки у XXI столітті</i>	<i>57</i>
<i>Рукас Тетяна, Марченко Іван Сергійович</i> <i>Стратегічне суперництво США та КНР як рушійний чинник сучасної архітектури безпеки ...</i>	<i>61</i>
<i>Світлична Аміна</i> <i>Економічна стійкість України як фундамент нової європейської системи безпеки</i>	<i>64</i>
<i>Сізокрилов Михайло</i> <i>Європейська інтеграція як складова гарантій безпеки для України і Молдови</i>	<i>68</i>
<i>Юлія Седляр</i> <i>Освітня та наукова дипломатія як інструмент сучасної зовнішньої політики</i>	<i>72</i>
<i>Солових Віталій Павлович</i> <i>Роль штучного інтелекту у формуванні нової архітектури глобальної безпеки</i>	<i>75</i>
<i>Сук Марія</i> <i>Енергетична безпека як чинник національної стійкості України в умовах сучасних викликів</i>	<i>78</i>
<i>Троян Володимир</i> <i>Регіональні виклики безпеці Ізраїлю</i>	<i>81</i>
<i>Федів Юлія</i> <i>Штучний інтелект у міжнародних відносинах: безпека, етика та глобальні виклики</i>	<i>84</i>
<i>Хлівний Олександр</i> <i>Енергетичний фактор в українсько-італійських відносинах під час повномасштабного вторгнення</i>	<i>88</i>
<i>Хоменко Наталія</i> <i>Роль Китаю у глобальному управлінні продовольчою безпекою</i>	<i>92</i>
<i>Шамраєв Василь</i> <i>Багатостороннє економічне співробітництво як фактор міжнародної безпеки</i>	<i>95</i>
<i>Шамраєва Валентина Михайлівна</i> <i>Глобальне суперництво великих держав та європейська регіональна безпека: виклики XXI ст. ...</i>	<i>99</i>
<i>Шиян Дмитро</i> <i>Економічні наслідки арабської весни, як чинник трансформації регіональної системи міжнародних відносин на Близькому Сході</i>	<i>103</i>
<i>Шумова Олександра</i> <i>Кіберкомпонент гібридних загроз як фактор переосмислення колективної безпеки</i>	<i>107</i>

<i>Bukata Petro, Panova Iryna</i> <i>Artificial Intelligence in the field of information security: subjectivity and legislative challenges</i>	<i>111</i>
<i>Chernyshova Larysa</i> <i>Cyber threats as an instrument of hybrid economic warfare in contemporary international relations</i>	<i>115</i>
<i>Dobii Anastasiia</i> <i>Artificial Intelligence in countering hybrid threats: the legal dimension for Ukraine.....</i>	<i>118</i>
<i>Faiier Olena, Sukhostavets Leontii</i> <i>Visualizing resilience: strategic narratives and the transition from security consumer to security provider</i>	<i>121</i>
<i>Fashchevskyi Nazar</i> <i>The Impact of the Russian-Ukrainian War on European Defence Capabilities.....</i>	<i>125</i>
<i>Fomichova Lilia</i> <i>Ukraine's role in the security of Eastern Europe and The Black Sea region</i>	<i>129</i>
<i>Kharenko Dmytro</i> <i>Strategies for enhancing energy security: grid decentralization and anti-corruption control in the critical infrastructure sector.....</i>	<i>134</i>
<i>Kyrylo Kiriakov</i> <i>Synthetic Content in Digital Diplomacy: Threats to Information Security</i>	<i>137</i>
<i>Kovryha Elina</i> <i>Synergy of soft power and security policy of the Republic of Korea in the context of hybrid threats..</i>	<i>139</i>
<i>Krasnokutskyi Borys</i> <i>Resilience of EU marine energy hubs to logistical shocks</i>	<i>142</i>
<i>Kritsyna Olesia</i> <i>The impact of hybrid threats on the national identity of EU countries.....</i>	<i>146</i>
<i>Liubota Dmytro</i> <i>Artificial Intelligence in digital diplomacy: risks to the credibility of official state communication ...</i>	<i>149</i>
<i>Lytvynchuk Anna</i> <i>The weaponization of energy. How critical infrastructure became the new front line in hybrid warfare</i>	<i>153</i>
<i>Mahlakelidze Maiia</i> <i>Transformation of the global security architecture under the impact of the Russia–Ukraine war</i>	<i>155</i>

<i>Mirosedi Olga</i> <i>“Belt and Road Initiative” as a tool for expanding China’s international influence.....</i>	<i>159</i>
<i>Miroshnychenko Tetiana</i> <i>Digital vulnerability of the state as a factor intensifying transboundary hybrid threats</i>	<i>163</i>
<i>Moroz Kseniya</i> <i>AI, security, and ethical challenges in international relations</i>	<i>167</i>
<i>Moroz Mariia</i> <i>Global threats: why does international law not work.....</i>	<i>170</i>
<i>Moskalenko Yelyzaveta</i> <i>Cultural narrative as a weapon: Ukraine’s soft power in the context of hybrid warfare</i>	<i>174</i>
<i>Nazarov Maksym</i> <i>Transformation of Central Asian foreign policy after 2022: evolving balancing among great powers</i>	<i>177</i>
<i>Onaiko Anastasia</i> <i>The confrontation between the United States and China in Southeast Asia: consequences for the ASEAN states.....</i>	<i>180</i>
<i>Panasenko Hanna</i> <i>Cyberdiplomacy as a mechanism for ensuring digital sovereignty and international security.....</i>	<i>183</i>
<i>Panova Iryna, Sidorov Mykhailo</i> <i>The security dimension of Ukraine–EU relations: theoretical and methodological foundations of research.....</i>	<i>187</i>
<i>Peftyts Vira</i> <i>Beyond the ocean: the dynamics of contacts between Argentina and the Democratic People’s Republic of Korea.....</i>	<i>192</i>
<i>Podlepina Polina</i> <i>International tourism as a tool of Ukraine’s public diplomacy in the context of current security challenges.....</i>	<i>195</i>
<i>Poliatskovyi Yaroslav</i> <i>Procedural guarantees and judicial review in the European Union sanctions regime: implementation in the Benelux states and implications for Ukraine</i>	<i>199</i>
<i>Pysarevskiy Mykola</i> <i>Generative Artificial Intelligence and disinformation as a challenge to international information security</i>	<i>204</i>

<i>Shamrayeva Valentyna Mykhailivna</i> <i>People's Republic of China-USA: cooperation through strategic rivalry</i>	207
<i>Shkurko Arsenii</i> <i>The privatization of force: economic logic and strategic challenges of PMCs</i>	210
<i>Sidorov Mykhailo, Panova Iryna</i> <i>Transformation of energy security in Ukraine and the EU under the conditions of the Russian–Ukrainian war</i>	214
<i>Starova Diana</i> <i>Contemporary state and prospects of the Ukrainian–Turkish strategic partnership</i>	217
<i>Subota Valentyna</i> <i>The role of international organizations in restoring Ukraine’s energy infrastructure during wartime</i>	221
<i>Vyhovska Olha</i> <i>Belonging-centred digital diplomacy and negotiation strategies in hybrid conflicts</i>	224
<i>Zhaivoronok Maryna</i> <i>Why do modern threats (cyber, hybrid) require a review of traditional security models?</i>	228
<i>Zhukova Arina</i> <i>Artificial Intelligence in judicial proceedings</i>	231

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A SECURITY DILEMMA: GLOBAL RISKS AND GOVERNANCE RESPONSES

Nataliya Vinnykova, Doctor of Political Sciences
Head of International Relations Department
V.N. Karazin Kharkiv National University
vinnykova@karazin.ua

Artificial Intelligence (AI) has become a defining force in contemporary international relations, reshaping the way states perceive security, power, and cooperation. While AI offers opportunities for innovation in diplomacy, conflict prevention, and global governance, it simultaneously introduces profound risks: autonomous weapons, cyberattacks enhanced by machine learning, and the manipulation of information ecosystems through deepfakes and disinformation. These challenges are not merely technological – they are deeply geopolitical, as global powers compete for dominance in AI development and regulation. Ethical dilemmas further complicate the picture, raising urgent questions about accountability, transparency, and the protection of human rights. In this context, the debate on AI in international relations must address the intersection of security, ethics, and governance, highlighting both the vulnerabilities and the tools states and institutions are developing to respond.

Artificial Intelligence significantly amplifies the scale and sophistication of cyber threats in international relations. AI-driven cyberattacks can automate intrusion attempts, adapt to defenses in real time, and exploit vulnerabilities faster than human actors. For instance, a 2020 study demonstrated that machine learning techniques could generate phishing emails more effective than human-written ones, highlighting the growing sophistication of AI-enabled cyber threats [6]. Deepfakes and synthetic media further destabilize trust between states by enabling disinformation campaigns that manipulate public opinion and diplomatic communication. AI-powered bots have also been deployed to spread coordinated propaganda on social media, as seen in the manipulation of narratives around the COVID-19 pandemic, where automated accounts influenced discussions and amplified misinformation [15]. These risks undermine the credibility of institutions and erode confidence in international cooperation, making cybersecurity a central concern in global governance.

The integration of AI into military strategies introduces both strategic advantages and ethical dilemmas. Recent reports confirm this trend: Ukraine's deployment of AI-enabled drones demonstrates how autonomous systems are already reshaping

battlefields [1]. A range of AI-focused projects supported by the European Defence Fund are designed to reinforce informational advantage, boost operational performance, promote system interoperability, enhance situational awareness, and drive innovation in AI-based defense technologies [4]. At the same time, UNIDIR stresses the urgent need for international norms to regulate autonomous weapons, noting that algorithmic misinterpretation could trigger unintended escalation [11]. These uncertainties highlight the necessity of treaties and cooperative frameworks to ensure technological innovation does not outpace ethical safeguards.

Against this backdrop, it becomes essential to examine how different states are incorporating artificial intelligence into their defense and security strategies, since national approaches reveal both the diversity of applications and the intensity of global competition in this domain. The United States and China stand out as the most prominent actors competing for dominance in military AI, each embedding artificial intelligence into their national security strategies. The U.S. focuses on operational speed and readiness, while China emphasizes military-civil fusion and autonomous systems.

The United States treats artificial intelligence not as an experimental technology but as an everyday operational tool embedded across its defense structures. The emphasis is made on AI for predictive maintenance, contested decision support, and advanced intelligence analysis [13], [14]. These frameworks highlight governance and human oversight while accelerating field deployment. In 2025, defense officials underscored AI's growing role in enhancing lethality, readiness, and innovation across all branches of the military, positioning it as a cornerstone of future U.S. defense capabilities [12].

China has embedded artificial intelligence deeply into its military modernization agenda, treating it as a driver of strategic transformation. The People's Liberation Army has showcased AI-enabled drones at the 2025 Victory Day parade, deployed autonomous surveillance and targeting systems, and integrated AI into command structures to enable rapid battlefield adaptation. Policy documents such as China's 15th Five-Year Plan institutionalize AI as a cornerstone of military innovation, with the stated goal of achieving full modernization by 2035. Recent analysis underscores that China's expanding AI arsenal is already reshaping its military posture, with drones and autonomous systems positioned at the center of its modernization strategy [3].

By contrast, Russia, has pursued AI integration under wartime pressure rather than through long-term strategic leadership. Its focus lies in reshaping command-and-control architecture, deploying automated battlefield management software, and experimenting with AI-enabled intelligence gathering and cyber operations. Incremental efforts to adapt

unmanned platforms with AI-driven software reflect attempts to compensate for technological isolation, as sanctions limit access to advanced components. Reports highlight that Russia's approach is reactive and constrained, underscoring the challenges of sustaining AI development while engaged in active conflict [2].

The accelerating integration of artificial intelligence into defense strategies has created a global environment of competition and uncertainty. Each state seeks advantage in autonomous weapons, surveillance, and predictive analytics, yet these ambitions carry significant risks. The United Kingdom has invested heavily in AI integration across defense operations, emphasizing partnerships with industry to improve intelligence analysis, logistics, and battlefield awareness.

France and Germany reflect Europe's cautious but determined approach. France's Defense Innovation Strategy (2023) [8] advances autonomy, cyber defense, and intelligence analysis, while Germany's updated AI Strategy (2023) [5] emphasizes ethical safeguards, NATO interoperability, and civilian-military balance. Together, they highlight Europe's effort to combine technological sovereignty with responsibility.

Japan's Defense Technology Strategy (2024) prioritizes missile defense, maritime surveillance, and robotics, closely aligned with U.S.–Japan cooperation [9]. South Korea's Defense Innovation 4.0 Strategy (2022) [10] focuses on surveillance along the DMZ, autonomous combat vehicles, and cyber defense, reflecting its unique security environment. Both countries show how alliance structures and regional threats drive AI integration, positioning East Asia as a critical arena in the global competition over military AI.

The integration of artificial intelligence into defense strategies across diverse regions demonstrates both the promise and peril of technological transformation in security affairs. Europe's cautious innovation and East Asia's alliance-driven modernization reveal how national contexts shape AI adoption, yet all converge on the reality that military AI is becoming a decisive factor in global competition. This competition is increasingly structured around the strategic asymmetry between the United States and China, whose divergent trajectories in AI research, military integration, and normative framing establish the parameters of global security rivalry. In parallel, the absence of binding international regulation perpetuates unresolved risks of escalation, accountability gaps, and systemic destabilization. Compounding these challenges, the diffusion of AI capabilities beyond state control – particularly to non-state actors such as terrorist organizations and private sector entities – introduces heightened uncertainty and undermines predictability in the strategic environment. Under the theme of global

competition and risks, these dynamics underscore the imperative for evidence-based governance frameworks capable of mitigating asymmetries, constraining diffusion, and ensuring that advances in military AI reinforce rather than erode international stability.

References:

1. Bondar, K. (2025, March 6). *Ukraine's future vision and current capabilities for waging AI-enabled autonomous warfare*. Center for Strategic and International Studies (CSIS). Retrieved from: <https://www.csis.org/analysis/ukraines-future-vision-and-current-capabilities-waging-ai-enabled-autonomous-warfare>
2. Bondar, K. (2026, February 10). *How Russia is reshaping command and control for AI-enabled warfare*. Center for Strategic and International Studies (CSIS). Retrieved from: <https://www.csis.org/analysis/how-russia-reshaping-command-and-control-ai-enabled-warfare>
3. Bresnick, S., Probasco, E. S., & McFaul, C. (2026, March 2). China's AI arsenal: The PLA's tech strategy is working. *Foreign Affairs*. Retrieved from: <https://www.foreignaffairs.com/china/chinas-artificial-intelligence-arsenal>
4. European Commission. (2025, December). Artificial Intelligence (AI) in Defence: Factsheet. Defence Industry and Space. Brussels: European Commission. Retrieved from: <https://defence-industry-space.ec.europa.eu/system/files/2025-12/Factsheet%20AI%20in%20Defence.pdf>
5. Federal Government of Germany. (2023). National AI Strategy (updated). Berlin: Federal Ministry of Education and Research. Retrieved from: https://www.bmfr.bund.de/EN/Research/EmergingTechnologies/ArtificialIntelligence/artificialintelligence_node.html
6. Gangavarapu, T., Jaidhar, C. D., & Chanduka, B. (2020). Applicability of machine learning in spam and phishing email filtering: Review and approaches. *Artificial Intelligence Review*, 53, 5019–5081 <https://doi.org/10.1007/s10462-020-09814-9>
7. Indian Defence News. (2025, July 24). *India gears up for future wars with drones, AI, and advanced combat vehicles*. Retrieved from: <https://www.indiandefensenews.in/2025/07/india-gears-up-for-future-wars-with.html>
8. Ministère des Armées. (2023). Document de référence de l'orientation de l'innovation de défense (DrOID). Paris: Agence de l'innovation de défense. Retrieved from: <https://www.defense.gouv.fr/aid/actualites/document-reference-lorientation-linnovation-defense-2023-droid-est-ligne>
9. Ministry of Defense of Japan. (2024). Defense of Japan 2024 (Annual White Paper). Tokyo: Ministry of Defense. Retrieved from: https://www.mod.go.jp/j/press/wp/wp2024/pdf/DOJ2024_Digest_EN.pdf
10. Ministry of National Defense (MND). (2022). Defense Innovation 4.0 Strategy. Seoul: Republic of Korea Ministry of National Defense. Retrieved

from:https://www.mnd.go.kr/mbshome/mbs/mndEN/subview.jsp?id=mndEN_031404000000 Retrieved from: https://unidir.org/wp-content/uploads/2025/07/UNIDIR_AI_military_domain_implications_international_peace_security.pdf

11. Persi Paoli, G., Afina, Y., Grand-Clément, S., Puscas, I., Mohan, S., & Abowitz, J. (2025). Artificial intelligence in the military domain and its implications for international peace and security: An evidence-based road map for future policy action. United Nations Institute for Disarmament Research (UNIDIR). Retrieved from: [https://docs-library.unoda.org/General_Assembly_First_Committee_Eightieth_session_\(2025\)/79-239-UNIDIR-EN.pdf](https://docs-library.unoda.org/General_Assembly_First_Committee_Eightieth_session_(2025)/79-239-UNIDIR-EN.pdf)

12. Shinego, W. (2025, April 24). Defense officials outline AI's strategic role in national security. DoD News. Retrieved from: <https://www.war.gov/News/News-Stories/Article/Article/4165279/defense-officials-outline-ais-strategic-role-in-national-security/>

13. U.S. Department of Defense. (2022). *Responsible Artificial Intelligence Strategy and Implementation Pathway*. Washington, DC: Office of the Chief Digital and Artificial Intelligence Officer. Retrieved from: <https://media.defense.gov/2022/Jun/22/2003022604/-1/-1/0/Department-of-Defense-Responsible-Artificial-Intelligence-Strategy-and-Implementation-Pathway.PDF>

14. U.S. Department of Defense. (2023). *Data, Analytics, and Artificial Intelligence Adoption Strategy*. Washington, DC: Office of the Chief Digital and Artificial Intelligence Officer. Retrieved from: https://media.defense.gov/2023/Nov/02/2003333300/-1/-1/1/DOD_DATA_ANALYTICS_AI_ADOPTION_STRATEGY.PDF

15. Zhang, Y., Li, J., Wang, X., & Chen, H. (2023). Social bots' role in the COVID-19 pandemic discussion on Twitter. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(4), 3284. <https://doi.org/10.3390/ijerph20043284>

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ЯК ЧИННИК РЕФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Архіпова Марія,
студентки 1 курсу групи УМВ-12,
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
arkhipova.mariia@student.karazin.ua

У сучасних безпекових умовах питання реформування європейської безпеки набуває особливої актуальності. Війна проти України виявила обмеженість чинних механізмів реагування на збройну агресію, засвідчила вразливість європейського безпекового простору та окреслила потребу в перегляді підходів до колективної оборони, інституційної координації й стратегічного планування. За таких обставин російсько-українська війна стала одним із ключових чинників реформування європейської безпеки, оскільки її наслідки зумовили перегляд значення міжнародних організацій, оборонних спроможностей Європейського Союзу та ролі України в системі регіональної безпеки.

Сучасний стан міжнародних відносин свідчить про кризові явища у сфері безпеки та обмеженість чинних механізмів реагування на збройні конфлікти. Поява нових осередків нестабільності, а також недостатня ефективність їх політико-дипломатичного врегулювання створюють серйозні ризики для міжнародного порядку й безпекової стабільності. Російська агресія проти України, що розпочалася у 2014 році та набула повномасштабного характеру у 2022 році, особливо виразно виявила неефективність механізмів запобігання агресії та посилила потребу в перегляді принципів функціонування безпекової системи на міжнародному й європейському рівнях [1].

Одним із ключових завдань міжнародних відносин є підтримання міжнародного миру й безпеки. Після Другої світової війни центральне місце в цій системі посіла Організація Об'єднаних Націй, на яку було покладено функцію підтримання миру. Визначальну роль у реалізації цього завдання відіграє Рада Безпеки ООН, уповноважена ухвалювати рішення щодо застосування колективних заходів у відповідь на загрози миру та акти агресії. Водночас російсько-українська війна засвідчила наявність суттєвих структурних обмежень у діяльності цього механізму. Насамперед йдеться про право вето постійних членів Ради Безпеки ООН

– Франції, Великої Британії, Сполучених Штатів Америки, Китаю та Російської Федерації, – яке дає змогу блокувати ухвалення рішень навіть у ситуації, коли одна з держав-постійних членів сама є стороною агресії [2]. Відсутність дієвих обмежень щодо застосування права вето істотно звужує можливості ООН у сфері миротворчого та гуманітарного реагування. У зв'язку з цим досвід війни в Україні посилив увагу до потреби реформування наявної системи міжнародної безпеки [3].

Важливо, що на міжнародному рівні також дедалі виразніше усвідомлюється потреба в усуненні наявних інституційних обмежень у сфері безпеки. Одним із проявів цього є поглиблення взаємодії між ООН і Європейським Союзом, яке розглядається як один із напрямів удосконалення підходів до реагування на сучасні загрози. Водночас відповідні зміни ще не набули повного нормативного закріплення.

Європейський Союз зі свого боку також посилив увагу до реформування власного безпекового й оборонного виміру. У цьому контексті важливе значення мало оприлюднення 19 березня 2025 року «Білої книги з питань європейської оборони – Готовність 2030», у якій окреслено основні напрями зміцнення оборонних спроможностей ЄС. Документ зосереджений на технологічному розвитку оборонної сфери, розбудові військово-промислового потенціалу та посиленні спроможності Європейського Союзу до більш самостійного реагування на зовнішні загрози.

У цьому процесі особливого значення набуває Україна, яка в умовах тривалої протидії російській агресії здобула вагомий практичний досвід у сфері безпеки й оборони, а також суттєво посилила власний військовий потенціал. Такий досвід є важливим для зміцнення безпекового простору Європи, оскільки створює підґрунтя для тіснішої взаємодії України та європейських держав у сфері оборонного планування, військово-технічного співробітництва й вироблення нових підходів до захисту регіону. У науковому середовищі така співпраця розглядається як перспективний напрям підвищення ефективності європейської безпеки та узгодження спільних інтересів України і Європейського Союзу.

Практичним підтвердженням цього стала участь України в засіданні Оперативної групи оборонної готовності, що відбулося 26-27 червня 2025 року. Під час цього заходу українська сторона представила низку пілотних проєктів, пов'язаних із європейсько-українськими ініціативами у сфері спільного виробництва та підтримки оборонно-промислового комплексу [4]. Такі форми взаємодії засвідчують, що участь України в реформуванні європейської безпеки має

прикладний характер і спирається на поєднання українського воєнного досвіду з інституційними та технологічними можливостями європейської спільноти.

Отже, російсько-українська війна стала важливим чинником реформування європейської безпеки. Вона виявила обмеженість чинних механізмів реагування на збройну агресію та посилила потребу в оновленні інституційних і практичних засад безпекової політики. Показово, що міжнародні та європейські інституції дедалі виразніше усвідомлюють необхідність таких змін і переходять до їх поступового опрацювання та впровадження. За цих умов Україна, яка набула значного досвіду у сфері безпеки й оборони, долучається до процесів оборонної взаємодії та посідає важливе місце у формуванні нових підходів до забезпечення європейської безпеки.

Список використаних джерел:

1. Буряченко О. Трансформація механізмів міжнародної безпеки в контексті російсько-української війни. *Society and Security*. 2024. № 4(4). С. 14–19. [https://doi.org/10.26642/sas-2024-4\(4\)-14-19](https://doi.org/10.26642/sas-2024-4(4)-14-19)
2. Іордонова О.Є. Діяльність Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй: проблеми застосування права вето. *Міжнародне право. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. Том 31 (70) Ч. 3 № 2. С. 177-183. <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.2-3/29>
3. Логвиненко, Є. С. Міжнародна система колективної безпеки в контексті російсько-української війни / Євгенія Сергіївна Логвиненко, Ігор Альбертович Логвиненко. *Національна безпека України: виклики та реалії сьогодення : тези доп. учасників кругл. столу* (м. Вінниця, 31 жовт. 2025 р.) : у 2-х ч. / МВС України ; Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Нац. акад. прав. наук України. – Вінниця : ХНУВС, 2025. – Ч. 1. С. 41-42.
4. Перспективи формування нової європейської системи безпеки та місце в ній України : аналіт. доп. / [Александров О., Веселовський А., Каракуц О., Кононенко К., Орлик В., Паламарчук М., Ярмоленко В.]; за ред. О. Александрова, М. Паламарчука. Київ : НІСД, 2025. 45 с. Ел. наук. видання. <https://doi.org/10.53679/NISSanalytrep.2025.11>

Науковий керівник: Панова Ірина Олексіївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук.

ВОЄННА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ: БЕЗПЕКОВИЙ, ЕНЕРГЕТИЧНИЙ І ЯДЕРНИЙ ВИМІРИ

Белянчева Злата Володимирівна,
студентка 1-го курсу групи УМВ-12 ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
beliancheva.zlata@student.karazin.ua

У 2026 році, на п'ятому році повномасштабної війни, воєнна дипломатія України залишається ключовим інструментом, що поєднує жорстку силу і стратегічний діалог (зокрема, у форматі «Рамштайн»). Вона зосереджується на зміцненні обороноздатності України, формуванні гарантій безпеки та посиленні тиску на державу-агресорку з метою досягнення справедливого миру. Актуальність теми посилюється ескалацією безпекової ситуації на Близькому Сході, оскільки перерозподіл міжнародної уваги на інші кризові регіони безпосередньо впливає на ефективність воєнної дипломатії в умовах множинних глобальних конфліктів. Це дає підстави для осмислення еволюції сучасних дипломатичних практик в умовах множинних міжнародних криз.

У сучасних міжнародних відносинах воєнна дипломатія визначається як комплекс заходів і методів реалізації зовнішньополітичних інтересів держави у сфері безпеки та оборони шляхом застосування дипломатичних і переговорних інструментів [1, с. 358–359]. Її не слід ототожнювати з військовою дипломатією, яка охоплює діяльність військових аташе та виконання союзницьких зобов'язань, або з оборонною дипломатією, спрямованою на запобігання конфліктам. В умовах збройних конфліктів воєнна дипломатія інтегрує ці підходи, охоплюючи врегулювання спорів, пошук союзників, укладення військово-технічних угод та координацію безпекової взаємодії.

Російська агресія проти України з 2014 року трансформувала геополітичну ситуацію та зумовила адаптацію дипломатичних інструментів до нових реалій. За цих умов дипломатія України виконує функції стримування агресора, залучення міжнародної підтримки та формування позитивного іміджу держави, яка захищає суверенітет і територіальну цілісність, поєднуючи мирні та воєнні засоби. У такому контексті імідж України на глобальній арені постає стратегічним ресурсом для зміцнення міжнародного авторитету, отримання допомоги та протидії пропагандистським наративам агресора. Феномен іміджу держави не є новим, проте

в епоху глобалізації та інформаційних війн він набуває особливого значення як інструмент впливу на позиції держави у світовій політиці, економіці та сфері безпеки, а також утвердження її як стійкого міжнародно-політичного актора [1, с. 360].

Ядерний шантаж росії став одним із найсерйозніших викликів для української дипломатії та міжнародної безпеки загалом. Загроза застосування ядерної зброї з метою досягнення політичних або воєнних поступок підриває засади міжнародного права, посилює напруженість і створює небезпечний прецедент для інших конфліктів. У відповідь українська дипломатія зосереджується на посиленні взаємодії з міжнародними партнерами, зміцненні механізмів колективного стримування та підтриманні постійної уваги до ризиків, пов'язаних із російською агресією. Крім того, важливим напрямом цієї діяльності є актуалізація проблеми ядерної безпеки на майданчиках ООН і МАГАТЕ, а також підтримка міжнародного моніторингу ядерних об'єктів, зокрема Запорізької атомної електростанції. Водночас важливим дипломатичним інструментом залишається посилення політичного та економічного тиску на росію, насамперед у питаннях, що стосуються ядерної безпеки та пов'язаних із нею ризиків [2, с. 137].

Поряд із проблемою ядерного шантажу ключовим викликом для України стала енергетична війна. За цих умов енергетична дипломатія набула значення інструменту захисту національних інтересів та складової воєнної дипломатії. В умовах війни вона інтегрує економічний, безпековий і кліматичний виміри, набуваючи рис самостійного напрямку зовнішньої політики, пов'язаного з енергетичною трансформацією. Окремим завданням стало переконання партнерів у необхідності скорочення залежності від російських енергоресурсів, які росія тривалий час використовувала як інструмент геополітичного впливу [2, с. 137–138]. Дипломатичні зусилля України спрямовані на зміцнення політичної підтримки, посилення санкційного тиску та сприяння формуванню нової архітектури енергетичної безпеки Європи.

Додатковим випробуванням для України стало систематичне руйнування енергетичної інфраструктури внаслідок російських ракетних ударів. Такі атаки призводять до масштабних відключень електроенергії, порушення водопостачання та функціонування систем опалення, що має значні економічні наслідки й істотно позначається на життєзабезпеченні населення. За таких обставин важливою складовою дипломатичної діяльності стає забезпечення міжнародної підтримки для

відновлення енергетичної інфраструктури, а також постачання енергетичного й технічного обладнання для підвищення її захищеності та стійкості [2, с. 138].

Одним із серйозних викликів для української воєнної дипломатії в умовах тривалої війни є ризик послаблення міжнародної підтримки з боку окремих західних партнерів. Це виявляється в політичних дискусіях щодо обсягів допомоги, темпів її постачання та пріоритетів безпекової політики. Додатковим чинником є загострення інших міжнародних криз, зокрема на Близькому Сході, що зумовлює перерозподіл стратегічних ресурсів і зовнішньополітичних пріоритетів. У відповідь українська дипломатія зосереджується на збереженні та зміцненні міжнародної коаліції підтримки, а також на підтриманні стійкої взаємодії з ключовими партнерами у Європі та Північній Америці [3, с. 80–81]. Водночас важливим напрямом залишається пошук таких механізмів співпраці, які дають змогу забезпечувати тривалу підтримку України, зокрема через використання доходів від заморожених російських активів і розвиток спільного виробництва озброєння.

Отже, в умовах повномасштабної війни воєнна дипломатія України стала одним із ключових інструментів захисту національних інтересів та протидії російській агресії. Вона поєднує елементи військової, оборонної, енергетичної та публічної дипломатії, спрямовані на зміцнення обороноздатності держави, формування міжнародної коаліції підтримки та посилення тиску на країну-агресора. Важливими викликами для української дипломатії залишаються ядерний шантаж росії, енергетична війна, руйнування критичної інфраструктури та ризик зниження уваги міжнародної спільноти через інші глобальні кризи. Водночас активна дипломатична діяльність України сприяє консолідації партнерів, посиленню санкційної політики та розвитку нових механізмів безпекової співпраці. Таким чином, досвід України демонструє еволюцію сучасної дипломатії в умовах тривалого збройного конфлікту та множинних міжнародних викликів.

Список використаних джерел:

1. Меженська О. Воєнна дипломатія як інструмент покращення іміджу держави: український варіант. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2025. Вип. 58. С. 357–367. URL: https://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/58_2025/45.pdf
2. Меженська О. В. Російсько-українська війна – війна дипломатії. *Актуальні проблеми політики*. 2024. Вип. 73. URL: https://app.nuoua.od.ua/archive/73_2024/21.pdf

3. Тодоров І., Тодорова Н. Трансформація дипломатії України в умовах широкомасштабної російської агресії. *Геополітичні пріоритети України*. 2025. № 2(35). С. 77–88. URL: <https://lnk.ua/Gv8VDNji5>

Науковий керівник: Панова Ірина Олексіївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук, доцент

ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ НА СИСТЕМУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Войтенко Вероніка,
студентка групи УВ-51
спеціальності С3 Міжнародні відносини
Навчально-науковий інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
veronika.voitenko@student.karazin.ua

Сучасна система міжнародних відносин перебуває у стані глибокої трансформації під впливом глобальних криз, що охоплюють політичну, економічну, безпекову, енергетичну та гуманітарну сфери. Глобальні кризові процеси виступають важливим чинником зміни структури міжнародної системи, трансформації балансу сил та переосмислення ролі міжнародних інституцій у забезпеченні стабільності світового порядку. В умовах зростання глобальної нестабільності міжнародні відносини дедалі більше характеризуються фрагментацією, посиленням регіональних безпекових комплексів та переходом до поліцентричної моделі світового устрою.

Особливо значний вплив на систему міжнародних відносин мають безпекові кризи, які сприяють посиленню ролі військово-політичних союзів та механізмів колективної безпеки. Повномасштабна війна росії проти України стала ключовим фактором трансформації сучасної архітектури міжнародної безпеки та активізувала процеси консолідації міжнародної спільноти навколо принципів міжнародного права, територіальної цілісності держав та необхідності стримування агресивної політики ревізіоністських держав [1].

Водночас пандемія COVID-19 продемонструвала високий рівень взаємозалежності держав у сучасному світі та виявила структурні слабкості міжнародної системи координації дій у кризових ситуаціях глобального масштабу. Пандемія актуалізувала необхідність удосконалення механізмів глобального управління кризами, розширення міжнародного співробітництва у сфері охорони здоров'я та формування нових підходів до забезпечення гуманітарної безпеки як складової міжнародної стабільності [2].

Важливим чинником трансформації міжнародних відносин виступає також енергетична криза, що спричинила переорієнтацію стратегій держав щодо забезпечення енергетичної безпеки, диверсифікацію джерел енергопостачання та активізацію процесів переходу до альтернативних джерел енергії. У цьому контексті енергетична безпека дедалі більше розглядається як складова загальної системи міжнародної безпеки та фактор стійкості держав у період глобальних трансформацій [3].

Сучасні глобальні кризи сприяють формуванню нової моделі міжнародних відносин, що характеризується посиленням багатополярності, зростанням ролі регіональних центрів сили та трансформацією міжнародних інституцій. В умовах глобальної турбулентності держави змушені адаптувати зовнішньополітичні стратегії до нових викликів, що формує нові формати міжнародної взаємодії, партнерства та колективного реагування на кризові явища.

Особливого значення в умовах сучасних трансформацій міжнародної системи набуває роль України як активного суб'єкта міжнародних відносин та важливого елемента європейської системи безпеки. Україна виступає не лише об'єктом міжнародної підтримки, але й суб'єктом формування нових механізмів регіональної безпеки, що посилює її стратегічне значення у процесах трансформації сучасної архітектури міжнародних відносин.

Таким чином, глобальні кризи виступають ключовим фактором трансформації сучасної системи міжнародних відносин, сприяючи зміні балансу сил, посиленню ролі міжнародних організацій, розвитку нових механізмів кризового реагування та формуванню поліцентричної структури світового порядку. У цих умовах особливого значення набуває розвиток ефективних механізмів міжнародного співробітництва, спрямованих на забезпечення стабільності міжнародної системи та формування нової архітектури глобальної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Стратегія національної безпеки України : Указ Президента України №392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
2. WHO. Coronavirus disease (COVID-19) pandemic. URL: <https://www.who.int>
3. IEA. World Energy Outlook 2023. Paris : International Energy Agency, 2023.
4. Nye J. Is the American Century Over? Cambridge : Polity Press, 2015. 346 p.

Науковий керівник: Шамраєва Валентина Михайлівна, професор кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, професор, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

БРИТАНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКІ ВІДНОСИНИ ПІСЛЯ BREXIT

Гайденко Юлія,

1 курс магістерського рівня, група УВ-51,
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного
бізнесу»

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
haydenko2021.9512912@student.karazin.ua

Вихід Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії з Європейського Союзу (Brexit), що офіційно відбувся 31 січня 2020 року, став одним із найбільш масштабних політичних процесів у сучасній історії європейської інтеграції. Ця подія не лише змінила інституційну конфігурацію Європейського Союзу, але й спричинила глибоку трансформацію системи політичних, економічних та дипломатичних відносин між Великою Британією та державами ЄС. Після завершення перехідного періоду 31 грудня 2020 року сторони були змушені формувати нову модель співробітництва, яка поєднує елементи партнерства, конкуренції та обмеженої інтеграції.

Основним нормативно-правовим документом, що визначає сучасний формат британсько-європейських відносин, стала Угода про торгівлю та співробітництво між Великою Британією та Європейським Союзом (Trade and Cooperation Agreement – TCA), укладена у грудні 2020 року. Ця угода забезпечила збереження безмитної торгівлі товарами між сторонами, водночас запровадивши нові митні процедури, прикордонний контроль та регуляторні вимоги. У результаті

торговельна взаємодія між сторонами стала більш складною з адміністративної точки зору, хоча базові економічні зв'язки збереглися [4].

Попри вихід Великої Британії з Європейського Союзу, економічна взаємозалежність між сторонами залишається значною. Європейський Союз продовжує бути головним торговельним партнером Сполученого Королівства. За статистичними даними, у 2023 році на країни ЄС припадало близько 42% експорту товарів Великої Британії та понад половину її імпорту. Така структура торгівлі свідчить про збереження високого рівня економічної інтегрованості, сформованої протягом десятиліть членства Великої Британії у Європейському Союзі [1].

Разом із тим, нові митні процедури, вимоги до сертифікації продукції та додаткові логістичні перевірки створили низку викликів для британського бізнесу. Особливо це позначилося на діяльності малих і середніх підприємств, які змушені адаптуватися до нових правил торгівлі та нести додаткові адміністративні витрати. Дослідження показують, що саме регуляторні бар'єри стали одним із ключових наслідків Brexit для економічних відносин між Великою Британією та Європейським Союзом [4].

Водночас Brexit став важливим етапом у формуванні нової зовнішньополітичної стратегії Сполученого Королівства, відомої як концепція «Global Britain». Ця стратегія передбачає посилення ролі Великої Британії як глобального політичного та економічного актора, розширення мережі торговельних угод із державами за межами Європейського Союзу, а також активізацію дипломатичної діяльності на міжнародній арені. Водночас дослідники підкреслюють, що реалізація цієї стратегії не означає повного дистанціювання Великої Британії від Європи, оскільки географічна близькість, економічна взаємозалежність та спільні політичні інтереси зумовлюють необхідність збереження тісної співпраці з Європейським Союзом [2, с. 384].

Науковці також зазначають, що сучасні британсько-європейські відносини мають суперечливий характер. З одного боку, сторони залишаються стратегічними партнерами у багатьох сферах, включаючи економіку, безпеку та наукове співробітництво. З іншого боку, вихід Великої Британії з інституційної системи Європейського Союзу створив нову політичну дистанцію між Лондоном і Брюсселем. Як зазначає С. Ашеруд, Brexit сформував своєрідну «латентну кризу відносин», що проявляється у періодичних політичних суперечностях та складному процесі формування нових механізмів взаємодії [3, с. 175].

Після виходу з Європейського Союзу Велика Британія також втратила можливість брати участь у процесі ухвалення рішень у ключових інституціях ЄС, таких як Європейська рада, Рада Європейського Союзу та Європейський парламент. Унаслідок цього взаємодія між сторонами переважно перейшла у формат міжурядових переговорів та двостороннього політичного діалогу, що істотно змінило механізми координації політики між Лондоном та Брюсселем [2].

Окремим напрямом британсько-європейських відносин після Brexit залишається співпраця у сфері безпеки, науки та інновацій. Незважаючи на політичні зміни, Велика Британія продовжує залишатися важливим партнером Європейського Союзу у питаннях боротьби з тероризмом, кіберзагрозами та транснаціональною злочинністю. Подальший розвиток такої взаємодії значною мірою визначається спільними інтересами сторін у забезпеченні стабільності та безпеки на європейському континенті [5].

Важливим кроком у стабілізації британсько-європейського співробітництва стало відновлення участі Великої Британії у науково-дослідницькій програмі Європейського Союзу Horizon Europe у 2023 році. Це рішення дозволило зберегти тісні зв'язки між британськими та європейськими науковими установами та стало прикладом прагматичного підходу сторін до розвитку співпраці у стратегічно важливих сферах [4].

Таким чином, британсько-європейські відносини після Brexit характеризуються складним поєднанням взаємної залежності та інституційної автономії. Вихід Великої Британії з Європейського Союзу призвів до появи нових бар'єрів у торгівлі, зміни форматів політичного діалогу та послаблення рівня інтеграції між сторонами. Водночас значна економічна взаємозалежність, спільні безпекові інтереси та розвинені міжінституційні контакти продовжують підтримувати високий рівень співробітництва.

Отже, Brexit не призвів до розриву британсько-європейських відносин, а радше трансформував їх у нову модель партнерства, що поєднує елементи співпраці, стратегічної автономії та прагматичного політичного діалогу. Подальша еволюція цих відносин залежатиме від ефективності реалізації існуючих угод, здатності сторін адаптуватися до нових геополітичних викликів та готовності до розвитку нових форматів взаємодії у межах європейського політичного простору.

Список джерел:

1. Nikolina I., Kulyk K. UK's interaction with the EU: lessons from Brexit. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2025. №4(3), P. 21-27. URL: <https://isg-journal.com/isjmef/article/view/1050> DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20250403.03>
2. Whitman R. G. The UK's European diplomatic strategy for Brexit and beyond. *International Affairs*. 2019. Vol. 95, №2. P. 383-404. URL: <https://academic.oup.com/ia/article/95/2/383/5366523> DOI: <https://doi.org/10.1093/ia/iiz031>
3. Usherwood S. The EU after Brexit: EU-UK Relations and the latent crisis of withdrawal. In: Roos, Mechthild and Schade, Daniel eds. *The EU under strain? Current crises shaping European Union politics*. De Gruyter, 2023. P. 173-190. URL: <https://oro.open.ac.uk/87856> DOI: <https://doi.org/10.1515/9783110790337-010>
4. Fabbrini F. Review and reform options for deepening EU-UK cooperation in a renewing Europe. In: *The Law & Politics of Brexit*, Volume V. Oxford: Oxford University Press, 2024. P. 235-253. URL: <https://academic.oup.com/book/56381/chapter/448315536> DOI: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198908289.003.0013>
5. Fabbrini F. EU-UK relations after the war in Ukraine: options to re-engage post-Brexit. *West European Politics*. 2025. №48(5), P. 1136-1158. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01402382.2024.2420298> DOI: <https://doi.org/10.1080/01402382.2024.2420298>
6. Gellwitzki C. N. L., Houde A.-M. EU-UK relations after Brexit: the emotional (de)politicization of the Oxford COVID-19 vaccine. *International Affairs*. 2025. Vol. 101, №4. P. 1323-1342. URL: <https://academic.oup.com/ia/article/101/4/1323/8157070> DOI: <https://doi.org/10.1093/ia/iiaf068>

Науковий керівник: **Шамраєва Валентина Михайлівна**, доктор політичних наук, професор, ХНУ ім.В.Н.Каразіна

АСИМЕТРІЯ В СУЧАСНІЙ АРХІТЕКТУРІ БЕЗПЕКИ: ДОСВІД ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Дерев'яно Ігор, доцент кафедри міжнародних відносин та стратегічних студій, Державний університет “Київський авіаційний інститут”, кандидат історичних, доцент, derevianko_ip@ukr.net

Сучасна система міжнародної безпеки характеризується високим рівнем нестабільності, фрагментації та зростанням асиметричних загроз. Трансформація міжнародного порядку, посилення конкуренції між державами, поширення гібридних форм протистояння та нерівномірність розподілу ресурсів формують нову логіку безпекових взаємодій. У цих умовах дедалі більшого значення набуває феномен асиметрії, який проявляється у нерівності військових, економічних, технологічних та інформаційних можливостей держав.

Проте асиметрія міжнародних відносин не обмежується лише дисбалансом сил між державами. Вона відображає складні структурні взаємозв'язки між акторами міжнародної системи, де різниця потенціалів, стратегій та інтересів визначає характер їхньої взаємодії [8–10]. Саме тому термін асиметрія дедалі частіше розглядається як один з ключових для розуміння сучасних безпекових процесів.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю теоретичного осмислення ролі асиметрії у трансформації безпекових відносин, а також її впливу на поведінку держав у сучасній міжнародній системі.

Розвиток міжнародних відносин у ХХІ ст. демонструє, що безпекові взаємодії між державами рідко мають симетричний характер. Війна Росії проти України стала одним із найбільш показових прикладів того, як асиметричні взаємодії функціонують у сучасній архітектурі безпеки та яким чином вони можуть трансформувати регіональні й глобальні безпекові структури.

У класичних теоріях міжнародних відносин асиметрія здебільшого розглядається як наслідок нерівномірного розподілу сили у міжнародній системі. Представники структурного реалізму наголошують, що результати взаємодії держав значною мірою визначаються розподілом матеріальних можливостей між ними. Так, відповідно до концепції К. Вальц, структура міжнародної системи визначається співвідношенням можливостей її акторів, а нерівність ресурсів

створює передумови для стратегічної конкуренції та балансування сил [7]. Хоча цей підхід дозволяє пояснити існування нерівності між державами, він не повністю відображає складні моделі взаємодії між сильнішими та слабшими акторами.

Більш комплексне розуміння асиметрії у міжнародних відносинах запропоновано у працях Б. Вомака. У своїй фундаментальній праці “Asymmetry and International Relationships” він розглядає асиметрію не лише як різницю у матеріальних ресурсах, але як структурну умову, що формує очікування, сприйняття та поведінку держав у нерівних взаємовідносинах [9, с. 25]. За Б. Вомаком, у асиметричних відносинах сильніша і слабша сторона по-різному сприймають значущість взаємодії. Сильніша держава часто розглядає такі відносини як периферійні для власної зовнішньої політики, тоді як для слабшої держави вони можуть мати центральне значення для національної безпеки та політичного виживання. Така різниця у сприйнятті створює те, що дослідник визначає як “реляційну асиметрію міжнародних відносин” [8–10].

Застосування цієї теоретичної перспективи до аналізу сучасних конфліктів дозволяє зрозуміти, чому взаємодія між асиметричними акторами нерідко розвивається непередбачувано. Сильніші держави можуть недооцінювати стратегічну стійкість та адаптивність слабших акторів, тоді як слабші держави намагаються компенсувати структурні обмеження через альтернативні форми політичної та військової поведінки. Подібні ситуації описані у класичному дослідженні А. Мака, який доводить, що сильні держави нерідко зазнають труднощів у конфліктах із слабшими противниками через різницю у мотивації та політичному значенні війни [4].

Важливим виміром асиметрії у сучасних конфліктах є також асиметрична стратегія ведення війни. Як зазначає Л. Фрідман, сучасні війни дедалі частіше характеризуються використанням непрямих стратегій, технологічних інновацій та гнучких форм ведення бойових дій, що дозволяє слабшим акторам компенсувати структурні обмеження [3].

Дослідження асиметричних конфліктів свідчать, що актори з меншими ресурсами часто уникають прямого симетричного протистояння та використовують непрямі стратегії. Зокрема, за висновками Аррегін-Тофт І., слабші сторони можуть досягати стратегічного успіху, застосовуючи нетрадиційні методи ведення війни, політичну мобілізацію та інформаційні стратегії [1]. Тож асиметрія не завжди означає слабкість, а радше визначає специфічні умови стратегічної взаємодії.

Війна Росії проти України, що розпочалася у 2014 році та набула повномасштабного характеру у 2022 р. демонструє кілька ключових вимірів асиметрії у сучасній архітектурі безпеки. Передусім ця війна характеризується значною структурною асиметрією між сторонами. Росія має значно більші військові ресурси, населення та економічний потенціал порівняно з Україною. З погляду класичного реалізму такі диспропорції могли б забезпечити швидко стратегічну перевагу сильнішої сторони [5].

Однак перебіг війни показав, що структурна асиметрія не завжди визначає кінцеві результати конфлікту. Одним із ключових чинників стала різниця у стратегічних пріоритетах та сприйнятті конфлікту. Для Росії Україна є лише одним із напрямів геополітичного протистояння, тоді як для України ця війна має екзистенційний характер, оскільки пов'язана із збереженням державності, територіальної цілісності та політичної незалежності. Така ситуація повністю відповідає теоретичним положенням Б. Вомака щодо різної значущості асиметричних відносин для їх учасників [10].

На початковому етапі війни російське керівництво, очевидно, недооцінило рівень мобілізації українського суспільства та здатність української держави до військової адаптації. Подібна помилка є типовою для асиметричних відносин, оскільки сильніші актори часто припускають, що перевага у ресурсах автоматично забезпечує політичний результат [5].

Водночас Україна змогла частково компенсувати структурну асиметрію шляхом військових інновацій та міжнародної підтримки. Зокрема, використання безпілотних систем, високоточної артилерії, гнучких систем командування та інтеграція розвідувальних даних від партнерів дозволили українським силам ефективно протидіяти чисельно сильнішому противнику [2].

Окремим виміром асиметрії у цій війні стала інформаційна сфера. Україна змогла сформувати ефективну міжнародну комунікаційну стратегію, що сприяла мобілізації політичної та суспільної підтримки з боку західних держав. Представлення війни як боротьби за міжнародне право, суверенітет та демократичні цінності значно посилює дипломатичні позиції України.

Економічний вимір війни також демонструє складну структуру асиметрії. Хоча Росія має більшу економіку та значні енергетичні ресурси, масштабні санкції, запроваджені західними державами, суттєво обмежили її доступ до фінансових ринків і технологій. Україна, попри менший економічний потенціал, отримала

значну фінансову та військову допомогу від міжнародних партнерів, що змінило баланс можливостей у конфлікті [6].

Війна РФ проти України спричинила суттєві структурні зміни у європейському безпековому порядку. Зростання оборонних витрат у європейських державах, посилення співпраці між союзниками та зміцнення колективних механізмів стримування свідчать про глибоку трансформацію регіональної безпекової системи. Крім того, війна показала, що асиметрія є характеристикою не лише двосторонніх відносин, але й ширшої міжнародної системи. Взаємодія глобальних і регіональних акторів, міжнародних організацій та коаліцій створює складну багаторівневу структуру асиметричних взаємовідносин.

Отже, досвід України свідчить, що асиметрія не повинна розглядатися виключно як обмеження, зумовлене нерівністю ресурсів. Вона також може створювати можливості для стратегічної адаптації, дипломатичної активності та формування міжнародних коаліцій. Завдяки ефективній мобілізації ресурсів і підтримці партнерів Україна змогла істотно вплинути на регіональну безпекову динаміку.

Загалом можна стверджувати, що асиметрія є однією з важливих характеристик сучасної архітектури міжнародної безпеки. Різниця у ресурсах, сприйнятті та стратегічній поведінці держав визначає характер їх взаємодії та впливає на розвиток конфліктів і союзів. Досвід війни Росії проти України підтверджує, що асиметричні відносини можуть суттєво трансформувати міжнародні безпекові структури та сприяти появі нових моделей взаємодії.

Список літератури:

1. Arreguín-Toft I. *How the Weak Win Wars: A Theory of Asymmetric Conflict*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005. 274 p.
2. Dodds K., Taylor Z., Akbari A., Castán Broto V., Detterbeck K., Inverardi-Ferri C., Lee K. O., Mamadouh V., Ramutsindela M., Woon C. Y. The Russian invasion of Ukraine: implications for politics, territory and governance. *Territory, Politics, Governance*. 2023. Vol. 11, № 8. P. 1519–1536. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/21622671.2023.2256119>
3. Freedman L. *The Future of War: A History*. London: Allen Lane, 2017. 376 p.
4. Mack A. Why Big Nations Lose Small Wars // *World Politics*. 1975. Vol. 27, № 2. P. 175–200. URL: <https://www.jstor.org/stable/2009880>

5. Posen B. R. Putin's Preventive War: The 2022 Invasion of Ukraine. *International Security*. 2025. Vol. 49, № 3. P. 7–49.

6. Pynnöniemi K., Parpei K. Understanding Russia's War against Ukraine: Political, Eschatological and Cataclysmic Dimensions. *Journal of Strategic Studies*. 2024. Vol. 47, № 6–7. P. 832–859. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01402390.2024.2379395>

7. Waltz K. N. *Theory of International Politics*. Reading (Mass.): Addison-Wesley Publishing Company, 1979. 251 p.

8. Womack B. *China and Vietnam: The Politics of Asymmetry*. Cambridge ; New York: Cambridge University Press, 2006. 281 p.

9. Womack B. *Asymmetry and International Relationships*. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. 244 p.

10. Womack B. Strategic principles for co-existence in a multinodal world. *China International Strategy Review*. 2024. Volume 6. P. 22–38. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s42533-024-00155-8>

ЛОГІСТИЧНА СТІЙКІСТЬ ЯК ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Жемелко Данило,
студент 2 курсу, групи УМВ-21,
ННІ «Інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
danylo.zhemelko@student.karazin.ua

У сучасних умовах глобальної турбулентності поняття національної безпеки трансформується, виходячи далеко за межі суто мілітарного стримування. Одним із фундаментів стійкості держави стає здатність її логістичної системи безперервно функціонувати навіть під впливом екстремальних зовнішніх шоків, що визначається як логістична стійкість. Вона передбачає не лише фізичне збереження транспортних шляхів, а й спроможність системи до швидкої адаптації, диверсифікації маршрутів та відновлення після критичних збоїв. Актуальність даної теми для України зумовлена необхідністю переосмислення ролі логістики як стратегічного активу в умовах блокування традиційних морських шляхів та руйнування ключових об'єктів інфраструктури [4]. Ефективна логістика стає критичним фактором, що забезпечує економічну стабільність через підтримку експорту та наповнення бюджету, а також безпосередньо впливає на оборонний

потенціал країни. Це повністю корелює з тематикою конференції щодо викликів безпеки у фрагментованому світі та захисту критичної інфраструктури. Метою даної роботи є комплексний аналіз взаємозв'язку між рівнем розвитку транспортно-логістичного комплексу та загальною системою національної безпеки. У роботі розглянуто логістику не просто як галузь економіки, а як інструмент стратегічного виживання держави, що дозволяє нейтралізувати зовнішні загрози та підтримувати зв'язок із глобальним світом у часи криз.

Міжнародні транспортні коридори (МТК) у сучасній архітектурі глобальної безпеки перестали бути суто економічними категоріями, перетворившись на стратегічні артерії, від яких залежить фізичне виживання національних економік. У контексті конференції “Міжнародні відносини в глобальному та регіональному вимірі”, аналіз вразливості цих шляхів є критичним, оскільки будь-яке фрагментування логістичної мережі веде до миттєвого зниження обороноздатності [1]. Для держави, що перебуває в епіцентрі геополітичного протистояння, безпека портової інфраструктури, залізничних вузлів та прикордонних переходів стає пріоритетом першого порядку. Особливого значення набуває здатність транспортної системи до адаптації в умовах блокування традиційних маршрутів. Наприклад, обмеження доступу до морських портів вимагає негайної переорієнтації вантажних потоків на сухопутні коридори, що межують з країнами-партнерами. Така диверсифікація є дієвим засобом нейтралізації логістичних облог та економічного шантажу. Проте цей процес стикається з викликами “вузьких місць” – недостатньою пропускнуою здатністю прикордонної інфраструктури та відмінностями в технічних стандартах (наприклад, різна ширина залізничної колії), що прямо впливає на швидкість постачання критичного імпорту.

Таким чином, стійкість МТК визначається не лише їхньою протяжністю, а й рівнем захищеності від гібридних загроз та кібератак на системи управління рухом. Створення резервних маршрутів та модернізація вузлових станцій відповідно до вимог безпеки – це інвестиція в довготривалу стабільність держави. Це дозволяє зберігати зв'язок із глобальним ринком та забезпечувати безперебійне наповнення бюджету навіть у часи турбулентності.

Синхронізація цивільної та військової логістики є критичною умовою для швидкого реагування на виклики національній безпеці. У періоди криз традиційні комерційні ланцюги постачання повинні миттєво трансформуватися у стратегічні канали доставки товарів першої необхідності, медикаментів та оборонної продукції [3]. Це вимагає від держави та приватного сектору попереднього опрацювання

механізмів створення резервних потужностей, які можуть бути задіяні у разі виходу з ладу основних маршрутів. Координація між логістичними операторами та державними структурами дозволяє мінімізувати хаос та забезпечити безперервність життєдіяльності суспільства.

Особливе місце в цьому процесі займає міжнародна співпраця. В межах конференції, що фокусується на глобальному вимірі, логістика розглядається як інструмент колективної безпеки. Взаємодія з міжнародними організаціями та країнами-сусідами для створення “коридорів солідарності” дозволяє ефективно розподіляти ресурси та забезпечувати гуманітарні потреби населення в зонах конфлікту. Військова дипломатія в цьому контексті відіграє роль каталізатора, що балансує використання твердої сили з гнучкими логістичними рішеннями для підтримки стратегічного діалогу. Таким чином, стійка логістична система виступає гарантом того, що допомога – чи то гуманітарна, чи то технічна – дійде до кінцевого споживача вчасно. Це вимагає не лише наявності транспортних засобів, а й розгалуженої мережі складських хабів, захищених від зовнішнього впливу, та налагоджених алгоритмів митного оформлення в пріоритетному режимі. Така підготовленість є невід’ємною частиною сучасної архітектури безпеки, здатної протистояти фрагментації глобальних ринків.

Сучасний етап розвитку міжнародних відносин вимагає від логістичних систем не лише фізичної витривалості, а й високого рівня технологічної інтелектуалізації. Одним із ключових викликів є захист цифрового контуру управління перевезеннями. Впровадження штучного інтелекту (AI) та великих даних (Big Data) дозволяє здійснювати моніторинг ризиків у реальному часі, прогнозувати можливі затори на кордонах та автоматично розробляти альтернативні маршрути у разі виникнення загроз, що відповідає тематиці конференції щодо майбутнього міжнародних відносин у розрізі кібербезпеки та етичних викликів новітніх технологій.

Проте технологічний прогрес супроводжується необхідністю масштабної модернізації пошкодженої інфраструктури. Відбудова логістичних об’єктів має відбуватися не за застарілими зразками, а з урахуванням стандартів безпеки НАТО та ЄС, що забезпечить повну інтеграцію української мережі до європейського простору. Важливим аспектом є також адаптація національного законодавства до умов воєнного та післявоєнного стану, що дозволить оперативно залучати приватні інвестиції в об’єкти критичної інфраструктури. Перспективи посилення стійкості полягають у створенні мультимодальних логістичних центрів, які поєднують різні

види транспорту. Це дозволить гнучко маневрувати ресурсами та знизити залежність від одного конкретного виду перевезень чи вузла [2]. Таким чином, поєднання цифрової безпеки та фізичної модернізації інфраструктури є стратегічним шляхом до формування нової архітектури безпеки, де логістика відіграє роль стабілізуючого фактора у часи глобальної турбулентності.

Підбиваючи підсумки, варто зазначити, що логістична стійкість у сучасних міжнародних відносинах перетворилася з суто галузевого показника на фундаментальний елемент національної безпеки. Здатність держави підтримувати безперервне функціонування транспортних коридорів та адаптувати ланцюги постачання до умов глобальної турбулентності безпосередньо визначає її життєздатність, економічну стабільність та оборонний потенціал. Досвід подолання інфраструктурних викликів свідчить, що безпека критичної інфраструктури та диверсифікація логістичних маршрутів є ключовими інструментами нейтралізації зовнішнього тиску та гібридних загроз. Розвиток стійкої логістичної системи вимагає комплексного підходу, що поєднує фізичну модернізацію транспортних вузлів із впровадженням новітніх цифрових технологій та штучного інтелекту. Це не лише посилює внутрішню безпеку, а й сприяє глибшій інтеграції у світову архітектуру колективної оборони та економічної взаємодії. Формування нових логістичних стандартів, адаптованих до вимог воєнного та післявоєнного часу, є стратегічним пріоритетом для забезпечення стійкого миру та стабільного розвитку в умовах фрагментованого світу [5].

Таким чином, інвестиції в логістичну інфраструктуру та її захист повинні розглядатись як невід'ємна частина державної стратегії безпеки. Тільки через поєднання технологічних інновацій, міжнародної співпраці та гнучкого управління можна побудувати систему, здатну витримати будь-які виклики сучасності та майбутнього.

Список літератури:

1. Імперативи розвитку міжнародних економічних відносин в умовах глобальних викликів : колективна монографія / за ред. О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 528 с. URL: <https://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/6a9f33a07ff9a208743ba17bc6709d07.pdf> (дата звернення: 23.03.2026).
2. Ковтун О. І. Стратегія підприємства : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 324 с. URL: <https://vlp.com.ua/node/18452> (дата звернення: 22.03.2026).

3. Про критичну інфраструктуру : Закон України від 16.11.2021 № 1882-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2022. № 11. Ст. 71. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20> (дата звернення: 25.03.2026).

4. Сардак С. Е. Транспортна логістика в системі міжнародних економічних відносин. *Економічний простір*. 2021. № 171. С. 45–50. URL: <https://philpapers.org/archive/SAR-86.pdf> (дата звернення: 22.03.2026).

5. Шнирков О. І. Процеси економічної дезінтеграції в сучасному світовому господарстві : монографія. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 672 с. URL: https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-03/Avt-monografia_z%20%283%29%20%281%29.pdf (дата звернення: 25.03.2026).

Науковий керівник: Анна Зайцева, д.е.н., проф., Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

МОДЕЛІ МІЖНАРОДНИХ ГАРАНТІЙ БЕЗПЕКИ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Клеветенко Володимир Миколайович,
аспірант кафедри політології
факультету міжнародних відносин, політології та соціології
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Як відомо, проблема міжнародних гарантій безпеки є однією з ключових у сучасних міжнародних відносинах. Вона визначає здатність держав забезпечувати власний суверенітет і територіальну цілісність в умовах глобальної нестабільності та невизначеності.

Особливого значення це питання набуло для України після підписання Будапештського меморандуму, відповідно до якого держава відмовилася від ядерної зброї в обмін на гарантії безпеки. Документ передбачав зобов'язання поважати незалежність, суверенітет і кордони України, а також утримуватися від застосування сили [3].

Однак події після анексії Росією Криму у 2014 році, її повномасштабне вторгнення в Україну у лютому 2022 року та подальша війна продемонстрували, що такі гарантії мають обмежену ефективність, оскільки не містять дієвих механізмів примусу до виконання зобов'язань країнами-гарантами.

У зв'язку з цим актуальним є аналіз основних моделей міжнародних гарантій безпеки.

Серед основних моделей міжнародних гарантій безпеки, які існують в сучасному світі, можна визначити наступні:

1. Колективна оборона;
2. Двосторонні безпекові угоди;
3. Модель стратегічного партнерства;
4. Нейтралітет;
5. Політичні (декларативні) гарантії.

1. Колективна оборона. Вважається, що найбільш ефективною моделлю є система колективної оборони, прикладом якої є Організація Північноатлантичного договору (НАТО). Її ключовим елементом є принцип, закріплений у статті 5 Вашингтонського договору, згідно з яким напад на одну державу розглядається як напад на всі держави-члени цієї організації. Ця модель діє як превентивний захід та забезпечує високий рівень стримування агресії завдяки наявності юридично зобов'язуючих механізмів реагування. Саме тому вона вважається найбільш надійною серед існуючих в сучасному світі систем міжнародної безпеки.

2. Двосторонні безпекові угоди. Іншою моделлю є двосторонні гарантії безпеки, які передбачають співпрацю між двома державами. Класичним прикладом є союз між такими країнами як Південна Корея та США. Такі угоди включають військову допомогу, стратегічну підтримку та іноді розміщення військ союзника на території країни, якій надаються гарантії. Вони є більш гнучкими, однак їх ефективність залежить від політичної волі держав-партнерів.

3. Модель стратегічного партнерства. Так звана «ізраїльська модель», характерна для Ізраїль, передбачає поєднання потужної національної оборони з довгостроковою підтримкою союзників, насамперед США. Особливістю цієї моделі є відсутність формальних зобов'язань щодо колективної оборони. Вона базується на принципі самодостатності держави у сфері безпеки.

4. Нейтралітет. Модель нейтралітету передбачає відмову держави від участі у військових союзах. Такий підхід тривалий час використовувала Фінляндія. Проте після повномасштабного вторгнення Росії в Україну стало очевидно, що нейтралітет не гарантує безпеки в умовах агресивного міжнародного середовища і Фінляндія набула членства в НАТО.

5. Політичні (декларативні) гарантії. До цієї моделі належить Будапештський меморандум «Про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї» 1994 року між Україною, Російською Федерацією, Великою Британією та Сполученими Штатами Америки. Вона

характеризується відсутністю юридично обов'язкових механізмів виконання. Дослідження показують, що така форма гарантій має декларативний характер і не забезпечує ефективного захисту у випадку порушення домовленостей.

Тому аналіз світового досвіду міжнародних гарантій безпеки з точки зору уроків для України дозволяє стверджувати, що найбільш ефективною є комбінована модель гарантій безпеки.

По-перше, стратегічною метою України є інтеграція до НАТО як системи колективної оборони.

По-друге, важливу роль відіграють двосторонні угоди з провідними державами, які можуть забезпечити оперативну підтримку.

По-третє, необхідним є розвиток власного оборонного потенціалу, що підтверджується досвідом інших держав.

Таким чином, ефективна модель безпеки повинна поєднувати зовнішні гарантії та внутрішні ресурси.

Досвід України показує, що декларативні гарантії не здатні забезпечити реальний захист. Натомість найбільш ефективними є системи колективної оборони та багаторівневі підходи, які поєднують міжнародну підтримку з розвитком національної обороноздатності.

Підсумовуючи, слід відзначити, що міжнародні гарантії безпеки є дієвими лише за умови наявності чітких юридичних зобов'язань та механізмів їх реалізації.

Список використаної літератури

1. Гомонай В. В. Будапештський меморандум: уроки та невиконані очікування на шляху України до НАТО. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2024. Вип. 81: ч.3 С. 346-351. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.81.3.52>

2. Качмар О. Б., Когут М. Г. Аналіз положень Будапештського меморандуму з точки зору їх ефективної реалізації в умовах війни. *Аналітично-порівняльне правознавство.* 2024. №4. С. 28-33. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.04.3>

3. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до ДНЯЗ від 5 грудня 1994 р. *Офіційний портал Верховної Ради України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_158#Text

4. Радовецька Л.В. Гарантії безпеки для України: невивчені уроки Будапештського меморандуму. *Аналітично-порівняльне правознавство.* 2024. №6. С.73-80. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.10>

5. Лоссовський І., Копил О. Міжнародно-правовий статус Будапештського меморандуму «Про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї». *Україна дипломатична*. 2015. Вип. 16. С. 364-373. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrdip_2015_16_67

РЕГІОНАЛЬНІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК МЕХАНІЗМ КОЛЕКТИВНОЇ ВІДПОВІДІ НА СУЧАСНІ БЕЗПЕКОВІ ВИКЛИКИ

Кукало Анастасія,

Студентка 1-го курсу групи УВ-51

Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

kukalo2021umv12@student.karazin.ua

Сучасна система міжнародних відносин переживає період глибоких трансформацій, що пов'язані зі зростанням кількості конфліктів, посиленням геополітичної конкуренції та появою нових типів загроз. У цих умовах питання колективної безпеки набуває особливої актуальності. Традиційна модель міжнародної безпеки, що формувалася після Другої світової війни, сьогодні змушена адаптуватися до нових реалій – гібридних війн, інформаційних операцій, кіберзагроз, енергетичних криз та глобальних економічних потрясінь. У такому контексті регіональні міжнародні організації стають важливим механізмом координації дій держав та колективної відповіді на безпекові виклики сучасності.

Міжнародна колективна безпека передбачає систему спільних дій держав, спрямованих на запобігання конфліктам, стримування агресії та підтримання міжнародного миру. Вона ґрунтується на принципах міжнародного права – невикористання сили, поваги до територіальної цілісності держав, мирного врегулювання спорів та колективної відповідальності за підтримання стабільності у світі. У сучасному світі важливу роль у реалізації цих принципів відіграють не лише глобальні інституції, а й регіональні об'єднання держав, які здатні швидше реагувати на локальні конфлікти та безпекові кризи.

Регіональні міжнародні організації виступають своєрідним проміжним рівнем між глобальними структурами та окремими державами. Їхня діяльність спрямована на координацію політики держав у певному географічному просторі,

формування спільних механізмів реагування на загрози та розвиток системи колективної оборони. До таких організацій належать Північноатлантичний альянс, Організація з безпеки і співробітництва в Європі, Африканський союз, Ліга арабських держав, Організація американських держав та інші регіональні структури. Їхня діяльність демонструє, що забезпечення стабільності у світі потребує багаторівневої системи співпраці, де регіональні інституції відіграють ключову роль у попередженні конфліктів та врегулюванні криз [1].

Сучасні безпекові виклики мають комплексний характер і виходять далеко за межі традиційного розуміння військової загрози. Окрім збройних конфліктів, міжнародну безпеку сьогодні визначають такі фактори, як тероризм, інформаційна війна, кібератаки, міграційні кризи, економічна нестабільність та порушення прав людини. Саме тому сучасне розуміння міжнародної колективної безпеки передбачає більш широкий підхід до аналізу загроз та необхідність координації дій різних акторів – держав, міжнародних організацій, громадянського суспільства та приватного сектору.

Одним із ключових факторів, що суттєво змінив сучасну систему безпеки, стала повномасштабна російська агресія проти України, яка розпочалася у лютому 2022 року. Ця війна стала найбільшим військовим конфліктом у Європі з часів Другої світової війни та продемонструвала вразливість існуючих механізмів міжнародної безпеки. Водночас вона стала каталізатором активізації міжнародної співпраці та формування широкої коаліції держав, що підтримують Україну та виступають за збереження міжнародного правопорядку [4, с.80].

Події 2022–2025 років показали, що регіональні міжнародні організації можуть відігравати важливу роль у формуванні колективної відповіді на агресію та порушення міжнародного права. Зокрема, значно активізувалася діяльність НАТО, яке посилило свою військову присутність у Східній Європі, розширило співпрацю з партнерами та розпочало процес прийняття нових членів. Вступ Фінляндії та Швеції до альянсу став одним із найважливіших стратегічних рішень у сфері європейської безпеки за останні десятиліття [2; 3].

Важливу роль у забезпеченні регіональної безпеки також відіграє Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Ця структура має розвинену правову базу та механізми антикризового реагування, які спрямовані на попередження конфліктів, моніторинг ситуації у регіонах та сприяння мирному врегулюванню суперечок. Кодекс поведінки ОБСЄ та інші інструменти цієї організації демонструють

прагнення міжнародної спільноти виробити стандарти колективної безпеки та механізми врегулювання кризових ситуацій.

Водночас діяльність регіональних організацій нерідко відображає геополітичні суперечності між державами. У сучасному світі можна спостерігати формування різних центрів сили, які намагаються впливати на міжнародну систему безпеки. Наприклад, окремі регіональні об'єднання використовуються державами для просування власних стратегічних інтересів і протидії впливу інших міжнародних акторів. Така конкуренція створює додаткову напруженість у міжнародних відносинах і ускладнює формування універсальної системи колективної безпеки.

Разом із тим сучасна міжнародна практика демонструє, що ефективна система безпеки може формуватися лише на основі взаємодії глобальних і регіональних механізмів. Глобальні інституції забезпечують правову основу міжнародного порядку, тоді як регіональні організації виступають інструментом практичної реалізації безпекових рішень у конкретних регіонах світу. Саме така багаторівнева модель дозволяє більш оперативно реагувати на конфлікти, координувати міжнародні зусилля та підтримувати стабільність [5, с.99].

Особливу роль регіональні організації відіграють у сфері запобігання конфліктам та миротворчої діяльності. Вони можуть здійснювати моніторингові місії, проводити переговорні платформи для сторін конфлікту, організовувати гуманітарну допомогу та сприяти відновленню постконфліктних територій. Такі механізми дозволяють не лише реагувати на вже існуючі кризи, але й запобігати їх ескалації.

Ще одним важливим напрямом діяльності регіональних міжнародних організацій є контроль над озброєннями та сприяння роззброєнню. Міжнародні договори і домовленості, що укладаються у межах регіональних структур, спрямовані на обмеження виробництва та використання певних видів зброї, а також на зниження ризику випадкового виникнення військових конфліктів. Такі механізми мають особливе значення у світі, де поширення сучасних технологій робить зброю дедалі більш руйнівною.

Сучасні виклики також вимагають від регіональних організацій адаптації до нових форм загроз. Кібербезпека, боротьба з дезінформацією, захист критичної інфраструктури та енергетична безпека стають важливими напрямками міжнародної співпраці. В умовах цифровізації міжнародних відносин саме колективні механізми взаємодії дозволяють державам ефективніше протидіяти таким загрозам.

Отже, регіональні міжнародні організації виступають важливим елементом сучасної системи колективної безпеки. Вони забезпечують координацію дій держав, сприяють попередженню конфліктів та формують механізми спільного реагування на загрози. Події останніх років показали, що роль таких організацій лише зростає, адже саме вони здатні забезпечити більш оперативну та гнучку відповідь на виклики сучасного світу.

У перспективі подальший розвиток системи міжнародної безпеки значною мірою залежатиме від ефективності взаємодії між державами та міжнародними організаціями. Посилення ролі регіональних структур, розвиток нових форматів співпраці та адаптація до сучасних загроз можуть стати важливими чинниками формування більш стабільного та безпечного міжнародного порядку.

References:

1. European Union. A Strategic Compass for Security and Defence. Brussels: European External Action Service, 2022. URL: <https://www.eeas.europa.eu> (дата звернення: 10.03.2026).
2. NATO. Madrid Summit Declaration issued by NATO Heads of State and Government (2022). URL: <https://www.nato.int> (дата звернення: 10.03.2026).
3. NATO. NATO 2024 Annual Report. Brussels: NATO Public Diplomacy Division, 2025. URL: <https://www.nato.int> (дата звернення: 10.03.2026).
4. SIPRI. SIPRI Yearbook 2024: Armaments, Disarmament and International Security. Stockholm: Stockholm International Peace Research Institute, 2024. 576 p.
5. Vlasov A.V. Features of modern international collective security in the context of geopolitical challenges. Vinnytsia: Vasyl Stus Donetsk National University, 2024. 97 p.

Науковий керівник: Файєр Олена Анатоліївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат юридичних наук, доцент

СТІЙКІСТЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В МЕХАНІЗМІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Куц Юрій Олексійович,
професор кафедри публічного управління та державної служби
ННІ "Інститут державного управління"
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
доктор наук з державного управління, професор.
koots.yuriy@gmail.com

Проблема стійкості місцевого самоврядування у воюючій Україні набуває вагомого значення з огляду на концентрацію зусиль суспільства на перемогу над агресором. Місцеве самоврядування є одним із визначальних елементів демократичного устрою країни. Сутність місцевого самоврядування зводиться до гарантованого державою права територіальних громад та їх виборчих органів вирішувати самостійно, під свою відповідальність питання місцевого значення, діючи в межах Конституції та законів своєї держави.

Термін «стійкість» у Великому тлумачному словнику сучасної мови визначається як стабільність, здатність системи, що має досить складні сценарії поводження, зберігати деякі властивості й характеристики незмінними [6]. Дослідники «стійкість» ототожнюють з терміном «резильєнтність», що походить від латинського *resilio* – «відскакувати», «відпружувати». Резильєнтність як категорія започатковувалася у фізиці для позначення здатності пружних тіл відновлювати форму після механічного тиску. На сьогодні, в умовах війни в Україні, дослідники у багатьох випадках його використовують для характеристики людини як такої. Так, О. Мельник цілком слушно говорить, що резильєнтність це багатокомпонентна динамічна система внутрішніх і зовнішніх ресурсів особистості, як захисних чинників протидії факторам ризиків [4, с. 203].

У той же час, ще у вересні 2020 року у Стратегії національної безпеки України категорія «стійкість» була застосовано до українського соціуму й охарактеризована як здатність суспільства та держави швидко адаптуватися до змін безпекового середовища й підтримувати стале функціонування, зокрема шляхом мінімізації зовнішніх і внутрішніх уразливостей [5]. А у вересні 2021 року була прийнята Концепція забезпечення національної системи стійкості, у якій національна стійкість визначена як здатність держави і суспільства ефективно протистояти

загрозам будь-якого походження і характеру, адаптуватися до змін безпекового середовища, підтримувати стале функціонування, швидко відновлюватися до бажаної рівноваги після кризових ситуацій [2].

Треба відмітити, що головним, первинним елементом системи місцевого самоврядування слід вважати територіальну громаду, з розвитком якої багато у чому пов'язане подальше вдосконалення в Україні місцевого самоврядування як такого. На нашу думку, під територіальною громадою розуміється природне і єдине соціальне утворення, що діє в просторових межах держави, у рамках якої реалізуються природні і повсякденні потреби та інтереси жителів певних територій системного характеру (муніципальні права особистості). Отже, саме такий підхід до визначення територіальної громади як найважливішого елементу місцевого самоврядування в його інституційному аспекті дає можливість всебічно охарактеризувати природу місцевого самоврядування.

На сьогодні в місцевому самоврядуванні існує чимало проблем, багато з яких породжені війною з російськими агресором. Вони потребують дослідження й вирішення, а саме, зокрема, впровадження чіткого розподілу влади між державними виконавчими органами й органами місцевого самоврядування. Зараз відбувається багатоваріантність у розподілі повноважень між цими публічно-управлінськими інституціями.

Війна призвела до того, що в Україні є територіальні громади, в межах яких ведуться бойові дії, є громади окуповані, громади й їхні представницькі органи що здійснюють свою діяльність на прифронтових територіях. Одним із складових стійкості місцевого самоврядування є організаційна здатність забезпечувати життєдіяльність мешканців територіальної громади в незалежності від місця їх перебування. Так, активні бойові дії на території Куп'янської територіальної громади харківської області призвели до того, що до міста Харкова на сьогодні вимушено перемістилися близько 6 000 її мешканців. Для забезпечення життєдіяльності куп'янчан, надання адміністративних послуг. Адміністрація громади почала здійснювати свою діяльність на території міста Харкова. Створено «Центр підтримки куп'янчан» [3]. Мешканці Куп'янської міської територіальної громади, які перебувають в евакуації, можуть скористатися послугами Центру надання адміністративних послуг, звернутися до управління соціального захисту, служби у справах дітей. У рамках Центру функціонує «Ветеранський простір», а також служба сімейної медицини. Різноманітними благодійними, волонтерськими організаціями забезпечується й надається гуманітарна допомога (харчові продукти

та засоби гігієни). Зокрема працюють такі благодійні фонди : "Global Empowerment Mission" в партнерстві з "Howard G Buffett foundation", Червоний Хрест Україна, World Central Kitchen, ADRA Ukraine, Джерело Відродження [1].

Також у Центрі організовано роботу фахівців центру зайнятості, пенсійного фонду, юстиції та ін. Знаходиться Центр підтримки куп'янчан в безпечному середовищі центральної частини міста Харкова [1].

Куп'янська територіальна громада не поодиноким в даному процесі. Частково окупованими на території Харківської області й інші територіальні громади. Досвід забезпечення стійкості та організації системи надання адміністративних послуг засвідчує незламність українського народу.

Список використаних джерел

1. В місті Харків розпочав роботу "Центр підтримки куп'янчан". URL: <https://kupyansk-gromada.gov.ua/news/1730883673>.
2. Концепція забезпечення національної системи стійкості. Затверджена Указом Президента України від 27 вересня 2021 року № 479/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479/2021#Text>.
3. Куп'янська міська рада. *Офіційний сайт*. URL: <https://kupyansk-gromada.gov.ua/kontakti-ta-rozporядok-roboti-09-24-05-13-01-2026/>.
4. Мельник О. А. Резильєнтність: основні концептуальні етапи становлення, сутність та перспективи. *Психологія та соціальна робота*. 2024. № 1. С. 196-207.
5. Стратегія національної безпеки України. Затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n12>.
6. Стійкість. Великий тлумачний словник сучасної мови. URL: <https://slovyk.me/dict/vts/%D1%81%D1%82%D1%96%D0%B9%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C>.
7. Центр підтримки куп'янчан. *kupyansk_military_admin*. URL: <https://www.instagram.com/reel/DCOlBhKNIL/>.

ГІБРИДНІ ЗАГРОЗИ У КОНТЕКСТІ РЕГІОНАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ: ПРИКЛАД СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Мурадова Владислава,
студентка 4-го курсу групи УМВ-41
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
vladyslava.muradova@student.karazin.ua

Архітектура безпеки Східної Європи у 2025–2026 роках визначається станом постійної гібридної конфронтації, що розгортається у «сірій зоні» – просторі між миром і відкритою війною. Гібридні загрози сьогодні розглядаються, з одного боку, як набір асиметричних інструментів, а з другого – як цілісна стратегія дестабілізації, що поєднує військову силу, кібероперації, дезінформацію та економічний тиск для підриву суверенітету держав без формального оголошення війни [6]. Актуальність теми дослідження зумовлена різкою ескалацією російських гібридних кампаній проти країн східного флангу НАТО та кандидатів на вступ до ЄС, що вимагає системної розбудови моделей національної стійкості. Метою роботи є аналіз еволюції гібридних загроз у період 2024–2025 років та систематизація регіональних практик протидії цим асиметричним впливам.

У межах сучасного наукового дискурсу теоретико-методологічний аналіз безпекового середовища базується на переході від секторної оборони до моделі CORE (Comprehensive Resilience Ecosystem), розробленої фахівцями ЄС у 2023–2024 роках [3]. Зазначена модель розглядає суспільство як взаємозалежну екосистему, де вразливість в одному домені, наприклад в енергетиці, створює каскадні ризики для соціальної стабільності регіону [3]. Основними компонентами CORE є сім фундаментів демократії та три стратегічні простори – цивільний, управлінський і простір послуг, що дозволяє державним інституціям здійснювати комплексний моніторинг гібридних атак та їхніх кумулятивних ефектів.

Поряд із концептуальною перебудовою моделей захисту, особливої гостроти набуває проблема інформаційного маніпулювання. Згідно з четвертим звітом EEAS щодо загроз FIMI, оприлюдненим у березні 2026 року, інформаційний простір перетворився на основне поле гібридного протистояння [5]. Протягом 2025 року використання штучного інтелекту (ШІ) в дезінформаційних операціях зросло на 259%, що дозволило агресорам масово застосовувати дипфейки та «грумувати»

великі мовні моделі (LLM) через насичення мережі фейковими даними [5]. Такі операції, як «Storm-1516» та «Overload», продемонстрували здатність ШІ-мереж імітувати авторитетні медіа, забезпечуючи при цьому «правдоподібне заперечення» причетності іноземних спецслужб до втручання у виборчі процеси [5]. При такому рівні автоматизації впливу питання критичної оцінки джерел інформації стає настільки ж важливим, як і фізичний захист інфраструктури.

Практична апробація зазначених інструментів дестабілізації найбільш яскраво простежується на прикладі Республіки Молдова, яку міжнародні експерти характеризують як «чашку Петрі» для випробування новітніх методів підриву демократії [4]. Російська стратегія в цьому регіоні включає масштабну електоральну корупцію, що охопила близько 9% виборців у 2024 році, та використання криптовалютних схем через додаток ТАІТО для фінансування проксі-груп в обхід міжнародних санкцій [4]. Крім того, енергетичний шантаж і дезінформаційні кампанії в ТікТок були синхронізовані з виборчими циклами 2025 року для провокування соціальної напруги та формування недовіри до європейського курсу країни. Досвід Республіки Молдова свідчить, що гібридні інструменти впливу можуть застосовуватися комплексно та адаптивно через багаторівневий тиск на політичну систему держави з метою її поступової дестабілізації.

Окрім електорального та інформаційного тиску, сучасна гібридна агресія все частіше виходить за межі цифрового простору, перетворюючись на фізичні акти саботажу критичної інфраструктури. Так, Балтійське море стало ареною «підводної війни», де кабелі зв'язку C-Lion1 та Estlink 2 зазнавали пошкоджень через тактику «якірного саботажу» суднами, афілійованими з РФ та КНР [4]. Водночас у грудні 2025 року Польща зіткнулася з масштабною кібератакою на енергетичні об'єкти, яку урядовці назвали «цифровими танками», що перетнули кордон для спричинення загальнонаціонального блекауту [4]. Наведені кейси демонструють, що ураження критичної інфраструктури стає одним із ключових інструментів гібридної агресії, що дозволяє досягати стратегічного ефекту без формального переходу до відкритого збройного конфлікту.

Паралельно з атаками на фізичну інфраструктуру, не менш цинічним інструментом залишається інструменталізація міграції. На кордонах Білорусі з Польщею та країнами Балтії продовжується штучно підтримуваний тиск: лише у 2025 році зафіксовано близько 30 000 спроб незаконного перетину кордону [1]. У відповідь на ці виклики Польща розпочала реалізацію проєкту «Східний щит» та

запровадила буферні зони, що, своєю чергою, створює складні гуманітарні дилеми для демократичного суспільства, які агресор використовує для дискредитації європейських цінностей [1]. У такому контексті міграційні потоки стають інструментом гібридної стратегії, який поєднує безпекові та політичні ризики і водночас підриває довіру до демократичних інститутів.

Варто наголосити, що найбільш комплексного досвіду протистояння зазначеним викликам набула Україна, де цифрові диверсії синхронізуються з кінетичними ударами. Важливим елементом української відповіді стала реалізація проєкту WARN («Академічна відповідь на гібридні загрози»), у межах якого університети інтегрували європейські безпекові стандарти у підготовку фахівців із публічного управління [2]. Це свідчить про перехід від суто військової оборони до розбудови когнітивної та інституційної стійкості всього суспільства.

Підсумовуючи, слід зазначити, що гібридні загрози у Східній Європі еволюціонували до рівня цілісної системи асиметричного впливу, де межа між цивільним і військовим секторами практично нівельована. Ефективна протидія таким викликам у майбутньому потребуватиме не лише впровадження моделі CORE та посилення фінансового моніторингу криптовалютних потоків, а й розбудови наступального потенціалу в інформаційній сфері для підвищення ціни агресії для супротивника.

Список використаних джерел:

1. Карпенко О. О. Європейський досвід протидії гібридним загрозам для економічного відродження України. *Міжнародна економічна політика*. 2024. № 2 (41). С. 177–186. URL: https://iejjournal.com/journals/41/2024_41_12_Karpenko.pdf (дата звернення: 22.03.2026).
2. Chichua Ramaz. Hybrid Warfare: Theory, Tactics and Strategic Implications. *ResearchGate*. 2025. URL: https://www.researchgate.net/publication/399045315_Hybrid_Warfare_Theory_Tactics_and_Strategic_Implications (Last accessed: 22.03.2026).
3. Hadri Ali Raza. Hybrid Warfare in the 21st Century: A Threat Beyond the Battlefield. *Magna Carta: Contemporary Social Science*. 2025. Vol. 4, № 1. P. 14–25. URL: <https://journal.50sea.com/index.php/MC/article/view/1450> (Last accessed: 22.03.2026).
4. Hybrid Threats: A Comprehensive Resilience Ecosystem. *Hybrid CoE; European Commission Joint Research Centre*. 2023. 50 p. URL: <https://www.hybridcoe.fi/publications/hybrid-threats-a-comprehensive-resilience-ecosystem/> (Last accessed: 22.03.2026).

5. Pociumban Anastasia, Nierhaus Ricarda. Countering Hybrid Threats. Lessons from Eastern Europe. *IPRE*. 2026. 20 Feb. URL: <https://ipre.md/2026/02/20/countering-hybrid-threats-lessons-from-eastern-europe/?lang=en> (Last accessed: 22.03.2026).

6. Preziosa P. From Decisive Victory to Narrative Victory: War in the Age of Permanent Competition. *Defense.info*. 2026. URL: <https://defense.info/re-thinking-strategy/2026/03/from-decisive-victory-to-narrative-victory-war-in-the-age-of-permanent-competition/> (Last accessed: 22.03.2026).

Науковий керівник: Хижняк Лариса Михайлівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

РОЛЬ УКРАЇНИ У ДОСЯГНЕННІ СТРАТЕГІЧНОЇ АВТОНОМІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Ніколаєва Майя Іванівна,
професор кафедри політології,
перший проректор
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
к.політ.н., доцент,
nikolaeva.mayya@onu.edu.ua

Кадук Наталя Іванівна,
в.о. завідувача кафедри політології
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова,
к.політ.н., доцент
kaduk.nata@ukr.net

Питання стратегічної автономії Європейського Союзу, під якою розуміють його здатність самостійно забезпечувати свою безпеку, економічний розвиток та енергетичну незалежність, набуває особливої актуальності в умовах глобальних викликів та нестабільності, які спостерігаються в сучасному світі. Про це, зокрема, мова йде у документі ЄС «Стратегічний компас безпеки та оборони для Європейського Союзу, який захищає своїх громадян, цінності й інтереси та сприяє міжнародному миру і безпеці» 2022 року, в якому глибоко аналізуються основні

тенденції розвитку сучасного світу, а також виклики та загрози для ЄС у цьому контексті [1].

З урахуванням багатовимірності сучасного розуміння безпеки, доцільно наголосити, що концепція стратегічної автономії ЄС суттєво еволюціонувала. Якщо на початкових етапах її інтерпретація була зосереджена переважно на військово-оборонному вимірі, то в сучасних умовах вона набула комплексного характеру, поширюючись на економічну, енергетичну, торговельну та промислову політику.

У цьому контексті слід підкреслити диференційований зміст зазначеної концепції залежно від сфери її застосування. Зокрема, у політико-оборонній площині стратегічна автономія передбачає спроможність Європейського Союзу до самостійного формування та реалізації рішень у сфері безпеки і оборони, включаючи оперативне реагування на актуальні виклики та загрози. У цьому контексті ключового значення набуває інституціоналізація чіткого функціонального розподілу повноважень між ЄС та НАТО, а також поглиблення механізмів їхньої координації та взаємодії. Саме така модель співіснування може розглядатися як найбільш ефективна з точки зору формування стійкої, збалансованої та адаптивної архітектури європейської безпеки.

Натомість в економічному та суміжних вимірах сутність стратегічної автономії ЄС полягає у поступовому зниженні критичної залежності від зовнішніх акторів та зміцненні внутрішньої стійкості ЄС в умовах глобальної конкуренції.

В цьому контексті актуалізується питання ролі України у досягненні стратегічної автономії ЄС, як держави, яка не тільки тісно співпрацює з ним у різних сферах, а ще й прагне набути членства у цій організації.

Зокрема, слід відзначити, що Україна відіграє ключову роль у зміцненні *енергетичної безпеки* ЄС. Вона має розвинену газотранспортну систему та одні з найбільших у Європі підземних сховищ газу. Крім того, вона володіє значним потенціалом відновлюваної енергетики, що створює можливості для експорту «зеленої» електроенергії до ЄС, а це цілком відповідає цілям Європейського зеленого курсу - стратегії ЄС, спрямованої на перетворення Європи на кліматично нейтральний континент до 2050 року [2].

Разом з тим, Україна є важливим партнером ЄС в *геополітичному вимірі*. Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року Україна фактично перетворилась на східний щит Європи, стримуючи агресію та забезпечуючи безпеку всього регіону. Це не лише посилює стабільність ЄС, а й сприяє поглибленню співпраці з НАТО.

Не менш важливим є *економічний та ресурсний* потенціал України. Країна володіє значними запасами критично важливих ресурсів, таких як літій і титан, які необхідні для розвитку сучасних технологій та «зеленої» економіки. Це робить Україну важливим партнером для зменшення залежності ЄС від зовнішніх постачальників таких ресурсів.

Водночас Україна поступово інтегрується в економічний простір ЄС через реалізацію Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, яка передбачає також створення між ними поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі. Це сприяє включенню української економіки до європейських ланцюгів постачання та зміцнює їх економічну взаємозалежність.

Також слід відзначити *військово-технологічний досвід* України. В умовах сучасної війни Україна активно розвиває оборонні технології, кібербезпеку та безпілотні системи. Цей досвід може бути цінним для формування спільної безпекової політики Європейського Союзу.

На особливу увагу заслуговує запропонований минулого року План «Rearm Europe» («Переозброєння Європи»), спрямований на суттєве підвищення обороноздатності ЄС, який передбачає запровадження нових механізмів фінансування європейського оборонно-промислового комплексу, до якого в перспективі може бути залучена і Україна. Зокрема, в цьому плані йдеться про стимулювання інвестицій у сферу оборони, активніше залучення приватного капіталу, використання кредитних інструментів для здійснення оборонних закупівель, а також мобілізацію фінансових ресурсів обсягом до 800 млрд євро для зміцнення безпекового сектору.

Військово-технологічне співробітництво України та ЄС не тільки сприяє посиленню військової підтримки нашої держави в умовах війни, відкриває для неї доступ до приватних інвестицій, передових технологічних рішень та ноу-хау, створює умови для розміщення виробництва озброєння у більш безпечних локаціях, менш вразливих до прямих атак з боку Росії, а й надає можливість Європейському Союзу апробувати та вдосконалювати власне озброєння та техніку з урахуванням практичного бойового досвіду України і отримувати доступ до нових розробок ВПК нашої держави, що є для них дуже важливим.

Однак не можна ігнорувати і виклики, які постають перед нашою державою і заважають їй у повній мірі зробити свій внесок у досягнення стратегічної автономії ЄС. Війна, економічні труднощі та необхідність глибоких реформ залишаються серйозними перешкодами на шляху до її повноправного членства в ЄС. Проте саме

наполегливе прагнення подолати ці виклики робить Україну сильнішим і більш надійним партнером для ЄС.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що Україна сьогодні є не лише кандидатом на вступ в ЄС, а й є важливою складовою формування його стратегічної автономії. Її внесок у безпеку, енергетику, економіку та ціннісну єдність ЄС є вагомим і усвідомлення цього з боку його країн-членів може стати тим чинником, що прискорить набуття членства нашою державою в цій організації.

Список використаної літератури

1. A Strategic Compass for Security and Defence. For a European Union that protects its citizens, values and interests and contributes to international peace and security. Council of the European Union (2022). URL: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf
2. The European Green Deal. Communication From The Commission COM(2019) 640 final, Brussels, 11.12.2019 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640>

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛЕЙ ЛІДЕРСТВА В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ

Острецька Анастасія,

здобувачка 4-го курсу групи УМВ-41

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
anastasiia.hurieva@student.karazin.ua

У сучасній системі міжнародних відносин зростає роль регіональних безпекових викликів – від збройних конфліктів і тероризму до гібридних загроз та кібератак, спрямованих на критичну інфраструктуру. Вони не лише ускладнюють безпекове середовище, але й суттєво впливають на характер політичних процесів і механізми управління ними. Унаслідок цього змінюються базові підходи до формування та реалізації стратегічних рішень, особливо в кризових ситуаціях. За таких умов зростає значення лідерства як на глобальному, так і на регіональному рівнях, а ключовими факторами його ефективності виступають швидкість

реагування, якість аналітики та здатність діяти в середовищі високого рівня невизначеності.

Метою нашого дослідження є виявлення ключових тенденцій трансформації моделей лідерства в умовах сучасних регіональних безпекових викликів, їх концептуального переосмислення та практичного виміру в сучасній системі управління – як процесу, що виходить за межі формальних інституцій і дедалі більше набуває рис адаптивної, мережевої та ситуативно чутливої взаємодії. Перед нами постає завдання простежити, як змінюється логіка лідерства від ієрархічного домінування до координації складних систем дій.

Відтак доцільно розглянути класичне трактування лідерства, де воно постає як персоніфікована здатність окремого актора впливати на поведінку інших, визначати стратегічні орієнтири та забезпечувати їх досягнення в межах відносно стабільних інституційних рамок. Проте, така інтерпретація дедалі менше відповідає реаліям сучасного міжнародного середовища, де лідерство набуває багатовимірного характеру й частіше розглядається як реалізація «певної функції, здатної забезпечувати суспільний, національний і навіть глобальний інтерес» [2, с. 102]. Такий підхід суттєво зміщує розуміння лідерства з площини персонального впливу в сферу функціонального забезпечення колективних потреб і пріоритетів. У цьому вимірі лідерство постає не як фіксована властивість суб'єкта, а як процес постійного налаштування взаємодій між різними рівнями управління, де ефективність визначається здатністю поєднувати стратегічне бачення та оперативну гнучкість. Саме тому ключовим контекстом трансформації лідерства є «мінливість міжнародного середовища, яка зумовлює постійний пошук інституційних і організаційних інновацій та реформ для адаптації до цих змін» [2, с. 102].

У цьому вимірі повномасштабна війна Росії проти України, що триває з 24 лютого 2022 року, є наочним підтвердженням глибинної трансформації моделей лідерства, а також чинником її прискорення у євроатлантичному просторі. Вона постає не лише як збройний конфлікт, а як комплексна система регіональних і глобальних безпекових викликів. За таких умов традиційні підходи до лідерства – навіть ті, що довгий час вважалися базовими, – демонструють свою обмеженість. Адже теорії рис, поведінкові моделі, ситуативні концепції були сформовані для відносно структурованих середовищ з чіткими цілями та визначеними ролями, де ієрархічна логіка «зверху вниз» забезпечувала керованість процесів. Однак у війні з невизначеністю така жорсткість стає перешкодою, позаяк процес ухвалення

рішень відбувається під тиском асиметричних загроз і постійної зміни контексту. Транзакційне лідерство, яке зосереджене на виконанні роботи та відповідальності за результати, також виявляється недостатньо адаптивним у сучасних умовах. Попри це, воно не зникає – навпаки, залишається необхідним як механізм підтримання керованості та дисципліни. Цей тип лідерства «забезпечує стабільне та передбачуване середовище ... та підходить для досягнення короткострокових цілей і забезпечення своєчасного виконання завдань» [5], зокрема в організації логістики й постачання у кризових зонах, управлінні гуманітарними місіями, в міжнародних тренуваннях та навчаннях військових тощо. Однак транзакційне лідерство не створює тієї глибини довіри й залученості, а «без відчуття вищої мети чи натхнення послідовники та партнери можуть втратити зацікавленість та мотивацію» [5]. Натомість трансформаційне лідерство значно розширює горизонти. Воно апелює до цінностей, формує спільне бачення, мобілізує суспільство, і тому відіграє ключову роль у консолідації внутрішнього фронту та підтримці міжнародної солідарності. Його перевагою «є те, що воно сприяє формуванню відчуття відданості та лояльності. Водночас обмеження цього стилю проявляється у відносно меншій ефективності в ситуаціях, коли основна увага зосереджена на підтримці стабільності та порядку, що нерідко може призводити до труднощів з досягненням конкретних цілей» [4]. З цієї причини класичні моделі лідерства в умовах сучасних безпекових викликів не є універсальним рішенням.

Збройна агресія Росії проти України продемонструвала, що в середовищі, де загрози швидко змінюють свою форму, інформація надходить фрагментарно, а рішення мають прийматися майже в режимі реального часу, на перший план виходять нові підходи. Так, адаптивне лідерство, що передбачає постійне налаштування організаційних процесів і взаємодії між акторами на різних рівнях влади та суспільства, в умовах війни виходить за межі звичайної координації. Воно перетворюється на динамічний процес поєднання військових, політичних і дипломатичних інструментів. Це пояснюється тим, що «архітектура регіональної безпеки стала значно складнішою, зокрема військове керівництво більше не може бути зведене до простого ієрархічного командування» [3, с. 31]. Водночас змінюється і саме розуміння безпеки, яка «більше не є виключно національною характеристикою, а стає результатом співпраці та взаємного сприйняття регіональних акторів, побудованого на геостратегічній, етнічній чи економічній близькості» [3, с. 31]. Як наслідок, все більшого значення набуває мережеве лідерство. Як форма організації взаємодії між державами, міжнародними

організаціями та іншими учасниками безпекових процесів, воно формує багаторівневу систему підтримки. У контексті російсько-української війни це проявляється через організовану взаємодію на інституційному рівні, насамперед у межах Європейського Союзу та НАТО. Показовим є «створення Федеративної мережі місій (FMN) та пов'язані з нею ініціативи щодо оперативної сумісності, що призвели до покращень у колективній готовності до криз» [3, с. 36]. Україна офіційно приєдналася до FMN у лютому 2024 року як афілійований учасник, що дозволяє збройним силам та оборонним структурам нашої держави узгоджувати свою діяльність із партнерами через єдині стандарти, підвищувати ефективність координації в умовах багаторівневого управління кризами, а також забезпечувати більш стале та оперативне включення до спільного інформаційно-комунікаційного середовища Альянсу.

Також знаходить своє відображення у практичному вимірі антикризове лідерство. Зокрема EUMAM Ukraine, яка сприяє «підвищенню військової спроможності Збройних Сил України, забезпечує підготовку особового складу з питань медичної допомоги, розмінування, логістики та зв'язку, технічного обслуговування та ремонту» [1, с. 678] тощо, є показовим прикладом цього. Розширення мандату цивільних місій, що забезпечують функціонування правових та інституційних механізмів реагування на наслідки агресії, надання «органам влади України допомоги, необхідної для розслідування й кримінального переслідування будь-яких міжнародних злочинів» [1, с. 678] стає важливим елементом комплексної антикризової відповіді європейської спільноти. Окремої уваги заслуговує інформаційне лідерство. Адже гібридний характер війни Росії проти України – поєднання військових дій з інформаційно-психологічними операціями, дезінформацією та спробами формування альтернативних інтерпретацій подій – показав, що контроль над інформаційним простором дозволяє впливати на рівень довіри, мобілізацію ресурсів і міжнародну підтримку. Наша держава послідовно вибудовує власну стратегію протидії у цьому напрямі, системно залучаючи підтримку держав-партнерів та інституцій регіону, консолідуючи зусилля задля зміцнення стійкості інформаційного середовища і захисту спільних демократичних наративів.

Отже, можемо зробити висновок, що трансформація моделей лідерства в умовах сучасних регіональних безпекових викликів продемонструвала нам свій адаптивний потенціал та набула системного характеру. У контексті російсько-української війни як комплексного випробування для всієї архітектури

європейської безпеки наша держава не лише протидіє агресору на військовому рівні, а й послідовно розвиває координацію з державами та інституціями європейського та трансатлантичного безпекового простору, залучає політичну, військову та інформаційну підтримку партнерів. Це свідчить про активний перехід до більш гнучких моделей лідерства, де ключовими суб'єктами виступають не лише окремі держави, а й міжнародні організації та мережі взаємодії. Саме вони забезпечують координацію ресурсів та рішень. З урахуванням контексту сучасних регіональних безпекових викликів, насамперед у європейському регіоні, а також в інших частинах світу, де зберігається або виникає напруженість і конфліктні ризики, така трансформація моделей лідерства має незворотний характер, адже зумовлена тривалими змінами у структурі загроз і необхідністю постійної колективної відповіді на них.

Список використаних джерел:

1. Гайворонський, Д. А. Відповідь ЄС на повномасштабну війну в Україні (політико-правові аспекти) / Д. А. Гайворонський, В. Р. Левченко. - С.677-680.
2. Перфільєва А. О. Лідерство у міжнародних відносинах: теоретико-концептуальний вимір / Анастасія Олександрівна Перфільєва // Політикус : наук. журнал. – 2021. – № 6. – С. 101–106.
3. Goga, A. M. (2025). Leadership and Regional Security Architecture: Between Strategic Stability and Defense Diplomacy. *Acta Universitatis Danubius. Relationes Internationales*, 18(1), 30–40. URL: <https://dj.univ-danubius.ro/index.php/AUDRI/article/view/3461/3095> (дата звернення: 26.03.2026).
4. Patel, Y. (2023). Transactional Leadership and Transformational Leadership. LinkedIn. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/transactional-leadership-transformational-coach-yagnesh-patel> (дата звернення: 26.03.2026).
5. Sharma, N. (2024). Transformational vs. Transactional Leadership: Key Differences. LinkedIn. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/transformational-vs-transactional-leadership-key-netish-sharma-djnxс> (дата звернення: 26.03.2026).

*Науковий керівник: **Вінникова Наталія Анатоліївна**, завідувач кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор політичних наук, доцент.*

ЕРОЗИЯ ДОГОВОРУ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ РАКЕТ СЕРЕДНЬОЇ ТА МАЛОЇ ДАЛЬНОСТІ В АРХІТЕКТУРІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

Анна Павлик,
учениця КЗ «Феськівський ліцей» Золочівської селищної ради
anne.pavlyk@gmail.com

Криза режиму Договору про ліквідацію ракет середньої та малої дальності (РСМД) стала одним із маркерів руйнування системи міжнародної безпеки, сформованої ще наприкінці Холодної війни. Договір вважався основним елементом сприяння стабільності в Європі, тож задля розуміння характеру інтерпретацій варто звернутись до головних положень цієї угоди.

Договір про РСМД – перший в історії документ, згідно якого наддержави погоджувалися на знищення цілої категорії своїх засобів доставки ядерних боєголовок та скорочення арсеналів, підписаний 8 грудня 1987 року президентом США Рональдом Рейганом та генеральним секретарем СРСР Михайлом Горбачовим, що набув чинності 1 червня 1988 року. Ключовою вимогою встановлено ліквідацію та повну відмову від усіх балістичних та крилатих ракет наземного базування з дальністю польоту від 500 до 5 500 кілометрів [2].

Виконання умов забезпечувалося системою контролю, що включала взаємні інспекції на військових об'єктах, а також постійний моніторинг виробничих підприємств із цілодобовою присутністю інспекторів, використовувалось супутникове спостереження. Крім цього, передбачалися механізми вирішення суперечок між сторонами [2]. Та попри тривале функціонування, з часом почали з'являтися суперечності. Кожна зі сторін мала підстави для звинувачень та підозри у дотриманні умов договору.

Перше зафіксоване порушення, яке викликало стурбованість – випробування ракети 9М729 (початково деталей щодо назви не надавалося), яке відбувалося на полігоні Капустин Яр і розпочалося ще у 2008 році, за адміністрації Джорджа Буша-молодшого. Наприкінці 2011 року, адміністрація Обама дійшла висновку, що випробування справді є порушенням Договору про РСМД, і повідомила про свої занепокоєння Конгрес. В січні 2014 адміністрація проінформувала союзників США в НАТО на засіданні Комітету НАТО з контролю над озброєннями, роззброєння та нерозповсюдження. Також, Державний департамент повторював висновок про «порушення своїх зобов'язань» Росією [3, с. 19].

11 вересня 2014 року, на зустрічі в Москві, приуроченій питанню дотримання договору, РФ не тільки заперечила будь-які порушення та оскаржила відсутність доказів, а й офіційно звинуватила США з тієї ж причини [3, с. 30].

У жовтні 2015 року директор департаменту нерозповсюдження і контролю над озброєннями МЗС Росії, публічно підтвердив претензії РФ про «масове порушення», зазначаючи контекст майбутнього розміщення пускових установок МК-41 у Румунії (травень 2016 р.) та Польщі (2018 р.). Твердження ґрунтувалося на тому, що вони підпадають під визначення наземних пускових установок (GLCM), бо можуть запускати ракети Tomahawk, хоча раніше їх і не використовували з наземними ракетами [3, с. 28-29].

У жовтні 2016 року преса зазначала, що адміністрація Обама вважала, що російська сторона готується до розміщення нової ракети, а вже у грудні Росія розгорнула два дивізіони заборонених крилатих ракет, один з яких залишався на випробувальному полігоні Капустин Яр, інший – був переміщений на іншу базу в РФ. Пол Сельва, заступник голови Об'єднаного комітету начальників штабів США, підтвердив розгортання 8 березня 2017 року, а пізніше зазначив, що Росія працює над «створенням загрози об'єктам НАТО» [3, с. 4; 19].

8 грудня 2017 року Державний департамент оголосив про впровадження «Інтегрованої стратегії» адміністрації Трампа, що мала на меті змусити РФ дотримуватися зобов'язань, визначених Договором про РСМД. Стратегія включала в себе науково-дослідницькі роботи над новими наземними ракетними системами середньої дальності задля позбавлення Росії військової переваги [5].

20 жовтня 2018 року Дональд Трамп вперше публічно виступив з наміром вийти з Договору, назвавши порушення з боку Росії однією з основних причин, а вже 23 жовтня Джон Болтон, радник з національної безпеки, передав повідомлення про цей намір офіційним особам в Москві [3, с. 6-7].

У листопаді 2018 року російська сторона заявила, що звинувачення США не мають підстав. Було повідомлено, що під час випробувань ракети 9М729 у вересні 2017 року її дальність польоту становила менше ніж 480 км, що відповідало умовам договору. РФ висловлювала незгоду з можливим припиненням дії договору та наголошувала на готовності реагувати симетрично у випадку його порушення. При цьому зазначалося, що у разі виходу США з домовленостей, розміщені на території їхніх союзників ракетні об'єкти можуть розглядатися як потенційні цілі для військових заходів.

Сама ж РФ готувала власне підґрунтя для виходу з угоди, стверджуючи, що нею були обмежені лише Росія та США, тоді як інші країни (Китай, Іран, Пакистан) розташували свої ракети біля російських кордонів [4].

2 лютого 2019 року США призупинили виконання своїх зобов'язань за Договором про РСМД. Реакція РФ не змусила на себе довго чекати – 4 березня Путін підписав указ про офіційний вихід Росії з договору [2].

Росія розглядала вихід США з договору як спосіб отримати більшу свободу дій та наростити ракетний потенціал у різних регіонах. Згодом увага була звернена на американські випробування ракети із застосуванням пускової установки «Мк-41». Раніше російська сторона наголошувала, що ці установки можуть використовуватися для запуску крилатих ракет, що суперечить положенням угоди [1].

Після фактичного розпаду Договору про РСМД у 2019 році, ерозія системи контролю над ракетними озброєннями лише посилилася, і це стало особливо помітно під час повномасштабної війни Росії проти України. Зокрема, можна виділити військову співпрацю з Іраном, який надає Росії ударні безпілотики типу Shahed [7]. РФ почала активно поширювати зброю, яка раніше могла б стати приводом для звинувачень у дотриманні угоди: серед розробки нових ракетних систем середньої дальності зазначаємо про комплекс «Орешнік», який незважаючи на свою експериментальність та те, що він є радше адаптацією старих технологій, свідчить про намагання Росії обійти попередні обмеження та адаптувати свої ракетні можливості, що підвищує рівень нестабільності в регіоні.

У ширшому сенсі руйнування Договору свідчить про формування нових моделей безпеки, де відсутність подібних обмежень дозволяє державам вільно розгортати ракети середньої дальності. Це супроводжується гонкою озброєнь та розширенням за рахунок нових технологій, ставлячи під сумнів ефективність міжнародних механізмів контролю над озброєннями та змушуючи держави переглянути підходи до власної безпекової політики.

Список використаних джерел:

1. Arms Control Association.(2017). *Putin Slams U.S. on Nonproliferation Deals*. <https://surli.cc/jludpe>
2. Arms Control Association. (2019). *The Intermediate-Range Nuclear Forces (INF) Treaty at a Glance*. <https://www.armscontrol.org/factsheets/intermediate-range-nuclear-forces-inf-treaty-glance>

3. Congressional Research Service. (2018, December 7). *Russian compliance with the Intermediate Range Nuclear Forces (INF) Treaty: Background and issues for Congress* (Report No. R43832). <https://surl.li/riyjzi>
4. Podvig P. (August 28, 2014). *Don't help Russia destroy the INF Treaty*. European Leadership Network. <https://surl.li/cauwl1>
5. GlobalSecurity.org. (2019). *New Ground Launch Cruise Missile*. <https://surl.li/dlzkyd>
6. Reuters. (2018, December 14). *Russia ready to discuss inspections with U.S. on arms treaty: RIA*. <https://surl.li/mvzfoj>
7. Reuters. (2024, September 13). *Ukraine says Russia launched 8,060 Iran-developed drones during war*. <https://surl.li/ixbpoz>
8. Grove T. (2018, December 5). *Putin Threatens Arms Race as U.S. Prepares to Exit Nuclear Treaty*. *The Wall Street Journal*. <https://surl.li/ledsoj>
9. Kuczynski, G. (2019, January 8). *INF treaty: U.S.-Russian outdated pact* [Special report]. Warsaw Institute. <https://surl.li/iqktpb>

Науковий керівник: Ченчик Дмитро, кандидат історичних наук, викладач історичного факультету, Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР ТРАНСФОРМАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У XXI СТОЛІТТІ

Пересипкіна Ірина Валентинівна,
доцент кафедри міжнародних відносин,
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
iryna.peresypkina@karazin.ua

Український вимір трансформації глобальної безпеки у XXI столітті є складним, багаторівневим і водночас надзвичайно показовим феноменом, що відображає як внутрішні процеси державотворення, так і глибинні зміни у світовій системі міжнародних відносин [3]. Насамперед варто зазначити, що сучасна архітектура глобальної безпеки перебуває у стані перманентної трансформації, зумовленої посиленням геополітичної конкуренції, ерозією традиційних механізмів стримування та появою нових викликів, серед яких особливе місце посідають

гібридні загрози, кібербезпека, інформаційне протиборство та транснаціональні ризики. У цьому контексті Україна, безперечно, виступає не лише об'єктом, але й активним суб'єктом глобальних безпекових процесів, формуючи нові підходи до розуміння безпеки у XXI столітті [5]. З одного боку, український досвід демонструє, що традиційні уявлення про безпеку, які базувалися на балансі сил та військовому стримуванні, виявилися недостатніми для ефективного реагування на сучасні виклики. З іншого боку, саме події, пов'язані з російською агресією проти України, стали каталізатором переосмислення концепцій колективної безпеки, міжнародного права та ролі міжнародних організацій [6]. Власне кажучи, Україна перетворилася на своєрідний полігон, де апробуються нові моделі протидії агресії, включаючи санкційні механізми, міжнародну коаліційну підтримку, а також розвиток асиметричних стратегій оборони.

Водночас важливо підкреслити, що трансформація глобальної безпеки відбувається не лише у військово-політичній площині, але й у ширшому соціально-економічному та інформаційному вимірі. Україна, як держава, що перебуває у стані тривалої зовнішньої загрози, змушена адаптувати свої інститути до умов невизначеності, що, у свою чергу, стимулює розвиток нових форм стійкості, зокрема на рівні суспільства [2]. Таким чином, формування національної безпекової стратегії дедалі більше орієнтується на концепцію комплексної безпеки, яка охоплює не лише військові, але й економічні, енергетичні, інформаційні та гуманітарні аспекти. Крім того, український вимір трансформації глобальної безпеки тісно пов'язаний із процесами європейської та євроатлантичної інтеграції [5]. У цьому сенсі Україна виступає важливим елементом східного флангу європейської безпеки, а її інтеграційні прагнення сприяють зміцненню регіональної стабільності [6]. Безумовно, співпраця з Європейським Союзом та НАТО не лише забезпечує Україні додаткові гарантії безпеки, але й стимулює внутрішні реформи, спрямовані на підвищення ефективності державного управління, верховенства права та демократичних інститутів [1]. У цьому контексті варто зазначити, що трансформація безпекового середовища відбувається синхронно з трансформацією політичної системи України, що створює передумови для її поступової інтеграції у західні безпекові структури.

Разом із тим, сучасні виклики глобальній безпеці вимагають переосмислення ролі держави як основного актора міжнародних відносин. Український досвід засвідчує, що у XXI столітті дедалі більшого значення набувають недержавні актори, зокрема громадянське суспільство, волонтерські організації та приватний

сектор, які активно залучаються до забезпечення національної безпеки [2]. Зокрема, у період збройного конфлікту в Україні саме волонтерський рух відіграв ключову роль у підтримці обороноздатності держави, що свідчить про зростання значення соціального капіталу як складової безпеки.

Не менш важливим аспектом є інформаційний вимір сучасної безпеки, який набуває особливої актуальності в умовах цифровізації та глобалізації інформаційних потоків. Україна стала одним із перших держав, які зіткнулися з масштабними інформаційними операціями, спрямованими на дестабілізацію внутрішньої ситуації та підрив довіри до державних інституцій [4]. Відтак, формування ефективної системи інформаційної безпеки стало одним із пріоритетів державної політики, що включає розвиток стратегічних комунікацій, протидію дезінформації та зміцнення кіберзахисту. У цьому контексті український досвід є надзвичайно цінним для міжнародної спільноти, оскільки він дозволяє ідентифікувати нові загрози та розробляти інноваційні механізми їх нейтралізації [1]. Поряд із цим, економічний вимір безпеки також відіграє ключову роль у формуванні стійкості держави. Економічна стабільність, диверсифікація енергетичних ресурсів, розвиток інноваційного потенціалу та інтеграція у світову економіку виступають важливими чинниками забезпечення національної безпеки [6]. Україна, з огляду на складні економічні умови, змушена впроваджувати структурні реформи, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності та зменшення залежності від зовнішніх факторів. Економічна безпека стає невід'ємною складовою загальної системи безпеки, що відповідає сучасним тенденціям глобального розвитку.

Варто також звернути увагу на гуманітарний аспект безпеки, який дедалі більше інтегрується у загальну концепцію глобальної безпеки. Питання захисту прав людини, забезпечення соціальної стабільності, підтримки внутрішньо переміщених осіб та реінтеграції постраждалих територій набувають особливого значення у контексті українських реалій. Зокрема, гуманітарні виклики, спричинені збройним конфліктом, вимагають комплексного підходу, що поєднує національні та міжнародні зусилля. Український вимір трансформації глобальної безпеки у XXI столітті демонструє, що сучасна безпека є багатовимірною категорією, яка потребує інтегрованого підходу та врахування широкого спектра факторів [4]. Україна, перебуваючи у центрі геополітичних процесів, відіграє важливу роль у формуванні нової безпекової парадигми, яка ґрунтується на принципах колективної відповідальності, стійкості та адаптивності [1]. Водночас її досвід є надзвичайно

цінним для розуміння сучасних трансформацій глобальної безпеки, оскільки він відображає реальні виклики та можливі шляхи їх подолання. Можна стверджувати, що український кейс не лише ілюструє кризу традиційної системи міжнародної безпеки, але й відкриває нові перспективи для її реформування. Саме тому подальше дослідження українського виміру глобальної безпеки є важливим як для теоретичного осмислення сучасних міжнародних процесів, так і для розробки практичних рекомендацій у сфері забезпечення миру та стабільності у світі.

Список використаних джерел:

1. Mykhalskyi Y. Ukraine's role in shaping a new international security order. *Political Management and Public Administration*. 2025. Vol. 6. № 1. URL: <https://www.eu-scientists.com/index.php/pmap/article/view/158>.
2. Князева О.В., Іжа М.М., Дядюра К.О., Пахомова Т.І., Домашевська К.О. Стійкість до небезпечових викликів: український та європейський контекст: навч. посібник. Одеса: НУ «Одеська політехніка», 2025. 175 с.
3. Коломієць Б. С. Еволюція поняття безпеки: від класичних теорій до сучасних підходів. *Економіка: реалії часу*. 2024. № 6 (76). С. 47-054. DOI: 10.15276/ETR.06.2024.5.
4. Мазепа С. Кібербезпека в Україні: сучасні виклики та шляхи вдосконалення законодавчого регулювання. *Актуальні проблеми правознавства*. 2025. № 2 (42). С. 164-170. DOI: 10.35774/app2025.02.164.
5. Тищенко А.В. Україна як суб'єкт глобальної безпеки в умовах сучасних трансформацій. *Наукові записки*. 2025. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/52553/1/A_Tyschenko_FSHN_2025.pdf
6. Яковюк І.В., Білоусов Є.М. Національна безпека України в умовах нових викликів європейській та євроатлантичній солідарності: монографія. Харків: ФОП Рубан В. В., 2022. 148 с.

СТРАТЕГІЧНЕ СУПЕРНИЦТВО США ТА КНР ЯК РУШІЙНИЙ ЧИННИК СУЧАСНОЇ АРХІТЕКТУРИ БЕЗПЕКИ

Рукас Тетяна Юріївна,

студентка 1-го року навчання, група УВ-51

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,

rukas2021umv13@student.karazin.ua

Марченко Іван Сергійович,

кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних відносин,

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,

ismarchenko@karazin.ua

У сучасних міжнародних відносинах дедалі виразніше простежується тенденція до трансформації глобальної системи безпеки під впливом стратегічного суперництва провідних держав, серед яких особливе місце займають США та КНР. Власне кажучи, саме взаємодія цих двох акторів формує ключові параметри нової архітектури міжнародної безпеки, яка поступово відходить від однополярної моделі, характерної для постбіполярного періоду, і набуває ознак складної, багаторівневої та конкурентної системи [3]. З огляду на це, стратегічне суперництво США та КНР варто розглядати не лише як конфлікт інтересів, але і як рушійний функціональний механізм, що визначає логіку розвитку глобальної політики, безпекових інститутів та регіональних балансів сил [4]. Передусім, слід зазначити, що суперництво між США та КНР має комплексний і багатовимірний характер. Воно охоплює військову, економічну, технологічну, ідеологічну та дипломатичну сфери, що, у свою чергу, зумовлює його системний вплив на міжнародну безпеку [3]. У військовій площині спостерігається посилення конкуренції в Індо-Тихоокеанському регіоні, де США активізують співпрацю з союзниками в рамках таких форматів, як AUKUS та QUAD [6]. З одного боку, це спрямовано на стримування зростаючого впливу КНР, а з іншого, сприяє формуванню нових конфігурацій безпеки, які виходять за межі традиційних альянсів [4]. У відповідь КНР, відповідно, розширює свої військово-морські можливості, модернізує збройні сили та зміцнює позиції в Південно-Китайському морі, що підвищує ризики регіональної ескалації.

Водночас, економічний вимір суперництва набуває не меншого значення. Зокрема, після 2022 року спостерігається тенденція до фрагментації глобальної економіки, що проявляється у процесах так званого «декуплінгу» та «деризикування» [2]. США, наприклад, запроваджують обмеження на експорт високотехнологічної продукції до КНР, включаючи напівпровідники та обладнання для їх виробництва. У свою чергу, КНР активно інвестує у розвиток власних технологічних ланцюгів і прагне зменшити залежність від західних технологій [5]. Як наслідок, формується нова конфігурація економічної безпеки, в якій доступ до критичних ресурсів і технологій стає ключовим фактором геополітичного впливу. Не менш важливим є технологічний аспект стратегічного суперництва, який, по суті, перетворюється на один із головних полів боротьби за глобальне лідерство [5]. Йдеться, зокрема, про конкуренцію у сфері штучного інтелекту, квантових технологій, 5G та кібербезпеки. У цьому контексті варто згадати обмеження США щодо китайських технологічних компаній, а також прагнення КНР розвивати власні цифрові платформи та стандарти [2]. Таким чином, технологічна конкуренція не лише визначає економічну динаміку, але й безпосередньо впливає на безпекові аспекти, оскільки контроль над технологіями означає контроль над інформаційними потоками, інфраструктурою та навіть військовими можливостями.

Крім того, ідеологічний вимір суперництва також відіграє суттєву роль у формуванні сучасної архітектури безпеки. США традиційно позиціонують себе як лідер демократичного світу, тоді як КНР пропонує альтернативну модель розвитку, що базується на принципах державного суверенітету, економічного прагматизму та політичної стабільності [3]. У цьому сенсі суперництво набуває рис системного протистояння різних моделей світового порядку, що, безумовно, впливає на вибір держав щодо стратегічних партнерств і альянсів [1]. Наприклад, країни Глобального Півдня дедалі частіше опиняються перед необхідністю балансування між двома центрами сили, що формує нові типи багатовекторної зовнішньої політики. Разом із тим, дипломатичний вимір суперництва проявляється у боротьбі за вплив у міжнародних організаціях та регіональних структурах. КНР, наприклад, активно просуває ініціативу «Один пояс – один шлях», розширюючи економічну та політичну присутність у країнах Азії, Африки та Європи [5]. США, своєю чергою, прагнуть зміцнити існуючі інститути міжнародного порядку та адаптувати їх до нових викликів. У результаті відбувається своєрідна конкуренція за правила гри в міжнародній системі, що впливає на ефективність глобального управління [3].

Особливо показовими є події після 2022 року, які значно загострили стратегічне суперництво між США та Китаєм. Російсько-українська війна стала важливим фактором, що вплинув на глобальну безпекову динаміку [4]. США посилили підтримку України, мобілізували союзників та продемонстрували здатність до колективних дій. КНР, натомість, зайняв більш обережну позицію, намагаючись балансувати між підтримкою принципу територіальної цілісності та збереженням стратегічного партнерства з РФ [5]. Це, у свою чергу, підкреслило відмінності у підходах до міжнародної безпеки та продемонструвало, що суперництво між США та КНР має глобальний характер і виходить за межі двосторонніх відносин. Варто також звернути увагу на роль середніх держав у контексті цього суперництва. Такі країни, як Індія, Туреччина, Саудівська Аравія чи Бразилія, дедалі активніше використовують конкуренцію між США та Китаєм для зміцнення власних позицій [1]. Вони прагнуть отримати економічні вигоди, технологічні ресурси та політичну підтримку, одночасно уникаючи прямого залучення у конфлікт [3]. Таким чином, формується більш гнучка і багатовекторна система міжнародних відносин, у якій традиційні альянси доповнюються ситуативними партнерствами.

Стратегічне суперництво США та КНР виступає не лише фактором напруженості, але й каталізатором трансформації глобальної архітектури безпеки. Воно стимулює розвиток нових інституцій, зміну балансів сил, переосмислення ролі держав і міжнародних організацій. Водночас, така конкуренція містить як ризики, пов'язані з можливістю ескалації конфліктів, так і можливості для формування більш стійкої та адаптивної системи міжнародної безпеки. У перспективі, очевидно, саме характер взаємодії між США та КНР визначатиме траєкторію розвитку світового порядку, включаючи співвідношення між конфронтацією та співпрацею, а також здатність міжнародної спільноти реагувати на глобальні виклики.

Список використаних джерел:

1. Chaziza M. The US-China rivalry in the Middle East: confrontation or competitive coexistence. *Asian Journal of Comparative Politics*. 2024. Vol. 11. № 2. DOI: <https://doi.org/10.1177/23477989241240899>
2. Chisdak Z., Khanna G., Kostadinov N. Global trade governance and the U.S.-China strategic rivalry: tariffs, currency competition and semiconductors. *OX Journal*. 2025. URL: <https://www.oxjournal.org/global-trade-governance-and-the-us-china-strategic-rivalry/> (Last accessed: 01.03.2026).

3. Dar Z. A., Javid S. Navigating the turbulent waters: an in-depth study of US-China geopolitical rivalry. *Law, Economics and Society*. 2025. Vol. 1. № 1. P. 1. DOI: <https://doi.org/10.30560/les.v1n1p1>

4. Howlader M.R. US-China rivalry and the future of global security. *Research Square*. 2026. DOI: <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-8508083/v1>

5. Li X. Conceptualizing China-U.S. rivalry through the lens of globalization in an era of changing structure-agency dynamics. *Globalizations*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1080/14747731.2025.2525037>

6. Ullah A., Ali S. E., Shahab M. Sino-US strategic rivalry and regional security dynamics in the South China Sea. *Liberal Arts and Social Sciences International Journal (LASSIJ)*. 2024. Vol. 8. № 2. P. 255–273. DOI: <https://doi.org/10.47264/idea.lassij/8.2.13>

ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ УКРАЇНИ ЯК ФУНДАМЕНТ НОВОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ

Світлична Аміна,
студентка 1 курсу, групи УО-12,
ННІ “Інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу”
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
svitlychna.amina@student.karazin.ua

Сучасна геополітична ситуація в Європі вимагає докорінного переосмислення поняття безпеки, де традиційні військові чинники дедалі частіше доповнюються або навіть заміщуються економічними компонентами. Економічна стійкість держави в умовах глобальної турбулентності стає не просто показником внутрішнього добробуту, а ключовим елементом міжнародної колективної безпеки. Для України, яка перебуває в епіцентрі трансформації європейської архітектури, питання підтримки життєздатності господарського комплексу перетворюється на стратегічний інструмент стримування та стабілізації всього регіону. Трансформація безпекових викликів диктує необхідність розгляду України як невід’ємної ланки економічного ланцюга Європи, де будь-яка дестабілізація має негайний транскордонний ефект. Ця нова реальність вимагає від майбутніх фахівців розуміння того, що стабільність валютного курсу чи безперебійність банківських платежів сьогодні мають таку ж вагу, як і міцність оборонних ліній на кордонах [5].

Теоретичне обґрунтування взаємозв'язку між економікою та безпекою базується на концепції, що фінансова незалежність та ресурсна самодостатність є запобіжниками зовнішнього маніпулювання. Економічна стійкість України у період глобальних протистоянь забезпечує безперервність критичних процесів, таких як енергопостачання та міжнародна торгівля. Важливо розуміти, що сучасна безпека – це не лише наявність військового паритету, а й здатність економіки адаптуватися до гібридних загроз та кібератак на фінансові інституції. Україна сьогодні демонструє унікальний досвід виживання та реформування під тиском, що стає основою для формування нових стандартів європейської безпекової політики. Зокрема, мова йде про створення механізмів фінансової взаємодопомоги та координації макроекономічних показників, які дозволяють країнам-партнерам виступати єдиним економічним фронтом проти зовнішньої агресії [4].

Важливим елементом цієї стійкості є макрофінансова стабільність та міжнародна фінансова дипломатія. Співпраця України з міжнародними фінансовими інституціями, такими як МВФ та Світовий банк, у часи турбулентності набуває ознак безпекового союзу. Керування державним боргом, стримування інфляції та забезпечення прозорості бюджетних видатків стають не лише внутрішньоекономічними завданнями, а й маркерами довіри для міжнародної спільноти. Ефективне функціонування фінансової системи України дозволяє європейським партнерам бути впевненими у стабільності східного флангу, де економічний колапс міг би призвести до непередбачуваних соціальних та політичних наслідків для всього континенту. Таким чином, фінансова стабільність України діє як “м'яка сила”, що цементує відносини з країнами-донорами та інвесторами [3].

Одним із найважливіших аспектів впливу української економіки на регіональну безпеку є продовольчий сектор. Україна традиційно відіграє роль одного з найбільших гарантів світової продовольчої безпеки, і стабільність її агропромислового комплексу безпосередньо корелює з політичною стабільністю в багатьох регіонах світу, включаючи країни Європи та Близького Сходу. Будь-які перебої у виробничих циклах або логістичних маршрутах призводять до цінових коливань на світових ринках, що створює передумови для соціальної напруги та нових хвиль міграції. Створення нових експортних шляхів, таких як “Шляхи солідарності”, демонструє, як логістична адаптація стає інструментом економічного виживання. Підтримка українського аграрного сектору є не лише

питанням економічної вигоди, а й заходом превентивної дипломатії та розбудови миру в умовах зростання глобальної конкуренції [6].

Енергетичний вимір економічної стійкості також посідає чільне місце у новій безпековій парадигмі. Інтеграція української енергетичної системи до загальноєвропейської мережі ENTSO-E стала не лише технічним кроком, а й потужним геополітичним актом, що підвищив рівень колективної захищеності. Спроможність України зберігати працездатність енергетичної інфраструктури під час інтенсивних атак є прикладом критичної стійкості, який вивчається міжнародними експертами. Україна з її підземними сховищами газу та потенціалом відновлюваної енергетики має всі передумови стати новим енергетичним хабом Східної Європи. Це дозволить диверсифікувати джерела постачання та зменшити залежність регіону від монопольних впливів, що є ключовим для енергетичного суверенітету Європейського Союзу. Перехід на “зелену” енергію у процесі відновлення також створює нові ринки та економічні зв'язки, що посилюють спільну стійкість [6].

Міжнародні економічні відносини в умовах фрагментації світу набувають нових форм, де інвестиції у відбудову розглядаються як внесок у майбутню безпеку. Процес відновлення України після завершення активної фази конфлікту вимагатиме залучення безпрецедентних обсягів капіталу, що створить нові можливості для європейських компаній та зміцнить трансатлантичні зв'язки. Створення сприятливого інвестиційного клімату та забезпечення верховенства права в Україні є економічними завданнями, які мають прямий безпековий ефект. Важливим є не просто притік коштів, а розвиток інституційної спроможності держави захищати ці інвестиції. Чим міцнішими будуть економічні зв'язки України з провідними демократіями, тим вищим буде рівень безпеки на східних кордонах Європейського Союзу, оскільки економічне процвітання та прозорість бізнес-середовища є найкращим антидотом проти агресивної риторики та корупційних впливів [2].

Необхідно також враховувати роль людського капіталу як фундаменту економічної безпеки. Стабільність міжнародних економічних відносин неможлива без збереження та розвитку кваліфікованої робочої сили. Міграційні процеси, викликані турбулентністю, створюють виклики для демографічної стабільності обох сторін – як України, так і країн, що приймають наших громадян. Розробка економічних стратегій для повернення фахівців та створення нових робочих місць у високотехнологічних секторах є критично важливою для довгострокової стійкості

[1]. Людський ресурс, його освіченість та адаптивність до умов цифрової економіки визначають здатність країни інтегруватися у глобальні ланцюги доданої вартості, що, у свою чергу, підвищує її геополітичну вагу та рівень захищеності.

Окрему увагу слід приділити цифровій трансформації та використанню штучного інтелекту в управлінні державними ресурсами. Україна є одним із лідерів у впровадженні цифрових послуг, що робить її економіку більш гнучкою та прозорою. Використання передових технологій для моніторингу фінансових потоків та управління ризиками дозволяє швидше реагувати на гібридні загрози. У контексті міжнародних відносин, цифрова стійкість України стає зразком для інших країн, що прагнуть зміцнити свій суверенітет у кіберпросторі. Етичні виклики, пов'язані з ШІ, також знаходять своє відображення у формуванні нових норм міжнародного права, де Україна може виступати ініціатором створення регуляторних механізмів. Це створює платформу для “цифрової дипломатії”, де Україна пропонує рішення, що посилюють кібербезпеку всього європейського простору.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що економічна стійкість України є багатогранним явищем, яке виходить далеко за межі суто внутрішніх показників ВВП чи рівня інфляції. Це фундаментальний камінь, на якому будується нова будівля європейського миру та стабільності. Тільки сильна, інтегрована у світові ринки та технологічно розвинена українська економіка здатна забезпечити надійний тил для європейської безпекової архітектури. Розвиток міжнародних економічних відносин на засадах взаємної вигоди, прозорості та колективної відповідальності є єдиним шляхом до подолання сучасних криз та створення умов для сталого розвитку у XXI столітті [1, 2, 6].

Список використаних джерел:

1. Булик О. Стратегія відновлення економіки України після війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2240> (дата звернення: 24.03.2026).
2. Войтович Л. М., Федик М. В. Стратегія повоєнного відновлення економіки України в умовах євроінтеграції. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. 9 с. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4493/4432> (дата звернення: 23.03.2026).
3. Сушкова А. С. Економіка України на тлі світового ринку: проблеми та перспективи сьогодення: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 21

листоп. 2025 р.). Вінниця: ХНУВС, 2025. С. 40–43. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/entities/publication/35e3930e-3f1a-4c90-92c7-1b5b2b7de51b> (дата звернення: 23.03.2026).

4. Україна: перспективи розвитку. Сценарії відновлювального зростання. Консенсус-прогноз № 55 / за ред. Н. Горшкової та ін. Київ: Міністерство економіки України, 2023. URL: <https://me.gov.ua/download/f6e684da-1499-4fb5-b7cb-95ed0d68232b/file.pdf> (дата звернення: 24.03.2026).

5. Щербакова О. А. Економіка в умовах сучасних трансформацій. *Економіка України*. 2025. № 1 (758). С. 18. URL: <https://nasuperiodicals.org.ua/index.php/economyukr/article/download/2025-01-2/2025-01-2/26173> (дата звернення: 25.03.2026).

6. Gorodnichenko Y., Sologub I., Weder di Mauro B. Rebuilding Ukraine: Principles and Policies: report. CEPR Press, 2022. 467 p. URL: https://cepr.org/system/files/publication-files/178114-paris_report_1_rebuilding_ukraine_principles_and_policies.pdf (дата звернення: 25.03.2026).

Науковий керівник: Анна Зайцева, д.е.н., проф., Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ГАРАНТІЙ БЕЗПЕКИ ДЛЯ УКРАЇНИ І МОЛДОВИ

Михайло Сізокрилов,
аспірант кафедри політології
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
michaelsizokrylov@gmail.com

Повномасштабне військове вторгнення Російської Федерації в Україну, що розпочалось 24 лютого 2022 року, спровокувало висунення на порядок денний питання здобуття нашою державою післявоєнних гарантій безпеки, які б змогли ефективно спрацювати як надійний захисний механізм недопущення відновлення Росією бойових дій у майбутньому. З ініціативи української влади та міжнародних партнерів це питання набуває пріоритетного значення в рамках переговорного процесу поряд з питанням умов закінчення війни [1].

У цей же час такого роду питання з'являється і на порядку денному Молдови. Причиною цього, по-перше, є той факт, що ця держава розглядається РФ як частина

«російської сфери впливу». Історія українсько-російських відносин чітко демонструє те, що Росія спочатку вдається до інструментів внутрішньої політичної дестабілізації, економічного тиску та методів гібридної війни для того, аби повернути країну у свою сферу впливу.

А вже згодом, якщо дані методи не спрацювали так, як планувалося, РФ переходить до імплементації радикальних методів часткового або повномасштабного військового втручання. Однією із головних зон ризику у цьому контексті для Молдови є заморожений конфлікт у Придністров'ї, яке є тимчасово окупованим Росією та де перебуває обмежена кількість російського військового контингенту [2].

Повномасштабна російська військова агресія проти нашої держави стала тим фактором, внаслідок якого відбулася суттєва активізація євроінтеграційного поступу України і Молдови за рахунок наявності з 2021 року зв'язки між їхніми євроінтеграційними процесами у межах формату «Асоційоване тріо». Питання здобуття Молдовою членства в ЄС завжди було для РФ геополітичною «червоною лінією». Ще одним фактором, завдяки якому цій державі вдалося успішно відновити свої євроінтеграційні прагнення, став прихід до влади у Молдові у 2020–2021 рр. прозахідної кандидатки М. Санду та здобуття її політичною силою одноосібної більшості у парламенті [2].

Саме через це, починаючи з 2022 року Росія активно втручається у внутрішні справи цієї держави, використовуючи різні засоби гібридного типу, одночасно намагаючись її внутрішньо дестабілізувати зсередини. Метою таких дій є зміна влади у Молдові на ту, яка буде повністю підконтрольна Росії. Саме це, на думку російської влади, зможе допомогти повернути цю державу у свою «сферу впливу», одночасно зупинивши процес європейської інтеграції у цій державі та отримавши змогу підсилити свій військовий контингент у Придністров'ї.

Виходячи з цього, здобуття цієї державою надійних гарантій безпеки є доволі актуальним питанням на даний період часу. Водночас, варто наголосити на тому, що Україна і Молдова мають зовсім різну історичну ретроспективу, що стосується даної тематики. Починаючи з 2014 року наша держава впроваджує зовнішньополітичний курс не тільки на європейську, але й на євроатлантичну інтеграцію, метою якого є отримання членства в НАТО. Саме такий крок розглядався українською владою як найбільш дієва гарантія безпеки після початку у тому ж році анексії Росією Криму та початку її військової агресії на Донбасі [1].

Однак, з іншого боку, починаючи з моменту здобуття Молдовою незалежності у 1991 році, ця держава у якості основи своєї зовнішньої політики впроваджувала курс або на інтеграцію з ЄС, або з Росією та пострадянським простором. Питання отримання членства в НАТО Молдова з того часу жодним чином не підіймалося у публічному просторі, оскільки воно є таким, що розколює та дестабілізує суспільство у цій державі. Навіть за умови перебування при владі у цій державі прозахідних політичних сил та лідерів, Молдова не розпочинала впровадження зовнішньополітичного курсу на євроатлантичну інтеграцію [5; 7].

Виходячи з того, що на даний період часу питання отримання Україною членства в НАТО тимчасово знято з порядку денного через особливості міжнародної ситуації та переговорного процесу щодо завершення війни, наша держава шукає альтернативи засоби, що могли б стати надійними гарантіями безпеки. Окрім того, що на порядку денному перебуває пропозиція про 800-тисячну українську армію, що буде забезпечена військовою та фінансовою підтримкою з боку країн Заходу, та військовий контингент «Коаліції охочих» на українській території, наша держава шукає інші додаткові шляхи гарантування власної безпеки [1; 3].

У цьому розрізі, як для України, так і для Молдови питання отримання членства в Європейському Союзі стає домінуючим чинником в рамках дискусій щодо можливостей гарантування безпеки цих двох держав. По-перше, це питання для України не є тим, яке обговорюється у межах переговорного процесу по закінченню війни, щодо якого треба шукати компроміси з Росією. По-друге, за результатами президентських та парламентських виборів у 2024–2025 рр. Молдова змогла відстояти свій курс на європейську інтеграцію шляхом поразки на них проросійських сил та перемоги М. Санду та її політичної сили.

Крім того, саме здобуття членства в ЄС розглядається цими двома державами через призму майбутнього гарантування їхньої безпеки через наявність у цьому контексті декількох важливих чинників. У першу чергу, мова йде про статтю 42.7 Договору про Європейський Союз, в якій йдеться, що у разі збройної агресії проти однієї з держав-членів блоку, інші зобов'язані надати їй допомогу усіма можливими засобами [6]. Цей пункт може вважатися фактичним аналогом статті 5 Північноатлантичного договору, де йде мова про колективну оборону [7].

Не менш вагомим чинником у цьому контексті виступає інтеграція країни, що отримує членство в ЄС, до спільного ринку та спільної зовнішньої політики і політики безпеки Євросоюзу. Також у цій площині важливим чинником

залишається отримання фінансової підтримки з фондів ЄС та залучення іноземних інвестицій, що слугують першочерговими факторами, що можуть стимулювати активне обороно-промислове виробництво всередині держави. Зрештою, політична інтеграція України та Молдови у разі їхнього вступу до ЄС залишається вагомим політичним зв'язком, завдяки якій ці дві держави стають міцно пов'язані з Заходом шляхом здобуття політичного захисту від майбутньої можливої агресії Росії.

Підсумовуючи, варто наголосити на тому, що питання отримання Україною і Молдовою членства в ЄС лежить для цих двох держав через призму проведення ними внутрішніх реформ згідно з Копенгагенськими критеріями та Угодами про асоціацію з ЄС та того міжнародного середовища, що склалось навколо них. У цьому контексті слід зазначити, що ці два фактори мають одночасно збігтися, оскільки за умови повного виконання лише одного з них питання вступу до ЄС України і Молдови не буде вважатися таким, яке можна було б ефективно вирішити.

Список використаних джерел:

1. Задоя А.О., Федулова С.О., Ключник Р.М. Архітектура європейської безпеки: нові виклики та загрози: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2024. 297 с.
2. Кольоса А., Прохорова Л. Збройні сили Молдови в контексті міжнародних загроз на сучасному етапі. *Травневі студії: історія, політологія, міжнародні відносини. Збірник матеріалів V Міжнародної наукової конференції студентів і молодих вчених. Секція 4. Проблеми війни та миру в міжнародних відносинах.* 2023. С. 152-154.
3. Перспективи формування нової європейської системи безпеки та місце в ній України : аналіт. доп. / [Александров О., Веселовський А., Каракуц О., Кононенко К., Орлик В., Паламарчук М., Ярмоленко В.] ; за ред. О. Александрова, М. Паламарчука. – Київ : НІСД, 2025. – 45 с. – Ел. наук. видання. – <https://doi.org/10.53679/NISSanalytrep.2025.11>
4. Північноатлантичний договір: міжнар. договір від 04 квіт. 1949 р. *Законодавство України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/950_008
5. Сидоренко С., Филипенко А. Чому Молдова не хоче йти до НАТО та як планує здолати Придністров'я. *Європейська правда.* 1 травня 2023. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/05/1/7160755/>
6. Council of European Communities, Commission of the European Communities (1992). *Treaty on European Union.* Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. с. 2.

7. Constituția Republicii Moldova : adoptată la 29 iul. 1994. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 1994. Nr. 1. URL: www.legis.md

Науковий керівник: Наталія Кадук, доцент кафедри політології, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, кандидат політичних наук, доцент.

ОСВІТНЯ ТА НАУКОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СУЧАСНОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Юлія Седляр,
професор кафедри міжнародних відносин та стратегічних студій
Державного університету «Київський авіаційний інститут»
д.політ.н., доцент
juliasedlyar@gmail.com

Повномасштабне вторгнення РФ в Україну 2022 р. суттєво вплинуло не лише на колективні механізми підтримки міжнародної безпеки, але і якісно трансформувало підходи держав до вибору способів реалізації їх національних інтересів на багатосторонньому і двосторонньому рівнях. У результаті особливе місце посіли інструменти «м'якої сили», до яких Дж. Най відніс освіту, науку, культуру, політичні цінності (демократія, свобода слова) та зовнішню політику, що спирається на норми міжнародного права. Дж. Най визначає «м'яку силу» як здатність отримувати того, чого прагнеш більше через привабливість, ніж за допомогою сили [2; 4]. Вона виходить із концепції привабливості цінностей, способу життя, політичної системи, державного управління і характеру побудови економіки. Широкому впровадженню в дипломатичну практику інструментів «м'якої сили» сприяла і трансформація підходів і технологій ведення сучасних війн, які реалізуються у рамках концепції гібридних війн та інформаційно-психологічних операцій.

Розглянемо головні підходи до визначення освітньої і наукової дипломатії, що склалися у сучасній міжнародно-політичній науці. У даному розрізі варто зазначити, що, якщо під класичною дипломатією розуміють мистецтво і науку встановлювати і розбудовувати відносини між державами, то освітня і наукова дипломатія використовує потенціал і практику академічних обмінів для конструювання системи міжнародних зв'язків, тобто в основу покладено ідею

пошуку ціннісного консенсусу і формування взаєморозуміння і компромісів. Стратегія публічної дипломатії МЗС України на 2021-2025 рр . визначає публічну дипломатію як систему заходів, за допомогою яких держава комунікує з громадськістю інших держав та впливає на формування суспільної думки населення інших країн для просування своїх національних інтересів і реалізації зовнішньополітичних цілей. Інструменти публічної дипломатії дають змогу значно розширити охоплення аудиторії, будувати нові партнерства, залучати представників сфер, що перебувають за межами сфери впливу офіційних органів влади (неурядових організацій, бізнесу, аналітичних центрів, освітніх установ, молоді, лідерів суспільної думки та окремих громадян) [5]. Згідно з документом, основними напрямками публічної дипломатії України є культурна, економічна, експертна, кулінарна, науково-освітня, спортивна і цифрова дипломатії [5]. У свою чергу, під освітньо-науковою дипломатією розуміється напрям публічної дипломатії, що допомагає побудувати міцні партнерські відносини з іншими країнами чи регіонами завдяки науково-освітньому обміну; вирішувати глобальні, регіональні та національні виклики з використанням наукових здобутків; формувати зовнішньополітичні рішення з урахуванням фактичних даних. Важливими вимірами роботи суб'єктів публічної дипломатії у сфері науково-освітньої дипломатії визначаються: 1. просування освітнього потенціалу України; 2. сприяння залученню іноземних студентів до навчання в Україні; 3. просування України як сприятливої країни для розвитку глобальних талантів; 4. популяризація науково-технічних досягнень України; 5. підтримка міжнародного співробітництва в галузі освіти та науки; 6. сприяння проведенню спільних міжнародних досліджень, наукових та освітніх обмінів, програм мобільності вчених та студентів [5].

У цьому контексті Дж. Най пояснює: «Освіта і культура поширюють цінності і практики, які формують орієнтири для суспільств. Чим більш універсальними стають цінності, що держава транслює на світовій арені, тим більша аудиторія їх підтримує. У такий спосіб, якщо держава пропонуватиме нові правила міжнародної поведінки і вони відповідатимуть ціннісній картині світу інших держав, тим ймовірніше, що ці правила будуть мати легітимність в очах інших» [3, р. 10-11]. У цій логічній будові зрозуміло, що за умов наявності спорідненої ціннісної системи, країнам стає простіше досягати спільних політичних результатів, ухвалювати необхідні зовнішньополітичні рішення, створювати коаліції і протидіяти спільним загрозам. Наприклад, програми академічних обмінів

і грантові програми не лише сприяють пошуку інноваційних підходів, але і виступають ефективним інструментом просування національних інтересів держав на міжнародній арені. Як далі наголошує Дж. Най: «Щороку США прищеплюють ліберальні ідеї і демократичні цінності іноземним студентам, які навчаються в американських університетах, і які після завершення навчання, мають всі шанси стати елітою в своїй Батьківщині. У більшості політичних лідерів Китаю син або донька здобуває освіту в США. ... коли американцям була необхідна підтримка Пакистану в проведенні операції в Афганістані, стало надзвичайно корисно, що син президента Мушаррафа у той час перебував у Бостоні» [3, р. 13]. Як наголошував К. Павелл, колишній державний секретар США: «Я не можу уявити більш цінного активу для нашої країни, ніж дружбу між майбутніми світовими лідерами, які навчалися тут у нас» [3, р. 14]. У своїх дослідженнях американська експертка К. Еткінсон визначає умови, за яких академічна мобільність потенційно спроможна принести найбільші політичні результати. До них дослідниця відносить, зокрема: наявність глибокої соціальної інтеграції студента в освітнє середовище; налагодження тісної комунікації з місцевою громадою; прийняття студентом цінностей й ідентичності місцевої громади; спроможність студента після повернення на Батьківщину інтегруватися у політичну систему країни і обійняти політичну посаду [1, р. 10]. Тож, в умовах гібридизації викликів сучасності та все більшої інформатизації суспільства освіта і культура перетворюються на важливі ресурси міжнародного впливу та інструменти конструювання політичного порядку денного.

Насамкінець необхідно зазначити, що поширенню освітньої і наукової дипломатії у сучасній зовнішньополітичній діяльності держав сприяють процеси економічної взаємозалежності, інтеграції, інформатизації суспільства й інтернаціоналізації освіти. До того ж, компоненти освітньої і наукової дипломатії в умовах повномасштабного вторгнення РФ виступають інструментом конструювання позитивного іміджу України, а також механізмом протидії російській пропаганді і поширенню деструктивних наративів. Академічна мобільність і грантові дослідження формують канали щоденної комунікації, через які транслюється інформація про внутрішню політику держав, обґрунтовуються зовнішньополітичні рішення, що, у свою чергу, прокладає шлях до стратегічної комунікації на рівні дипломатичних представництв і переговорів на високому рівні. Більше того, освітня і наукова дипломатія створює третій рівень комунікації, що пов'язаний з розбудовою довгострокового партнерства між ключовими лідерами у стратегічних

галузях економіки й інститутами громадянського суспільства. Тож інструменти освітньої і наукової дипломатії дозволяють охопити всі сфери життєдіяльності суспільства і функціонування держави, створюючи позитивний цілісний імідж країни на міжнародній арені. З іншого боку, відкритість й інтернаціоналізація освіти здатні формувати потенційні загрози, створюючи канал комунікації, через який можуть поширюватися радикальні ідеї і наративи.

References:

1. Atkinson C. Does soft power matter? A comparative analysis of student exchange programs 1980–2006. *Foreign Policy Analysis*. 2010. No 6.1. P. 1-22.
2. Nye J. S. Soft power. *Foreign policy*. 1990. No 8. P. 153-171.
3. Nye J. S. Soft power: The means to success in world politics. Public affairs. 2004. 206 p.
4. Nye J. S. Public diplomacy and soft power. *The annals of the American academy of political and social science*. 2008. No 1 P. 94-109.
5. Strategy of public diplomacy by the Ministry of foreign affairs of Ukraine for 2021-2025]. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/public-diplomacy-strategy.pdf> (дата звернення 18.03.2026)

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ФОРМУВАННІ НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ ГЛОБАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Солових Віталій Павлович,

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри міжнародних відносин

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,
solovykh@karazin.ua

Сучасний етап розвитку міжнародних відносин характеризується глибокими трансформаційними процесами, що охоплюють як політичну, так і безпекову сфери. Одним із ключових драйверів цих змін виступає стрімкий розвиток цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, який поступово перетворюється на системоутворюючий елемент нової архітектури глобальної безпеки. В умовах зростання геополітичної нестабільності, загострення міжнародної конкуренції та поширення гібридних форм протистояння роль АІ набуває стратегічного значення.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю комплексного осмислення впливу штучного інтелекту на трансформацію міжнародної безпеки, а також визначення його місця у формуванні нових механізмів глобального управління. У сучасних умовах штучний інтелект перестає бути виключно технологічним інструментом і перетворюється на важливий політичний ресурс, здатний змінювати баланс сил у міжнародній системі, формувати нові моделі взаємодії держав та впливати на характер міжнародних конфліктів [1].

Вплив штучного інтелекту на систему глобальної безпеки проявляється на декількох рівнях. На стратегічному рівні він використовується для прогнозування загроз, аналізу великих масивів даних та підтримки прийняття управлінських рішень у сфері безпеки і оборони. Алгоритмічні моделі дозволяють виявляти закономірності у поведінці міжнародних акторів та прогнозувати розвиток кризових ситуацій.

На оперативному рівні штучний інтелект активно інтегрується у системи кібербезпеки, розвідки та моніторингу інформаційного простору. Його використання дозволяє здійснювати автоматичне виявлення кіберзагроз, аналіз інформаційних потоків та оперативне реагування на нові виклики, що значно підвищує рівень стійкості держав до гібридних загроз.

Особливого значення набуває застосування штучного інтелекту у військовій сфері. Розвиток автономних систем озброєння, безпілотних технологій та алгоритмічних систем управління бойовими операціями змінює характер ведення війни. Водночас це породжує складні етичні та правові проблеми, пов'язані з відповідальністю за рішення, прийняті без прямої участі людини.

Важливим аспектом є використання AI у гібридних конфліктах. Технології штучного інтелекту дозволяють створювати дезінформаційні продукти високої якості, здійснювати маніпулятивний вплив на громадську думку та підривати довіру до інформаційного середовища. Це ускладнює функціонування демократичних інститутів та створює додаткові ризики для міжнародної стабільності.

Поряд із цим, штучний інтелект відкриває нові можливості для зміцнення глобальної безпеки. Його застосування сприяє підвищенню ефективності боротьби з транснаціональними загрозами, зокрема тероризмом, кіберзлочинністю та організованою злочинністю. AI також може використовуватися для раннього виявлення кризових ситуацій, аналізу ризиків та підтримки міжнародних миротворчих ініціатив.

Ключовим елементом формування нової архітектури глобальної безпеки є регулювання штучного інтелекту. Відсутність єдиних міжнародних стандартів створює передумови для посилення технологічної конкуренції між державами та виникнення нових конфліктів. У цьому контексті особливого значення набувають ініціативи щодо формування нормативно-правових та етичних рамок використання AI, зокрема у межах Європейського Союзу [2].

Етичний вимір застосування штучного інтелекту пов'язаний із необхідністю забезпечення прозорості алгоритмів, недискримінаційності рішень, захисту прав людини та збереження контролю з боку людини над критично важливими системами. Формування міжнародних стандартів у цій сфері є необхідною умовою стабільного розвитку глобальної безпекової системи.

Таким чином, штучний інтелект виступає як комплексний фактор трансформації міжнародної безпеки. Його вплив охоплює всі рівні міжнародної взаємодії – від стратегічного планування до оперативного реагування на загрози. Водночас ефективність його використання залежить від здатності міжнародної спільноти забезпечити належний рівень регулювання, координації та етичного контролю, що визначатиме майбутню конфігурацію глобальної безпеки.

Список використаних джерел

1. Russell S., Norvig P. *Artificial intelligence: a modern approach*. 4th ed. Harlow: Pearson, 2021. 1152 p.
2. Regulation (EU) 2024/... of the European Parliament and of the Council laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). Brussels, 2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu>
3. NATO. *NATO artificial intelligence strategy*. Brussels: NATO, 2021. URL: <https://www.nato.int>
4. Floridi L. *The ethics of artificial intelligence: principles, challenges, and opportunities*. Oxford: Oxford University Press, 2023. 240 p.
5. Bostrom N. *Superintelligence: paths, dangers, strategies*. Oxford: Oxford University Press, 2014. 352 p.
6. European Commission. *Coordinated plan on artificial intelligence 2021 review*. Brussels, 2021. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu>
7. Future of Life Institute. *Autonomous weapons: an open letter*. 2015. URL: <https://futureoflife.org>

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Сук Марія,
студентка 1 року, групи УМВ-12,
Інститут міжнародних відносин і туристичного бізнесу
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
suk.mariia@student.karazin.ua

Енергетична безпека є одним із ключових елементів національної стійкості держави, оскільки визначає здатність економіки, критичної інфраструктури, систем життєзабезпечення та органів публічної влади функціонувати в умовах тривалої нестабільності. У сучасному світі доступ до енергетичних ресурсів безпосередньо пов'язаний із темпами економічного розвитку, політичною самостійністю держави та її здатністю протидіяти кризовим явищам. Міжнародне енергетичне агентство визначає енергетичну безпеку як постійну доступність джерел енергії за прийнятною ціною. У документах інституцій Європейського Союзу цей підхід конкретизується через достатність енергоресурсів, надійність постачання та захист критичної інфраструктури. Відповідно, енергетичну безпеку доцільно розглядати як спроможність держави підтримувати стабільне енергозабезпечення за економічно прийнятних умов навіть у кризовому середовищі.

Значення цієї проблематики посилюється внаслідок зростання глобального попиту на енергоресурси. За оцінками Міжнародного енергетичного агентства, світовий попит на електроенергію у 2026-2030 рр. зростатиме в середньому приблизно на 3,5 % щороку. На початку 2026 р. також прогнозувалося збільшення світового попиту на нафту приблизно на 930 тис. барелів на добу, причому основна частина цього приросту мала припадати на країни поза межами ОЕСР [5]. За таких умов енергетичний чинник дедалі помітніше впливає на конфігурацію міжнародних відносин: держави переглядають маршрути постачання, укладають нові довгострокові угоди, формують енергетичні коаліції та адаптують власні стратегії до змін на глобальному ринку. У такому контексті енергетика виступає не лише основою господарського розвитку, а й важливим інструментом геополітичного впливу.

Після початку повномасштабної агресії Росії проти України у 2022 р. енергетична безпека набула особливого значення в європейському політичному порядку денному. До цього часу залежність Європейського Союзу від російського

газу залишалася надзвичайно високою. Після 2022 р. ЄС послідовно знижував частку російських енергоносіїв у структурі імпорту, водночас активізуючи диверсифікацію постачання через збільшення імпорту скрапленого природного газу, розвиток нових партнерств і реалізацію курсу REPowerEU [4]. Така трансформація засвідчила перехід від моделі енергетичної залежності до політики диверсифікації та стратегічного зниження зовнішньої вразливості. Отже, події після 2022 р. переконливо підтвердили, що енергетична безпека є одним із визначальних елементів міжнародної стабільності та політичної стійкості сучасних держав [1].

Для України в умовах війни енергетична безпека перетворилася на один із базових вимірів національної стійкості. Йдеться про здатність держави підтримувати функціонування економіки, систем комунального забезпечення, транспорту, зв'язку, охорони здоров'я та оборонної сфери в умовах систематичного силового тиску на енергетичну інфраструктуру [1]. У 2022 р. ключовою подією стало аварійне приєднання енергосистем України та Молдови до континентальної європейської мережі ENTSO-E, завершене 16 березня 2022 року. Це рішення посилює стійкість української енергосистеми та стало одним із найважливіших інституційних кроків у напрямі енергетичної інтеграції з Європейським Союзом [2]. У стратегічному вимірі синхронізація з ENTSO-E створила додаткові можливості для стабілізації енергопостачання, розвитку міжсистемних зв'язків і зміцнення зовнішньої підтримки українського енергетичного сектору.

Водночас воєнні дії загострили комплекс загроз, що безпосередньо впливають на енергетичну безпеку України. Найбільш руйнівний характер мають удари по генерувальних потужностях, мережевій інфраструктурі, системах теплопостачання та об'єктах газового сектору. За оцінками профільних міжнародних структур, із 2022 р. в Україні було пошкоджено або зруйновано значну кількість великих теплоелектроцентралей, а також понад 800 котелень. Пошкодження таких об'єктів створює довгострокові ризики для стабільного енергозабезпечення населення, функціонування міст і проходження опалювальних сезонів [6]. Водночас до структури загроз належать і політично мотивовані маніпуляції у сфері постачання ресурсів, обмеження доступу до технологій, а також нерівномірний розподіл енергетичних ресурсів у світі, що посилює залежність імпортозалежних держав від зовнішніх ринків. За таких умов енергетична вразливість перетворюється на канал тиску на державу, суспільство та економіку.

У контексті національної стійкості України енергетичну безпеку слід розглядати як одну з умов збереження керованості держави та її соціально-

економічної стабільності. До 2022 р. енергетична система України вже характеризувалася значною зовнішньою вразливістю, однак після початку повномасштабної війни держава активізувала диверсифікацію джерел постачання, поглибила співпрацю з європейськими партнерами та пришвидшила інтеграцію до спільного енергетичного простору. Підвищення стійкості енергетичного сектору в цих умовах спирається на поєднання кількох напрямів: розвиток альтернативних маршрутів постачання, модернізацію інфраструктури, розширення міжсистемних з'єднань, міжнародну фінансову й технічну підтримку, а також посилення фізичного захисту енергетичних об'єктів. Паралельно зростає значення відновлюваної енергетики, оскільки вона створює додаткові можливості для децентралізації енергозабезпечення та зниження критичної залежності від окремих видів ресурсів [3]. За сучасних умов це має особливе значення, оскільки децентралізовані моделі генерації підвищують адаптивність енергетичної системи та її здатність функціонувати в ситуації тривалих безпекових загроз.

Отже, енергетична безпека є одним із визначальних чинників національної стійкості України, оскільки саме вона забезпечує стабільність функціонування держави, безперервність базових суспільних процесів і здатність країни протистояти тривалим зовнішнім загрозам. В умовах зростання попиту на енергоресурси, геополітичної нестабільності та триваючого воєнного тиску зміцнення енергетичної безпеки перетворюється на стратегічний пріоритет державної політики. Для України це означає потребу у формуванні диверсифікованої, технологічно модернізованої та інституційно захищеної енергетичної системи, здатної підтримувати національну стійкість як у воєнний період, так і в перспективі повоєнного відновлення.

Список використаних джерел

1. Atamanenko, A., & Piddubnyi, V. (2023). Вплив російсько-української війни на енергетичну безпеку ЄС. *Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI*, 36. Національний університет «Острозька академія», Острог, Україна.
2. BP. (2024). *Statistical Review of World Energy 2024*. London: BP.
3. European Commission. (2000). *Green Paper: Towards a European Strategy for the Security of Energy Supply*. Brussels.
4. International Energy Agency. (2023). *Tracking Clean Energy Progress 2023*. Paris: IEA.
5. International Energy Agency. (2026). *Electricity 2026: Analysis and Forecast to 2030*. Paris: IEApp. 8–25.

6. Ministry of Energy of Ukraine. (2017). *Energy Strategy of Ukraine until 2035*. Kyiv.

Науковий керівник: Панова Ірина Олексіївна, доцент кафедри міжнародних відносин Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, кандидат економічних наук.

РЕГІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ БЕЗПЕЦІ ІЗРАЇЛЮ

Троян Володимир Антонович,
студент 1-го курсу другого (магістерського) рівня
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна,
troyan2021umv13@student.karazin.ua

На даний момент Ізраїль має військовий конфлікт з Іраном та його союзниками. Стабільність Ізраїлю є одним з основних компонентів, що впливає на безпеку в регіоні. А стан справ на Близькому Сході є важливим компонентом для міжнародної безпеки. Тому важливо розуміти, які існують виклики для безпеки Ізраїлю.

Актуальним викликом для Ізраїлю є протистояння з Іраном. Їхнє суперництво охоплює політичні, ідеологічні, військові питання.

Але відносини між Ізраїлем та Іраном не завжди були напруженими. Від створення Держави Ізраїль у травні 1948 року до революції в Ірані у лютому 1979 року відносини між Ізраїлем та Іраном характеризувалися багатогранною співпрацею (хоча здебільшого прихованою). Позиція Ізраїлю була в першу чергу заснована на «доктрині периферії», яка мала на меті уникнути ізоляції з боку арабського світу шляхом встановлення тісної співпраці з неарабськими країнами на Близькому Сході. Серед цих потенційних союзників Іран Пехлеві займав важливе місце [6, с. 2].

Іранська революція 1979 року призвела до остаточного розриву між Іраном та Ізраїлем. Іран офіційно розірвав усі дипломатичні та комерційні зв'язки з Тель-Авівом. Ізраїльське посольство в Тегерані було передано Організації визволення Палестини [7, с. 7-8].

Крім конфронтаційних відносин з Іраном, Ізраїль має антагоністичні відносини з військовими угрупованнями на Близькому Сході. До них відносяться ХАМАС, Хезболла, Сили народної мобілізації в Іраці та хусити в Ємені.

ХАМАС є це військова організація на території Палестини. Вона виникла як відгалуження організації «Братів-мусульман». ХАМАС брав участь у першій та другій Інтіфаді проти Ізраїлю. У 2006 році ХАМАС отримав контроль над Сектором Гази.

ХАМАС ставив перед собою ціль отримати повний контроль над всією Палестиною в 1988 році. Згідно зі статтею 6 Палестинського пакту ХАМАС: «Рух ісламського опору – це видатний палестинський рух, вірний Аллаху, а спосіб життя якого – Іслам. Він прагне підняти прапор Аллаха над кожним сантиметром Палестини, бо під крилом Ісламу послідовники всіх релігій можуть співіснувати в безпеці та захищеності, коли йдеться про їхнє життя, майно та права» [2].

У Статуті 2017 року ця позиція була скорегована. Згідно зі статтею 20 їхнього Статуту: «ХАМАС відкидає будь-яку альтернативу повному та остаточному звільненню Палестини, від річки до моря. Однак, не поступаючись своїм неприйняттям щодо сіоністського утворення та не відмовляючись від жодних палестинських прав, ХАМАС розглядає можливість створення повністю суверенної та незалежної Палестинської держави зі столицею в Єрусалимі за зразком 4 червня 1967 року...» [1]. Але як можна побачити з цього пункту, ХАМАС відмовляється визнавати Ізраїль.

Хезболла відмовляється визнавати Ізраїль як державу. Можна побачити це в Маніфесті Хезболли 2009 року. Згідно розділу про Ізраїль: «Наша позиція щодо переговорів та компромісів, досягнутих на Мадридській конференції, «Угодах в Осло», «Кемп-Девідській угоді» – це повна відмова від будь-якого компромісу з сіоністським утворенням, який ґрунтується на визнанні його законної присутності та відмові від того, що воно окупувало землі палестинських арабів. Ця позиція є заздалегідь визначеною та постійною і не призначена для жодного компромісу, навіть якщо весь світ визнає «Ізраїль»» [3, с. 12].

Сили народної мобілізації – це парасолькова організація, що складається з різних військових угруповань, більшість з яких є шіїтськими угрупованнями. Хоча Сили народної мобілізації юридично є державною установою Іраку, на практиці вони зберігають автономний контроль. Ця організація має тісні зв'язки з Іраном. Вона є ворожою до США та Ізраїлю [4, с. 16].

Хусити, союзники Ірану в єменському секторі, розташовані переважно на півночі країни. Вони прагнуть розпочати революцію в Ємені приблизно за зразком Ісламської революції, і тому вважають іранський режим своїм ідеологічним союзником. Антиімперіалістична ідеологія організації особливо ворожа до Заходу, зокрема до Сполучених Штатів, Ізраїлю. Хусити контролюють Баб-ель-Мандебську протоку, що зашкоджує світовій торгівлі [8, с. 32].

Хусити також завдають шкоду економіці Ізраїлю. Наприклад, муніципалітет Ейлата закриття порт Червоного моря в липні 2025 року. Цей крок відбувся після тривалого періоду бездіяльності порту, спричиненого постійною загрозою нападів хуситів на морські перевезення через Червоне море [5].

Як висновок можна сказати, що Ізраїль має багато викликів на Близькому Сході. Іран та його союзники є актуальними безпековими питаннями для Ізраїлю. Іран має найбільші військові можливості для протистояння з Ізраїлем. Іран розробив ракетну програму, яка дозволяє йому вести війну з Ізраїлем. Іран також підтримує військові організації, які воюють проти Ізраїлю. ХАМАС та Хезболла мають можливість боротися проти сухопутної армії, а хусити можуть завдати шкоди торгівлі Ізраїлю. Всі ці військові угруповання можуть наносити удари по Ізраїлю. Отже, головним завданням для зовнішньої політики Ізраїлю має бути протидія Ірану та союзним йому військовим угрупованням.

Список використаних джерел:

1. Hamas: General Principles and Policies. *Middle East Eye*. 2 May 2017. URL: <https://www.middleeasteye.net/news/hamas-2017-document-full> (accessed at: 22.03.2026)
2. The Covenant of Hamas. *The Avalon Project Documents in Law, History and Diplomacy*. 18 August 1988. URL: https://avalon.law.yale.edu/21st_century/hamas.asp (accessed at: 22.03.2026)
3. The New Hezbollah Manifesto. *Hintergrund-Magazin*. 30 November 2009. URL: <https://www.hintergrund.de/wp-content/uploads/2015/09/15-The-New-Hezbollah-Manifesto-Nov09.pdf> (accessed at: 22.03.2026)
4. Country Guidance: Iraq. *European Union Agency for Asylum*. 14 November 2024. URL: https://www.euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2024-11/20241113_CG_Iraq.pdf (accessed at: 22.03.2026)
5. Eilat port to shut down due to unpaid taxes caused by war effects. *Container News*. 18 July 2025. URL: <https://container-news.com/eilat-port-to-shut-down-due-to-unpaid-taxes-caused-by-war-effects/> (accessed at: 23.03.2026)

6. Furlan M. Israeli-Iranian relations: past friendship, current hostility. *St Andrews Research Repository*. 18 February 2022. URL: https://research-repository.st-andrews.ac.uk/bitstream/handle/10023/24955/Furlan_2022_IA_Israeli_Iranianrelations_CC.pdf?sequence=1 (accessed at: 23.03.2026)

7. Soile O. FROM ALLIANCE TO ANIMOSITY: ASSESSING THE ISRAEL-IRAN RELATIONS, 1948-2022. *Journal of Social Sciences and Humanities*. 1 January 2026. URL: https://www.researchgate.net/publication/399225512_FROM_ALLIANCE_TO_ANIMOSITY_ASSESSING_THE_ISRAEL-IRAN_RELATIONS_1948-2022 (accessed at: 22.03.2026)

8. Zamir O. Countering Iran's Regional Strategy, A Long-Term, Comprehensive Approach. *The Washington Institute for Near East Policy*. 8 May 2022. URL: <https://www.washingtoninstitute.org/sites/default/files/pdf/PolicyFocus174ZamirIndexV2.pdf> (accessed at: 23.03.2026)

Науковий керівник: Вінникова Наталія Анатоліївна, професор, завідувачка кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», д.політ.н.

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ: БЕЗПЕКА, ЕТИКА ТА ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ

Федів Юлія,

Студентка 1 курсу, групи УО-12

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Харківський національний університет В. Н. Каразіна

fediv.yuliia@student.karazin.ua

Стрімкий розвиток штучного інтелекту (далі – «ШІ») у XXI столітті суттєво впливає на систему міжнародних відносин, змінюючи підходи до дипломатії, безпеки та прийняття політичних рішень. Держави активно використовують ШІ для аналізу даних і прогнозування глобальних процесів, що посилює їхні позиції на світовій арені. Водночас зростають безпекові ризики, у тому числі кіберзагрози та інформаційні маніпуляції, а також актуалізуються етичні проблеми відповідальності, прозорості та захисту прав людини. В умовах недостатнього

глобального регулювання це зумовлює необхідність дослідження ролі ШІ у міжнародних відносинах крізь призму безпеки, етики та глобальних викликів.

Теоретичне осмислення ШІ в межах міжнародних відносин потребує відходу від суто технічного розуміння цієї технології на користь її трактування як складного інструменту аналізу та управління. У сучасній науковій думці ШІ визначається як система, що здатна оперувати великими масивами даних для оптимізації зовнішньополітичних рішень, фактично виступаючи «інтелектуальним асистентом» учасника міжнародних відносин [7, с. 70]. Проте глибший аналіз вказує на перехід до концепції «алгоритмічного врядування», де алгоритми починають відігравати роль самостійних регуляторів глобальних процесів, змінюючи традиційні ієрархії та механізми взаємодії між державами [2, с. 14]. Таке зміщення акцентів підкреслює, що ШІ у сфері політики є новою парадигмою цифрової взаємодії, яка вимагає чіткого термінологічного розмежування між допоміжними аналітичними системами та автономними суб'єктами прийняття рішень [4, с. 3].

Трансформація дипломатичної практики під впливом ШІ передбачає насамперед цифрову оптимізацію діяльності зовнішньополітичних відомств. Застосування ШІ дає змогу автоматизувати рутинні адміністративні процеси, зокрема обробку візових запитів і надання консульської підтримки, що підвищує швидкість обслуговування громадян і знижує навантаження на персонал. Крім того, важливого значення набуває прогностична аналітика. Вона дозволяє на основі великих обсягів даних моделювати розвиток міжнародних конфліктів і кризових ситуацій ще на ранніх стадіях, що сприяє своєчасному ухваленню зовнішньополітичних рішень [5, с.131].

Водночас суттєвих змін зазнає і сфера публічної дипломатії, де ШІ використовується для аналізу настроїв аудиторії в соціальних мережах та оперативного реагування на інформаційні виклики. Алгоритми дають змогу виявляти дезінформацію, мову ненависті та координовані інформаційні кампанії, що підвищує ефективність комунікаційної політики держави та захист її інформаційного простору. Разом із тим, активне впровадження таких технологій актуалізує питання етики, достовірності даних і необхідності забезпечення балансу між безпекою та свободою слова у міжнародних відносинах [6, с.75].

Поряд із цим, виклики міжнародній безпеці та кіберпростору в умовах стрімкого розвитку ШІ набувають комплексного характеру, адже вони охоплюють як військову, так й інформаційну сфери. Наприклад, процес мілітаризації

алгоритмів проявляється у створенні та впровадженні автономних систем летального озброєння (LAWS), що змінює традиційні підходи до стратегічної стабільності. Передача ухвалення рішень алгоритмічним системам знижує рівень людського контролю над застосуванням сили та підвищує ризики неконтрольованого загострення конфліктів, оскільки такі системи діють із високою швидкістю. У результаті виникають нові виклики для міжнародного права та режимів контролю над озброєннями, які не повною мірою враховують специфіку алгоритмічної війни та кіберпростору, де межі між оборонними і наступальними діями поступово стираються [1, с. 69-70].

Паралельно з цим зростає значення кіберзахисту критичної інфраструктури та забезпечення інформаційної стійкості суспільства. Використання нейромереж дозволяє ефективно виявляти вразливості інформаційних систем через аналіз великої кількості даних і фіксацію аномальної поведінки. Також воно забезпечує автоматичне відбиття кібератак у режимі реального часу, що суттєво підвищує стійкість державних і корпоративних мереж та зменшує вплив людського фактора [8, с. 383]. Водночас розвиток технологій дипфейків створює серйозні загрози інформаційній безпеці, оскільки вони можуть використовуватися для маніпулювання громадською думкою, підриву довіри до офіційних джерел і поширення дезінформації. Такі інструменти дедалі частіше стають складовою стратегій «м'якої сили» та засобом дестабілізації політичних і соціальних процесів, особливо в умовах інформаційних війн [9, с. 188-189].

Подальший розвиток ШІ в міжнародних відносинах актуалізує етичний вимір його застосування та потребу у формуванні глобального консенсусу щодо правил його використання. Однією з ключових проблем залишається так званий ефект «чорної скриньки», що полягає у відсутності прозорості процесів ухвалення рішень алгоритмами, особливо коли вони мають політичні або безпекові наслідки, оскільки їхня внутрішня логіка часто залишається невідомою [4, с. 8-9]. У цьому контексті зростає роль міжнародних організацій, особливо Організації Об'єднаних Націй, яка пропонує створення інклюзивної глобальної системи управління ШІ. Вона буде спрямована на забезпечення рівного доступу до технологій, координацію політик держав та формування спільних стандартів безпеки і відповідальності. Разом із тим важливим завданням залишається розробка та впровадження етичних стандартів, що передбачають запобігання дискримінації, забезпечення прозорості та захист цифрових прав, які мають стати невід'ємною складовою сучасної міжнародної політики у сфері ШІ [3].

Отже, ШІ постає як ключовий фактор трансформації сучасних міжнародних відносин, що визначає нові параметри дипломатії, безпеки та глобального врядування. Його розвиток має подвійну сутність: з одного боку, він створює потужні інструменти для підтримання миру та підвищення ефективності дипломатії, а з іншого – формує нові засоби ведення конфліктів, як-от через мілітаризацію алгоритмів, кіберзагрози та інформаційні маніпуляції. У цих умовах особливої актуальності набуває майбутнє міжнародного права, яке потребує розробки нових нормативних механізмів, зокрема умовного «Цифрового Женевського протоколу», який би регламентував використання ШІ та обмежував його деструктивне застосування. Водночас для держав вирішальною стає здатність ефективно інтегрувати технології ШІ в систему державного управління та зовнішню політику. Поєднання інноваційного розвитку із належним етичним контролем, забезпечення прозорості та захист прав людини, у підсумку, формуватимуть їхню конкурентоспроможність і роль у міжнародній системі XXI століття.

Використані джерела:

1. Bode I. AI Technologies and International Relations. *Feature RUSI Journal*. 2024. Vol. 169, № 5. P. 66–74. DOI: [10.1080/03071847.2024.2392394](https://doi.org/10.1080/03071847.2024.2392394)
2. Garrido Rebolledo V. Impact of the artificial intelligence on international relations: towards a global algorithms governance. *Revista UNISCI / UNISCI Journal*. 2025. № 67, 9–51. <http://dx.doi.org/10.31439/UNISCI-219>
3. Governing AI for Humanity: Final Report. New-York : United Nations Publications. 2024. 101 p. URL: <https://surl.li/ooaook> (date of access: 25.03.2026).
4. Meleouni C., Efthymiou I. Artificial Intelligence and its Impact in International Relations. *Journal of Politics and Ethics in New Technologies and AI*. 2023. Vol. 2, no. 1. P. 1–9. <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2023.34.22>
5. Івасечко О. Я., Калита О. А. Штучний інтелект як новітній інструмент дипломатії: виклики та перспективи. *Регіональні студії*. 2023. С. 129–133. <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2023.34.22>
6. Климчук І. Роль штучного інтелекту у сучасній дипломатичній практиці. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2025. Т. 1, № 77. С. 72–76. DOI [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-1\(77\)-11](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-1(77)-11)
7. Крись В. М. Штучний інтелект та міжнародні відносини політики та дипломатії. *Молодіжна наукова ліга*. 224. С. 69–75. URL: <https://surl.li/phcdeu> (дата звернення: 25.03.2026).

8. Лунгол О. М. Огляд методів та стратегій кібербезпеки засобами штучного інтелекту. *Кібербезпека: освіта, наука, техніка*. 2024. Т. 1, № 25. С. 379–386. [DOI 10.28925/2663-4023.2024.25.379389](https://doi.org/10.28925/2663-4023.2024.25.379389)

9. Пархомчук О., Коппель О., Пархомчук А. Штучний інтелект як мегатренд: нові горизонти в глобальній політиці та міжнародних відносинах. *Науковий журнал «Політикус»*. 2024. № 4. С. 186–189. <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-4.27>

Науковий керівник: Вінникова Наталія Анатоліївна, доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ФАКТОР В УКРАЇНСЬКО-ІТАЛІЙСЬКИХ ВІДНОСИНАХ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

Хлівний Олександр Ігорович,

студент 1-го курсу другого (магістерського) рівня групи УВ-51
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
khlivnyu2019.8398613@student.karazin.ua

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну у 2022 році суттєво трансформувало не лише безпекову архітектуру Європи, але й енергетичний вимір міжнародних відносин. У цих умовах енергетика набула стратегічного значення як насамперед дієвий інструмент політичного впливу та міждержавної взаємодії. Особливого значення набувають двосторонні відносини між Україною та Італією, які, будучи частиною ширшого європейського контексту, демонструють динамічну адаптацію до нових викликів енергетичної безпеки [2].

Італія, як одна з провідних економік Європейського Союзу та значний імпортер енергоресурсів, опинилася перед необхідністю диверсифікації джерел постачання енергії та зменшення залежності від російських енергоносіїв. Водночас Україна, яка стала ключовим елементом європейської енергетичної безпеки, посилила свою роль як транзитної держави та потенційного партнера у сфері відновлюваної енергетики та інтеграції до європейського енергетичного ринку [9, с. 16-18].

У цьому контексті енергетичний фактор виступає одним із визначальних чинників українсько-італійських відносин під час війни, впливаючи як на політичний діалог, так і на економічну співпрацю між державами. Аналіз цього аспекту дозволяє глибше зрозуміти трансформації двосторонньої взаємодії та окреслити перспективи подальшого партнерства в умовах триваючої кризи.

У нових умовах Україна набула особливого значення для європейської енергетичної системи. Попри військові дії, вона зберігає статус важливої транзитної держави для постачання природного газу до Європи, а також відіграє дедалі помітнішу роль у процесах інтеграції енергетичних ринків. Синхронізація української енергосистеми з європейською мережею ENTSO-E стала важливим кроком на шляху до поглиблення енергетичної взаємодії. Таким чином, війна сприяла не лише кризовим явищам, але й структурним змінам, які формують нову архітектуру енергетичної безпеки в Європі [4, с. 209].

У контексті загальноєвропейських трансформацій особливого значення набувають українсько-італійські відносини в енергетичній сфері. Італія, яка традиційно значною мірою залежала від імпорту енергоносіїв, після 2022 року була змушена оперативно адаптувати свою енергетичну політику до нових геополітичних умов. Одним із ключових пріоритетів стало зменшення залежності від російського газу через диверсифікацію постачання, зокрема за рахунок збільшення імпорту з Північної Африки, Близького Сходу та розвитку інфраструктури для прийому скрапленого природного газу [7, с. 395-399].

У цих умовах Україна розглядається Італією не лише як держава, що потребує підтримки, але і як перспективний партнер у сфері енергетики. Збереження транзитного потенціалу України та її інтеграція до європейського енергетичного ринку створюють додаткові можливості для співпраці. Важливим аспектом є також політична підтримка Італією України у питаннях енергетичної безпеки, зокрема у контексті санкційної політики проти Росії та сприяння стабільності українського енергетичного сектору [5].

Крім того, енергетичний фактор впливає на розширення економічної взаємодії між країнами. Італійські компанії виявляють зацікавленість у проєктах з відновлення енергетичної інфраструктури України, а також у розвитку відновлюваної енергетики. У цьому контексті українсько-італійське співробітництво виходить за межі традиційних форм взаємодії, поступово трансформуючись у стратегічне партнерство, що відповідає новим викликам та можливостям європейського енергетичного простору [3].

Практичний вимір українсько-італійської співпраці в енергетичній сфері в умовах повномасштабної війни набуває дедалі більшої ваги, переходячи від декларативного рівня до конкретних проєктів і ініціатив. Одним із ключових напрямів є взаємодія у сфері газопостачання та функціонування енергетичної інфраструктури. Україна, попри складну безпекову ситуацію, продовжує виконувати транзитні функції, забезпечуючи стабільність постачання енергоносіїв до європейських країн, що має непряме значення і для енергетичної безпеки Італії як частини загальноєвропейського ринку [1].

Водночас важливим аспектом є участь італійських компаній у відновленні пошкодженої енергетичної інфраструктури України. Йдеться про модернізацію електромереж, відбудову генеруючих потужностей, а також впровадження сучасних технологій управління енергосистемами. Така співпраця має не лише економічний, але й стратегічний характер, оскільки сприяє підвищенню стійкості українського енергетичного сектору в умовах тривалих загроз [6].

Окрему увагу слід приділити розвитку відновлюваної енергетики як перспективного напрямку двосторонньої взаємодії. Італія має значний досвід у впровадженні «зелених» технологій, який може бути використаний в Україні у процесі післявоєнної реконструкції. Спільні проєкти у сфері сонячної та вітрової енергетики, а також розвиток водневої енергетики створюють підґрунтя для довгострокового партнерства, орієнтованого на досягнення енергетичної незалежності та екологічної стійкості [3].

Перспективи розвитку українсько-італійських відносин в енергетичній сфері визначаються як поточними викликами, так і новими можливостями, що відкриваються внаслідок трансформації європейського енергетичного простору. Серед основних викликів варто виокремити безпекові ризики, пов'язані з триваючою війною, нестабільність енергетичної інфраструктури України, а також загальноєвропейські економічні труднощі, які можуть впливати на інвестиційну активність [8].

До того ж, існує значний потенціал для поглиблення стратегічного партнерства між Україною та Італією. Подальша інтеграція України до європейського енергетичного ринку, розширення участі італійських компаній у відбудові енергетичного сектору, а також розвиток спільних інноваційних проєктів у сфері відновлюваної енергетики здатні суттєво зміцнити двосторонні зв'язки. У цьому контексті важливу роль відіграє політична підтримка з боку Італії та координація дій у межах Європейського Союзу.

У післявоєнний період енергетичний фактор може стати одним із ключових елементів відновлення економіки України та її подальшої інтеграції до європейського простору. Українсько-італійське співробітництво в цій сфері має потенціал перетворитися на один із драйверів економічного зростання, інноваційного розвитку та зміцнення енергетичної безпеки як на національному, так і на регіональному рівнях.

Узагальнюючи, слід зазначити, що повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну стало визначальним чинником трансформації енергетичної політики як на рівні Європейського Союзу, так власне і у двосторонніх відносинах між окремими державами, зокрема Україною та Італією. Енергетичний фактор у цих умовах вийшов за межі суто економічної категорії, перетворившись на важливий та ефективний інструмент забезпечення національної та регіональної безпеки, а також політичної взаємодії.

Українсько-італійські відносини в енергетичній сфері продемонстрували здатність до адаптації в умовах кризи, що проявилось у посиленні політичної підтримки, розвитку практичної співпраці та зростанні взаємної зацікавленості у стратегічному партнерстві. Водночас Україна зміцнила свою роль як важливого елемента європейської енергетичної системи, тоді як відповідно Італія активізувала політику диверсифікації енергопостачання та пошуку нових форматів взаємодії.

Таким чином, перспективи подальшого розвитку українсько-італійського співробітництва в енергетичній сфері пов'язані з процесами післявоєнного відновлення України, її інтеграції до європейського енергетичного ринку та у свою чергу реалізації спільних проєктів у сфері відновлюваної енергетики. У цьому контексті енергетичний фактор має потенціал стати одним із ключових драйверів поглиблення двосторонніх відносин і зміцнення енергетичної безпеки в Європі загалом.

Список використаних джерел:

1. Del Grosso F., Livi I., Somenzi E., Pontoni F. Crisi russo-ucraina: analisi di scenario per il sistema elettrico italiano. Brief. 2022. No. 2. 27 p. (дата звернення: 26.03.2026).
2. European Parliament. EU and Ukraine: Potential for stronger energy cooperation on the path to integration. Brussels, 2025. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/769551/EPRS_BRI\(2025\)769551_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/769551/EPRS_BRI(2025)769551_EN.pdf) (дата звернення: 26.03.2026).

3. Italian companies specializing in alternative energy plan to work in Ukraine. Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України. URL: <https://saee.gov.ua/en/news/italian-companies-specializing-in-alternative-energy-plan-to-work-in-ukraine> (дата звернення: 26.03.2026).
4. Matiushyna O.V. The legal development of ENTSO-E as a tool for energy security and decarbonization of the European Union. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Т. 5, № 90. С. 207–216. (дата звернення: 26.03.2026).
5. Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale. Italy contributes €13 million to Ukraine Energy Support Fund. 2024. URL: https://www.esteri.it/en/sala_stamp/archivionotizie/comunicati/2024/12/litalia-stanzia-13-milioni-di-euro-per-il-fondo-di-sostegno-per-lenergia-dellucraina/ (дата звернення: 25.03.2026).
6. OECD. Powering competitiveness: Europe's path to energy security and growth. 2026. URL: <https://oecdecoscope.blog/2026/01/14/powering-competitiveness-europes-path-to-energy-security-and-growth/>
7. Prontera A. Winter is coming: Russian gas, Italy and the post-war European politics of energy security. West European Politics. 2023. P. 1–26. (дата звернення: 26.03.2026).
8. REPowerEU. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/topics/energy/repowereu_en (дата звернення: 24.03.2026).
9. Sangiorgio A., Raimondi P. P. Perspectives for Italy-Germany Energy Cooperation amid Energy Security and Transition. Rome: Istituto Affari Internazionali, 2024. 25 p. (дата звернення: 26.03.2026).

Науковий керівник: Солових Віталій Павлович, кафедра міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор наук з державного управління, професор.

РОЛЬ КИТАЮ У ГЛОБАЛЬНОМУ УПРАВЛІННІ ПРОДОВОЛЬЧОЮ БЕЗПЕКОЮ

Хоменко Наталія Сергіївна,
студентка, 1-го курсу магістратури, групи УВ-51,
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
nataliia.khomenko@student.karazin.ua

Продовольча безпека є однією з ключових проблем сучасного глобального порядку денного. Китайська Народна Республіка (КНР), яка є другою найбільшою населеною державою світу, відіграє дедалі значнішу роль у формуванні міжнародної архітектури продовольчої безпеки. «Китай повинен забезпечувати харчуванням майже 20 відсотків світового населення, маючи менше 10 відсотків світових орних земель» [1]. Зростаючий вплив КНР проявляється як у двосторонніх відносинах з державами-партнерами, так і у багатосторонніх форматах глобального управління.

Ключовим чинником особливої ролі Китаю у глобальному продовольчому управлінні є масштаб його аграрного сектору та внутрішня продовольча політика. У 2023 році чистий імпорт продовольства КНР сягнув 155 млн тонн, з яких 100 млн тонн становила соя та 55 млн тонн - зернові, що дорівнює 18,2% загального споживання країни [2]. Прогнози свідчать про подальше зростання залежності від імпорту до 2030 року, що робить стабільність глобальних продовольчих ринків питанням стратегічного значення для Пекіна. Це безпосередньо обумовлює активність КНР у формуванні міжнародних норм і механізмів продовольчої безпеки.

Участь КНР у багатосторонніх механізмах глобального управління реалізується передусім через Продовольчу та сільськогосподарську організацію ООН (ФАО). Обрання у 2019 році громадянина КНР Цюй Дунюя на посаду Генерального директора ФАО стало символічним підтвердженням зростаючого впливу Пекіна на порядок денний організації. Про значення цієї інституційної присутності свідчить і те, «що забезпечення продовольчої безпеки для понад 1,4 мільярда людей еквівалентне стабілізації продовольчого постачання для понад 17 відсотків населення світу. З моменту приєднання до програми співробітництва «Південь-Південь» продовольчої та сільськогосподарської організації ООН у 2008 році Китай підтримав понад 70 проектів у 30 країнах.» [3]. Виходячи з цих фактів, КНР має більший вплив на прийняття рішень, а також дає імідж надійного партнера. КНР послідовно просуває принципи невтручання у внутрішні справи і взаємовигідного партнерства як альтернативи умовам, що традиційно висувуються донорами із Заходу.

Ключовим інструментом проєкції впливу КНР у сфері продовольчої безпеки є ініціатива «Один пояс, один шлях» (ОПШ). Поглиблення торговельного партнерства між Китаєм та Африкою здатне суттєво підвищити добробут африканських країн, зокрема, лібералізація торгівлі може забезпечити до 18,8% зростання добробуту для окремих держав-партнерів [4]. Водночас дослідники фіксують структурні диспропорції: лише десять африканських країн забезпечують 80% аграрного експорту до КНР, тоді як 33 держави мають від'ємне торговельне сальдо з Китаєм у сфері продовольства і це відбувається переважно через логістичні обмеження та суворі санітарні вимоги при ввезенні до КНР. Згідно цих даних КНР отримує більше капіталу від країн, що розвиваються, ніж ці самі країни заробляють продаючи свою аграрну продукцію.

Суперечливість ролі КНР у глобальному управлінні продовольчою безпекою полягає у поєднанні декларованої солідарності з країнами, що розвиваються, та прагматичного захисту власних інтересів. Показовим є прийнятий у 2023 році та введений у дію з 1 червня 2024 року Закон КНР про продовольчу безпеку, який, за оцінкою CSIS, закріплює «більш орієнтовану на національну безпеку позицію» порівняно з попередніми документами» [1]. Закон формалізує механізми державного контролю над виробництвом зерна, резервами та ланцюгами постачання, водночас деякі положення впливають на умови доступу іноземних партнерів до китайського агропродовольчого ринку.

Окремою складовою стратегії КНР є технологічний вимір. Технологічні інновації від цифрового сільського господарства до агробіотехнологій є критично важливими для подолання структурних обмежень продовольчої безпеки самого Китаю та його партнерів [2]. Країни, що розвиваються, отримують китайські технології, ці країни не виготовляють обладнання або запчастини до наданих технологій і цілком залежать від підтримки КНР.

Підсумовуючи, можна сказати, що роль Китаю у глобальному управлінні продовольчою безпекою є багатовимірною та продовжує розвиватися. КНР одночасно виступає споживачем, виробником, інвестором і нормотворцем, використовуючи багато інструментів, від участі у ФАО до агроінвестицій у рамках ОПШ та цифрових аграрних технологій. Тобто КНР виступає так званим «партнером» для країн, що розвиваються, зокрема в Африці, однак ці країни

фактично стають залежними від технологій КНР та суворих норм (вимог) до експорту. Це свідчить про те, що КНР ставить власні інтереси в першу чергу, а не інтереси своїх партнерів.

Список використаних джерел:

1. China's Food Security: Key Challenges and Emerging Policy Responses Center for Strategic and International Studies, 2024. URL: <https://www.csis.org/analysis/chinas-food-security-key-challenges-and-emerging-policy-responses>;
2. Navigating the Path to Food Security in China: Challenges, Policies, and Future Directions URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11854333/> ;
3. Zhejiang University URL: <https://www.zju.edu.cn/english/2025/0613/c19573a3061318/page.htm>
4. Impact of China–Africa agricultural trade on food security: facts and quantitative analysis URL:<https://journal.hep.com.cn/fase/EN/10.15302/J-FASE-2025617> ;

Науковий керівник: Шамраєва Валентина Михайлівна, професор кафедри міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, доктор політичних наук, професор v.shamraeva@karazin.ua

**БАГАТОСТОРОННЄ ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР
МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ**

Василь Шамраєв,
аспірант кафедри міжнародного і європейського права
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
E-mail: shamraev0809@gmail.com

У сучасній системі міжнародних відносин багатостороннє економічне співробітництво виступає ключовим інструментом забезпечення стабільності, передбачуваності та безпеки. Глобалізаційні процеси, зростання взаємозалежності держав, а також транснаціональний характер викликів (економічні кризи, зміна

клімату, конфлікти) зумовлюють необхідність координації економічної політики на міжнародному рівні.

Після Другої світової війни формування міжнародних економічних інституцій стало одним із фундаментів глобальної безпеки (система Бреттон-Вудських інституцій). Саме багатосторонні механізми дозволяють зменшувати ризики конфліктів та забезпечувати сталий розвиток.

У науковій літературі існує кілька ключових підходів щодо дослідження взаємозв'язку економічного співробітництва та безпеки. Так представники ліберального інституціоналізму стверджують, що співробітництво через міжнародні інституції знижує транзакційні витрати та ризик конфліктів. Теорія взаємозалежності додержується думки про те, що економічні зв'язки роблять війни менш вигідними, а теорія гегемоністської стабільності підкреслює: глобальна економічна система стабільна за наявності домінуючої держави, яка забезпечує правила гри [5].

Важливу роль відіграє і концепція економічної безпеки. Сучасна економічна безпека включає стабільність фінансової системи, доступ до ресурсів та здатність протистояти кризам. Згідно з дослідженням Світової організації торгівлі, економічна безпека пов'язана зі здатністю системи «запобігати, витримувати та відновлюватися після шоків» [9].

Інституційна архітектура багатостороннього економічного співробітництва має складний та багаторівневий характер. Одним із головних її компонентів є глобальні економічні інституції (Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Світова організація торгівлі, Група двадцяти). Їхня діяльність спрямована на координацію макроекономічної політики, стабілізацію фінансових ринків і розвиток міжнародної торгівлі. Зокрема, багатосторонні форуми (G20, МВФ, СОТ) відіграють важливу роль у реагуванні на глобальні виклики та формуванні узгодженої політики.

Сучасна система глобального управління характеризується «режимними комплексами», множинністю інституцій, що взаємодіють між собою в межах окремих сфер (торгівля, фінанси, енергетика) [1]. Дослідження показують, що стабільність міжнародного порядку залежить не від однієї угоди, а від всієї мережі економічних зв'язків [8].

Багатостороннє економічне співробітництво має потенціал стати ефективним інструментом запобігання конфліктам. Так створення глобальної торговельної системи після Другої світової війни вже було спрямоване на запобігання

конфліктам. Саме багатостороння торгівля розглядається як альтернатива економічному протекціонізму, який сприяв загостренню міжнародних протиріч у міжвоєнний період [9].

Наявні наукові дослідження показують пряму залежність, наприклад у зростанні обсягів торгівлі та зменшенні ймовірності конфлікту і навпаки, фрагментація економічної системи веде до зростання ризиків безпеки [9].

Розуміючи таку залежність держави прагнуть до координації економічної політики. Прикладом є Монтеррейський консенсус, який визначив основні напрями глобального економічного співробітництва: розвиток торгівлі, боротьба з бідністю, управління боргом, фінансова стабільність [10].

Важливу роль у стабілізації системи міжнародних відносин та зниженні загроз відіграє і розвиток регіональних та міжрегіональних форматів. Серед них варто зупинитися на БРІКС (BRICS). Це міждержавне об'єднання, яке станом на березень 2026 р. включає 11 повноправних членів та розвивається як платформа для співпраці країн Глобального Півдня. У 2024-2025 роках об'єднання пройшло через етап значного розширення. На даний момент до нього входять держави-засновники (Бразилія, Росія, Індія, Китай), держави, що приєдналися пізніше (ПАР з 2011 р., Єгипет, Іран, ОАЕ, Ефіопія з 2024 р., та Індонезія офіційно увійшла до складу організації в січні 2025 р.). Саудівська Аравія бере участь у діяльності об'єднання, завершуючи процеси інтеграції [2]. Статус «країна-партнер» запроваджено для держав, які ще не є повними членами, але активно співпрацюють із блоком. Серед них Білорусь, Казахстан, Туреччина, Малайзія, Узбекистан та інші. У 2026 р. акцент у роботі БРІКС зроблено на зміцненні ланцюжків постачання, енергетичної безпеки та розвитку розрахунків у національних валютах для зниження залежності від долара.

Форум діалогу Індія–Бразилія–ПАР (IBSA Dialogue Forum) це тристороннє об'єднання, створене у 2003 р. для розвитку співпраці між трьома країнами, що розвиваються, з трьох різних континентів (Азія, Південна Америка, Африка). Основна мета роботи Форуму полягає у зміцненні партнерства, координації дій на світовій арені (Південь-Південь) та реалізація спільних проектів [4]. Цей форум є важливим майданчиком для обміну досвідом, технічними знаннями та координації позицій щодо глобальних проблем (зміна клімату, реформа міжнародних інституцій).

МІКТА є прикладом неформального консультативного об'єднання п'яти «середніх держав» Мексики, Індонезії, Південної Кореї, Туреччини та Австралії,

створене у 2013 р. Це крос-регіональний партнерський союз, спрямований на посилення глобального управління, підтримку міжнародного права та подолання розбіжностей між розвиненими та країнами, що розвиваються [6].

А економічні союзи, наприклад, АСЕАН, як елемент безпеки сприяють економічній інтеграції, зменшенню політичних протиріч та підвищенню стійкості до криз.

Ці регіональні об'єднання посилюють голос країн Глобального Півдня у сучасних міжнародних процесах, сприяють реформуванню глобального економічного управління та розширюють можливості мирного діалогу.

Таким чином, з результатів проведеного аналізу можна стверджувати, що багатостороннє економічне співробітництво є фундаментальним елементом сучасної міжнародної безпеки. Воно знижує ризик конфліктів через економічну взаємозалежність основних акторів сучасних міжнародних відносин. Міжнародні інституції забезпечують координацію політики та стабільність. Відповідно фрагментація глобальної економіки підвищує загрози безпеці.

Список використаних джерел:

1. Benjamin Daßler. The Institutional Topology of International Regime Complexes: Mapping Inter-Institutional Structures in Global Governance Oxford University Press Oxford. 2023. URL: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198881926.001.0001>
2. BRICS. URL: <https://brics.br/en>
3. Cohen, Benjamin J. International Political Economy: An Intellectual History. Princeton University Press. 2008. p.77. ISBN 978-0-691-13569-4.
4. IBSA Dialogue Forum. URL: <https://www.ibsa-trilateral.org/>
5. Joshua S. Goldstein. International Relations. New York: Pearson-Longman, 2005. 83, P. 107.
6. МІКТА: Cooperation and Development. URL: <https://www.diplomatic-council.org/node/476>
7. Oatley, Thomas. International Political Economy: Sixth Edition. Routledge. . pp. 60–61. ISBN 978-1-351-03464-7.
8. Pier Luigi Sacco, Alex Arenas, Manlio De Domenico. The resilience of the metarelational structure of geopolitical treaties is critically linked to past colonial world order and offshore fiscal havens. 2022. URL: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2203.00618>
9. The impact of security concerns on trade. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtr23_e/wtr23_ch3_e.pdf

10. The Monterrey Consensus of the International Conference on Financing for Development. URL: <https://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2014/09/MonterreyConsensus.pdf>

ГЛОБАЛЬНЕ СУПЕРНИЦТВО ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКА РЕГІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА: ВИКЛИКИ XXI ст.

Шамраєва Валентина Михайлівна,
професор кафедри міжнародних відносин
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
доктор політичних наук, професор
v.shamraeva@karazin.ua

У першій чверті XXI ст. міжнародна система переживає глибоку трансформацію становлення багатопольярної системи, що характеризується поверненням конкуренції великих держав. Суперництво між Сполученими Штатами та Китаєм стало визначальною рисою світової політики, змінюючи регіональні архітектури безпеки, включаючи і європейську.

Європа, яка традиційно спиралася на трансатлантичну модель безпеки, нині змушена адаптуватися до нових викликів: посилення геополітичної конкуренції та фрагментації, технологічного суперництва, гібридних загроз і зростання ролі регіональних конфліктів. В цих умовах Європейський Союз повинен балансувати між опорою на Сполучені Штати та прагненням до стратегічної автономії. Саме тому актуальною проблематикою для досліджень є комплексний аналіз впливу глобального протистояння наддержав на безпеку Європи. Далі спробуємо визначити, як глобальне суперництво великих держав впливає на європейську регіональну безпеку, та оцінити, чи рухається Європа до більш автономної моделі безпеки.

Сучасне протистояння США та КНР має комплексний характер і охоплює військову, економічну, технологічну та ідеологічну сфери. На відміну від класичної біполярності часів холодної війни, це суперництво характеризується високим рівнем взаємозалежності та конкуренцією в глобалізованому середовищі.

Концепція конкуренції великих держав була широко проаналізована в теорії міжнародних відносин. Реалісти наголошують на системному суперництві та

динаміці балансу сил, тоді як ліберальні інституціоналісти підкреслюють роль таких інституцій, як НАТО та ЄС, у пом'якшенні конфліктів.

Сучасні дослідження зосереджені на європейському вимірі суперництва між США та Китаєм. Наприклад, Дж. Пульезе [8] стверджує, що ЄС все більше втягується в геополітику Індо-Тихоокеанського регіону, тоді як Т. Гаєвський [5] пов'язує технологічний суверенітет зі стратегічною автономією.

У відповідь на нові загрози НАТО адаптує свою Стратегічну концепцію. У документі підкреслюється, що Китай створює «системні виклики євроатлантичній безпеці», що означає глобалізацію функцій Альянсу [7] та знаменує собою перехід від регіонального до більш глобального погляду на безпеку.

Емпіричні дані показують, що витрати НАТО на оборону значно зросли після 2014 р., а європейські члени збільшили витрати з 1,43% ВВП (2014) до приблизно 2% у 2024 р. [4].

Паралельно відбувається поглиблення співпраці між ЄС і НАТО. Як зазначено у спільних документах, їх взаємодія є «ключовим елементом європейської та глобальної безпеки» [3].

Такі тенденції відображають подвійний тиск через російську військову загрозу та стратегічну конкуренцію з Китаєм.

Російська агресія проти України стала каталізатором взаємодії НАТО та ЄС, зміцнивши трансатлантичну солідарність і підвищивши роль США як гаранта безпеки в Європі.

Паралельно з посиленням НАТО ЄС розвиває концепцію стратегічної автономії, що передбачає здатність діяти незалежно у сфері безпеки та оборони. У наукових дослідженнях стратегічна автономія визначається як здатність ЄС реалізовувати власні цілі, зберігаючи можливість співпраці з партнерами, але не залежачи від них повністю [1].

Відповідь ЄС на окреслені загрози сформульована у Стратегічному компасі (2022), прийнятому за координації Європейської служби зовнішніх дій [11]. Документ «Стратегічний компас» 2022 став ключовим кроком, окресливши створення спільних оборонних спроможностей і механізмів реагування на кризи. Його ключові положення включають: створення потенціалу швидкого розгортання (до 5000 військовослужбовців), розширення оборонної співпраці (PESCO), акцент на стійкості та реагуванні на гібридні загрози. На практиці реалізація документу знайшла відбиток у збільшенні витрат на оборону які зросли приблизно на 20% між

2016–2023 роками [2]. Також спостерігається і збільшення спільних ініціатив щодо закупівель у цій сфері.

Водночас дослідники підкреслюють, що розвиток автономії не суперечить трансатлантичному партнерству, а доповнює його, посилюючи внесок Європи у колективну безпеку [5].

Зростання напруженості між США і Китаєм змушує Європу визначати власну позицію. ЄС прагне уникнути жорсткого вибору між двома центрами сили, що формує політику «стратегічного балансування» та актуалізує зусилля щодо «зниження ризиків».

За даними Європейського центрального банку, на Китай припадає приблизно 20% імпорту ЄС у критичних секторах (дані за 2024 р.). Ця залежність створює вразливості. Водночас загострення суперництва стимулює розширення партнерств ЄС із державами Індо-Тихоокеанського регіону, що свідчить про глобалізацію європейської безпекової політики [6].

Суперництво США та КНР трансформує економічну безпеку Європи. ЄС переходить до політики «de-risking» через зменшення залежності від китайських технологій та інвестицій. Ключовими політичними заходами реагування тут стали такі кроки як запровадження механізмів перевірки інвестицій (Регламент ЄС 2019/452 [10]), обмеження щодо постачальників з високим рівнем ризику в інфраструктурі 5G чи ініціативи промислової політики (наприклад, Закон про чіпи).

Відповідно, і новітні дослідження підкреслюють, що стратегічна автономія дедалі більше пов'язується не лише з військовою сферою, але й із цифровими технологіями, інфраструктурою та ланцюгами постачання [5].

Особливе значення має взаємодія Китаю з Росією, що є серйозним непрямим викликом європейській безпеці. Аналітичні звіти вказують на занепокоєння ЄС щодо підтримки КНР російського військово-промислового комплексу [9].

Також, Стокгольмський міжнародний інститут дослідження проблем миру повідомляє про посилення військової співпраці між РФ та КНР, включаючи спільні навчання та зв'язки в оборонно-промисловій сфері. Для Європи це призводить до збільшення військового ризику на східних кордонах, зниження ефективності режимів санкцій та стратегічного перенапруження західних альянсів.

У сучасному геополітичному середовищі фактично формується новий трикутник безпеки (США–КНР–РФ), у якому Європа виступає як ключовий регіон конкуренції. А глобальна безпека у XXI ст. стикається із такими ключовими викликами як гібридні загрози (кібератаки, інформаційні операції); технологічне

суперництво (штучний інтелект, квантові технології); економічна безпека (залежність від глобальних ланцюгів постачання); військово-політична нестабільність (Україна, Близький Схід); ерозія міжнародного правопорядку тощо. Вони мають системний характер і потребують комплексного підходу, що поєднує військові, економічні та політичні інструменти.

Результати дослідження свідчать про те, що європейська безпека зазнає структурної трансформації під тиском суперництва великих держав. На сьогодні виявляються три ключові динаміки. По-перше, це глобалізація європейської безпеки, оскільки вона більше не обмежується регіональними загрозами, а пов'язана з динамікою Індो-Тихоокеанського регіону. По-друге, це дилема подвійної залежності, яка полягає у залежності Європи від військової потужності США та економічної участі Китаю. І третій тренд, це формування гібридної моделі безпеки. ЄС розробляє модель, що поєднує колективну оборону на основі НАТО та автономні стратегічні можливості. Це підтверджує аргумент, що стратегічна автономія є не альтернативою трансатлантизму, а його доповненням.

Таким чином, глобальне протистояння США та КНР є ключовим фактором трансформації міжнародної системи безпеки. Тому Європа опинилася в умовах необхідності балансування між трансатлантичним партнерством і прагненням до стратегічної автономії. Безпекова архітектура Європи зазнає глибоких змін під час яких посилюється роль НАТО і водночас зростає значення оборонної політики ЄС. Нові виклики, зокрема технологічні, економічні та гібридні, вимагають переосмислення традиційних підходів до безпеки. Тому перспективна модель європейської безпеки формується як гібрид трансатлантичної взаємодії та автономного потенціалу ЄС.

Глобальне суперництво великих держав фундаментально змінює європейську регіональну безпеку. ЄС опиняється в складному стратегічному середовищі де економічна та технологічна безпека є центральними елементами сучасної політики безпеки. Саме тому майбутнє європейської безпеки полягає в моделі, що інтегрує як підходи, засновані на альянсах, так і автономні.

Список використаних джерел:

1. Burni, A. et al. Progressive pathways to European strategic autonomy. How can the EU become more independent in an increasingly challenging world? *Foundation for European Progressive Studies*. 2023. URL: https://feps-europe.eu/wp-content/uploads/2023/02/PB_Progressive-pathways-to-European-strategic-autonomy-.pdf

2. EDA, 2023 URL: <https://www.eda.europa.eu/>
3. EU-NATO Cooperation. URL: <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2022-03-24-EU-NATO-COOPERATION-NewLayout.pdf>
4. Funding NATO. Updated: 18 December 2025. URL: <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/funding-nato>
5. Gajewski Tomasz. Digital Technologies and the Prospects of the European Union's Strategic Autonomy. *Artykuł*. vol. 76(4). 2022, pp. 127–148, DOI: <https://doi.org/10.15804/athena.2022.76.07>
6. Giulio Pugliese. The European Union and an “Indo-Pacific” Alignment, *Asia-Pacific Review*, 2024. 31:1, 17-44, DOI: 10.1080/13439006.2024.2334182
7. NATO. (2022). Strategic Concept 2022. URL: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/strategic-concepts/nato-2022-strategic-concept>
8. Pugliese, G. EU and Indo-Pacific geopolitics. *Journal of Contemporary European Studies*. 2024. URL: <https://doi.org/10.1080/13439006.2024.2334182>
9. Quest for Strategic Autonomy? Europe Grapples with the US - China Rivalry. A Report by the European Think-tank Network on China (ETNC) June 2025. URL: https://www.ifri.org/sites/default/files/2025-06/etnc-final_report-2025_0.pdf
10. Regulation (EU) 2019/452 of the European Parliament and of the Council of 19 March 2019 establishing a framework for the screening of foreign direct investments into the Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj/eng>
11. Strategic Compass for Security and Defence. URL: <https://www.eeas.europa.eu/eeas/strategic-compass-security-and-defence-1/en>

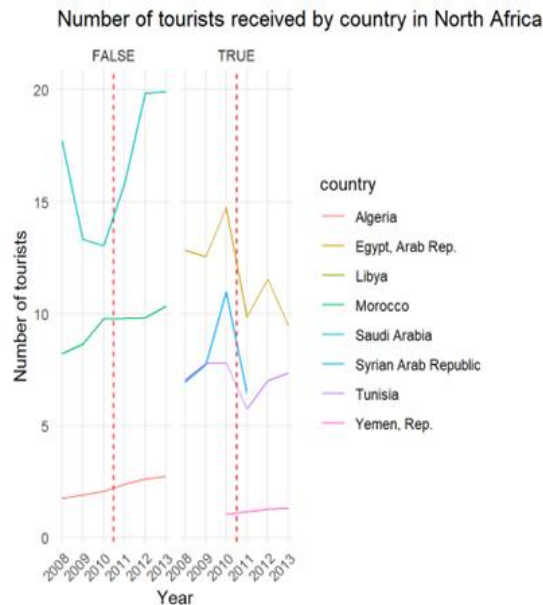
ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ АРАБСЬКОЇ ВЕСНИ , ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Шиян Дмитро,
Студент 1-го курсу групи УВ-51
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
email: dmytro.shyian@student.karazin.ua

Арабська весна стала важливим періодом для країн Близького Сходу та Північної Африки. У цей час відбулися серйозні зміни як у політиці, так і в економіці. Але причини протестів були не тільки політичні, велике значення мали й економічні проблеми. Наприклад, зростали ціни на продукти, не вистачало деяких ресурсів, а рівень життя людей знижувався. Після початку протестів і зміни влади в деяких країнах ситуація стала ще складнішою. Економіка почала погіршуватись, з'явилась нестабільність, що вплинуло і на міжнародні відносини. Тому важливо розглянути, як саме ці події змінили економічний стан країн і їхню роль у регіоні.

Після подій Арабської Весни, країни арабського світу зокрема Північної Африки, зіткнулися з кризою туризму, навіть ті країни, які не занурилися у громадянську війну, відчули на собі значні проблеми у цій сфері економіки. На прикладі графіку (за 2008-2013 р.) можна детально розглянути цю ситуацію. На графіку є два показники. False, показує країни у яких події Арабської весни не призвели до зміну уряду та True показує країни де ці події призвели до повалення правлячих урядів.

З діаграми видно, що після початку протестів у Єгипті, Сирії та Тунісі спостерігалось зменшення кількості туристів, що, ймовірно, викликало почуття страху серед мандрівників. Це свідчить про негативний вплив політичних заворушень на туризм у цих країнах [3].

Складено автором

Натомість, якщо розглянути цю контрольну вибірку, то як Марокко, так і Алжир зберегли відносну стабільність із незначним зростанням кількості туристів, що свідчить про їхню здатність підтримувати інтерес відвідувачів протягом цього періоду. Саудівська Аравія зазнала помітного зростання туристичного потоку, можливо, завдяки туристам, які змінили свої плани подорожей, відмовившись від країн, що переживають політичні потрясіння [3].

Як бачимо країни, що зазнали зміни уряду під час «Арабської весни», зазнали й значного спаду кількості туристів. Що свідчить про те, що політична нестабільність, є ключовим фактором ,який негативно впливає на туристичну привабливість країни.

Також не менш важливим фактором Арабської Весни є її вплив на базові макроекономічні показники, зокрема ВВП та інфляцію. На прикладі відповідних статистичних даних можна простежити, що політичні трансформації мали прямий вплив на економічну динаміку держав регіону. Аналіз економічних показників регіону у період 2010–2013 рр. свідчить про наявність залежності між інтенсивністю політичних потрясінь і глибиною економічної кризи. Згідно з даними моніторингу, країни, що зазнали збройних конфліктів (Лівія, Ємен), демонстрували різке скорочення ВВП (до -62,1% у Лівії у 2011 р.) та зростання інфляції (до 19,5% у Ємені), що відображає руйнування виробничих ланцюгів і втрату ефективного державного контролю над економічними процесами [2].

TABLE 1: Economic Effects of the Arab Spring, 2010-13

	Real GDP (percent change)				Inflation (percent)			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Egypt	5.1	1.8	2.2	1.8	11.4	10.0	7.8	8.6
Jordan	2.3	2.6	2.8	3.5	5.0	4.4	4.8	6.0
Libya	5.0	-62.1	104.5	-5.0	2.5	16.0	6.1	4.0
Morocco	3.6	5.0	2.7	5.0	1.0	0.9	1.3	2.3
Tunisia	2.9	-1.9	3.6	3.0	4.4	3.5	5.6	6.0
Yemen	7.7	-12.7	2.4	6.0	11.2	19.5	9.9	12.0

Джерело: [2].

У країнах, де влада змінилася різко (наприклад, Єгипет і Туніс), економіка ще довго залишалась нестабільною. Наприклад, у Єгипті темпи зростання ВВП

помітно впали з 5,1% до 1,8%, а Туніс у 2011 році взагалі пішов у мінус. Якщо порівняти, то в Марокко та Йорданії ситуація була спокійнішою. Там економіка продовжувала зростати приблизно на рівні 3–5%, без різких провалів. Це, скоріше за все, пов'язано з тим, що там не було таких різких змін у владі і все відбувалося більш поступово. В цілому можна сказати, що Арабська весна негативно вплинула на економіку регіону, хоча це було більше помітно в короткий період. З'явився відтік грошей, ціни почали рости, а економічне зростання сповільнилось у порівнянні з тим, що було раніше.

Якщо говорити про Лівію, то це хороший приклад того, як економічні проблеми впливають на міжнародні відносини. Після Арабської весни ситуація в країні сильно погіршилась, державні структури ослабли, і вона стала більше залежати від інших країн. Зокрема, це видно на прикладі співпраці з Туреччиною в енергетичній сфері [4]. Через слабкість самої Лівії такі угоди стали вигіднішими саме для зовнішніх партнерів. Також це викликало напруження з іншими країнами, наприклад з Грецією та Єгиптом. Тобто виходить, що економічні проблеми однієї країни можуть впливати на відносини одразу в усьому регіоні. У цілому Лівія після цих подій вже не могла діяти так самостійно, як раніше, і це дозволило іншим державам посилити свій вплив.

Єгипет, ще один приклад того, як економіка пов'язана з міжнародними відносинами. Проблеми з продовольством у нього були і раніше, але після Арабської весни вони стали ще більш помітними. Через економічні труднощі країна стала більше залежати від імпорту зерна, особливо з Росії та інших країн [1]. Це означає, що Єгипту доводиться підтримувати хороші відносини з цими державами, навіть якщо це не завжди вигідно. Тобто з'являється певна залежність, яка впливає на політику країни.

Отже, події Арабської весни мали серйозний вплив на країни Близького Сходу та Північної Африки. Вони змінили не тільки політичну ситуацію, але й помітно вдарили по економіці. Як можна побачити, причини протестів були пов'язані не лише з політикою, а й з економічними труднощами: зростанням цін, залежністю від імпорту та погіршенням рівня життя населення. Після цих подій у багатьох країнах ситуація стала ще складнішою. Спостерігалось падіння ВВП, зростання інфляції, а також зменшення туристичних потоків. В той самий час країни, де не було різких змін влади, змогли краще зберегти економічну стабільність. Також важливо, що економічні проблеми вплинули і на міжнародні відносини. Деякі держави стали більш залежними від зовнішніх партнерів, через що

їхня самостійність зменшилась. Це дозволило іншим країнам посилити свій вплив у регіоні.

Тобто, можна сказати, що Арабська весна вплинула не тільки на внутрішню ситуацію в країнах, але й змінила баланс сил у регіоні. І цей вплив відчувається навіть зараз.

Список використаних джерел

1. Egypt, reliant on imports, buys more Russian wheat. URL: https://www.aljazeera.com/news/2023/9/5/egypt-reliant-on-imports-buys-more-russian-wheat?utm_source=chatgpt.com
2. The Economic Consequences of the Arab Spring . URL: https://www.files.ethz.ch/isn/177370/The_Economic_Consequences_of_the_Arab_Spring.pdf
3. The Impact of the Arab Spring in Tourism. Analysis of the MENA Region. URL: https://rstudio-pubs-static.s3.amazonaws.com/1043427_8d976ba5abc14e2686d1f5751b91242b.html
4. Turkey retrieves controversial oil and gas deal with Libya from the shelf. URL: <https://nordicmonitor.com/2023/10/turkey-retrieves-controversial-oil-and-gas-deal-with-libya-from-the-shelf/>

Науковий керівник: Шамраєва Валентина Михайлівна, кафедра міжнародних відносин, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, доктор політичних наук, професор

КІБЕРКОМПОНЕНТ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ ЯК ФАКТОР ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КОЛЕКТИВНОЇ БЕЗПЕКИ

Шумова Олександра,

Студентка 1го магістерського рівня, групи УВ–51,
ННІ Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
shumova2021umv11@student.karazin.ua

У ХХІ столітті трансформація характеру міжнародних конфліктів зумовила формування нових типів загроз, які не вкладаються у класичні уявлення про війну та безпеку. Одним із таких феноменів є гібридні загрози, що поєднують військові, політичні, економічні, інформаційні та кібернетичні інструменти впливу. Особливе

місце у цій структурі займає кіберкомпонент, який не лише доповнює традиційні форми протидії, але й поступово трансформує саму логіку функціонування системи міжнародної та колективної безпеки.

Кіберпростір, на відміну від традиційних доменів (суші, моря, повітря), характеризується відсутністю чітко визначених кордонів, високою швидкістю операцій та складністю ідентифікації суб'єктів впливу. Це створює передумови для використання кіберінструментів як ефективного засобу реалізації гібридних стратегій, що дозволяє державам досягати політичних і військових цілей без прямого застосування сили у класичному розумінні. У цьому контексті кіберкомпонент виступає ключовим фактором, який підриває традиційні механізми стримування та колективного реагування.

Концепція колективної безпеки, що сформувалася після Другої світової війни та була інституціоналізована у діяльності міжнародних організацій, як наприклад НАТО, базується на принципі колективної оборони у відповідь на збройний напад. Відповідно до статті 5 Вашингтонського договору, напад на одного члена Альянсу розглядається як напад на всіх [2]. Однак кібероперації, які не завжди супроводжуються фізичним руйнуванням або людськими жертвами, часто не досягають порогу, необхідного для активації цього механізму. Таким чином формується так звана «сіра зона» безпеки, в якій агресивні дії залишаються нижче рівня формального *casus belli*, але водночас мають значний деструктивний потенціал.

У зв'язку з цим ключовим стає питання: чи можуть кіберзагрози розглядатися як еквівалент збройного нападу, і відповідно – чи підпадають вони під дію механізмів колективної оборони. Часткову відповідь на це питання дає розвиток міжнародно-правових та доктринальних підходів, зокрема у межах діяльності НАТО та Європейського Союзу. Так, у Варшавському саміті НАТО 2016 року кіберпростір було офіційно визнано окремим операційним доменом, що свідчить про інституційне визнання його стратегічного значення [8]. Водночас у «Tallinn Manual 2.0 on the International Law Applicable to Cyber Operations» наголошується, що кібероперації можуть розглядатися як застосування сили або навіть збройний напад у разі досягнення певного рівня шкоди, співставного з традиційними військовими діями [7].

Показовим прикладом, який демонструє трансформаційний потенціал кіберкомпонента гібридних загроз, є кібератака на енергетичну інфраструктуру України у 2015 році. Цей інцидент став першим у світі задокументованим випадком

успішного відключення електропостачання внаслідок цілеспрямованої кібероперації. За даними міжнародних дослідницьких центрів, атака була здійснена із використанням шкідливого програмного забезпечення BlackEnergy та супроводжувалася комплексом додаткових дій, включаючи фішингові кампанії та дистанційне управління системами SCADA [5; 6].

У результаті атаки без електропостачання залишилися сотні тисяч споживачів, що продемонструвало здатність кібероперацій спричиняти прямі фізичні наслідки. Цей випадок має вирішальне значення для розуміння ролі кіберкомпонента у гібридних загрозах, оскільки стирає межу між кіберпростором і фізичним середовищем. Відповідно, виникає питання про необхідність перегляду критеріїв, за якими визначається характер загрози та відповідні механізми реагування.

Важливим аспектом переосмислення колективної безпеки у контексті кіберзагроз є також питання нормативно-правового регулювання. На національному рівні держави активно розробляють законодавчі механізми забезпечення кібербезпеки. Зокрема, в Україні ключовим документом є Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 2017 року, який визначає правові та організаційні основи функціонування національної системи кібербезпеки [1]. У цьому законі кібербезпека розглядається як складова національної безпеки, що підтверджує інтеграцію кіберкомпонента у ширший безпековий контекст.

На міжнародному рівні важливу роль відіграють ініціативи ООН щодо формування норм відповідальної поведінки держав у кіберпросторі. Наприклад, звіти Групи урядових експертів ООН (UN GGE) та Відкритої робочої групи (OEWG) підкреслюють необхідність дотримання міжнародного права, включаючи Статут ООН, у кіберпросторі [3]. Це свідчить про поступове формування нормативної бази, яка може стати основою для ефективнішого функціонування системи колективної безпеки в умовах цифровізації.

Водночас існуючі механізми залишаються недостатньо адаптованими до специфіки кіберзагроз. Зокрема, відсутність чітко визначених порогових значень для класифікації кіберінцидентів як збройного нападу створює простір для неоднозначного трактування та політичних маніпуляцій. У свою чергу це знижує ефективність колективних механізмів реагування та підриває довіру між державами.

За таких умов важливого значення набуває концепція кіберстійкості (cyber resilience), яка передбачає не лише здатність запобігати кібератакам, але й ефективно відновлювати функціонування систем після їх здійснення [4]. Розвиток цієї концепції є одним із ключових напрямів трансформації колективної безпеки, оскільки дозволяє змістити акцент з виключно реактивних заходів на превентивні та адаптивні стратегії.

Крім того, переосмислення колективної безпеки в умовах зростання ролі кіберкомпонента передбачає розширення кола акторів, залучених до забезпечення безпеки. На відміну від традиційної моделі, де ключову роль відіграють держави, у кіберпросторі значна частина інфраструктури перебуває у приватній власності, що зумовлює необхідність розвитку публічно-приватного партнерства як невід'ємного елементу сучасної системи безпеки.

Таким чином, кіберкомпонент гібридних загроз виступає каталізатором глибоких змін у системі колективної безпеки. Він ставить під сумнів традиційні підходи до визначення загроз, механізмів реагування та ролі держав у забезпеченні безпеки. У зв'язку з цим постає необхідність комплексного переосмислення принципів колективної безпеки, що включає адаптацію міжнародно-правових норм, розвиток інституційних механізмів, посилення міжнародної співпраці та інтеграцію нових акторів у безпекову архітектуру. Лише за умови врахування цих факторів можливо забезпечити ефективне функціонування системи колективної безпеки в умовах зростання ролі кіберкомпонента гібридних загроз.

Список використаних джерел:

1. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII: станом на 19 жовт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>
2. Collective defence and Article 5. *NATO*. URL: <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/collective-defence-and-article-5>
3. Group of Governmental Experts on Developments in the Field of Information and Telecommunications in the Context of International Security. 2015. 17 p. URL: <https://docs.un.org/en/A/70/174>
4. Kott A., Blakely B., Henshel D. Approaches to Enhancing Cyber Resilience: Report of the North Atlantic Treaty Organization (NATO) Workshop IST-153. *US Army Research Laboratory*. 2018. ARL-SR-0396. pp. 1–29. URL: <https://doi.org/10.48550/arXiv.1804.07651>
5. Lee R. M., Assante M. J., Conway T. Analysis of Cyber Attack on the Ukrainian Power Grid. *SANS Industrial Control Systems*. 2016. pp. 1–26.

URL: <https://nsarchive.gwu.edu/sites/default/files/documents/3891751/SANS-and-Electricity-Information-Sharing-and.pdf>

6. Presekal A., Rajkumar V., Ştefanov A. Cyberattacks on Power Systems. *Smart Cyber-Physical Power Systems*. 2025. pp. 365–403.

URL: <https://doi.org/10.1002/9781394191529.ch15>

7. Schmitt M. N. Tallinn Manual 2.0 on the International Law Applicable to Cyber Operations. Cambridge University Press, 2017. 598 p.

URL: https://ilmc.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/p_ilmc/Bilder/Bewerbung/Case_2/Michael_N._Schmitt_-_Tallinn_Manual_2.0_on_the_International_Law_Applicable_to_Cyber_Operations-Cambridge_University_Press_2017_.pdf

8. Warsaw Summit Communiqué. *NATO*. URL: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2016/07/09/warsaw-summit-communicue?selectedLocale=en>

8. Warsaw Summit Communiqué. *NATO*. URL: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2016/07/09/warsaw-summit-communicue?selectedLocale=en>

Науковий керівник: Солових Віталій Павлович, д. держ. упр., проф., професор кафедри міжнародних відносин ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE FIELD OF INFORMATION SECURITY: SUBJECTIVITY AND LEGISLATIVE CHALLENGES

Petro Bukata,

2nd year student, UMV-22 group,
Educational and Research Institute «Karazin Institute of International Relations and Tourism Business»
V.N. Karazin Kharkiv National University,
petro.bukata@student.karazin.ua

Iryna Panova,

Associate Professor of Department of International Relations,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
iryna.panova@karazin.ua

The rapid deployment of artificial intelligence systems in political communication, public administration, the media environment, the security sector, and the digital economy is fundamentally reshaping the content of contemporary information security. Whereas this field was previously associated primarily with the protection of information resources, the prevention of unauthorized access, the countering of cyber threats, and the preservation of data integrity, its boundaries have now expanded considerably. Generative models, algorithmic decision-support systems, synthetic content tools, automated profiling systems, and data analytics instruments have produced a new category of risks in which technical vulnerability is intertwined with manipulative influence on public consciousness, democratic procedures, institutional credibility, information trust, and the cognitive resilience of society. Under these conditions, artificial intelligence emerges not only as a tool of digital transformation but also as a factor driving a structural reconsideration of the very nature of information security.

In scholarly terms, one of the central issues is the question of AI legal subjectivity. This concerns not technical autonomy in a narrow sense, but rather the limits of the legal, political, and ethical recognition of AI within the system of legal relations, accountability, and security governance. Contemporary regulation does not currently recognize artificial intelligence as an autonomous legal subject. Instead, the current normative logic is based on the responsibility of developers, providers, integrators, deployers, public authorities, and other human or institutional actors who create, implement, or use such systems [2]. This approach is embedded in the EU AI Act and in the Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence, Human Rights, Democracy and the Rule of Law, both of which emphasize transparency, oversight, accountability, and responsibility for adverse effects throughout the lifecycle of AI systems. Accordingly, in the legal context of 2026, it is more accurate to speak not of AI legal personality, but of the redistribution of human and institutional responsibility under conditions of growing algorithmic autonomy [1].

This issue has direct implications for information security, since most contemporary risks are associated not with the “independent will” of the machine, but with the asymmetry between the technical capabilities of AI systems and the normative capacity of the state to control their use. In this respect, particular significance attaches to deepfakes, automated disinformation dissemination, personalized manipulative messaging, the scalable production of falsified content, the algorithmic amplification of toxic narratives, and the use of AI for vulnerability detection, phishing, social engineering, and the optimization of cyberattacks [3]. Under such conditions, information security is

increasingly shifting from a model centred on “system protection” to one focused on the governance of trust, accountability, and risk in a socio-technical environment.

The theoretical interpretation of this issue is best developed through the combination of at least three approaches. The institutional approach makes it possible to identify how law, regulatory procedures, transparency standards, oversight mechanisms, and multilevel governance shape the framework for the safe use of AI. Without it, it is impossible to explain why information security in the AI era is becoming increasingly linked to compliance, auditing, risk assessment, and ex ante control of high-risk systems. A systemic approach is necessary because AI-generated threats are not isolated; they arise at the intersection of information policy, cybersecurity, media regulation, data protection, electoral security, defence, and the digital market [4]. Finally, a normative-constructivist approach helps reveal that contemporary lawmaking in the field of AI is shaped not only by technical parameters of risk, but also by particular conceptions of human dignity, autonomy, democracy, legitimate authority, public trust, and the acceptable limits of automation. For this reason, the debate on AI subjectivity is, in essence, a debate on the limits of delegating power-related, communicative, and interpretive functions to algorithmic systems.

The legislative challenges in this field stem primarily from the fact that law traditionally evolves more slowly than models and their practical uses. As a result, a regulatory gap emerges between the speed of technological deployment and the capacity of the state to establish clear rules of accountability, transparency, evidentiary reliability, explainability, and security control. In the context of information security, this means that fragmented regulation of isolated threats must give way to a coherent legislative framework integrating cybersecurity, personal data protection, platform regulation, electoral security, counter-disinformation policy, and the governance of high-risk AI systems. The European regulatory model is already moving in this direction by combining the risk-based logic of the AI Act, transparency requirements for AI-generated content, broader NIS2 obligations in the field of cyber resilience, and more recent international standards developed by the Council of Europe in relation to human rights, democracy, and the rule of law.

For Ukraine, this issue is of particularly practical importance. Under wartime conditions, information security depends directly on the state’s capacity to detect and neutralize technologically enhanced information and psychological operations, automated disinformation campaigns, falsified audiovisual content, and hybrid threats combining cyber incidents with information influence. For this reason, national lawmaking in the

field of AI cannot be limited to the mere implementation of general European approaches. It must take into account the wartime context, the need to protect critical information infrastructure, the specific character of state registers, the defence sector, and digital public services, as well as the need for rapid-response procedures in cases of AI-enabled disinformation [5]. In such conditions, legislative policy on AI should be structured around three interrelated principles: maintaining human control over critical decisions, establishing clear institutional responsibility for the consequences of AI use, and prioritizing the information resilience of the state and society. Within this framework, artificial intelligence in the field of information security should be treated not as an autonomous subject, but as an object of legal regulation and, at the same time, as a tool capable of significantly reconfiguring the landscape of contemporary threats.

In conclusion, artificial intelligence is transforming information security from a predominantly technical domain into a complex socio-technical and regulatory field in which issues of accountability, transparency, resilience, and democratic governance become central. In this context, the problem of AI legal subjectivity should be addressed not through the recognition of autonomous legal personality, but through the development of coherent legislative frameworks capable of maintaining human control, ensuring institutional responsibility, and strengthening the information resilience of the state and society.

References:

1. Council of Europe. (2024, September 5). *Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law* (CETS No. 225). https://rm.coe.int/1680afae3c?utm_source
2. European Union. (2024). *Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act)*. *Official Journal of the European Union*, L, 2024/1689. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj/eng>
3. European Union Agency for Cybersecurity. (2024). *ENISA threat landscape 2024*. <https://www.enisa.europa.eu/publications/enisa-threat-landscape-2024>
4. Maas, M. M. (2025). Sociotechnical change: AI as regulatory rationale and target. In J. D. H. & M. M. (Eds.), *The Oxford handbook of AI governance* (pp. chapter 4). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/9780191988455.003.0006>
5. Marushchak, A., Karpchuk, N., Hotsuliak, V., Mazur, T., & Poplavskyi, M. (2025). Countering AI-powered disinformation through national regulation: Learning from the case of Ukraine. *Frontiers in Artificial Intelligence*, 7. <https://doi.org/10.3389/frai.2024.1474034>

CYBER THREATS AS AN INSTRUMENT OF HYBRID ECONOMIC WARFARE IN CONTEMPORARY INTERNATIONAL RELATIONS

Chernyshova Larysa,

Associate Professor of the International Relations Department,
V.N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
lchernyshova@karazin.ua

In the era of globalization and digitalization, hybrid conflicts have become one of the key threats in the modern world. These conflicts represent a combination of military, political, economic, informational, and cyber tools used to achieve strategic objectives. Cyber threats have become an integral component of hybrid economic warfare in contemporary international relations, combining the use of information technologies to undermine the stability of states and their institutions. Digitalization, which is intended to promote social and economic development, is also becoming a tool in the hands of malicious actors who seek to exploit vulnerabilities in cyberspace to achieve their goals. Aggressor states (primarily Russia, China, Iran, and North Korea) use such instruments to undermine the economic stability of other countries, steal intellectual property, sabotage critical infrastructure, and destabilize supply chains.

The modern digital economy is based on a complex network of information systems, cloud technologies, and global communication platforms. This creates new opportunities for the development of international trade and financial markets, but at the same time increases the vulnerability of states and companies to cyber threats. According to the International Monetary Fund, large-scale cyberattacks can lead to significant financial losses and create systemic risks for global financial stability [5].

Digitalization, which was expected to become a driving force of progress, has in fact created new threats. Today, cyberattacks are directed not only at individual companies or institutions but also at entire sectors of national economies. They cause damage comparable to the consequences of military actions, yet without the risk of direct military confrontation. According to experts, cybercrime has already become one of the greatest threats to the global economy. In 2025, total losses from cyberattacks reached USD 10,5 trillion, and the forecast for 2026 is USD 10,8 trillion [3]. This exceeds the combined GDP of most countries in the world.

Among the most common forms of cyber threats actively used in hybrid economic warfare, several key types should be highlighted. First, phishing and smishing represent forms of social engineering that remain the most widespread attack vector (accounting for 36% of all incidents in 2025). Criminals deceive users in order to gain access to confidential information. Second, malicious software: in 2025, more than 7,2 billion such attacks were recorded worldwide, the majority of which occurred in the Asia-Pacific region and Europe. Third, ransomware attacks: in 2025, 68% of organizations became victims of such attacks, while the average ransom amount increased to USD 2,1 million. Large enterprises were the most affected (42%) [1, 2].

Attacks on cloud services and the compromise of corporate email systems are no less dangerous. The average cost of a single data breach in 2025 reached USD 4,88 million, which is 10% higher than in 2023. In addition, insider threats also play a significant role (31% of incidents are related to the actions of employees), as well as zero-day attacks, in which previously unknown vulnerabilities are exploited [1].

The use of artificial intelligence is particularly dangerous. According to the World Economic Forum, 87% of cybersecurity leaders report an increase in AI-driven attacks, and 94% believe that artificial intelligence will become the most significant force shaping cybersecurity by 2026. Global losses from cybercrime reached USD 10,5 trillion in 2025, with projections of USD 10,8 trillion in 2026 [6].

In the context of hybrid economic warfare, cyber threats have acquired a clear geopolitical dimension. Russia actively carried out cyberattacks against Ukrainian energy infrastructure during 2022–2026, while the NotPetya cyberattack 2017 caused more than USD 10 billion in damage to the global economy [4]. China, through hacker groups such as APT41 and Salt Typhoon (2024–2025), has systematically stolen technological data from the United States and European countries. Iran and North Korea operate through proxy ransomware groups, enabling them to inflict economic damage without leaving a direct trace [2]. Thus, cyberspace has become a battlefield where economic warfare is conducted continuously.

The consequences of such actions extend far beyond individual states. Trust in global supply chains is undermined, the militarization of cyberspace is accelerating, and economic inequality between countries is increasing. Developing states suffer the most due to insufficient levels of cybersecurity protection. In addition, cyberattacks can provoke political instability, weaken public trust in governments, and potentially act as catalysts for real military conflicts.

Cyberattacks are increasingly used as an instrument of geopolitical influence. In modern international conflicts, they may target the functioning of financial systems, energy infrastructure, transport networks, or the information resources of states. Such an approach makes it possible to exert economic pressure on a country without direct military intervention.

In the context of hybrid conflicts, cyber threats can be used to destabilize economic conditions, undermine trust in financial institutions, manipulate information flows, and influence international markets. For this reason, ensuring cybersecurity has become one of the key areas of international cooperation. Many states are developing national cybersecurity strategies and strengthening cooperation with international organizations in this field.

In response to these challenges, the international community is attempting to develop common rules of conduct in cyberspace. An important role is played by United Nations, NATO, and the European Union, as well as expert initiatives such as Tallinn Manual 2.0. However, there is still no universal treaty that clearly defines responsibility for cyberattacks. Without such rules, the threat will continue to grow.

Thus, cyber threats have become one of the most effective and dangerous instruments of hybrid economic warfare in the twenty-first century. They make it possible to cause large-scale damage without direct military confrontation, undermining the economic power of states and global stability. Countering this threat requires comprehensive measures: strengthening national cybersecurity systems, expanding international cooperation, integrating cyber defense into national economic strategies, and creating a global treaty on responsibility for cyberattacks. Only through joint efforts will the international community be able to minimize risks and ensure security in the digital world.

References:

1. Cost of a Data Breach Report 2025. IBM Security. URL: <https://www.ibm.com/reports/data-breach> (Last accessed: 09.03.2026).
2. Cyber Threat Report 2025. Check Point Research. URL: <https://research.checkpoint.com/2025/cyber-threat-report/> (Last accessed: 10.03.2026).
3. Cybercrime Report 2026. Cybersecurity Ventures. URL: <https://cybersecurityventures.com/cybercrime-report-2026/> (Last accessed: 09.03.2026).
4. Data Breach Investigations Report (DBIR) 2025. Verizon. URL: <https://www.verizon.com/business/resources/reports/dbir/> (Last accessed: 11.03.2026).

5. Global Financial Stability Report. 2025. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR> (Last accessed: 12.03.2026).

6. Global Risks Report 2026. 14 January 2026 URL: <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2026/> (Last accessed: 11.03.2026).

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN COUNTERING HYBRID THREATS: THE LEGAL DIMENSION FOR UKRAINE

Anastasiia Dovbii,

2st year student, UMI-21 group,
Educational and Research Institute «Karazin Institute of International
Relations and Tourism Business»
V.N. Karazin Kharkiv National University,
anastasiia.dovbii@student.karazin.ua

Hybrid threats have become a persistent feature of the contemporary security environment because they combine information and psychological influence, cyber operations, manipulation of digital content, attempts to destabilise public governance, and interference in social communication processes. For Ukraine, this issue has direct practical significance, since in wartime hybrid influence serves as an instrument of systematic pressure on institutional resilience, the information space, and critical infrastructure. In this context, artificial intelligence is gradually becoming an important component of security response, particularly in the detection of anomalous network activity, the identification of coordinated information campaigns, the analysis of synthetic content, the automated detection of bot networks, and decision-support during cyber incidents. At the same time, technological effectiveness does not eliminate the need for specialised legal regulation, because the use of AI in the security sector is associated with the risk of erroneous content classification, insufficient transparency of algorithmic decisions, interference with information rights, and the diffusion of legal responsibility.

Artificial intelligence already has practical applications in countering hybrid threats across several areas. These include the analysis of large-scale communication flows to identify coordinated account behaviour, the detection of atypical dissemination patterns in disinformation narratives, the verification of audiovisual materials containing deepfake features, the early identification of cyber threats, and the automated clustering of incidents

for subsequent response by competent authorities [3]. It is precisely in this domain that legal issues become particularly important, because an algorithm designed to identify threats may simultaneously generate additional risks by flagging lawful content as hostile, inaccurately identifying users, or producing unreliable outputs for public authorities. Under such conditions, the complete automation of security-sensitive processes is incompatible with the requirements of legal certainty, procedural safeguards, and institutional accountability.

A key legal challenge for Ukraine is that national regulation of artificial intelligence remains at a formative stage. The Ukrainian approach, reflected in the governmental strategic framework for AI development, is based on gradual regulation supported by recommendations, pilot mechanisms, soft-law instruments, and voluntary compliance models. Such an approach has a rational basis in wartime conditions and in the context of limited regulatory resources. However, for the national security sector this model is insufficient. In critical areas, voluntary compliance cannot provide an adequate level of legal certainty, auditability, and responsibility [4; 5]. This becomes particularly evident when compared with the European Union's regulatory model. The EU AI Act has already established binding requirements for providers of general-purpose AI models in matters of transparency, copyright compliance, and safety, while models associated with systemic risk are subject to additional obligations concerning risk management, documentation, and accountability. Consequently, a normative asymmetry exists between the Ukrainian model of gradual and predominantly voluntary adaptation and the EU model of mandatory regulation. In the field of hybrid threats, this asymmetry has direct practical implications.

Another legal issue concerns civil liability. Article 1166 of the Civil Code of Ukraine establishes the general rule that property damage shall be compensated by the person who caused it. At the same time, this provision does not contain a specialised legal framework for damage caused by the operation or malfunction of AI systems. Within the general framework of tort liability, this creates difficulties in situations where harm results from a complex interaction among the developer, provider, operator, administrator, and public authority using the relevant system [2]. For the security sector, such legal indeterminacy is particularly sensitive, because it concerns systems capable of influencing threat assessment, data processing, monitoring of the information environment, and responses to cyber incidents. In the absence of a differentiated liability regime, the allocation of responsibility becomes uncertain precisely where clarity is most necessary.

A further regulatory deficiency concerns audit and oversight. Ukrainian legislation in the field of cybersecurity provides for oversight of the legality of cybersecurity

measures and for an annual independent audit of the performance of the main national cybersecurity actors with regard to the effectiveness of the state cybersecurity system. At the same time, it does not establish specific requirements for the certification of high-risk AI systems, algorithmic audit procedures, explainability assessment, robustness testing, or safety verification for systems used in cyber threat detection, information space monitoring, or support for defence-related decision-making [1]. Thus, a general cybersecurity audit framework exists, but specialised control mechanisms for AI systems used in security-critical domains remain underdeveloped. This is why proposals to amend sectoral legislation appear justified, particularly through the introduction of a separate regulatory block governing certification, testing, and independent audit of high-risk AI systems in the security and defence sector.

In legal and policy terms, several priority directions for Ukraine can be identified. First, legislation should define the concept and scope of high-risk AI systems in the fields of cyber defence, information security, and counteraction to hybrid threats. Second, a mandatory independent audit regime should be introduced for such systems both prior to deployment and on a regular basis throughout their operational lifecycle. Third, the principle of meaningful human control should be expressly established for decisions capable of affecting individual rights, the functioning of public information systems, critical infrastructure protection, and crisis response. Fourth, civil legislation should specify the distribution of liability among the actors involved in the design, deployment, administration, and use of AI systems. Fifth, Ukrainian legislation should be approximated to the regulatory logic of the EU AI Act while taking into account the wartime context and the specific security needs of the Ukrainian state.

In sum, the legal dimension of artificial intelligence in countering hybrid threats in Ukraine is centred on the construction of a regulatory model capable of combining technological capacity with legal certainty, accountability, and effective oversight. In the national security sphere, general declarations concerning innovation or voluntary standards of responsible AI use are insufficient. What is required is a specialised legal framework for high-risk AI systems, clear audit rules, a defined certification procedure, a differentiated liability regime, and the mandatory preservation of human control. Only under such conditions can artificial intelligence become an instrument for strengthening state resilience rather than a source of new legal and institutional risks.

References:

1. Банчук-Петросова, Олена, і Борис Сулим. 2026. «Цифрова дипломатія: вплив штучного інтелекту та великих даних на трансформацію дипломатичної практики». *Empirio*. 3 (1):49-58. <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2026.3.1.49-58>.
2. Верховна Рада України. (2003). *Цивільний кодекс України* (№ 435-IV, ст. 1166, чинна редакція станом на 1 лютого 2026 р.). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Aryasatya, I., & Daryanto, E. (2025). Cyber Warfare And Its Place In Modern Geopolitics And War. *Security Intelligence Terrorism Journal (SITJ)*, 2(1), 48–55. <https://doi.org/10.70710/sitj.v2i1.31>
4. European Union. (2024). Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). *Official Journal of the European Union*. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>
5. Ministry of Digital Transformation of Ukraine. (2024). White paper on artificial intelligence regulation in Ukraine: Vision of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine. <https://storage.thedigital.gov.ua/files/c/fc/36c4cae89deedfbf3781ec6bceddffcc.pdf>

Scientific Supervisor: Iryna Panova, PhD in Economics, Associate Professor, Department of International Relations, V. N. Karazin Kharkiv National University

VISUALIZING RESILIENCE: STRATEGIC NARRATIVES AND THE TRANSITION FROM SECURITY CONSUMER TO SECURITY PROVIDER

Faiier Olena,
PhD in Law,
Associate Professor of the Department of International Relations
of the Karazin Institute of International Relations and Tourism Business
V. N. Karazin Kharkiv National University,
elenafaiier@karazin.ua

Sukhostavets Leontii,
student of the 3rd year of the UMI-31 group
of the Karazin Institute of International Relations and Tourism Business
V. N. Karazin Kharkiv National University,
leontii.sukhostavets@student.karazin.ua

In today's system of international relations, characterised by a high degree of digitalisation and mediatisation, visual narratives are no longer merely an illustrative accompaniment to diplomatic messages. They have become fundamental structures of 'sense-making', through which political actors construct their own identity, legitimise their actions and shape the international context [8]. At its core, a narrative is not merely a chronological list of events, but a socially constructed account that builds an actor's identity and an actor's subjectivity. When these narratives are embodied in visual images, they acquire the ability to bypass cognitive barriers, as the human brain processes visual information much faster than textual information, and 90% of the data transmitted to the brain is visual.

Visual diplomacy is now regarded as the strategic management of perceptions, in which states compete for reputation, authority and legitimacy. In the context of Russian aggression against Ukraine, visual communication has become a battleground for 'reputational security' – a concept that emphasises the critical importance of a positive national image for effective crisis management and the conduct of international relations in wartime. By utilising digital platforms and modern storytelling techniques, Ukraine is undergoing an unprecedented transformation of its international role: from a 'security consumer' and victim of aggression to an active 'security provider' [7].

This shift is no accident. It is the result of targeted communication strategies that use visual metaphors to reshape international perceptions [4]. Instead of traditional images of suffering, which often lead to 'compassion fatigue', Ukrainian public diplomacy emphasises resilience, innovation and expertise. The image of a 'security provider' is based on three pillars: moral leadership, technological superiority (particularly in the field of unmanned systems) and the role of guarantor of global food security.

The concept of the 'security donor' has traditionally referred to states with a surplus of resources (financial, military, political) that provide them to support stability in other regions. For example, in post-conflict Afghanistan, the G8 countries divided donor responsibilities by sector: the US was responsible for military reform, Germany for the police, and Italy for the judicial system. However, Ukraine is proposing a new model of 'donorship' for 2022–2026, based on its unique combat experience and technological adaptability [7].

This transition is reflected in the emphasis on 'knowledge transfer'. Ukraine is not merely receiving Western weapons; it is becoming the world's largest 'testing ground' for innovations that will subsequently be integrated into NATO doctrine. Visual narratives

surrounding platforms such as Brave1, or videos of sea drone and electronic warfare system trials, convey the message: Ukraine is providing the West with knowledge that cannot be bought [1].

A key element of Ukraine's public diplomacy strategy is the President's visual performance. Zelenskyy uses visual metaphors to systematically project concepts of resilience onto his own persona [5, 8]. His choice of military attire, his rejection of formal protocol, and his constant presence on screen against the backdrop of significant locations (Kyiv in the early days of the war, liberated cities, frontline dugouts) have created the image of a 'heroic president' and 'protector of the people'. According to Lakoff and Johnson's theory of metaphor, we understand abstract concepts through physical experience. Zelenskyy's olive-green T-shirt has become a metaphor for both the Ukrainian army and the civilian resistance. His appearance – unshaven, with a weary look – resonates with the anxiety and instability felt by the population, yet at the same time non-verbally conveys complete control over the situation and his immediate proximity to the front line [5].

An analysis of the international response confirms the effectiveness of this strategy. Positive sentiment in the comments under posts featuring images of leadership and international support is significantly higher than under purely conflict-related images. This suggests that the visual image of a 'man of action' is more appealing to a global audience than that of a 'suffering leader' [5, 8]. This insight is fundamental to establishing the status of a security donor: a donor is one who acts, not one who merely asks for help.

The institutionalisation of visual narratives takes place via specialised digital platforms. The Ukraine.ua account, managed by the Ministry of Foreign Affairs in collaboration with Brand Ukraine, uses Instagram to construct a cohesive image of a modern, creative and resilient nation [1, 6]. The account's strategy is based on the use of popular visual culture and art to mediate war-related events. For example, artistic reflections on the shelling of the Okhmatdyt Children's Hospital convey the scale of the tragedy through emotional yet aesthetically balanced images, which helps to hold the audience's attention for longer.

However, the visual narratives of the war are not confined to state-run channels. Contemporary Ukrainian art plays a significant role, transforming trauma into a message of strength and resilience [6]. The works of Maria Kulikovska, who uses her own body as a political object, or the project 'Icons on Ammunition Boxes' by Oleksandr Klymenko and Sofiia Atlantova, create a profound symbolic series [2, 3]. Icons painted on wood salvaged from ammunition crates serve as a powerful visual metaphor for the

transformation of death into life. This project, entitled ‘Buy an Icon – Save a Life’, demonstrates solidarity and the ability of culture to survive in extreme conditions [3]. Such art serves as a form of ‘bearing witness’, allowing foreign viewers to experience the reality of war through an aesthetic experience that is far more lasting than the impact of the news.

Visual narratives of war in Ukraine’s public diplomacy have undergone a complex evolution, transforming from tools for survival into instruments of global leadership. The cultivation of the image of a ‘security provider’ is not merely a means of securing current support, but also a strategic investment in the country’s post-war future. Ukraine’s communication strategies have thus successfully utilised the visual landscape to radically reimagine the national brand [4]. Today, Ukraine is not a ‘country in distress’, but an ‘expert state’ whose contribution to global security is unique and indispensable. This success is based on a deep understanding of the psychology of perception, the use of modern digital tools, and the ability to transform the trauma of war into a visual language of strength and hope.

References:

1. DiVA Portal. Constructing Heroes and Villains: Identifying Narratives in the Ukrainian Defence's Social Media Presence. 2024. URL: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1827394/FULLTEXT01.pdf>
2. Maria Kulikovska. Art as a response to borders: Maria Kulikovska's works in European museums. URL: <https://mariakulikovska.net/publication/art-as-a-response-to-borders-maria-kulikovskas-works-in-european-museums>
3. Nanovic Institute. Ammunition Box Icons. University of Notre Dame. URL: <https://nanovic.nd.edu/features/ammunition-box-icons/>
4. Olga Kutsenko. Framing war: The evolution of the social perception of war in Ukraine. *Sociology: Theory, Methods, Marketing*, 2025. URL: <https://stmm.in.ua/archive/ukr/2025-2/3.pdf>
5. PMC / NCBI. Cyber warfare: a study of Zelenskyy's social media political communication. 2024. URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11666356/>
6. ResearchGate. Reflections on Reality: Contemporary Ukrainian Visual Art and Role in Society. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/395497068_Reflections_on_Reality_Contemporary_Ukrainian_Visual_Art_and_Role_in_Society
7. Stiftung Wissenschaft und Politik. The Tipping Point: An Emerging Model of European Security with Ukraine and without Russia. Research Paper, 2025. URL:

[https://www.swp-](https://www.swp-berlin.org/publications/products/research_papers/2025RP05_TippingPoint.pdf)

[berlin.org/publications/products/research_papers/2025RP05_TippingPoint.pdf](https://www.swp-berlin.org/publications/products/research_papers/2025RP05_TippingPoint.pdf)

8. Taylor & Francis. Performing leadership: international politics through the lens of visual narrative analysis. 2022. URL:

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/2474736X.2022.2124922>

THE IMPACT OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR ON EUROPEAN DEFENCE CAPABILITIES

Fashchevskyi Nazar,

1st year student, UMV-11 group, Educational and Scientific Institute «Karazin Institute of International Relations and Tourism Business»,

V.N. Karazin Kharkiv National University,
fashchevskyi.nazar@student.karazin.ua

The strengthening of European defence capabilities has become central of the European political and strategic agenda. Russia's full-scale war against Ukraine revealed the vulnerability of existing security mechanisms and highlighted the need to revise defence policy, military preparedness, and strategic planning across Europe.

Russia's full-scale invasion of Ukraine in 2022 prompted many European political actors to reconsider long-standing approaches to security and defence. Earlier developments, including Russia's war against Georgia in 2008 and the onset of aggression against Ukraine in 2014, did not lead to substantial changes in European defence policy. By contrast, the events of 2022 accelerated the abandonment of earlier self-imposed constraints. Germany increased defence spending and began providing military assistance to a state involved in large-scale war, while Denmark abolished its 30-year opt-out from the European Union's Common Security and Defence Policy (CSDP) [1].

The war also had a direct impact on NATO's development. One of the arguments repeatedly used by Vladimir Putin to justify the invasion of Ukraine was the alleged threat posed by NATO enlargement. In practice, however, Russia's full-scale war produced the opposite effect. In May 2022, Sweden and Finland applied for NATO membership; Finland officially joined the Alliance on 4 April 2023, and Sweden on 7 March 2024. These decisions were particularly significant given both states' long-standing traditions of military non-alignment. In this regard, the war became an important factor in the

revision of their security strategies and, more broadly, in strengthening Europe's collective defence potential.

Until 2022, European policy did not assign sufficient priority to secure issues. In many cases, Russia's willingness and capacity to escalate conflicts were underestimated. Even survey data reflecting public dissatisfaction in various European countries, including Russia, with their position in international politics did not prompt the European Union to undertake a sufficiently substantive reassessment of security threats. Perceptions in Central and Eastern Europe, however, were markedly different. In Tallinn, Warsaw, Tbilisi, and Kyiv, the Russian threat remained consistently prominent because of geographical proximity, historical experience, and a more acute understanding of the patterns of Russian behaviour [2]. This difference in perception continues to shape defence policy today, as states bordering Russia or located in its immediate neighbourhood tend to attach greater importance to strengthening their own defence capabilities and identifying practical ways to develop them.

Another important factor influencing European defence capabilities was the change in the United States' political and strategic posture towards its allies. The beginning of Donald Trump's second presidential term marked a turning point in discussions on the future of transatlantic security. Even before officially taking office, Trump called for a substantial increase in defence spending by European NATO allies. The United States advocated raising the baseline defence spending target from 2% to 5% of member states' GDP [4]. In addition, repeated statements concerning a possible reduction of U.S. commitments within the Alliance, as well as suggestions that NATO members should assume greater responsibility for their own defence, reinforced the need for European states to strengthen their military capabilities independently of the United States.

Russia's war against Ukraine demonstrated that the existing defence-industrial capacities of NATO member states are insufficient to sustain high-intensity warfare. The war has shown that neither European states nor the United States were prepared for such levels of ammunition consumption. Following the end of the Cold War and the collapse of the Soviet Union, many Western countries reduced defence spending, which gradually weakened the production capacities of their national defence industries. As a result, contemporary defence enterprises are unable to generate the output required for a war of such intensity within a short timeframe [5]. A revealing example is France, where annual artillery ammunition stocks amounted to approximately 7,000 shells. At the same time, according to former NATO Secretary General Jens Stoltenberg, the Ukrainian armed

forces use approximately 4,000 to 7,000 artillery shells per day, whereas Russian forces may use up to 20,000.

In this context, on 19 March 2025 the European Commission presented the White Paper on European Defence – Readiness 2030, which outlined a new strategic approach to strengthening European defence capabilities. The document substantiated the need for an unprecedented increase in investment in the European defence sector and identified the main steps required to address critical capability gaps and build a strong and competitive defence industrial base [3]. Poland is among the states that have significantly strengthened their military capabilities during Russia’s full-scale war against Ukraine. It substantially increased defence spending, which became one of the highest in NATO relative to GDP. Alongside major arms acquisitions, Poland also expanded its domestic defence production capacities. Among the most notable projects of the Polish defence industry are the Rosomak armoured personnel carrier, the Borsuk infantry fighting vehicle, and the Krab self-propelled artillery system.

A notable example of defence cooperation with Ukraine is the establishment of the joint venture PK MIL SA by the Polish company Ponar Wadowice and the Ukrainian Kramatorsk Heavy Machine Tool Building Plant to produce the Ukrainian Bohdana self-propelled artillery system. These howitzers are expected to be supplied both to the Polish armed forces and to the armed forces of other European states [6].

Cooperation between Ukraine and European states is not limited to defence production. Another important dimension of this cooperation is the transfer of combat experience acquired during Russia’s invasion of Ukraine. Ukrainian military personnel have accumulated substantial practical expertise in air defence, the use of unmanned systems, artillery operations, and engineering support. Several European states have already expressed interest in incorporating Ukrainian experience into the training of their own armed forces. According to Reuters, a joint programme involving Ukraine and Germany is planned, with Ukrainian instructors participating in the training of German military personnel. As noted by the commander of the German army, Christian Freuding, the Ukrainian armed forces are among the few in the world with direct experience of full-scale war, which makes their operational knowledge and practical expertise particularly valuable [7].

Therefore, Russia’s full-scale war against Ukraine has become an important factor in the strengthening of European defence capabilities. The developments of recent years have demonstrated the limitations of earlier approaches to defence policy and have intensified efforts to increase military spending, expand defence-industrial production,

and deepen practical cooperation between European states and Ukraine. In this process, Ukraine is gradually emerging as an important contributor to Europe's defence development, acting not only as a recipient of international support but also as a source of combat experience, military expertise, and practical knowledge relevant to the enhancement of European defence capabilities.

References:

1. Кобець Ю., Голуб'як Н. Оборонна та безпекова політика Європейського Союзу: суперечності трансформації. *ГРАНІ. Політологія*. 2023. Vol. 26. No. 5. P. 19-25. DOI: <https://doi.org/10.15421/172396>
2. Крумм Р. Спадщина європейської східної політики: недостатня залученість, недостатній вплив. *Європа та війна в Україні*. 2025. Том 1. С. 26-37 <https://doi.org/10.1515/9798897830237-003>
3. Перспективи формування нової європейської системи безпеки та місце в ній України : аналіт. доп. / [Александров О., Веселовський А., Каракуц О., Кононенко К., Орлик В., Паламарчук М., Ярмоленко В.]; за ред. О. Александрова, М. Паламарчука. Київ : НІСД, 2025. 45 с. Ел. наук. видання. <https://doi.org/10.53679/NISSanalytrep.2025.11>
4. Тодоров І. Виклик трансатлантичної єдності з боку адміністрації Д. Трампа. *Глобальні трансформації безпеки в умовах стратегічної конкуренції*. <https://surl.li/joreof>
5. Ткач М., Грицюк Ю., Ткаченко В., Кивлюк О. Тенденції в розвитку обороноздатності України та країн-членів НАТО: досвід війни. *Social Development and Security*. 2023. Т. 13, № 6. С. 104-118. DOI:10.33445/sds.2023.13.6.10
6. Production of Ukrainian Bohdana artillery systems in Poland. *Militarnyi*. URL: <https://surl.lt/wjjvaq>
7. Ukrainian trainers will help German army get ready to defend against Russia by 2029. *Reuters*. URL: <https://surl.li/rhqrzv>

Scientific Supervisor: Iryna Panova, PhD in Economics, Associate Professor, Department of International Relations, V. N. Karazin Kharkiv National University

UKRAINE'S ROLE IN THE SECURITY OF EASTERN EUROPE AND THE BLACK SEA REGION

Lilia Fomichova,

1st year student, UMV-12 group,
Educational and Scientific Institute “International Relations and Tourism Business
Karazin Institute V.N. Karazin Kharkiv National University,
fomichova.liliia@student.karazin.ua

The role of Ukraine in the geopolitical architecture of Europe, including in the Baltic – Black Sea region, is of strategic importance. The scientific and political discourse increasingly emphasizes the importance of this region as a space of enhanced cooperation and geopolitical competition. At the same time, the Russian Federation seeks to consolidate its influence by expanding its military presence along its western and southwestern borders to counterbalance NATO and the European Union [1].

There is no clear and generally accepted geographic and political definition of the Baltic – Black Sea region. Ukrainian and foreign researchers often include in this concept all Black Sea and Baltic countries (Turkey, Bulgaria, Romania, Norway, Sweden, etc.) adding to them Slovakia, the Czech Republic, Hungary and Austria. This understanding has affected European and American scientific thought, which considers the Baltic – Black Sea region in a broader sense [1].

Nowadays global geopolitical structure is undergoing significant changes. The escalation of permanent political, diplomatic, cultural, ideological, economic and military confrontation on the European continent is linked directly with the Russian attempted annexation, which started in 2014 with the illegal armed seizure of the territory of Ukraine (Crimea) and its accession to Russia and later expanded with the hybrid Russian aggression against Ukraine in the Donetsk and Lugansk regions [1].

The Russian annexation of Crimea in 2014, combined with the military intervention in Donbas, further increased the geopolitical significance of Ukraine. These actions have led the European security system and the system of international relations to a sharp exacerbation of a latent crisis [1]. Russia's full-scale war of aggression against Ukraine has affected the latter's relations with enlargement countries and neighboring member states, as well as its activities in regional formats. Ukraine participates in the Eastern Partnership policy, and is part of several regional formats, including the Central European Initiative, the Black Sea Economic Cooperation, the Organization for Democracy and

Economic Development and the Regional Cooperation Council. The level of engagement of Ukraine in some formats was strengthened or was profoundly shaped such as in the Black Sea Economic Cooperation Organization without the participation of Russia [2].

The 2014 Russian aggression prioritized tough security challenges and threats and brought to the fore the need for security cooperation with like-minded countries – Romania and Turkey and NATO organizations. Since 2014, the Black Sea region has taken a firm place in Ukraine's foreign policy and security priorities. Prior to the annexation of Crimea, the region was addressed through regional organizations, focusing on soft security issues such as socio-political challenges, organized crime, illegal migration and frozen conflicts, as well as cooperation in trade, maritime tourism, the blue economy and transport [3].

Confrontation between the most powerful geopolitical players the United States, NATO and the EU on the one hand and the Russian Federation on the other for the time since the end of the “cold war” has revealed unresolved issues within the politics of “Western democracies”. The illegal annexation of Crimea by the Russian Federation and turning the peninsula into military centerpiece forced NATO to take steps to strengthen security on its eastern flank. These issues became a central topic at the NATO summit in Wales in September 2014, where the allies placed collective defense was reaffirmed as the Alliance's top priority. As result, NATO increased its military presence in Easter European members states, particularly in Lithuania, Latvia, Estonia and Poland [1].

Denmark has worked for an active and ambitious EU agenda towards Ukraine and the neighborhood countries. In the EU, in the years following 2015, Denmark assumed a leading role in the informal “Friends of Ukraine” circle of like-minded member states that have been driving the EU's ongoing dialogue with Ukraine about reforms [7]. By 2016 only Lithuania and Poland had been reported to have supplied lethal weapons as aid [6]. Denmark furthermore hosted the major Ukraine Reform Conference in 2018 [7]. The Black Sea region as the south-eastern flank of the Alliance is of great concern and importance as well. Considering the regional realities and security challenges, NATO has strengthened air and maritime presence in the region [1].

In 2018, the Strategy of the Naval Forces of Ukraine 2035 was developed, which provided for both threats (including the activities of the Russian Federation, partners of both NATO, and development priorities focused on the Black Sea, as coastal defense and a project in economic zones). Despite different policy priorities, Baku, Tbilisi and Kyiv can strengthen regional security through defense cooperation, hybrid threat resilience and joint energy projects. A growing NATO presence and coordination with the UK, the US,

Turkey and Romania are considered necessary. The militarization of Crimea and Russian threats to freedom of navigation remain major challenges, prompting Ukraine to strengthen relations with Azerbaijan, Georgia, Turkey, Moldova and NATO allies to ensure the security of the Black Sea [3].

Some formats are being reassessed. Poland has become one of Ukraine's closest strategic partners in the context of Russian war of aggression and has been providing vital political, humanitarian, economic, technical and defense assistance. Poland also continues to host big number of Ukrainian refugees. The introduction of exceptional and temporary preventive measures on imports from Ukraine to the European Union – which was requested by Poland, Bulgaria, Hungary, Romania and Slovakia – has caused tensions between the two countries [2].

The Military Strategy of Ukraine (2021) names a few threats at the regional level as those to pay attention to, including possible destabilization in the Black Sea region, militarization of Crimea, Russian occupation of parts of Georgia and Ukraine, obstruction of the freedom of navigation in the Black Sea and the Sea of Azov, etc. In 2021, for the first time in the history of Ukraine, the Foreign Policy Strategy of Ukraine was adopted, where the Black Sea region and cooperation with individual states took a visible place. Ensuring security and development in the Black Sea – Baltic region is named among the top priorities of foreign policy. The Russian military projection in the Azov – Black Sea region is named among the main threats. NATO chapters of the Strategy also include a significant focus on Black Sea threats and opportunities for joint actions, including a necessity to develop the Alliance Black Sea Strategy. Strategic cooperation with Turkey, Georgia, and Romania is also considered an important element to ensure security in the Black Sea region [3].

Romania hosted the Black Sea Security Conference under the auspices of Ukraine's Crimea Platform in April 2023. Like Poland and Slovakia, Romania has hosted logistical hubs for the delivery of EU humanitarian and civil protection support to Ukraine since early 2022. Also, a new trilateral cooperation format encompassing Ukraine, Moldova and Romania was established [2].

Russia's full-scale invasion of Ukraine on February 24, 2022, was the biggest crisis facing the security order in Europe since the end of the Cold War, challenging international law and cooperative security, which was established back in 1991. The current conflict has revealed the fragility of previous optimistic assumptions about European security, undermining the idea of a “continent without war”. At the same time, war reflects fundamentally different strategic goals. Russia continues to pursue a strategy

of gradual territorial gains, while Ukraine focuses on protecting key infrastructure, maintaining Western support, and conducting selective counteroffensives. Ukraine seeks to restore its territorial integrity and ensure guarantees of sovereignty, while Russia seeks to maintain control over the occupied territories, which makes a compromise unlikely. At the same time, deepening Ukraine's cooperation with the European Union and NATO was perceived by Russia as a geopolitical encroachment. In response, Russia annexed Crimea and eventually launched a full-scale invasion in 2022 as an attempt to prevent Ukraine from further integrating with the West [4].

Ukraine's view over the Black Sea region and security challenges in this area have not changed dramatically after February 2022, as the previous eight years of war prepared it both at the strategic and operational levels. The National Security Strategy, Military and Foreign Policy Strategies adopted recently clearly identify threats, where the Russian Federation actions are prime, as well as partners with the Black Sea states – Romania and Turkey, in addition to NATO, to deal with security challenges. At the same time, two other strategic partners, Georgia and Azerbaijan, have strong places in the strategies but have fewer options for the increased security dialogue [3].

In the Black Sea region, the EU focuses on peace and international law to unlock potential for economic growth, sustainable investments and enhanced regional connectivity. In this respect, supporting Ukraine's overall resilience, security, and reconstruction is central. Türkiye and the EU share the objective of ending Russia's war of aggression against Ukraine, respecting Ukraine's territorial integrity and sovereignty, and ensuring security in the region. Türkiye's engagement in diplomatic efforts, such as facilitating the Black Sea Grain Initiative and prisoner exchanges, underscores its importance as a security and economic actor [5].

The war also contributed to several important developments, including the strengthening of NATO, renewed discussion on the EU's strategic autonomy, Russian's growing international isolation, shifts in energy security, and the emergence of a more multipolar European security environment [4]. The challenges for NATO in the Black Sea are numerous. Through the Convention, Montreux limits the Alliance's ability to respond quickly to crises and exercise a naval presence. At the same time, geographical-maritime features, as well as proximity to Russia and the absence of buffer zones, increase the risk of escalation. According to one analyst: “The Black Sea has a feature that makes it particularly important to NATO. Russia's annexation of Crimea strengthened the dynamics of direct military interaction between coastal states in a closet space strategically, and Ukraine demonstrated the importance of exhausted naval means. And

this makes the Black Sea a highly sensitive and strategically important security space”. Since the end of the Cold War, NATO's strategic interest in the Black Sea has steadily increased, particularly, after the accession of Bulgaria and Romania in 2004. The Alliance has expanded its regional engagement through joint exercises, enhanced infrastructure and logistics, and initiatives such as the Black Sea Mine Countermeasures Task Group. Recent expressions by NATO confirm the importance of security and freedom of navigation in this region [8]. Consequently, they each requested an increase in the protection of the Eastern flank of the EU and most importantly to increase the NATO presence. Nowadays the process of strengthening eastern borders is underway, which demonstrates that NATO is fully committed to its obligations [1].

References:

1. Gladys, M. (2019). Baltic-Black Sea Region in the European Security System Ukraine's and Russia's Interests. *Language-Culture-Politics*, № 1, 215-230.
2. Popovici, O. (2023). Romania external relations briefing: Enhanced cooperation between Romania and Poland. *Weekly Briefing*, Vol. 60 (4). https://china-cee.eu/wp-content/uploads/2023/04/2023er03_Romania.pdf
3. Khylyk, M., Shelest, H. (2022). Perceptions of the Black Sea Region Security Amid the Russian Invasion of Ukraine: View from Ukraine. *Impact of the Russia–Ukraine war on Black Sea geopolitics. Caucasus analytical digest*, No. 130, 2-16 DOI: [10.3929/ethz-b-000579582](https://doi.org/10.3929/ethz-b-000579582)
4. Lee, J.-k. (2025). Analysis of the impact of the war in Ukraine on Europe's security landscape. *Sejong Institute*. <https://surl.li/rnadgm>
5. Joint communication to the European parliament and the council – The European Union's strategic approach to the Black Sea region (2025). *European Union*. <https://surl.li/iqatno>
6. Wezeman, S. T., & Kuimova, A. (2018). Ukraine and Black Sea security. *SIPRI Background Paper*. <https://surl.li/tkdkie>
7. Strategic Framework Denmark's Partnership with Ukraine July 2025 – June 2028. (2025). *Ministry of Foreign Affairs of Denmark* <https://surl.li/tdzdra>
8. Harangozo, T. (2025). The war in Ukraine and mounting economic challenges in the Greater Black Sea region. *NATO Parliamentary Assembly*. <https://www.nato-pa.int/document/2025-black-sea-report-harangozo-017-esctd>

Research advisor: Hanna Panasenko, Associate Professor of the International Relations Department V.N. Karazin Kharkiv National University, Candidate of Political Science, Associate Professor

STRATEGIES FOR ENHANCING ENERGY SECURITY: GRID DECENTRALIZATION AND ANTI-CORRUPTION CONTROL IN THE CRITICAL INFRASTRUCTURE SECTOR

Dmytro Kharenko,
1st year student, UO-12 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
kharenko.dmytro@student.karazin.ua

In times of geopolitical turbulence and active warfare, energy security and the protection of critical infrastructure have become essential for the entire national survival. People rely on the energy sector, and, subsequently, systematic destruction and attacks on power generation facilities highlight the significant vulnerabilities of highly centralized energy systems. However, in addition to the physical threats, we also have inner vulnerabilities, connected to the government sector. One of them is corruption, which has a particular effect on the security of the entire national energy system.

Since October 2022, the energy infrastructure has come under more than a thousand targeted attacks, as a result of which the country has lost almost a third of its generating capacity – around 9 gigawatts (GW). This has led not only to significant disruptions to electricity, water supply, and heating services – behind these figures lie the fates of millions of Ukrainians [1]. Consequently, a significant number of healthcare facilities, schools, and kindergartens were forced to operate using backup generators. This has been a real challenge for Ukraine, which has begun to adapt to attacks on its power grid.

The adaptation to the nowadays situation has begun with decentralization of its energy system. With decentralization, it would be harder for Russia to demolish our generation capacity. The best option for this change has been renewable energy. In the structure of the energy balance in Ukraine in 2022 nuclear energy prevailed (60.8%). The second largest energy source in Ukraine in 2022 was thermal power from hard coal and natural gas (29.6%). Renewable energy sources provided 7% of energy generation in 2022 (or about 12% of electricity generation) [2]. Since the onset of the full-scale invasion, these massive, centralized nuclear and thermal power facilities have become highly vulnerable targets for systematic attacks. Even though many solar panels and wind turbines have been and remain under occupation, Ukraine continues to develop this sector

and is making plans for the future. For instance, in June 2024, the Ukrainian government presented the National Energy and Climate Plan (NECP) for the period 2024 to 2030. This plan aims to reduce greenhouse gas emissions by 65% compared to 1990 and increase the share of renewable energy in final energy consumption to 27% [2].

The convenience of solar systems lies in the fact that they can be installed by individual households, which means achieving a certain degree of energy independence. Wind turbines are highly efficient for those businesses that want to be automatic and don't want to be dependent on the energy situation in the country. But we need to underline that these types of alternative energy depend on the climate changes, but if you generate more electricity than needed, you can share it with the power grid of Ukraine and get financial support from the government to pay for the electricity (0.01393 euros per kWh) [3]. This can be a good economic choice.

Kharkiv is an excellent example of an adaptive city, which has developed its decentralized energy system a lot. Despite being close to the front line and facing lots of attacks every day, the implementation of decentralized solutions helped the city overcome the obstacles and maintain stability. Kharkiv lost approximately 100% of their solar power [4], but managed to ameliorate their situation by utilizing mobile generators, developing special localized microgrids, and diversifying heating and power nodes. On the other hand, we saw the unpreparedness of Kyiv because of the deeply centralized grid and difficult climate. Attacks caused prolonged blackouts and difficulties for people to live in the city for weeks. It has proven that centralization is a major risk factor during the war and can be dangerous for people.

In addition to external threats, we must also focus on internal ones. Corruption during the war has become a problem that must be addressed. The most popular corruption case that is connected to the energy security problems is “Mindichgate” [5]. National Anti-Corruption Bureau of Ukraine conducted an operation called “Midas” in order to apprehend those responsible for forming an organized criminal group that was manipulating government procurement contracts at NPC Ukrenergo with the aim of getting rich. They had an opportunity to issue ultimatums to suppliers. If a supplier refused to pay 10–15% of the order total, they wouldn't receive any money at all. They managed to embezzle approximately \$100 million [6]. This money-laundering scheme has reduced Ukraine's ability to prepare its power grid for Russian attacks.

It's essential for us to have independent anti-corruption structures, that can prevent corruption in Ukraine. The main aims for the government are improving the efficiency of these structures, preventing information leaks, and keeping coordination at the high level.

Also, we need to have strict monitoring of cash flows and stricter punishments for the corrupt officials.

So, if we want to maintain serious energy security in today's reality, we need to implement some strategic methods. Firstly, our country needs to develop a decentralized energy system, which includes renewable energy sources and localized storage systems. This can provide stability to our generation capacity. Secondly, keeping strict anti-corruption control over the processes inside Ukraine. With this combination of methods, we can build a strong energy defence.

References:

1. Dovgal A. S. Challenges in Protecting and Securing Ukraine's Critical Infrastructure During the Russia-Ukraine War: Pathways and Solutions. *Current Issues in Supporting the Operational and Combat Activities of Security and Defense Forces: Proceedings of the 3rd All-Ukrainian Conference*. Kharkiv, 2025. No. 4. P. 251-252. URL: <https://share.google/yKYLkWZUgm8sFvb5o> (дата звернення: 26.03.2026).
2. Terekhov Y. Current Decarbonization Technologies in Ukrainian Cities in the Energy Production and Consumption Sector Using Solar Energy. *2025 IEEE International Workshop on Metrology for Living Environment*. Venezia, 2025. P. 127-132. URL: <https://surl.li/ulvafu> (дата звернення: 26.03.2026).
3. Prokhorova V. V., Us Y. V., Yukhman Y. V. Features of Tariff Regulation in the Context of the "Green" Economy. *The Problems of Economy*. 2024. No. 2. P. 53-60. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2024-2_0-pages-53_60.pdf (дата звернення: 26.03.2026).
4. Tkach, D., Tkach, D. The Main Losses of the Ukrainian Energy System as a Result of Massive Attacks by Russia. *Economics, Finance and Management Review*. No. 2. P. 51–59. URL: <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2023-2-51-59> (дата звернення: 27.03.2026).
5. Kostezh S. Government Under Fire – Political Consequences of 'Mindichgate'. How a major corruption scandal involving people close to President Zelensky could have major ramifications for the stability of Ukraine's government. *Kyiv Post*. 2025. URL: <https://www.kyivpost.com/post/64573> (дата звернення: 27.03.2026).
6. Filatov O., Atayeva O. The Economic Consequences of Energy Corruption in Ukraine in the Context of Military Threats. *Law and Economics in Ukraine: Paths to Development*. Kharkiv, 2025. P. 321-324. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/38259> (дата звернення: 27.03.2026).

Research advisor: Nataliya Vinnykova Dr.hab. (Political Science) Head of International Relations Department Education and Research Institute "Karazin Institute of International Relations and Tourism Business"

SYNTHETIC CONTENT IN DIGITAL DIPLOMACY: THREATS TO INFORMATION SECURITY

Kyrylo Kiriakov,

1st year student, UMV-11 group, Educational and Scientific Institute
«Karazin Institute of International Relations and Tourism Business»,
V.N. Karazin Kharkiv National University,
kyrylokiriakov43@gmail.com

Digital diplomacy in contemporary international relations serves as an instrument for the prompt dissemination of foreign policy positions, the maintenance of continuous engagement with foreign audiences, and the shaping of a state's international image within the digital information environment. In the works of C. Bjola and I. Manor, the digitalization of diplomacy is understood as a process that transforms not only the technical means of communication, but also the very practices of diplomatic activity, including the speed of response, the public nature of signalling, and the growing dependence on digital platforms. In this context, the stability of a diplomatic message is increasingly determined by the quality of the digital information environment in which it circulates. The European External Action Service directly links digital diplomacy with the protection of strategic interests, the promotion of rules for a secure digital transformation, and the strengthening of the international digital order. Accordingly, digital diplomacy can no longer be reduced to the technical support of foreign policy; rather, it constitutes a fully fledged communicative dimension of foreign policy.

The spread of synthetic content substantially complicates this environment. The term refers to texts, images, audio, and video materials that are created or significantly modified by artificial intelligence systems in such a way that they may imitate authentic statements, visual likenesses, or behavioural characteristics of public officials [2]. In the international political dimension, such technological capacity creates conditions for the substitution of diplomatic signals, the fabrication of allegedly official statements, the discrediting of state representatives, and the deliberate distortion of perceptions of a state's foreign policy position [4]. Research on deepfake diplomacy emphasizes that synthetic media can intensify diplomatic suspicion, undermine trust in the public statements of political leaders, and create new mechanisms of international disinformation. UNESCO,

for its part, links deepfakes to a broader crisis of knowledge verification, since the mass circulation of plausible falsifications reduces trust in visual and audio evidence as such.

For the information security of the state, synthetic content in digital diplomacy constitutes a threat across several interrelated dimensions. First, it increases the vulnerability of official communication to imitation. Whereas falsified messages could previously often be identified through stylistic or technical inconsistencies, contemporary generative systems make it possible to reproduce the external markers of credibility in a far more convincing manner. Second, synthetic content amplifies the effect of information attacks through rapid scaling across digital platforms, networked coordination, and automated dissemination. Third, it produces a long-term erosion of trust in official diplomatic channels, since even genuine messages may be perceived as potentially falsified. This is particularly dangerous for the state, as information security encompasses not only protection against false content, but also the preservation of the capacity of society and international partners to distinguish an authentic state signal from a simulated fabrication [3]. EU documents related to the AI Act explicitly establish transparency requirements for AI-generated content and deepfakes, as well as labelling obligations for certain categories of synthetic content, precisely in order to reduce the risks of deception, impersonation, and the erosion of the integrity of the information environment.

From an academic perspective, this justifies treating synthetic content in digital diplomacy as a new destabilising factor in the field of information security operating at the intersection of technological innovation, information operations, and diplomatic practice. Its danger lies not in the mere existence of AI tools, but in the transformation of the regime of trust surrounding official communication. Under such conditions, systems for verifying the provenance of messages, protocols for the rapid rebuttal of falsified content, digital authentication of official statements, and the development of standards for the public labelling of synthetic materials acquire primary importance [1]. For Ukraine, this issue is of particular significance given its prolonged exposure to intense information confrontation, in which any substitution of an official foreign policy signal may produce both international and security-related consequences. For this reason, in contemporary conditions, the protection of information security in the diplomatic sphere is becoming increasingly inseparable from the protection of the authenticity of digital state communication.

Thus, synthetic content in digital diplomacy is increasingly emerging as an independent source of threats to the information security of the state, since it affects the authenticity of official messages, trust in diplomatic signals, and the resilience of

international communication in the digital environment. Under such conditions, priority must be given to mechanisms for verifying the provenance of content, the digital authentication of official statements, the timely rebuttal of falsified materials, and the regulatory governance of the use of synthetic media. The further development of digital diplomacy therefore requires greater attention to safeguarding the credibility of state communication as an essential precondition of information resilience and the state's capacity for foreign policy action.

References:

1. Руднєва А.О., Мальована Ю.Г. (2023). Цифрова дипломатія у формуванні системи національної безпеки України в умовах війни з РФ. Регіональні студії. №34. С. 111-115. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2023.34.19>
2. Bjola, C., & Manor, I. (2022). The rise of hybrid diplomacy: From digital adaptation to digital adoption. *International Affairs*, 98(2), 471–491
3. European Commission. (2025). Code of practice on marking and labelling of AI-generated content. <https://surl.li/trkbcce>
4. UNESCO. (2023). Guidelines for the ethical use of generative artificial intelligence in education. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386697>

Scientific Supervisor: Iryna Panova, PhD in Economics, Associate Professor, Department of International Relations, V. N. Karazin Kharkiv National University

SYNERGY OF SOFT POWER AND SECURITY POLICY OF THE REPUBLIC OF KOREA IN THE CONTEXT OF HYBRID THREATS

Elina Kovryha,
1st year student, UV-51 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
kovryga2020umi11@student.karazin.ua

In the context of the contemporary system of international relations, characterized by growing instability, intensifying interstate competition, and the gradual blurring of boundaries between war and peace, soft power is becoming increasingly significant as a key element of comprehensive national security strategies [4]. The Republic of Korea

represents a vivid example of the successful combination of traditional security instruments with intangible resources of influence, enabling it to effectively respond to the challenges of modern hybrid threats [6, pp. 282–284].

The process of shaping the positive international image of the Republic of Korea in the twenty-first century has been accompanied by the parallel and active development of soft power policy [5, pp. 63–65]. A major contribution to this process has been made by the phenomenon of the “Korean Wave” (Hallyu), which includes the popularization of music (K-pop), cinema, television series, digital content, and fashion [2, pp. 73–75; 8, pp. 72–75]. An important feature of this phenomenon is not only its cultural but also its strategic significance: through the dissemination of national cultural products, the state creates a favorable foreign policy environment, increases the level of international trust, and strengthens its global position [5, pp. 66–68].

At the same time, the security environment of the Republic of Korea remains multidimensional and complex. Alongside traditional military threats from North Korea, hybrid challenges are gaining increasing importance, including cyberattacks on government institutions and strategic infrastructure, disinformation operations, manipulation of public opinion, and information-psychological pressure [3]. These threats are characterized by latency, difficulty in identifying their source, and a focus on destabilizing internal processes and undermining international credibility [3].

In this context, soft power functions not only as a means of shaping a positive image but also as an important instrument for strengthening state resilience to hybrid challenges [6, pp. 284–286]. Through the expansion of public diplomacy, support for global cultural platforms, and active promotion of the national brand, the Republic of Korea creates a positive information space that reduces societal vulnerability to external manipulation [5, pp. 69–71]. A stable international image of the country serves as an important barrier against disinformation campaigns, counteracting attempts to form negative perceptions of the state [6, pp. 286–287].

The synergistic interaction between soft power policy and security strategies is also manifested through the expansion of international cooperation. Owing to its cultural attractiveness and participation in global humanitarian, educational, and technological initiatives, the Republic of Korea not only strengthens its network of partnerships but also indirectly enhances mechanisms of international support in crisis situations [5, pp. 72–74]. This contributes to the consolidation of efforts to counter common threats, particularly in the areas of cybersecurity and combating disinformation [3].

Digital technologies constitute an essential component of contemporary soft power. Investments by the Republic of Korea in the development of digital diplomacy, the creation of global media platforms, and the implementation of technological innovations allow it to compete effectively in the global information space [1; 7]. The state's digital presence becomes an instrument not only for promoting a positive national image but also for countering external information threats [1].

Moreover, soft power contributes to strengthening internal societal unity, which is crucial for national security. Support for cultural identity, development of education, and promotion of national values enhance social cohesion and reduce the impact of external destabilizing factors aimed at undermining society [5, pp. 74–78].

Thus, the experience of the Republic of Korea demonstrates that soft power is an integral element of a modern security strategy. Its effective combination with traditional instruments enables the state not only to successfully counter hybrid threats but also to create a favorable international environment, strengthen domestic stability, and enhance competitiveness in the global arena. In the future, the importance of soft power for ensuring the security of the Republic of Korea will continue to grow, particularly in the context of ongoing digitalization and intensifying information confrontation.

References:

1. Korea Creative Content Agency (KOCCA). Content Industry Statistics. 2023. URL: <https://www.kocca.kr> (Last accessed: 15.03.2026).
2. Crystal S. Anderson. Hallyu 2.0: The Korean Wave in the Age of Social Media. *Asian Communication Research*. 2015. Vol. 12, no. 2. P. 73–77. URL: <https://doi.org/10.20879/acr.2015.12.2.73> (Last accessed: 17.03.2026).
3. Hwang J., Choi K.-S. North Korean Cyber Attacks and Policy Responses: An Interdisciplinary Theoretical Framework. *CrimRxiv*. 2022. DOI: <https://doi.org/10.21428/cb6ab371.c1603cbf>.
4. Ikenberry G. J., Nye J. S. Soft Power: The Means to Success in World Politics. *Foreign Affairs*. 2004. Vol. 83, no. 3. P. 136. DOI: <https://doi.org/10.2307/20033985>.
5. Jin D. Y. Soft Power and Cultural Diplomacy. *Understanding the Korean Wave*. New York, 2023. P. 63–78. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003393016-6>.
6. Kim T. Soft Power, Popular Culture and Diplomacy in the South Korean Context. *Georgetown Journal of International Affairs*. 2025. Vol. 26, no. 1. P. 282–288. DOI: <https://doi.org/10.1353/gia.2025.a965806>.

7. Ministry of Culture, Sports and Tourism of the Republic of Korea. Hallyu White Paper. Seoul. 2022. URL: https://www.mcst.go.kr/site/s_policy/dept/deptView.jsp?pDataCD=0417000000&pSeq=1670 (Last accessed: 17.03.2026).

8. Oh I., Lee H.-J. K-pop in Korea: How the Pop Music Industry Is Changing a Post-Developmental Society. *Cross-Currents: East Asian History and Culture Review*. 2014. Vol. 3, no. 3. P. 72–93. DOI: <https://doi.org/10.1353/ach.2014.0007>.

Research advisor: Larysa Chernyshova, Associate Professor of the International Relations Department, V.N. Karazin Kharkiv National University, PhD in Economics, Associate Professor.

RESILIENCE OF EU MARINE ENERGY HUBS TO LOGISTICAL SHOCKS

Borys Krasnokutskyi,
2nd year student, ULM-21 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
borys.krasnokutskyi@student.karazin.ua

In the current global environment, international logistics is undergoing a fundamental transformation caused by armed conflicts and the disruption of traditional supply chains. The modern paradigm of global trade has shifted from simple "cost efficiency" to a priority on "security and resilience". In times of high geopolitical turbulence, seaports have stopped being just transport hubs; they have transformed into strategic energy enclaves that guarantee the stability of entire regions. Therefore, research on the resilience of hubs such as the Port of Rotterdam is highly relevant to understanding how to protect critical infrastructure from unexpected logistical shocks.

For a thorough analysis of the problem, it is necessary to define key terms in accordance with the approaches of international organizations such as UNCTAD and the World Bank. A logistical shock is defined as a sudden disorganization of supply chains caused by external factors (war, pandemic), leading to a critical increase in costs or the physical impossibility of delivery [8]. In turn, energy security is the uninterrupted availability of energy sources at an affordable price, with mandatory consideration of environmental

requirements. The scientific link between these concepts is that seaports act as "shock absorbers" for such disruptions due to their ability to quickly diversify flows and adapt infrastructure [6]. In addition to the approaches of international organizations, the scientific definition of resilience is of fundamental importance. According to the study by Hosseini, Barker, and Ramirez-Marquez (2016), system resilience is defined as its ability to withstand an external impact (shock), adapt to new conditions, and recover its functionality to a stable state as quickly as possible [5]. In the context of maritime hubs, this implies not only the physical survival of infrastructure but also the port's capacity to continue processing energy cargo even if supply chains are partially disrupted.

The full-scale aggression against Ukraine in 2022 acted as a catalyst for a fundamental restructuring of the entire energy security architecture of the European Union. The sudden disruption of traditional pipeline gas supply chains forced EU member states to seek emergency alternatives, which instantly transformed seaports into both a "bottleneck" and the primary survival channel for the continent. The status of ports evolved from commercial logistics hubs to objects of strategic importance, where every ton of received energy source impacts the region's energy independence. According to data from the Gas Infrastructure Europe (GIE) report, liquefied natural gas (LNG) import volumes through European maritime terminals increased by nearly 60% during 2022–2023, allowing for the compensation of resource shortages [2][4]. Thus, maritime hubs have officially gained the status of "number one" critical infrastructure, as the stability of their operation has become synonymous with national security and the prevention of an energy collapse for entire nations.

The Port of Rotterdam is a key object for analyzing the transformation of transport hubs into strategic energy enclaves. According to the Port of Rotterdam Authority (2024) report, liquid bulk (mainly oil, oil products, and LNG) accounts for about 50% of the total cargo turnover, confirming its status as the EU's primary energy hub [3]. Amidst the current turbulence, the port's infrastructure has undergone adaptation: moving from traditional fossil fuels to the expansion of the Gate terminal for LNG and the development of corridors for "green" hydrogen. As noted by researchers (Chalaris & Jeong, 2025), such diversification is a necessary response to logistic shocks, as it allows Rotterdam to serve as a critical "entry point" for energy carriers that ensure the industrial resilience of the entire North Sea region [1].

The resilience of the Port of Rotterdam to logistic shocks is ensured by the synergy of three key factors: physical, digital, and administrative. Physical resilience is based on the concept of infrastructure redundancy, allowing the port to promptly redirect flows from

petroleum products to LNG or hydrogen. This is confirmed by the expansion of the Gate terminal, which became a critical step in replacing pipeline gas. Digital resilience is an element of protecting Portbase systems from cyber threats, as any failure in data transmission can paralyze fuel shipments faster than physical destruction. Administrative resilience is implemented through flexible customs regulation and "green corridors," minimizing delays in processing strategic cargo. The combination of these factors allows the port to transform from a passive node into an active tool for EU energy security [1].

A specific challenge to the resilience of maritime hubs is the implementation of "green" neoprotectionism mechanisms, particularly the Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM). Despite its environmental necessity, the additional administrative and financial burden on the import of energy-intensive goods may create new barriers in supply chains. As Andre Sapir notes, there is a risk of violating the GATT/WTO national treatment principle, which, under conditions of geopolitical turbulence, could lead to increased costs or delays in critical supplies. For ports like Rotterdam, it is essential to find a balance between complying with EU climate standards and maintaining high customs clearance speeds, ensuring that environmental regulation does not turn into an additional logistic shock for the energy sector [7].

In summary, this research confirms that amidst current geopolitical turbulence, maritime energy hubs, such as the Port of Rotterdam, have transformed from purely commercial logistics facilities into fundamental elements of the EU's collective security system. The analysis demonstrated that the resilience of such nodes to external logistic shocks depends not only on physical infrastructure but also on the effectiveness of digital protection and the flexibility of administrative and customs regulation. A key challenge remains the balance between environmental initiatives, such as CBAM, and the need to maintain high throughput capacity for critical energy carriers. The future stability of the European energy system will directly depend on the ability of maritime hubs to adapt to new fuel types (hydrogen, ammonia) while remaining resilient to hybrid threats and regulatory barriers. Thus, an integrated approach to port logistics management is the only viable path toward ensuring energy sovereignty in a volatile global environment.

References:

1. Chalaris M., Jeong B. Strategic forecasting of GHG intensity: Econometrically enhanced LCA for the Singapore-Rotterdam containership green corridor. *Results in Engineering*. 2025. Vol. 22. Art. 102146. URL:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2590123025034929> (дата звернення: 24.03.2026).

2. European LNG Tracker: Infrastructure developments and market trends 2022-2023 / Gas Infrastructure Europe (GIE). 2024. URL: <https://www.gie.eu/publications/reports/> (дата звернення: 24.03.2026).

3. Facts & Figures: Annual report on throughput and energy transition / Port of Rotterdam Authority. 2024. URL: <https://www.portofrotterdam.com/en/our-port/facts-figures-about-the-port> (дата звернення: 24.03.2026).

4. Gas Market Report, Q3-2025 / IEA. Paris, 2025. URL: <https://www.iea.org/reports/gas-market-report-q3-2025> (дата звернення: 24.03.2026).

5. Hosseini S., Barker K., Ramirez-Marquez J. E. A review of definitions and measures of system resilience. *Reliability Engineering and System Safety*. 2016. Vol. 145(C). P. 47–61.

6. Notteboom T., Pallis T., Rodrigue J. P. Disruptions and resilience in global container shipping and ports: the COVID-19 pandemic versus the 2008–2009 financial crisis. *Maritime Economics & Logistics*. 2021. Vol. 23, No. 2. P. 179–210.

7. Sapir A. The European Union’s carbon border adjustment mechanism and the WTO. *Bruegel Policy Contribution*. 2021. No. 22. 20 p. URL: <https://www.bruegel.org/blog-post/european-unions-carbon-border-mechanism-and-wto> (дата звернення: 24.03.2026).

8. The Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) and its implications for developing countries / United Nations Conference on Trade and Development. New York: United Nations Publications, 2021. 78 p. (UNCTAD/DITC/TAB/2021/3). URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ditctab2021d3_en.pdf (дата звернення: 24.03.2026).

Research advisor: Anna Zaitseva, Doctor of Economics, Professor, V.N. Karazin Kharkiv National University

THE IMPACT OF HYBRID THREATS ON THE NATIONAL IDENTITY OF EU COUNTRIES

Olesia Kritsyna,

1st year student, UV-51 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
kritsyna2021umi11@student.karazin.ua

In the context of evolving international relations and escalating security challenges, hybrid threats have become highly relevant. Since 2014, conflicts have increasingly involved not only traditional military actions but also informational, cyber, economic, and social influence methods. These threats are complex, targeting both state security and public consciousness, values, and identity.

For EU countries, preserving national identity amid hybrid influence is crucial due to their openness, democratic values, and intercultural environment. Hybrid threats can exacerbate internal divisions, provoke societal polarization, and undermine trust in institutions, posing risks to both national and EU-wide stability.

This study aims to analyze hybrid threats, identify their main manifestations, and examine their impact on the national identity of EU countries. Hybrid threats combine traditional (military) and non-traditional (informational, political, economic, cyber) methods to achieve strategic objectives, blurring the line between war and peace. They often precede open conflict, preparing the information environment, manipulating public opinion, and creating "parallel realities." Key forms include undeclared military actions, political interference, propaganda and disinformation, cyberattacks, economic pressure, and exploitation of social factors such as migration and societal instability. Broader threats include terrorism, proliferation of WMDs, epidemics, and other global challenges, all aiming to weaken states internally without direct large-scale military invasion [5, p. 93].

National identity, encompassing shared values, historical memory, culture, and language, is central to social cohesion and state stability. Hybrid threats target these elements through disinformation, manipulation of historical facts, and incitement of internal conflicts, weakening trust in institutions and overall security. National identity is both a set of objective characteristics and the product of long-term social and historical processes shaped by education, language, symbols, media, and state policy [4].

Hybrid threats manifest in various forms: informational attacks (disinformation campaigns), cyber threats (attacks, espionage, malware), economic and political coercion (sanctions, trade or energy pressure, political subversion), and terrorism combined with social influence. These methods exploit state vulnerabilities, destabilize society, and achieve strategic goals without direct military confrontation [3, p. 30-32].

The impact on national identity is profound, as hybrid threats erode fundamental societal values, distort historical memory, and impose alternative narratives, weakening citizens' sense of unity. They also foster societal polarization and diminish trust in institutions, leaving states more vulnerable to external influence.

In France, during the 2017 presidential elections, the "MacronLeaks" campaign attempted to discredit Emmanuel Macron by publishing hacked internal data from his campaign. While the impact was limited, this case demonstrated how hybrid threats can create confusion among voters, generate disinformation, and undermine trust in political institutions. Similar examples occurred in Moldova, where Facebook removed 168 accounts attempting to influence elections, and in North Macedonia during the 2018 referendum, where fake news was spread to sway public opinion. Such campaigns directly affect national identity by shaping citizens' perceptions of government legitimacy, democratic procedures, and shared political values.

The EU migration crisis has become another arena where hybrid threats were used to manipulate public opinion. For example, during debates on refugee reception policies in Germany and Italy, fake news and fear-inducing stories about refugees were spread to exacerbate social polarization and reduce trust in the state. These campaigns undermine the sense of national community, create divisions of "us" versus "them," and erode the values of tolerance that are part of contemporary national identity.

Hybrid interventions are often associated with manipulations of historical memory. For instance, Russia and certain media projects have attempted to inflame disputes over historical events in the Baltic states and Eastern Europe, emphasizing ethnic group differences or discrediting the state by drawing comparisons with the past. This directly impacts national identity by undermining a shared understanding of history and cultural symbols that unite citizens, thereby fostering societal polarization [1].

Countering hybrid threats in the context of EU countries' national identity involves protecting not only state institutions but also cultural, linguistic, and informational spheres that form the foundation of national consciousness. Hybrid attacks, including disinformation campaigns and external political influence, aim to divide society, undermine trust in national symbols and values, and directly affect national identity.

EU countries respond to these threats through comprehensive mechanisms: information sharing, strategic communications, crisis response, and societal resilience development. Especially effective are models that integrate civilian and military structures, informal expert networks, and media literacy programs that strengthen national identity and resist external influence, preserving the integrity of both the state and society.

In countries such as Sweden and Norway, the Total Defence concept has been implemented, which mobilizes all state and societal resources in the event of a threat. This means that military forces, government agencies, private companies, civil society organizations, and scientific experts interact to create a comprehensive security system capable of quickly detecting, analyzing, and neutralizing hybrid attacks.

Informal networks that unite experts from various fields enable rapid information exchange, joint response strategies, and adaptation to changing threats. As a result, society becomes more resilient to external influence, and attacks on national symbols, cultural values, and the information environment are less effective. This integrated model not only enhances overall security but also strengthens national identity and trust in state institutions [2].

In conclusion, hybrid threats are one of the key security challenges for EU countries, combining military, informational, cyber, economic, and social influence methods. These threats can undermine national identity through disinformation campaigns, manipulation of historical memory, and societal polarization, weakening citizen trust in state institutions and overall state stability.

Effective counteraction to hybrid threats requires a comprehensive approach, including the coordination of civilian and military structures, the development of informal expert networks, and measures to enhance societal resilience. Models such as Total Defence in Sweden and Norway demonstrate how integrating government, civil society, and the private sector enables rapid threat response and preservation of national unity. Overall, comprehensive protective measures not only increase security but also reinforce national identity and trust in the state, countering external influence.

References:

1. Gressel G. Protecting Europe against hybrid threats. European Council on Foreign Relations, 2019. 14 p. URL: <http://www.jstor.org/stable/resrep21494> (Last accessed: 20.03.2026).
2. Smith H. Countering hybrid threats. *THE EU AND NATO: the essential partners*. 2019. P. 13–20. URL: <http://www.jstor.org/stable/resrep36294.5> (Last accessed:

20.03.2026).

3. Галамай Я. Гібридні загрози для міжнародної безпеки: розуміння та протидія. *Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки*: матеріали міжнар. науково-практ. конф., м. Львів, 12 трав. 2023 р. Львів, 2023. С. 30–34.

4. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 558 с.

5. Федина С. Гібридні загрози міжнародній безпеці та шляхи протидії. *Безпекові виклики у геополітиці XXI століття*: матеріали міжнар. науково-практ. конф., м. Львів, 23–24 листоп. 2017 р. Львів, 2017. С. 92–97.

Research advisor: Larysa Chernyshova, Associate Professor of the International Relations Department, V.N. Karazin Kharkiv National University, PhD in Economics, Associate Professor.

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN DIGITAL DIPLOMACY: RISKS TO THE CREDIBILITY OF OFFICIAL STATE COMMUNICATION

Liubota Dmytro,

1st year student, UMV-11 group, Educational and Scientific Institute
«Karazin Institute of International Relations and Tourism Business»,
V.N. Karazin Kharkiv National University,
r1ch1x@icloud.com

Digital diplomacy in contemporary international relations has become an established instrument of a state's foreign policy presence in the global information environment. Its practical significance lies in the capacity of state institutions to communicate official positions promptly, shape the country's international image, respond to crisis events, and maintain engagement with foreign audiences through digital channels. Under such conditions, the credibility of official communication becomes a strategic resource, as it underpins trust in state messages, the predictability of diplomatic conduct, and the legitimacy of public foreign policy signals. At the same time, the proliferation of artificial intelligence systems is increasingly reshaping the information environment of digital diplomacy by creating new conditions for the production, modification, and large-scale dissemination of content. The European External Action Service treats digital diplomacy as an integral component of contemporary foreign policy,

while EU institutions simultaneously associate AI-generated content and deepfakes with risks of deception, manipulation, and the erosion of information integrity.

The central problem is that artificial intelligence increases the technical accessibility of producing synthetic textual, audio, and video content capable of imitating official statements, public speeches, visual representations of public officials, and the stylistic features of state communication. In the context of digital diplomacy, this means a growing risk that authentic messages may be replaced by modified or entirely artificially generated materials capable of shaping how international audiences perceive a state's position [2]. In the sphere of interstate communication, such a situation is particularly dangerous, since even the short-term circulation of falsified content may trigger diplomatic tensions, information speculation, a crisis of trust in official channels, and doubts regarding the authenticity of public signals. For this reason, the problem of artificial intelligence in digital diplomacy concerns not so much the novelty of the technology itself as the preservation of authenticity, verifiability, and institutional reliability in official communication [4]. UNESCO has noted that digital platforms have become environments for the dissemination of disinformation, polarization, and manipulative content, while its materials also link deepfakes to a broader crisis of trust in knowledge and information verification.

In practical terms, risks to the credibility of official state communication manifest themselves across several interrelated dimensions. The first dimension concerns the falsification of the substantive content of official messages through the production of deepfakes, synthetic public addresses, and artificially generated texts that visually and stylistically reproduce the characteristics of authentic state communication. The second concerns the accelerated amplification of manipulative messages through automated content dissemination systems capable of simulating public support, communicative resonance, or an apparent international response. The third involves the gradual erosion of authenticity as a criterion of trust. Amid the large-scale circulation of synthetic content, even genuine state messages may be received with suspicion where audiences lack clear mechanisms for source verification [1]. Such developments alter the very nature of digital diplomacy, since competition for the attention of international audiences is becoming increasingly inseparable from competition for trust in the source, the origin of the message, and its verifiability. In materials related to the AI Act, the European Commission explicitly indicates that transparency obligations are intended to mitigate the risks of misinformation, impersonation, and deception, while reinforcing trust and integrity within the information ecosystem.

The European approach to this issue is structured around the principle of transparency with regard to AI-generated content. The EU Artificial Intelligence Act provides that providers of generative AI systems must ensure that AI-generated content is identifiable as such, while certain categories of synthetic or manipulated content, including deepfakes, are subject to explicit labelling requirements. Particular significance also lies in the fact that these transparency rules extend to texts disseminated to inform the public on matters of public interest. In the context of digital diplomacy, this provision is of fundamental importance, since official state communication largely falls within the category of communication on matters of public interest. Accordingly, the European model proceeds from the premise that the authenticity of public communication can no longer be guaranteed solely by the institutional status of its source; it requires additional technical and regulatory instruments of identification, verification, and control [3]. At the same time, current European Commission materials indicate that the transparency obligations under the AI Act will become applicable from 2 August 2026, while the Code of Practice on the labelling of AI-generated content is being developed as a supporting instrument to facilitate compliance with these requirements.

For Ukraine, this issue is of particular importance in light of the sustained pressure of information operations, the high intensity of digital communication by state institutions, and the strategic significance of foreign policy messaging under wartime conditions. In such a context, artificial intelligence in digital diplomacy should be regarded both as an instrument and as a source of risk. Its use may strengthen the analytical and communicative capacities of the state; however, in the absence of an appropriate regime of verification, labelling, and internal control, it is equally capable of undermining trust in official digital messages. For this reason, one of the key priorities should be the development of a system for safeguarding the credibility of official communication, incorporating standards for verifying the provenance of digital content, protocols for responding to detected synthetic falsifications, procedures for public rebuttal, and the advancement of digital authentication practices for official statements. From a broader perspective, this creates the basis for a reconceptualization of digital diplomacy as a sphere in which the effectiveness of state presence is determined not simply by the speed of communication, but above all by its credibility, verifiability, and resilience to technological manipulation. The positions of the EU and UNESCO converge in recognising that AI-generated content, deepfakes, and platform-driven disinformation already affect public trust, democratic communication, and information integrity, thereby

making the credibility of official digital communication an object of both security-oriented and regulatory response.

In conclusion, the use of artificial intelligence in digital diplomacy significantly expands the technological capabilities of states, while simultaneously creating new risks for the authenticity and credibility of official communication. The analysis demonstrates that the key challenge lies in the growing difficulty of distinguishing verified diplomatic messaging from synthetic and manipulated content in the digital environment. In this regard, the European regulatory approach, centred on transparency, labelling, and verification requirements, provides an important normative basis for protecting the integrity of public communication. For Ukraine, these issues acquire particular importance in the context of wartime information confrontation, where the credibility of official digital messages has direct implications for international trust, diplomatic signalling, and national resilience.

References:

1. Банчук-Петросова О. В. Цифрова дипломатія: вплив штучного інтелекту та великих даних на трансформацію дипломатичної практики / Олена Банчук-Петросова, Борис Сулим. *Empirio*. 2026. Т. 3, № 1. С. [49]-58. <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2026.3.1.49-58>
2. Голобородько, О. Використання цифрової культурної дипломатії для просування національних інтересів у глобальному інформаційному просторі. *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-71>
3. Куделько З. Особливості використання інформаційно-цифрових технологій при перекладі дипломатичних матеріалів. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал. (АПСНІМ)*. 2023. № 1(35), Р. 117-120. DOI: <https://doi.org/10.24061/2411-6181.1.2023.387>
4. Наумкіна С.М, Ростецька С.І. Цифрова дипломатія як інструмент м'якої сили у зовнішній політиці Провідних акторів міжнародних відносин: досвід та перспективи. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2025. С. 260-264. DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v057.2025.42>

Scientific Supervisor: Iryna Panova, PhD in Economics, Associate Professor, Department of International Relations, V. N. Karazin Kharkiv National University

THE WEAPONIZATION OF ENERGY. HOW CRITICAL INFRASTRUCTURE BECAME THE NEW FRONT LINE IN HYBRID WARFARE

Lytvynchuk Anna,

1st year student, UV-51 group,

Educational and Scientific Institute «International Relations and Tourism
Business Karazin Institute»

V.N. Karazin Kharkiv National University,
lytvynchuk2021umv12@student.karazin.ua

Contemporary security studies have undergone a fundamental reconceptualization in the post-Cold War era, yet no development has been as paradigm-shifting as the deliberate targeting of energy systems as instruments of geopolitical coercion. The war against Ukraine, which escalated into a full-scale invasion in February 2022, has unequivocally confirmed what analysts had long theorized: critical energy infrastructure – pipelines, power grids, heating networks, nuclear facilities – constitutes a primary battlefield in twenty-first-century hybrid warfare [1].

Hybrid warfare, as conceptualized in foundational scholarship, denotes the synchronized employment of conventional military force, irregular tactics, cyber operations, information campaigns, and economic pressure to achieve strategic objectives below the threshold of declared armed conflict [2]. Energy weaponization fits squarely within this framework, but with a distinctive characteristic: its effects are simultaneously immediate and cumulative, affecting civilian populations, military readiness, and economic stability in ways that conventional bombardment cannot replicate. Russia's strategic use of the Nord Stream pipeline system, the repeated targeting of Ukrainian electricity generation and distribution infrastructure, and the broader manipulation of natural gas supplies to European states throughout 2021–2023 represent the most extensively documented case study of energy as a weapon of hybrid war [3].

The targeting of Ukraine's energy infrastructure has followed a discernible strategic logic. Rather than pursuing the outright physical destruction of all energy assets – a goal limited by capacity constraints – Russian forces have systematically targeted transformer stations, thermal power plants, and hydroelectric facilities with the aim of inducing cascading systemic failures [1]. This approach reflects a sophisticated understanding of network vulnerability: modern power grids are interdependent systems in which the failure of key nodes precipitates disproportionate disruptions across the entire network. By November 2022, attacks had eliminated approximately half of Ukraine's electricity

generating capacity, forcing rolling blackouts that affected industrial production, water supply, heating, and telecommunications [4]. The dual objective was to demoralize the civilian population and degrade military operational capacity – a textbook application of the «societal resilience» targeting doctrine identified in Russian strategic thinking [3].

Beyond Ukraine, Russia's manipulation of natural gas supplies to the European Union constitutes a form of energy warfare waged through market mechanisms rather than kinetic means. The deliberate reduction and eventual cessation of gas deliveries through the Nord Stream 1 pipeline in 2022, combined with the sabotage of both Nord Stream pipelines in September of that year, removed a central pillar of European energy security and forced a rapid and economically costly diversification away from Russian hydrocarbons [5]. This episode reveals a critical vulnerability in the architecture of collective energy security: bilateral energy dependency relationships, when exploited by a revisionist state, can function as instruments of coercion against the entire alliance to which the dependent state belongs. NATO's Article 5 mutual defense clause was not designed with energy supply disruption in mind, leaving a structural gap in the alliance's deterrence posture [2].

The protection of critical energy infrastructure demands a reconceptualization of security sector responsibilities at both the national and multilateral levels. Three principal frameworks for response can be identified. First, resilience-by-design approaches advocate for the decentralization and redundancy of energy systems, reducing single-point vulnerabilities through distributed generation, microgrids, and diversified supply chains [6]. Second, legal and normative frameworks must be strengthened to establish clear prohibitions on attacks against civilian energy infrastructure under international humanitarian law, with enforcement mechanisms that move beyond declaratory condemnation. Third, collective intelligence-sharing mechanisms within alliances must be expanded to enable real-time identification of hybrid energy threats, combining cyber threat intelligence with physical infrastructure monitoring [5].

Ukraine's experience has also accelerated the development of a broader intellectual framework for understanding «infrastructure as a theater of war.» The lessons drawn from the Ukrainian case are being actively incorporated into NATO's resilience planning, the European Union's REPowerEU strategy, and bilateral defense cooperation agreements across the Euro-Atlantic space [4]. However, a significant gap persists between strategic recognition of the threat and the institutional capacity to mount a coordinated collective response. This gap is particularly acute with respect to cyber-physical attacks that combine digital intrusion with kinetic sabotage – a modality demonstrated in the 2015 and 2016

attacks on Ukraine's power distribution network, which remain the most sophisticated documented instances of cyber-enabled infrastructure warfare [3].

References:

1. Galeotti M. *Russia's Wars with Ukraine: From Crimea to the Full-Scale Invasion*. London: Osprey Publishing, 2022. 320 p.
2. Hoffman F. G. *Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid Wars*. Arlington: Potomac Institute for Policy Studies, 2007. 72 p.
3. Klimburg A. *The Darkening Web: The War for Cyberspace*. New York: Penguin Press, 2017. 400 p.
4. International Energy Agency. *Ukraine Energy Security and the War*. Paris: IEA, 2023. URL: <https://www.iea.org/reports/ukraine-energy-security> (accessed: 10.03.2025).
5. Goldthau A., Sitter N. *A Liberal Actor in a Realist World: The Commission and the External Dimension of the Single Market for Energy and Gas*. Oxford: Oxford University Press, 2015. 256 p.
6. Nagel R. *Resilient Energy Systems: Infrastructure Protection and Security in Conflict Zones* // *Journal of Critical Infrastructure Policy*. 2023. Vol. 4. No. 1. P. 11–34.

*Research advisor: **Panasenko Hanna**, Candidate of Political Sciences, Associate Professor of the HEI (Department of International Relations), Head of the Scientific and Methodological Commission of the Karazin Institute of International Relations and Tourism Business.*

TRANSFORMATION OF THE GLOBAL SECURITY ARCHITECTURE UNDER THE IMPACT OF THE RUSSIA–UKRAINE WAR

Maiia Mahlkelidze,

1st year student, UMV-12 group,
Educational and Research Institute «Karazin Institute of International
Relations and Tourism Business»
V.N. Karazin Kharkiv National University,
mahlkelidze.maiia@student.karazin.ua

The full-scale invasion of Ukraine by the Russian Federation on 24 February 2022 became one of the most significant geopolitical events of the twenty-first century. The conflict has profoundly affected the international system and triggered major transformations in the global security architecture. The war has not only changed the

security situation in Eastern Europe, but has also challenged the effectiveness of international institutions and mechanisms designed to maintain global stability. Its consequences have extended far beyond the European continent, influencing strategic alignments, energy markets, food security, and patterns of international cooperation on a global scale. The relevance of this topic lies in the fact that the war has affected multiple dimensions of international security, including military alliances, global economic stability, energy security, and diplomatic relations. Therefore, analysing the consequences of this conflict helps to understand the ongoing transformation of the international security system.

Ukraine plays an important role in maintaining international security, although this fact had long been underestimated. Before the Russian invasion, Europe remained divided in its assessment of the Russian threat. Countries closer to Russia's borders had long taken Russian threats seriously, whereas countries further to the west tended to underestimate Putin's ambitions. By invading Ukraine, Putin sought to reshape the security architecture of Europe [2]. After the end of the Cold War, the European security order was largely based on international law, sovereignty, territorial integrity, and the peaceful settlement of disputes, as reflected in the Helsinki Final Act and the Charter of the United Nations. However, Russia's invasion of Ukraine violated these fundamental principles and undermined the existing security framework in Europe [1]. The large-scale war in Ukraine has brought to an end the liberal international order in Europe based on collective institutions, norms, and principles established after 1991, and it has dispelled long-standing European illusions about Moscow [2]. As a result, the war has destroyed the previous model of European security and accelerated the search for a new security structure in the region. This transformation can be traced to the failure to build an inclusive post-Cold War security system, as the Euro-Atlantic community increasingly relied on NATO and the EU, while Russia maintained its focus on spheres of influence and the use of force [1]. This divergence ultimately led to the collapse of the previous quasi-security system in Europe. It should also be noted that the era of partnership between Russia and Western states in the field of European security, based on norms and institutions, is over. The primacy of power politics and new lines of confrontation have returned to the European region.

Another consequence of the invasion was the strengthening of the North Atlantic Alliance and the movement towards its further enlargement [1]. Since 2022, instead of withdrawing its forces from Eastern Europe, NATO has increased its military presence and intensified defence cooperation among its member states. Around forty countries have

begun supplying arms to Ukraine or have expanded such supplies, and many NATO members have strengthened their military capabilities. Russia's attacks have reunited NATO and made its enlargement far more likely. Furthermore, some states that had previously maintained a policy of neutrality reconsidered their strategic positions and moved closer to the Alliance. One of the most significant and unexpected geopolitical consequences of the war was the decision of Finland and Sweden to join NATO [2]. Their abandonment of long-standing neutrality further illustrates that a new European security reality is emerging, in which states increasingly seek protection within NATO rather than outside collective defence structures. As a result, NATO has moved closer to Russia's northern borders, and the balance of power in the Baltic Sea has shifted in favour of the Alliance. Finland and Sweden bring significant military capabilities, including advanced air and naval assets, which will reshape the security architecture of Northern Europe and strengthen deterrence against further Russian aggression.

For Ukraine, cybersecurity has assumed particular importance because of the hybrid war waged by the Russian Federation. Since 2022, Ukraine has faced a significant increase in cyberattacks targeting critical infrastructure, government institutions, and communications systems [5; 6]. For example, one of the largest cyberattacks on Ukraine's telecommunications system occurred in December 2023, when more than 20 million people were left without communication and Internet services for several days. The Ukrainian government has been actively working to strengthen cybersecurity by implementing advanced technologies to counter cyber threats. Ukraine also relies on support provided within the framework of the Tallinn Mechanism, which aims to enhance cyber resilience and protect critical infrastructure [6]. As a result, cybersecurity has become a key element of both national and international security strategies. At the same time, Russia's broader strategy reflects an attempt to challenge the existing international order and promote an alternative geopolitical vision, thereby reinforcing ideological confrontation alongside military conflict. Furthermore, it should be emphasized that since the end of the Cold War, Europe and the world have rarely faced such acute nuclear risks. This circumstance is likely to have a significant impact on Europe's future security policy and to strengthen the demand for additional security guarantees in response to Russian threats.

The conflict has profoundly disrupted the global economy, reshaping markets and trade flows while intensifying poverty and inequality worldwide. Alongside the humanitarian crisis, the war has exposed vulnerabilities in global supply chains and economic resilience, forcing governments to adapt to unprecedented challenges. One of

the most serious consequences has been the global energy crisis [4]. Many European countries demonstrated considerable solidarity by collectively condemning Russia's actions and imposing severe sanctions, including bans on imports of coal, crude oil, and petroleum products. Despite these sanctions and efforts to isolate its economy, Russia remains a major global oil exporter. For example, India's imports of Russian oil surged, reaching nearly two million barrels per day and accounting for approximately 45% of its total oil imports. Known as the "breadbasket of Europe", Ukraine's agricultural capacity has been severely affected by the war, which has destroyed farms, degraded soil, and displaced farmers [3]. These disruptions have had particularly serious consequences for global food security. Ukraine is one of the world's largest exporters of key cereal crops such as wheat, maize, and barley. It also accounts for a substantial share of global sunflower oil exports. Food prices have become highly volatile, while disruptions in fertiliser supplies may lead to reduced agricultural production worldwide. Before Russia's invasion, 98% of Ukraine's grain exports were shipped through the Black Sea. However, the onset of the war disrupted Ukrainian maritime trade and significantly complicated export logistics.

In conclusion, the Russia-Ukraine war has become a key factor in the transformation of the global security architecture. Russia's invasion concerns far more than Ukraine itself or its possible membership in NATO; it also concerns the future of the post-Cold War global order. The conflict has led to a reassessment of international security mechanisms, strengthened the role of military alliances, and highlighted the growing importance of hybrid threats and cybersecurity. Moreover, the war has produced significant economic, energy, and political consequences that extend far beyond the European region. These developments suggest that the international system is currently undergoing a period of profound transformation, which may eventually lead to the emergence of a new global security order adapted to contemporary challenges. At the same time, the long-term outcome of the war will depend on military developments, Ukraine's successful reconstruction, economic stability, and integration into Euro-Atlantic structures, which are regarded as essential conditions for lasting security in Europe.

References:

1. Sydoruk T., Pavliuk V., Shuliak A. Russia's War Against Ukraine and the Transformation of the Euro-Atlantic Security Architecture. *The journal of the Central European political science association. Politics in Central Europe*. 2023. P. 314-319

2. Bazhunaishvili L., Gorgiladze I. The Russian War Against Ukraine and Remake of European Security Architecture. *European Journal of Transformation Studies*. 2022, V. 10, No. 2 2023. P. 235-258
 3. Koilo V., Macroeconomic and energy impacts of Russia's invasion of Ukraine: A comparative analysis across countries. *Geopolitics under Globalization*, 5(1), 2024, P.19-23. [https://doi.org/10.21511/gg.05\(1\).2024.02](https://doi.org/10.21511/gg.05(1).2024.02)
 4. Zhang J., Grimes M. Europe and Russia's Energy Problems in the Context of the Russian-Ukrainian War. *International Journal of Economics, Finance and Management Sciences*. 2023. Vol. 11 (3). P. 146. 10.11648/j.ijefm.20231103.18
 5. Gutsalyuk M. Cyber threats during hybrid warfare and countering organized cybercrime. *Інформація і право*. 2025. № 1(52). P. 124.
 6. Lagvilava L. The 2022-2023 Russia-Ukraine War and Cyberspace Threats. *Future Human Image*. 2023. Vol. 19. P. 41-50
- Scientific Supervisor: Iryna Panova*, PhD in Economics, Associate Professor, Department of International Relations, V. N. Karazin Kharkiv National University

“BELT AND ROAD INITIATIVE” AS A TOOL FOR EXPANDING CHINA’S INTERNATIONAL INFLUENCE

Olga Mirosemi,
5th year student, UV-51 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
olya_mirosemi@i.ua

The People’s Republic of China has been actively expanding its influence on the international arena in recent decades. The country has significant economic influence on the European and Asian markets, as well as on the markets of the American countries. As a result, trade and transport flows have increased significantly, and contacts between states have increased. Therefore, it is currently important for the PRC not only to ensure influence on the international arena from an economic point of view, but also from a geopolitical point of view. Given this, the approaches by which China expands its international influence are changing. The key tool in this case is the “Belt and Road Initiative” (BRI), which primarily involves ensuring China’s economic influence, but it is important to understand that through economic cooperation with countries around the world, China is strengthening its positions at the international level. The initiative also

provides for cultural exchange, which has a positive impact on the image of the PRC among other countries. Therefore, it is relevant to study the features and significance of the BRI as a tool for expanding China's international influence.

It is known that the "Belt and Road Initiative" was put forward in the fall of 2013 and was later approved as a new strategy and a new plan for China to establish relations with other states, primarily neighbouring ones. Interestingly, this strategy has a direct historical basis, because in the Middle Ages, China related to the countries of the Middle East and Europe using the Silk Road – a system of caravan routes, with the help of which China at that time managed to establish economic relations, as well as ensure dialogue with completely opposite cultures. Therefore, the modern "Belt and Road Initiative" is a kind of modern variation of the Silk Road, one of the elements of this initiative are the Silk Roads – economic and maritime [1, p. 22; 2, p. 119-120].

The key direction of the implementation of this initiative is to increase China's economic influence, so the economic context plays a leading role here. In particular, land and sea highways have been created within the framework of the initiative, which, thanks to the creation of appropriate infrastructure and other areas of interaction, help China develop economic relations with other countries. This way, it is possible to reduce costs and risks, increase the speed of economic exchange, facilitate logistics processes, and, importantly, ensure China's permanent economic presence. In addition, financial integration, establishing links between regional information and communication technology networks, increasing cross-border trade, and increasing investment are important for China [2, p. 120].

At the current stage, the initiative is undergoing transformation, through the development of the concepts of "Green BRI" and "Digital Silk Road", which provide for increased attention to the environmental sustainability of projects and digital infrastructure. This indicates the adaptation of the initiative to the global challenges of 2024-2026 and the expansion of its functional content. Accordingly, this strategy clearly reflects the basic principles of Chinese diplomacy at the current stage of this country's development. We also note that the participants in this initiative are countries in Asia, Europe, Africa, and Latin America. Since 2013, the number of countries has increased significantly, which emphasizes the economic significance of this initiative and its large-scale impact on the world economy [1, p. 23-24; 2, p. 120].

It is also important that the BRI for the PRC plays the role of not only an instrument of economic influence. The effectiveness of economic influence is quite positive, since China has managed to significantly improve the state of infrastructure, ensure convenient

and mutually beneficial trade and investment cooperation for all participants. However, we should consider that through economic influence, China also provides cultural influence, because in this context it is assumed to ensure cultural exchange between the countries participating in the initiative, as well as first, the cultural influence of China. Therefore, this aspect of the BRI cannot be ignored [2, p. 120].

In this context, it is appropriate to pay attention to the significance of this initiative as a tool of China's "soft power". Economic influence is a tool of "hard power", because in this way China improves its position at the international level by strengthening trade and economic interaction in general. "Soft power" is the opposite: in this way, states use completely different tools of diplomacy, such as cultural exchange, education, values, etc. Therefore, "soft power" is clearly traced in the BRI. China uses tools with which it spreads its own cultural traditions. Interesting examples of this are Confucius Institutes and Classes, educational exchanges, "panda diplomacy", tourism in various directions, etc. The basis of such diplomacy is the history of Chinese civilization and the unique culture of this country. In addition, China also uses the diplomatic potential of its own language, philosophy, and medicine, which can also be considered "soft power" [3, p. 30]. Accordingly, all this can be considered a manifestation of China's cultural diplomacy.

In view of this, it can be said that one of the factors of the success of the BRI is precisely China's "soft power". This can be seen in the context of China's increased cooperation with the countries participating in this initiative in the fields of culture, art, tourism, etc. International cooperation projects and an exchange platform have already been created within the framework of the initiative. Thanks to these measures, China can ensure successful cultural exchange with these countries, thus increasing the influence of its own culture at the international level. Chinese culture is becoming increasingly attractive at the international level, which can be seen in the example of Chinese cuisine, which is particularly popular all over the world. One of the factors of this is also the BRI. It is also noteworthy that within which countries or regions China is strengthening its influence, including in the cultural context. This applies primarily to the countries of Central Asia and Africa. At the same time, cultural diplomacy plays an important role in neutralizing the "Chinese threat theory" prevalent in Europe and Central Asian countries. Because through educational, cultural, and humanitarian initiatives, China is shaping the image of a predictable and open partner [3, p. 32; 4, p. 25].

In addition, culture can also be considered as a kind of bridge and conductor, through which China strengthens contacts with other countries, improves its image, builds partnerships. It is important for China to create a community of mutual trust, that is, the

countries that have joined the initiative must respect each other, could also represent their own culture, and understand the Chinese one. That is, in this way China promotes its own culture, but at the same time strengthens its influence on other countries by forming an image as one of the leaders in modern international relations. Thus, China becomes a new pole in the system of international relations, concentrating around itself those countries that do not closely cooperate with the USA or the EU countries. Accordingly, China uses culture as one of the levers of influence, which can potentially have an impact on a par with economic instruments [5, p. 186].

Thus, “Belt and Road Initiative” can be considered as a key tool with which China expands its international influence. As it was determined, a significant role in this is played by economic cooperation with other countries, considering the economic paths that were created within the framework of the initiative. In addition, the key role in the implementation of the initiative is played using “soft power” tools, the main one of which is culture. Given this, the use of “soft power” and, accordingly, cultural diplomacy is especially important for China. Cultural diplomacy, which is an integral element of the initiative, contributes to overcoming the level of distrust towards China and the expansion of its political and economic presence in various regions of the world. Thanks to this, it is possible to improve its image on the international stage and form a new one – as a leader in international relations and a kind of centre of the modern multipolar world order.

References:

1. Sidenko V. R. The Chinese Belt and Road Initiative as a Systemic Tool for Implementing International Development Policy. *Economy of Ukraine*. 2025. No. 3 (760). P. 21-49
2. Chu Ch. The One Belt, One Road Strategy in International Relations: Historical Confirmation and Results. *Scientific Papers of the Interregional Academy of Personnel Management*. 2024. No. 4 (76). P. 118-122
3. Xiao L. The One Belt, One Road Initiative in the Vector of Spreading Chinese Values. *Current Issues in the Humanities*. 2021. No. 43 (2). P. 28-33
4. Dorosh L., Yablonska M. China's "Soft" Power: Effectiveness and Response to Modern Challenges. *Humanitarian Vision*. 2021. No. 2 (7). P. 22-27
5. Chu Ch. Cultural Soft Power: Cultural Exchange within the Framework of the “One Belt, One Road” Strategy. *Scientific Journal “Politicus”*. 2024. No. 6. P. 184-188

*Research advisor: **Hanna Panasenko**, Associate Professor of the International Relations Department, V.N. Karazin Kharkiv National University, Candidate of Political Science, Associate Professor.*

DIGITAL VULNERABILITY OF THE STATE AS A FACTOR INTENSIFYING TRANSBOUNDARY HYBRID THREATS

Miroshnychenko Tetiana,
deputy director for administrative affairs and digital development
V. N. Karazin Kharkiv National University
PhD in economics, associate professor
tatiana.miroschnichenko@karazin.ua

In contemporary international relations, the digital vulnerability of the state has become one of the key factors intensifying transboundary hybrid threats. Such vulnerability is formed not merely at the level of technical deficiencies in individual information systems, but within a broader framework of dependence of public administration, critical infrastructure, the financial sector, public services, the communication environment, and socio-political stability on digital networks, platforms, and data flows. Under these conditions, any structural weakness within the state's digital architecture exceeds the boundaries of a purely technological problem and acquires the character of a security factor that can be exploited by external actors for political pressure, destabilisation, information interference, disruption of institutional functioning, and the weakening of a state's capacity for international action. In the policy discourse of the European Union, hybrid threats are directly associated with the coordinated use of cyber operations, information manipulation, economic coercion, sabotage, and other instruments of influence aimed at undermining states and institutions.

The relevance of this issue is determined by the fact that the digital transformation of the state is unfolding more rapidly than the development of integrated protection mechanisms capable of securing it. The expansion of e-governance, the transfer of administrative processes into digital formats, the growth of state registries, the integration of cloud-based solutions, and the increasing dependence on satellite communications, private digital service providers, and transboundary platforms generate a new configuration of vulnerabilities [1]. Its essence lies in the fact that pressure on the state is increasingly exercised not through direct military confrontation, but through the

disruption, compromise, or manipulation of those digital nodes upon which administrative continuity, institutional credibility, public stability, and the state's capacity to sustain effective internal governance depend. For this reason, within the contemporary European security discourse, the resilience of the digital environment is treated as an integral component of broader resilience to hybrid threats and of the protection of critical entities.

In practical terms, the digital vulnerability of the state manifests itself across several interrelated dimensions. The first encompasses technical and infrastructural weaknesses, including legacy systems, insufficient network segmentation, software vulnerabilities, inadequate reserve capacity, and limited capabilities for the rapid detection and containment of incidents. ENISA's recent threat assessments indicate sustained pressure on the European cyber domain, including the exploitation of vulnerabilities, the intensity of incidents affecting the public sector, and the growing difficulty of effective response, all of which directly increase risks for public administration and critical services. The second dimension relates to institutional fragmentation, expressed in insufficient coordination among public authorities, discontinuities between civilian and security segments of cyber defence, the inadequate integration of crisis-response procedures, and weak interaction with private owners and operators of digital infrastructure [2]. The third dimension concerns the information environment, within which digital platforms, algorithmically amplified content circulation, dependence on external channels of communication, and the low speed of official rebuttal create favourable conditions for transboundary manipulative influence.

The transboundary character of hybrid threats means that the source of an attack, the infrastructure enabling it, the intermediaries involved in its dissemination, and the audience targeted by it may all be located in different jurisdictions. This substantially complicates the state's response, since the boundary between internal vulnerability and external interference becomes increasingly blurred. In this context, digital vulnerability functions as the enabling environment within which transboundary hybrid influence reaches maximum effectiveness. Where a state possesses weak mechanisms for the authentication of official communication, insufficiently protected public information resources, vulnerable registries, low crisis-communication responsiveness, or a fragmented system of strategic communications, an external actor gains the opportunity to combine cyberattacks, information operations, social engineering, the falsification of digital signals, and the destabilisation of public perception within a single coordinated scenario of influence. This integrated nature of hybrid activity is currently emphasized by both the European Union and NATO, which point to the growing number of cases in

which cyber actions, FIMI campaigns, sabotage, and attacks against critical infrastructure together constitute a common destabilising framework [3].

A particularly significant risk arises from the fact that transboundary hybrid influence is increasingly directed not at the complete destruction of systems, but at undermining confidence in their ability to function effectively. Under such conditions, even a limited cyber incident, a local service disruption, a data leak, or a short-term compromise of a communication channel may be transformed into the basis for a broader information operation. The objective lies in creating an impression of institutional incompetence, unreliable governance, insecurity of critical services, and a general loss of control. The fourth EEAS report on FIMI explicitly states that foreign information manipulation and interference constitute a growing security and foreign policy threat to the European Union, and that such activity is increasingly embedded within a wider hybrid context [4]. In such circumstances, the digital vulnerability of the state operates as a threat multiplier: it facilitates not only technical penetration, but also the political interpretation of any disruption as evidence of systemic weakness.

In the international political dimension, this indicates a shift in the very logic of security. The object of protection now includes not only state information systems or communication networks as such, but also administrative continuity, institutional credibility, the integrity of public communication, trust in digital services, and the resilience of critical processes against external interference. For this reason, the contemporary response to transboundary hybrid threats cannot be reduced to cybersecurity in a narrowly technical sense. It must incorporate institutional coordination, scenario-based planning, the integration of cyber defence with strategic communications, the protection of critical infrastructure, redundancy of key digital functions, the development of capabilities for the rapid rebuttal of manipulative narratives, and international cooperation in the detection and deterrence of external interference. Importantly, the European Union is developing parallel approaches to strengthening the cyber resilience of digital products, enhancing the resilience of critical entities, and countering hybrid campaigns as interconnected elements of a single security field.

This tendency is particularly evident in the growing attention directed at attacks against the energy, transport, governmental, and communications sectors, as well as at actions aimed at disrupting infrastructure that carries both national and transboundary significance. Recent reporting on the increase in cyber incidents in Poland, including attacks affecting the energy sector, demonstrates that vulnerabilities in critical digital systems within EU member states are viewed by hostile actors as practical instruments of

pressure and as opportunities to test national resilience. This confirms that the digital vulnerability of the state can no longer be understood as an internal administrative problem. Rather, it constitutes a factor that directly affects its international security position, negotiating capacity, ability to ensure the continuity of vital functions, and capability to sustain the confidence of partners under crisis conditions.

Thus, in contemporary international relations, the digital vulnerability of the state should be understood not as a background characteristic of digital transformation, but as a factor intensifying transboundary hybrid threats. Its significance derives from the fact that it combines the technical, institutional, informational, and political levels of security within a single zone of risk. Under such conditions, an effective state strategy must be oriented toward reducing structural digital dependence, strengthening the resilience of critical digital functions, shortening the time required for the detection and containment of incidents, enhancing interagency coordination, and deepening international cooperation in countering hybrid operations. It is within this dimension that one of the key lines of contemporary security confrontation is now unfolding, where the digital weakness of the state becomes a resource for external influence, while digital resilience becomes a necessary precondition for political agency and security capacity.

References:

1. Карпенко, О., Осипова, Є., & Матвійчук, Є. (2024). Цифрова трансформація в контексті гібридних загроз. *Економіка та суспільство*, (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-60>
2. European Union Agency for Cybersecurity (ENISA). (2025). *ENISA Threat Landscape 2025*. Heraklion: ENISA. <https://www.enisa.europa.eu/publications/enisa-threat-landscape-2025>
3. NATO. (2026). *Countering hybrid threats*. Brussels: North Atlantic Treaty Organization. <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/countering-hybrid-threats>
4. Vráb, F. (2025). Hybrid Threats in the Digital Age: A Comprehensive Analysis of Evolving Attack Vectors and Mitigation Strategies/ *International Journal of Advanced Natural Sciences and Engineering Researches*, 9(1), 174–183. Retrieved from <https://as-proceeding.com/index.php/ijanser/article/view/2429>

AI, SECURITY, AND ETHICAL CHALLENGES IN INTERNATIONAL RELATIONS

Kseniya Moroz,

1st year student, UV-51 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
moroz2021yae13@student.karazin.ua

At the beginning of the 21st century, international relations are undergoing a profound transformation driven by rapid technological development, among which artificial intelligence (AI) occupies a central place. In the context of growing geopolitical tensions, hybrid warfare, and digitalization, AI is becoming not only a tool of innovation but also a factor that directly influences global security and stability. The relevance of this topic is particularly evident in the current conditions of Russia's full-scale aggression against Ukraine, where cyber operations, autonomous systems, and digital technologies play a crucial role. Thus, Ukraine has become one of the key examples demonstrating how AI and modern technologies reshape the nature of contemporary conflicts.

The impact of AI on international security is multifaceted. On the one hand, AI technologies significantly enhance the capabilities of states in the field of cybersecurity. Modern solutions, such as Security-as-a-Service, allow for continuous monitoring of threats, rapid detection of cyberattacks, and effective protection of critical infrastructure. As noted by Z. Attarbashi et al., such managed security systems increase the resilience of digital environments and reduce vulnerabilities in cloud technologies [1]. For Ukraine, this is especially important, as the country has faced numerous cyberattacks targeting government institutions, energy infrastructure, and communication systems. AI-based tools help detect these threats in real time and strengthen national cyber defense. Innovative practices, such as scambaiting, demonstrate how AI and digital communities can contribute to cybersecurity by detecting and mitigating online fraud, which is especially relevant in conditions of hybrid warfare [4].

At the same time, the use of AI in warfare is becoming increasingly visible. Ukraine actively employs modern technologies, including drones, data analysis systems, and digital intelligence tools, which are partially based on AI principles. These technologies

improve battlefield awareness and decision-making speed. However, this also demonstrates a global trend: technological superiority is becoming a decisive factor in modern conflicts. The increasing automation of warfare raises concerns about the escalation of violence and the reduction of human control over critical decisions.

In addition to security concerns, AI poses significant ethical challenges. One of the key issues is the problem of responsibility. When decisions are made by algorithms, it becomes difficult to determine who is accountable for their outcomes. This is particularly relevant in wartime conditions, where mistakes can lead to human casualties. The concept of human-centered AI emphasizes that technologies must operate in accordance with human rights and ethical standards. According to recent research, transparency, accountability, and security must be the foundation of AI systems in order to prevent harmful consequences [2].

Another important ethical dimension is the issue of trust. In complex digital environments, where multiple AI systems interact, trust becomes a crucial condition for cooperation both within and between states. J. Deshmukh et al. argue that identity, trust, and responsibility are fundamental elements of effective multi-agent systems [3]. In the context of international relations, the lack of trust in AI technologies can increase tensions between states and complicate diplomatic interaction.

AI also plays a significant role in the information dimension of modern conflicts, which is especially evident in Ukraine. The information space has become a battlefield where artificial intelligence is used to spread propaganda, manipulate public opinion, and influence international audiences. The use of AI-generated content, including deepfakes and targeted messaging, creates serious risks for democratic societies. According to A. Benzaamia et al., even advanced regulatory frameworks face difficulties in ensuring transparency in digital environments [2]. This demonstrates that technological regulation often lags behind technological development.

Furthermore, the Ukrainian case highlights the importance of societal resilience in the face of technological threats. AI-driven disinformation campaigns aim to weaken morale, create panic, and undermine trust in institutions. However, Ukrainian society has shown a high level of adaptability and resistance to such influences, which has become an important factor of national security.

Given these conditions, the issue of international regulation of AI becomes critically important. At present, there is no unified global framework governing the use of artificial intelligence in security and military spheres. Ukraine's experience clearly demonstrates the urgency of developing international norms that would regulate the use of AI in

warfare, cybersecurity, and information space. Cooperation between states and international organizations is necessary to ensure that AI technologies are used responsibly and do not threaten global stability.

In conclusion, artificial intelligence is becoming one of the most influential factors in modern international relations. The case of Ukraine clearly illustrates both the opportunities and risks associated with AI. On the one hand, it strengthens security and defense capabilities; on the other hand, it creates new ethical dilemmas and security threats. Therefore, the development of a human-centered, transparent, and internationally regulated approach to AI is essential for ensuring peace, stability, and sustainable development in the global system.

References:

1. Attarbashi, Z., et al. (2026). Security-as-a-Service: Enhancing cloud security through managed security solutions. *Journal of Cyber Security Technology*, 10(2), 45–58.
2. Benzaamia, A., et al. (2025). A year under the DSA: Ad transparency's uneven landscape. *Digital Policy Review*, 14(1), 112–130.
3. Deshmukh, J., et al. (2026). The triad of identity, trust and responsibility in multi-agent systems. *AI & Society*, 41(3), 201–215.
4. Angheluta, C. (2025). *Scambaiting as entrepreneurial digilantism: The evolution of scambaiting and its role in combating online fraud* (Doctoral thesis, University of Southampton). Institutional Repository.

Research advisor: Vitalii Pavlovykh Solovykh, Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, Professor of the Department of International Relations, Educational and Scientific Institute “Karazin Institute of International Relations and Tourism Business”, V. N. Karazin Kharkiv National University.

GLOBAL THREATS: WHY DOES INTERNATIONAL LAW NOT WORK

Moroz Mariia,

1st-year student of the UMV-12 group,
Educational and Scientific Institute "Karazin Institute of International Relations
and Tourism Business", V. N. Karazin Kharkiv National University
moroz.mariia@student.karazin.ua

Much of the global instability can be attributed to the changes in political field of dominating countries, for instance the presidency of Donald J. Trump. Serious violations of international law, such as the kidnapping of Venezuelan president Nicolás Maduro, have caused public concern, leading to speculation that international law is not functioning as it should. The purpose of this study is to examine global threats and determine what exactly hinders the functioning of international law.

The basis of international law is its principles. These are fundamental, universally recognized peremptory norms (*jus cogens*) that regulate relations between subjects of international law. These principles are enshrined in the UN Charter (1945), the 1970 Declaration, and the 1975 Helsinki Final Act. The basic principles of international law include: sovereign equality, prohibition of the use of force, prohibition of intervention in the internal affairs of other states, duty to cooperate, respect for human rights, principle of good faith (*bona fides*), peaceful settlement of disputes. However, these very principles are systematically violated in modern conflicts, which calls into question the effectiveness of international law.

International law stands as the cornerstone of global governance, a complex web of norms, treaties, and conventions designed to regulate interactions between sovereign states and entities in the international arena [5, p. 780]. One of the key missions entrusted to international law is to ensure just conflicts, where there is no place for impunity for crime. Numerous treaties and institutions have been created to implement this mission. The International Criminal Court (ICC) was established in 2002 as an independent body to address the gravest crimes under international law [2].

More than twenty years have passed since the creation of the International Criminal Court, and society is watching as the highest representative of Themis in the world fails in its mission. One of the most striking examples of this process is the sadly familiar to all of us Russian full-scale invasion of Ukraine. It is a blatant violation of Article 2(4) of

the UN Charter. Article 2(4) outlines the agreement of member states to respect the “sovereignty, territorial integrity and political independence of other States” [6]. The ICC is provided with all the evidence and confirmation of the violation, starting with the testimonies of the victims and ending with samples of weapons used on civilian objects. The ICC did not react to this, but only issued a warrant for Putin's arrest. This warrant focuses on Putin’s war crime of violently moving children from Ukraine to Russia with the intent of indoctrination [6]. Yet, we see that it was futile.

Palestinian issue is yet another representative case of the legal system’s fiasco. The ICC investigation, which followed years of preliminary examinations and legal deliberations, focuses on alleged war crimes committed by both Israeli and Palestinian actors during the 2014 Gaza conflict [2]. We do not see any real propulsion of this case prior to now. The same as in the Ukrainian example, there was an arrest warrant issued for Israeli Prime Minister Benjamin Netanyahu. But the Israeli-Palestinian war continues.

As of 14 March 2026, at least 73 thousand people have been reported killed in the Gaza war according to the Gaza Health Ministry (GHM) and Israeli Ministry of Foreign Affairs [8]. The international community has failed to stop this continuous slaughter. Yet there are measures taken to stop both of the conflicts.

One of the main punitive measures used by a modern democratic community is sanctions. The table below presents data from official sources of the UN Security Council and the Office of Foreign Assets Control.

One of the main reasons why international law does not work is the lack of ratification of treaties and doctrines by major actors in international relations. This further results in the fact that they are not subject to the jurisdiction of, for example, the International Criminal Court. Among such countries is the United States, which has not yet ratified the Rome Statute, although it is a member of the UN Security Council. In general, the international legal system can act as a useful tool in select situations, but it has been repeatedly seen on the world stage that this mechanism is largely unable to enforce norms and prevent mass atrocities when greater powers are involved [6].

Table 1

Country	Total Number of Sanctions	Main Issuing Authorities	Key Targets	Timeline / Context
Russia	~26,655 sanctions (2,695 before 2022 invasion; 23,960 added after) [9], [10]	EU (18 packages by Aug 2025), US, UK, Japan, Australia, Switzerland, South Korea, others	Russian banks, energy sector, defence industry, oligarchs, government officials	Began Feb 2022 after recognition of Donetsk & Luhansk; escalated after full-scale invasion of Ukraine
Israel	Hundreds of targeted sanctions (e.g., US visa bans, EU restrictions, sanctions on violent settlers and companies) [3], [4], [7]	US, EU, some Arab states, NGOs pushing for broader measures	Individuals involved in West Bank settler violence, companies linked to settlements, Hamas-related entities	Intensified after Oct 2023 Gaza war; sanctions expanded in 2025–2026 amid humanitarian crisis

One of the main reasons why international law does not work is the lack of ratification of treaties and doctrines by major actors in international relations. This further results in the fact that they are not subject to the jurisdiction of, for example, the International Criminal Court. Among such countries is the United States, which has not yet ratified the Rome Statute, although it is a member of the UN Security Council. In general, the international legal system can act as a useful tool in select situations, but it has been repeatedly seen on the world stage that this mechanism is largely unable to enforce norms and prevent mass atrocities when greater powers are involved [6].

To sum up, international law is powerless without global support. While weaker countries are forced to ratify the Rome Statute and comply with all the requirements of the UN and the ICC, major actors allow themselves to grossly violate international law without significant consequences. The future of international law depends on whether the global community chooses to maintain a fragmented system dominated by power politics, or to establish a truly universal rule of law where violations are met with effective accountability.

References:

1. Abbas R. The Effectiveness of International Law in Addressing Global Challenges: A Critical Examination. *Liberal Journal of Language & Literature Review*. 2023. Vol. 1, no. 2. P. 88–94. URL: <https://surl.li/xmaxmy> (date of access: 19.03.2026).
2. Belfencha I., Hamdani M. The Legitimacy Trap: Balancing Enforcement and International Cooperation within the International Criminal Court. *Yale Journal of International Affairs*. 2024. Vol. 20, no. 1. URL: <https://surl.li/mfaspz> (date of access: 19.03.2026).
3. International sanctions against Israel in 2026. URL: <https://surl.li/ajzqpg> (date of access: 24.03.2026).
4. Israel & Palestine Sanctions Dashboard. URL: <https://surl.li/tdofbs> (date of access: 24.03.2026).
5. Khan A., Usman M., Amjad S. The effectiveness of international law: a comparative analysis. *International Journal of Contemporary Issues in Social Sciences*. 2023. Vol. 2, no. 3. P. 780–786. URL: <https://surli.cc/gqtdpi> (date of access: 19.03.2026).
6. Korab M. Failings of the International Legal System to Enforce Global Norms. *Harvard Undergraduate Law Review*. URL: <https://surl.li/hdqzdg> (date of access: 19.03.2026).
7. List of sanctions involving Israel. URL: <https://surl.li/zhjupm> (date of access: 24.03.2026).
8. Palestinian Casualties. URL: <https://surl.lt/pvlzwi> (date of access: 24.03.2026).
9. Russia Sanctions Dashboard. URL: <https://surl.li/kcdxrij> (date of access: 24.03.2026).
10. Sanctions on Russia over the war in Ukraine - statistics & facts. URL: <https://surl.li/hrsskm> (date of access: 24.03.2026).

Research advisor: Faiier Olena, PhD in Law, Associate Professor, Department of International Relations, V. N. Karazin Kharkiv National University

CULTURAL NARRATIVE AS A WEAPON: UKRAINE’S SOFT POWER IN THE CONTEXT OF HYBRID WARFARE

Yelyzaveta Moskalenko,

1st year student, UV-51 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
moskalenko2021umv12@student.karazin.ua

At the beginning of 2022, Ukraine found itself in extremely difficult circumstances amid a hybrid war; on 24 February, Russia launched a full-scale invasion of our country, claiming that it was “saving” the Ukrainian people. However, Ukraine mounted a strong resistance. By uniting, Ukrainians managed to shatter the stereotype of a “brotherly nation”, and to this day the country continues to fight for its independence and justice. Ukraine’s cultural sphere has become one of the key fronts in the struggle for the support of the international community. It is clear that, in the current circumstances, diplomatic and military tools alone are insufficient to maintain the unity of allies and secure global support. Consequently, Ukraine is increasingly utilising soft power instruments through culture and strategic communications. Observing Ukraine’s experience since 24 February, it becomes evident that the cultural narrative serves not only as a tool for projecting a positive image of the state on the global stage, but also as a real factor in security. It is precisely this narrative that determines how the world perceives Ukraine – whether as a sovereign state or as a country lacking an independent cultural and historical identity.

Therefore, the study of the cultural dimension of Ukrainian resistance to Russian aggression acquires particular importance and relevance within the context of the security architecture of the modern world. The main aim of this work is to define the cultural narrative as an instrument of soft power during a period of full-scale war.

When considering this topic, it is impossible to overlook the concept of ‘soft power’ introduced by Joseph Nye. According to his view, soft power is defined as a means of achieving desired goals not through coercion, military might or economic superiority, but through cultural identity, foreign policy and political values. In other words, soft power is focused on appeal, which is precisely what complements hard power in the context of hybrid conflict [8]. Observing Ukraine’s implementation of this concept, we can clearly see a shift from a culture of survival to a culture of victory, and we understand perfectly well that victory will undoubtedly be Ukraine’s, for the narratives of freedom and dignity that shape our nation’s image have, from the very first days of the full-scale invasion,

shattered the enemy's soft power, which has also collapsed further due to its own stereotypes and imperialist views.

It has been quite some time since hybrid warfare moved beyond the trenches and the front line – much of it now takes place in people's minds, in the media and in the stories we hear every day. The battle of narratives is not merely a metaphor; it is a real instrument of war. In the first half of 2024, researcher L. F. Kompantseva conducted a large-scale analytical review of over 500,000 media items from the Kharkiv region, using Big Data and Attack Index methods. The results are highly significant: Russian propaganda purposefully promotes narratives such as “Russia is occupying Kharkiv”, “mass military mobilization is taking place in Ukraine” and “Russia has seized the initiative”, and this is no coincidence. The aim is to create a feeling of despair, weaken morale and persuade people that resistance is useless. But the Kharkiv media have found a solution to this tactic. They do not seek to refute every hostile message, but simply ignore them and at the same time promote their own positive narrative: “Kharkiv is my city”, “Kharkiv will survive”, “the bombing of Kharkiv is a war crime”. This is a very mature approach to communication, because constantly refuting propaganda will only help it to spread. In short, the battle of narratives is not merely a media phenomenon. It truly reflects and even predicts what is happening in practice. And a society's cognitive resilience – that is, its ability to withstand information pressure – is just as crucial as its military defence capability [6].

The Ukrainian Cultural Institute is a key player in Ukraine's cultural diplomacy, regularly promoting national narratives through exhibitions, internships, and an international presence, which strengthens soft power in the context of a hybrid war. The Institute arranges large-scale exhibitions and artist residence programmes in Europe and Asia, alongside cultural festivals that attract millions of visitors and build a positive image. These projects are implemented abroad through its offices in Germany and France, which coordinate local initiatives and events such as the International Forum on Cultural Diplomacy [5, 9].

The President of Ukraine is building his dialogue with the international community; his addresses to the parliaments of the United Kingdom and Canada, the European Parliament and the Mexican Congress are not merely diplomatic visits in the form of speeches. They are large-scale public diplomacy in real time, reaching far beyond the walls of conference halls and reaching billions of people through the media [1, 4]. Volodymyr Zelenskyy makes very judicious use of cultural and historical references that appeal to the audience he is speaking to. Mentions of the victory over nazism, nations'

struggle for freedom and the fight against evil transform a specific war into a universal story about the choice between justice and power. This strategy works because it resonates with people in different parts of the world, allowing them to see their own history and values reflected in the narrative. The Ukrainian fight is no longer seen as “someone else’s problem somewhere in Eastern Europe”, but as part of humanity’s common history [2, 3].

Ukraine consistently refutes the hostile rhetoric about ‘one nation’, denouncing it as a tool of hybrid warfare aimed at crushing national identity and legitimising the occupation [6]. The uniqueness of the Ukrainian language, cultural legacy, and national identity is emphasized by means of cultural diplomacy and strategic communications: the Ukrainian language is popularised as an independent language rather than a “dialect”, as are unique national traditions e.g. the vyshyvanka, the legacy of the Ukrainian Cossacks and also modern art, which emphasizes Europeanism and historical unity [7].

The cultural narrative is a valuable tool in Ukraine’s security strategy, operating across several levels, including institutional, diplomatical, and informational. Ukraine’s experience since 24 February 2022 demonstrates that “soft power” is not a minor component, but an essential element of the national strategy of defence. The cultural narrative legitimises military resistance on the international arena, mobilises political and financial support from allies, and at the same time neutralises hostile propaganda. In the context of hybrid warfare, the cognitive resilience of society is as essential requirement for victory as military defence capacity – thus, the fight for narrative is a fight for independence.

References:

1. Бойові літаки – для України, крила – для свободи. Виступ Президента Володимира Зеленського перед обома палатами парламенту Великої Британії. *Офіційне інтернет-представництво Президента України*. URL: <https://www.president.gov.ua/news/bojovi-litaki-dlya-ukrayini-krila-dlya-svobodi-vistup-prezid-80857> (дата звернення: 13.03.2026).
2. Володимир Зеленський. Виступив у Парламенті Великої Британії 08.02.2023. URL: <https://youtu.be/MrcO3sZuGys> (дата звернення: 13.03.2026).
3. Звернення Президента України Володимира Зеленського до зарубіжних парламентів та організацій як форма міжнародної комунікації. URL: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/1588> (дата звернення: 13.03.2026).
4. Цю російську агресію треба закінчити нашою перемогою. Виступ Президента Володимира Зеленського на урочистому засіданні парламенту Канади. *Офіційне інтернет-представництво Президента України*. URL:

<https://www.president.gov.ua/videos/cyu-rosijsku-agresiyu-treba-zakinchiti-nashoyu-peremogoyu-vi-5361> (дата звернення: 13.03.2026).

5. *International Cultural Diplomacy Forum 2023*. URL: <https://ui.org.ua/en/sectors-en/en-projects/international-cultural-diplomacy-forum-2023/> (Last accessed: 14.03.2026).

6. Kompantseva L. F. “Battle of Narratives” as a Marker of Hybrid Warfare (Content Analysis of the Information Space of the Kharkiv Region). *Opera in Linguistica Ukrainiana*. 2024. Вип. 31. С. 329–340. DOI: <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2024.31.309468>

7. Kyrychenko Yu. et al. Information Wars as a Tool of Hybrid Aggression: the Ukrainian Experience. *National Technical University of Ukraine Journal. Political science. Sociology. Law*. 2025. Вип. 1 (65). С. 89–95. DOI: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2025.1\(65\).332563](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2025.1(65).332563)

8. Nye J. S. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. 1st ed. Public Affairs, 2004.

9. Opening panel of the International Cultural Diplomacy Forum 2025. URL: <https://youtu.be/s0nONiBxYtI?si=kSkCrbXp0sDo6Oaz> (Last accessed: 14.03.2026).

Research advisor: Larysa Chernyshova, Associate Professor of the International Relations Department, V.N. Karazin Kharkiv National University, PhD in Economics, Associate Professor.

TRANSFORMATION OF CENTRAL ASIAN FOREIGN POLICY AFTER 2022: EVOLVING BALANCING AMONG GREAT POWERS

Maksym Nazarov,
5th year student, UV-51 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
nazarov2021umv11@student.karazin.ua

Central Asia has been gaining increasing importance in international relations due to its strategic location, significant natural resources, and potential for the development of transcontinental trade routes. Situated between China, Russia, and Europe, the region occupies an important place in contemporary geopolitical processes and is becoming an object of growing attention from major global actors.

Since the collapse of the Soviet Union, Central Asia has become an arena of competition primarily between Russia and China, while the United States and the European Union have shown a more limited interest in the region. Under these conditions, the countries of Central Asia have been able to pursue balancing policies, using competition among external actors to achieve their own foreign policy and economic objectives.

However, the full-scale Russian invasion of Ukraine in 2022 has significantly altered the regional balance of power. The weakening of Russia's position has led to a reduction of its influence, while China has strengthened its economic and technological presence in the region. At the same time, Central Asian countries are seeking to diversify their external relations, particularly by intensifying cooperation with the United States and the European Union. Nevertheless, geographical constraints, economic dependencies, and the need to avoid direct confrontation with Moscow complicate this process.

In this context, the question arises as to how changes in the international environment after 2022 have affected the nature of the balancing policies of Central Asian states.

Following the outbreak of the full-scale Russian invasion of Ukraine in 2022, the geopolitical situation in Central Asia has undergone significant changes. The war has increased uncertainty regarding the regional balance of power and has compelled Central Asian states to reconsider their foreign policy orientations [1]. A substantial share of Russia's resources has been redirected toward the war effort, limiting its ability to maintain its previous level of political and economic influence in the region [2]. Under these conditions, a more complex and competitive environment is gradually emerging, characterized by the growing role of other actors, particularly China, as well as increasing interest from the United States and the European Union.

One of the key consequences of the transformations after 2022 has been the shift in the balance of power between Russia and China in Central Asia. While Russia previously played a dominant role in the region, its influence has weakened due to economic constraints, sanctions, and the reallocation of resources toward the war in Ukraine. At the same time, China has significantly expanded its presence, particularly in the economic sphere, through investments, infrastructure development, and technological cooperation [3]. Despite this growing influence, Central Asian states remain cautious about excessive dependence and seek to preserve a certain degree of autonomy in their foreign policy.

Alongside the growing role of China in the region, the activity of other international actors, particularly the United States and the European Union, has also increased. After

2022, they have begun to pay greater attention to Central Asia, viewing it as an important element of energy security and alternative trade and transport routes. This creates additional opportunities for the states of the region to expand their external relations and attract investment. At the same time, such increased engagement intensifies competition among major powers, further complicating the external environment and requiring Central Asian countries to adopt more flexible and pragmatic approaches in their interactions with different partners [2].

In response to the changing geopolitical environment, Central Asian states are adapting their foreign policy strategies by strengthening a multi-vector approach. They seek to avoid excessive dependence on any single actor while simultaneously developing relations with Russia, China, the United States, and the European Union. Such a strategy allows the countries of the region to take advantage of competition among major powers in order to achieve economic and political benefits. At the same time, they avoid open confrontation and maintain a cautious position on sensitive international issues, particularly those related to the war in Ukraine [1].

Thus, the transformation of the international environment after 2022 has not led to a fundamental shift away from balancing in the foreign policy of Central Asian states, but rather to its evolution. The countries of the region continue to navigate between major powers, while their strategies have become more flexible and diversified in response to new geopolitical realities. This demonstrates that balancing remains a key element of Central Asian foreign policy, adapting to changes in the global and regional order.

References:

1. Hasheminejad M., Maleki A. The future of regionalism and the strategies adopted by states in Central Asia following the Ukraine war. *Economic Diplomacy*. 2025. P. 98–113. DOI: 10.2478/ecdip-2025-0011
2. Umarov T. Why Is Central Asia Buying Trump's Attention? *Carnegie Endowment for International Peace*. 2025. URL: <https://carnegieendowment.org/russia-eurasia/politika/2025/10/central-asia-trump-approach>
3. Yuan J. Forging a New Security Order in Eurasia: China, the SCO, and the Impacts on Regional Governance. *Chinese Political Science Review*. 2023. Vol. 8. P. 422–439. DOI: 10.1007/s41111-022-00223-7

Research advisor: Shamrayeva V. M., Professor of the International Relations Department, V.N. Karazin Kharkiv National University, Doctor in Political Sciences, Professor

THE CONFRONTATION BETWEEN THE UNITED STATES AND CHINA IN SOUTHEAST ASIA: CONSEQUENCES FOR THE ASEAN STATES

Anastasia Onaiko,
1st year student, UV-51 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
onaiko2021umi12@student.karazin.ua

Southeast Asia, due to its geographical location, has been an arena of confrontation between great powers since the era of colonial wars. With the collapse of the bipolar system of international relations, the interests of major economic and political actors in the emerging world order – such as the United States and China – have become increasingly evident in the region.

The confrontation between the United States and the China in Southeast Asia manifests itself in both economic and political dimensions. From a military and political perspective, the United States identifies China as the main threat to its interests in the region. The intensification of U.S. policy in Southeast Asia in the 21st century began with tensions in the South China Sea. According to the updated 2024 report of the Congressional Research Service on strategic competition between the United States and China in the South China Sea, the United States, on the one hand, puts pressure on China to refrain from expanding military infrastructure and conducting military maneuvers in the South China Sea and on islands disputed with other countries. On the other hand, it advocates for freedom of navigation for U.S. and other countries' naval vessels in the waters of the South China Sea [4].

By 2017, the escalation of bilateral tensions between China and the United States had prompted the launch of a large-scale campaign to contain China in the Asia-Pacific region, which resulted in the creation of the Quadrilateral Security Dialogue (QUAD). The main objectives of this informal grouping were articulated a year earlier by the Japanese Prime Minister Shinzo Abe in Tokyo [1] and were later reflected in the United States National Security Strategy [3], where issues of Asian regional security are considered within the framework of the Indo-Pacific region.

The shift in emphasis from the Asia-Pacific region to the Indo-Pacific region was not accidental. It was necessary for the United States to correctly focus its foreign policy

objectives in Asia, since within the framework of the Indo-Pacific the main challenge is perceived as the growing economic and political power of the China and the need to contain it.

In the economic sphere, the confrontation between the United States and the China is even more active and shows a tendency toward escalation. Over the past 15 years, the United States has periodically introduced and lifted trade restrictions affecting various sectors of Chinese industry and finance, particularly the semiconductor sector, the Chinese securities market, and the military-industrial complex.

The events of early 2025 – specifically the introduction of mutual tariffs exceeding 100% – became a new stage of escalation in relations between the two countries and also reflected the disagreement of the United States with the policies of the China in the Indo-Pacific region [2]. China's growing economic influence in Southeast Asia reduces investment and economic opportunities for American businesses in the region, which is reflected in political and economic competition for the states of Association of Southeast Asian Nations (ASEAN).

An important component of U.S. foreign policy in the Indo-Pacific region is public diplomacy. In this direction, the United States has created a wide range of cultural and scientific exchange programs. On the one hand, there are student mobility programs; on the other hand, there are initiatives aimed at improving the qualifications of civil servants from ASEAN countries. Such a broad scope makes it possible to influence both current processes in politics, science, and culture, as well as prospects for future cooperation, encouraging both youth and political elites to actively cooperate and adopt elements of the American model of society.

Thus, the United States is steadily increasing the level of its involvement in the regional agenda of the Asia-Pacific and Southeast Asian regions.

China, unlike the United States, has both land and maritime borders with most of the states of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN). In the regional agenda of China's foreign policy, it is stated that the South China Sea is considered an internal sea of the China, which implies the unrestricted deployment of relevant infrastructure in its waters and control over navigation [2]. Such a perception by the Chinese leadership regarding the boundaries in the South China Sea has led to a significant number of territorial disputes with ASEAN countries.

At the same time, it should be noted that China possesses a wide range of mechanisms for influencing the political situation in Southeast Asian countries. Beijing provides substantial financial assistance to the government of Cambodia in exchange for

promoting its agenda at ASEAN summits. Special attention should also be paid to China's influence on political processes in Myanmar through its participation in the peace process in one of the longest civil wars in the world. Despite the fact that anti-Chinese sentiment in Southeast Asian countries was one of the main reasons for the creation of Association of Southeast Asian Nations, China remains the leading external actor in Southeast Asia, primarily due to its economic policy.

Key factors in promoting China's "soft power" in Southeast Asia include academic mobility and the promotion of the Chinese language. For instance, on the occasion of the tenth anniversary of the strategic partnership between China and ASEAN, the Chinese government announced 15000 scholarships for citizens of ASEAN countries [4]. In addition, Chinese cultural and language centers – Confucius Institutes – are present in all member states of the Association.

Thus, contemporary regional processes in Southeast Asia are undergoing significant transformations due to the increased attention of great powers to intra-regional issues. Economic matters are becoming the basis for the formation of stable and sustainable bilateral relations, in which the countries of Southeast Asia – unable to counter the influence of larger states individually – are compelled to pursue their interests through ASEAN-centered institutions of the Association of Southeast Asian Nations. At the same time, the accumulation of contradictions between the China and the United States in the Asia-Pacific region leads to increasing polarization in the region and raises the risk of conflict. At present, the main focal point of tensions in Southeast Asia is the issue of the demarcation of the South China Sea, as well as China's assertive policy toward ASEAN countries, which are forced to choose between the United States and China in matters of national security.

References:

1. Address by Prime Minister Shinzo Abe at the Opening Session of the Sixth Tokyo International Conference on African Development (TICAD VI). Ministry of Foreign Affairs of Japan. August 2016. URL: https://www.mofa.go.jp/afr/af2/page4e_000496.html (Last accessed: 12.03.2026).
2. Martinez L. Why the US Navy sails past disputed artificial islands claimed by China. ABC News. 6 May 2025. URL: <https://abcnews.go.com/Politics/us-navy-sails-past-disputed-artificial-islandsclaimed/story?id=60993256> (Last accessed: 13.03.2026).
3. National Security Strategy of the United States of America. The White House. December 2017. URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf> (Last accessed: 14.03.2026).

4. U.S.-China Strategic Competition in South and East China Seas: Background and Issues for Congress. Congressional Research Service. August 2024. URL: <https://sgp.fas.org/crs/row/R42784.pdf> (Last accessed: 14.03.2026).

Research advisor: Larysa Chernyshova, Associate Professor of the International Relations Department, V.N. Karazin Kharkiv National University, PhD in Economics, Associate Professor.

CYBERDIPLOMACY AS A MECHANISM FOR ENSURING DIGITAL SOVEREIGNTY AND INTERNATIONAL SECURITY

Hanna Panasenko,

Associate Professor, Department of International Relations,
V. N. Karazin Kharkiv National University
PhD in Political Science, Associate Professor
panasenko@karazin.ua

Modern international relations architecture is undergoing a fundamental transformation driven by the global society's transition to a digital paradigm. Digitalization has transformed information and communication technologies from an auxiliary tool into a defining factor of geopolitical influence, shaping cyberspace as a "fifth domain" of conflict that is not inferior in strategic significance to land, sea, air, and space.

The relevance of the research is due to the inability of traditional diplomatic instruments to effectively respond to the hybrid challenges of the digital age: cyber espionage, state hacking, and mass attacks on critical infrastructure. In this context, cyber diplomacy emerges not just as a new direction, but as a critically important mechanism that allows for the translation of technical confrontation into the plane of political dialogue, strategic deterrence, and international legal regulation.

Ensuring digital sovereignty in the face of the erosion of classical borders is becoming an existential challenge. In the modern world, a state must independently control its own infrastructure and data, which requires the formation of a broad international consensus on the "rules of the game" in the network. In scientific discourse, the concepts of "cyber diplomacy" and "digital diplomacy" are often equated; however, a deep understanding of the transformation of foreign policy requires their clear conceptual

differentiation. As O. Polyakov notes, these categories relate as a part to a whole: digital diplomacy acts as a broader context, while cyber diplomacy is a specialized direction focused on security aspects and the management of cyberspace itself [4, p. 70].

Digital diplomacy is mainly considered as the use of information and communication technologies (social networks, Big Data, digital platforms) to implement traditional tasks: improving interstate communication, providing electronic consular services, and expanding the toolkit of public diplomacy. In this sense, digitalization acts only as a "means" that increases the effectiveness of soft power without changing the fundamental essence of diplomacy.

In contrast, cyber diplomacy focuses on cyberspace as an object of international regulation and an arena of potential conflict. Its main goal is to form a stable international legal order in the network, protect national critical infrastructure from cyberattacks, and coordinate efforts to prevent the militarization of the digital environment. It operates with "technical policy": complex issues of encryption, international communication standards, cyber incident attribution procedures, and the development of confidence-building measures between states [3, pp. 178–179]. If digital diplomacy uses information and communication technologies to achieve general goals through persuasion, then cyber diplomacy is aimed at managing the development and security of cyberspace itself, increasingly involving elements of hard power, such as sanctions for cyberattacks or diplomatic attribution of threats [4, p. 72].

In the digital age, the line between persuasion and coercion is becoming increasingly blurred, which leads to the emergence of the concept of smart power – the ability of a state to strategically combine these two approaches to achieve foreign policy goals in cyberspace [3, p. 179]. Hard power instruments in cyber diplomacy have specific forms of implementation. Firstly, there is diplomatic attribution – an official public accusation of another state of carrying out a cyberattack, which creates significant reputational and political costs for the aggressor [4, p. 72]. Secondly, there is the mechanism of cyber sanctions, an example of which is the European "Cyber Diplomacy Toolbox," which provides for a joint response from all EU member states to cyber incidents. Thirdly, the formation of response coalitions, such as "Cyber Flag" or NATO initiatives, for collective defense and real-time intelligence sharing.

Artificial intelligence occupies a special place in this toolkit. It acts as a force multiplier, allowing for the automation of threat analysis and, at the same time, the personalization of digital communication with the audience. However, the integration of artificial intelligence creates new legal and ethical gaps. In international law,

responsibility is traditionally assigned to the state or its official representatives. However, the use of algorithms for automated threat monitoring or conducting operations in the information space creates a situation of "diffusion of responsibility." A complex question arises: who bears legal responsibility for the escalation of tension caused by an erroneous interpretation of data by artificial intelligence or the bias of algorithms? [1, p. 355].

The ethical dimension of implementing artificial intelligence is also associated with the risks of manipulating public opinion through deepfakes and the lack of "algorithmic transparency" in the decisions of AI "black boxes," which can deprive diplomacy of human empathy, vital for the peaceful settlement of conflicts [3, pp. 179–180].

The process of forming a regulatory and legal framework in the digital sphere is extremely complex due to the extraterritorial nature of the network, which requires the adaptation of the UN Charter to the specifics of the virtual environment. A leading role in this is played by the platforms of the Open-Ended Working Group (OEWG) and the UN Group of Governmental Experts (GGE), whose achievement is the gradual recognition of state responsibility for harmful activities initiated from their territories [4, p. 70]. In parallel, a transformation of sovereignty is taking place: the traditional understanding of borders is giving way to the concept of "digital sovereignty," which implies the ability of a state to independently control its own critical infrastructure and data in conditions of global interconnectedness [2, p. 252].

A representative model here is the experience of the European Union, based on the principles of collective security and normative leadership. Thanks to the implementation of GDPR standards and the NIS 2 Directive, the "Brussels effect" is realized, where internal EU norms become de facto global standards. This allows the Union to exert influence not through classical militarization, but through legal mechanisms and economic power [3, pp. 179–180]. The diplomatic dimension is implemented by the Council of the EU and the European External Action Service (EEAS), actively promoting the concept of cyber resilience in relations with neighboring countries through technical assistance programs and exchange of experience in the field of critical infrastructure protection.

For Ukraine, the development of cyber diplomacy in recent years has turned from an optional direction into a strategic instrument for ensuring victory. The uniqueness of the Ukrainian experience lies in the formation of a model of "active digital resilience" that has been tested in the conditions of a full-scale hybrid war. Today, Ukraine acts not only as an object of protection but also as a full-fledged subject that forms new standards of international interaction and counteraction to the aggressor's algorithmic operations. The

synchronization of national legislation with European standards and participation in joint diplomatic response measures strengthen Ukraine's subjectivity as an integral part of the European security space [4, pp. 69–71].

Ukraine's strategy is based on the synergy of internal technological power and proactive foreign policy. The success of the "Diia" ecosystem and the export of Ukrainian digital solutions ("tech diplomacy") allow for strengthening the international image of the state as an innovative leader even in wartime [5]. At the same time, Ukraine actively promotes the concept of collective attribution and legal responsibility for cyberattacks, and participation in the work of the NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence (CCDCOE) confirms world recognition of domestic experience in countering hybrid threats.

Thus, in the context of ensuring digital sovereignty, cyber diplomacy acts not only as a means of protecting national information borders but also as a tool for legitimizing the state's right to control its own digital space. It allows for the transformation of purely technical protection measures – such as traffic monitoring or content filtering – into political prerogatives recognized by the international community. Through cyber diplomacy mechanisms, the state gains the opportunity to participate in the formation of global standards for internet governance, preventing the network from turning into a tool of external dominance or manipulative influence on national political processes.

Furthermore, the role of cyber diplomacy in strengthening international security lies in creating multi-level systems of "digital checks and balances." Instead of an uncontrolled arms race in the cyber sphere, this mechanism offers a way to build confidence-building measures (CBMs) and establish "red lines" in relations between subjects. The formation of a stable international security environment today is impossible without the recognition of cyberspace as a sphere of shared responsibility, where diplomatic dialogue serves as the main safeguard against the cascading escalation of conflicts that may arise due to the anonymity and transboundary nature of cyber incidents.

Consequently, cyber diplomacy becomes the core of a new global architecture, where technical resilience is combined with normative solidarity for the maintenance of global peace. Only through collective efforts and international solidarity is it possible to ensure the development of cyberspace as a sphere of cooperation rather than global conflict, guaranteeing the stability of national digital sovereignty.

References:

1. Barrinha A., Renard T. Cyber-diplomacy: the making of an international order in the digital age. *Global Affairs*. 2017. Vol. 3. No. 4-5. P. 353–364.
2. Bjola C., Zaiotti R. *Digital Diplomacy and International Organisations: Autonomy, Legitimacy and Communication*. Routledge, 2020. 268 p.
3. Міньковська І., Фролова А. Кібердипломатія: поняття, моделі та виклики цифрової доби. *Current Challenges in Scientific Research: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference*. Wrocław, 2025. С. 178–180.
4. Поляков О. М. Кібердипломатія як важливий напрямок міжнародно-правового співробітництва в умовах режиму воєнного стану. *Нове українське право*. 2024. Вип. 6. С. 69–75.
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України»: Указ Президента України від 26 серпня 2021 р. № 447/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4472021-40013>

THE SECURITY DIMENSION OF UKRAINE–EU RELATIONS: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF RESEARCH

Iryna Panova,

Associate Professor of Department of International Relations,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
iryna.panova@karazin.ua

Mykhailo Sidorov,

Associate Professor of Department of World Politics,
Diplomacy and Tourism Business,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
m.sidorov@karazin.ua

The current stage of Ukraine–EU relations demonstrates the growing centrality of security in their political, legal, and institutional interaction. While earlier phases of Ukraine’s European integration were primarily shaped by political association, economic convergence, sectoral adaptation, and legal approximation, Russia’s aggression has transformed security into a structuring dimension of this relationship. It now defines the

content, pace, and priorities of Ukraine–EU cooperation, encompassing military and political support, sanctions policy, energy resilience, critical infrastructure protection, counter-hybrid measures, cybersecurity, strategic communication, and Ukraine’s integration into the broader European security space.

In analytical terms, the security dimension of Ukraine–EU relations should be understood as a multi-level system of political, legal, institutional, economic, energy, informational, and military-strategic interconnections aimed at reducing existing and potential threats, strengthening state resilience, and ensuring a predictable framework of cooperation. Such an understanding moves beyond a narrow military interpretation of security and highlights its broader relationship to sovereignty, institutional capacity, social stability, and functional continuity. In the case of Ukraine and the European Union, this dimension emerges at the intersection of Ukraine’s national interests, the EU’s strategic approaches, legal mechanisms of regulation, and crisis-response practices, which gives it an explicitly complex and dynamic character.

The theoretical analysis of this issue benefits from combining several approaches. Realism foregrounds power, threats, deterrence, and strategic balance, interpreting the security dimension as a response to external aggression and as a mechanism for preserving sovereignty and territorial integrity. Liberalism emphasizes institutions, coordination mechanisms, legal regulation, and interdependence, explaining why security cooperation between Ukraine and the EU is closely tied to regulatory adaptation, institutional reform, sanctions solidarity, and the gradual incorporation of Ukraine into wider European governance frameworks [1]. Constructivism, in turn, reveals the value-based dimension of security by focusing on shared political values, identity, solidarity, and common threat perception. From this perspective, Ukraine–EU security relations are shaped not only by material interests but also by a shared commitment to democracy, the rule of law, human rights, and the protection of the European political order from external destabilization.

Contemporary approaches to the security dimension of Ukraine–EU relations are grounded in a combination of institutional, systemic, and crisis analysis approaches. The transformation of the EU’s Common Foreign and Security Policy under the impact of the war against Ukraine has been comprehensively examined by D. Genini in *How the War in Ukraine Has Transformed the EU’s Common Foreign and Security Policy (2025)* [2], which demonstrates that the Russian–Ukrainian war has acted as a catalyst for revising the instruments, procedures, and functional boundaries of the CFSP. The crisis-integration dimension of the European Union’s response to the war against Ukraine is explored in C. Hakansson’s *Understanding the European Union’s Response to the Russian war on*

Ukraine: The role of the European External Action Service (2025) [3], where the EU response is interpreted through the lens of crisis integration theory, thereby explaining the strengthening of coordination, institutional adaptation, and security consolidation within the Union. The methodological value of the systemic approach to security analysis in the European space is confirmed by E. L. Meszaros in *Toward a Systemic Framework for Evaluating the European Union's Resilience to Hybrid Threats (2025)* [5], which proposes a multi-level framework for assessing EU resilience to hybrid threats through the interaction of political-legal, institutional, regulatory, and societal components. The legal and institutional aspects of the Ukraine–EU security partnership are addressed in S. Melnyk's *EU-Ukraine Partnership in the Security Sector (2023)* [4], which substantiates that, under conditions of full-scale war, security issues occupy an increasingly important place in the structure of Ukraine's European integration and in the mechanisms for maintaining stability in Europe. Taken together, these scholarly contributions suggest that contemporary research on the security dimension of Ukraine–EU relations should rely on a multi-level analytical framework that combines institutional transformation, crisis dynamics, and systemic resilience.

The theoretical and methodological framework for studying the security dimension of Ukraine–EU relations should combine systemic, institutional, interdisciplinary, comparative, and problem-chronological approaches. A systemic perspective makes it possible to conceptualize security interaction as an integrated whole in which political, military, economic, energy, and informational components are deeply interconnected. Accordingly, sanctions, defence assistance, energy integration, cyber protection, and strategic communication should be treated as elements of a single security complex. The institutional approach highlights the role of EU bodies and decision-making mechanisms, as well as Ukraine's place within this evolving architecture [6]. It is particularly important for assessing the EU's capacity to act as a security actor within a multilevel governance framework. An interdisciplinary perspective is equally necessary, since contemporary security extends beyond defence to include economic resilience, energy stability, digital protection, critical infrastructure, information security, and societal resilience. A comparative approach helps identify the specific features of Ukraine–EU security relations in relation to other EU security partnerships, while a problem-chronological approach captures their transformation from a secondary issue into a central dimension of cooperation during the full-scale war.

The subject field can therefore be structured around several interrelated components: military-political security, institutional and legal security, energy and

infrastructure security, information and cyber security, and societal resilience. Such a structure reflects the fact that contemporary security is not confined to military response alone but is embedded in broader regulatory, infrastructural, technological, and social processes. For this reason, the security dimension of Ukraine–EU relations should be approached as a dynamic configuration of interdependent domains rather than as a sum of separate policy areas. This interpretation is especially important in the context of prolonged war, where destabilization in one sphere inevitably affects the stability and functionality of others.

Conceptually, the security dimension should not be reduced to a set of reactive crisis measures. Rather, it should be understood as a relatively stable structure of interaction shaped by long-term threats, political decisions, institutional change, and normative orientations. Such an interpretation allows scholars to move beyond situational explanations and to analyse Ukraine–EU relations as a space of systemic transformation in which anti-crisis responses coexist with strategic trends. It also helps overcome the simplified view of the EU as merely an economic or normative actor. Instead, recent developments reveal the Union as an increasingly important security actor whose interaction with Ukraine has become a key factor in the reconfiguration of the European security environment.

An additional analytical advantage of this framework lies in its capacity to connect empirical developments with broader debates on the transformation of European security governance. The evolution of Ukraine–EU relations demonstrates that security cooperation is no longer confined to support instruments or declaratory solidarity. It increasingly involves institutional restructuring, the revision of strategic priorities, and the expansion of the EU’s practical role in responding to military, hybrid, energy, and infrastructural threats. In this sense, Ukraine functions not only as a recipient of support but also as a critical factor in reshaping the EU’s own understanding of security, resilience, and political responsibility.

This perspective also has methodological significance for future research. It encourages scholars to analyse Ukraine–EU relations not as a fixed bilateral framework but as a developing security subsystem within the wider European order. Such an approach makes it possible to examine both the internal logic of this interaction and its broader regional implications, including the adaptation of EU governance mechanisms, the changing balance between supranational and intergovernmental responses, and the long-term consequences of war for the architecture of European security. As a result, the security dimension of Ukraine–EU relations becomes analytically relevant not only for

the study of Ukraine's European integration, but also for understanding the ongoing transformation of the European Union itself.

Accordingly, the security dimension of Ukraine–EU relations should be analysed as a complex, multi-level category requiring an integrated theoretical and methodological framework. Its study calls for the combined use of realist, liberal, and constructivist perspectives, together with systemic, institutional, interdisciplinary, comparative, and problem-chronological approaches. Such a framework allows for a more comprehensive understanding of the internal dynamics, structural elements, and long-term trajectories of Ukraine–EU security interaction under conditions of prolonged regional and international instability.

References:

5. Costa, O., & Martínez Blanc, C. (2024). Back to the roots? The war in Ukraine and grand theories in international relations. In M. Knodt & J. Wiesner (Eds.), *The war against Ukraine and the EU* (pp. 23–43). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-35040-5_2
6. Genini, D. (2025). *How the war in Ukraine has transformed the EU's Common Foreign and Security Policy*. *Yearbook of European Law*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1093/yel/yeaf003>
7. Hakansson, C. (2025). Understanding the European Union's Response to the Russian war on Ukraine: The role of the European External Action Service. *Defence Studies*, 25(4), 1–19. <https://doi.org/10.1080/14702436.2025.2562978>
8. Melnyk, S., Zahumenna, Y., Ilnytskyi, M., & Spivak, M. (2023). EU-UKRAINE PARTNERSHIP IN THE SECURITY SECTOR: LEGAL FRAMEWORK AND DEVELOPMENT PROSPECTS. *Lex Humana (ISSN 2175-0947)*, 15(4), 73–85. Retrieved from <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2710>
9. Meszaros, E. L., & Toca, C. V. (2025). Toward a systemic framework for evaluating the European Union's resilience to hybrid threats. *Eastern Journal of European Studies*, 16(2), 58–78. <https://doi.org/10.47743/ejes-2025-0203>
10. Schröder, U. C. (2021). The multilevel governance of security. In A. Benz, J. Broschek, & M. Lederer (Eds.), *A research agenda for multilevel governance* (pp. 171–189). Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781789908374.00020>

BEYOND THE OCEAN: THE DYNAMICS OF CONTACTS BETWEEN ARGENTINA AND THE DEMOCRATIC PEOPLE'S REPUBLIC OF KOREA

Vira Peftyts,
5th year student, UV-51 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
vera.peftits@gmail.com

The foreign policy approach of the Argentine government toward the Korean Peninsula can be chronologically divided into four stages. The first stage, spanning from the formal proclamation of the Republic of Korea and the Democratic People's Republic of Korea in 1948 (August 15 and September 9, respectively) until 1962, was characterized by a lack of established diplomatic ties. Like most Latin American leaders of that era, Juan Domingo Perón (1946-1955) maintained neutrality regarding the Korean War, limiting Argentina's involvement to humanitarian supplies. On November 3, 1950, Argentine representatives at the UN abstained from voting on General Assembly Resolution 377 A, "Uniting for Peace." This resolution allowed for the bypassing of the veto power in extraordinary cases when it prevented the Security Council from exercising its functions under the Charter (it was this very document that enabled the formation of a UN-led coalition against the North, circumventing the Soviet Union). Following Perón's resignation after the military coup of September 16-23, 1955, known as the Liberating Revolution (*Revolución Libertadora*), the new administration continued his course. Consequently, the first Korean emigrants – former prisoners of war whose fate was overseen by the Neutral Nations Repatriation Commission – found refuge on Argentine soil.

Official diplomatic relations with the Republic of Korea were established by the government of Arturo Frondizi (1958–1962) on February 15, 1962 – barely a month before his ousting. The following year, the South Korean side authorized Chung Il-kwon, the Ambassador to the United States, to represent its interests in Buenos Aires, opening an official embassy only in December. On June 18, 1964, President Arturo Umberto Illia established the Argentine Embassy in Seoul. In 1968, a cultural agreement was signed, providing for the creation of a Mixed Argentine-Korean Commission. Subsequently, in August 1972, through an exchange of reversible notes, an Agreement on the Granting and

Protection of Rights to Patents for Inventions, Utility Models, Industrial Designs, and Trademarks for citizens of both countries was concluded.

The third phase was initiated by the recognition of the DPRK during the brief presidency of Héctor Cámpora (May 25 – July 13, 1973). Subsequently, the third Peronist administration (1973 – 1974) sought to deepen ties with the Far Eastern nation through the signing of a bilateral trade agreement. Notably, no equivalent legal framework had yet been established in relations with the Republic of Korea. The policy of "dual recognition" persisted until 1977. However, the military coup of March 1976 led to a downgrade in bilateral relations, exemplified by the reassignment of the North Korean ambassador from Buenos Aires to Yugoslavia. This decline was accelerated by a murky incident involving the arson of the North Korean embassy, culminating in the formal severance of diplomatic ties on June 13, 1977, via a decree issued by Jorge Rafael Videla.

In 1989, following Carlos Menem's accession to power, DPRK diplomats made several overtures toward the newly elected administration, only to be met with three non-negotiable conditions: the payment of compensation for the burned real estate formerly allocated to the North Korean diplomatic corps; the settlement of outstanding debts owed to Argentine commercial firms from past export operations; and a comprehensive explanation for the abrupt departure of diplomats and the closure of the mission in 1977, which had occurred in violation of established protocol.

At the turn of the century, amid a period of "presidential merry-go-round" where terms in office sometimes lasted less than a week, the DPRK logically remained on the periphery of Argentine diplomacy, which was focused on overcoming a domestic economic crisis. A pragmatic approach dictated the extreme undesirability of contacts with Pyongyang – a country labeled by George W. Bush as part of the "Axis of Evil" – especially during Argentina's reintegration into the global financial system. In October 2006, the Ministry of Foreign Affairs expressed its "deepest concern and strong condemnation of the Democratic People's Republic of Korea's announcement regarding a nuclear test... this act directly violates international obligations... and poses a serious threat to international peace and security, as well as the global nuclear non-proliferation regime. Argentina, reaffirming its historical commitment to the peaceful use of nuclear energy and disarmament, considers that such an action violates UN Security Council resolutions, particularly Resolution 1695; destabilizes the situation on the Korean Peninsula and in Northeast Asia; and hinders the efforts of the international community to create a world free of nuclear weapons... The Argentine government urges the Democratic People's Republic of Korea to completely, verifiably, and irreversibly

abandon its nuclear weapons program and immediately return to the Six-Party Talks and the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT)."

Cristina Fernández de Kirchner (2007–2015) shared the position of her predecessors but further shifted the emphasis toward nuclear non-proliferation, supporting all UN Security Council sanction resolutions following the 2009 and 2013 tests. Furthermore, the growth of trade with Seoul – which became Argentina’s third-largest Asian market – made any reassessment of relations with the North economically detrimental. Mauricio Macri (2015–2019) fully aligned with the Western world during the 2017–2018 nuclear-missile crisis, triggered by North Korea’s successful tests of intercontinental ballistic missiles and a hydrogen bomb.

While previous administrations maintained at least a hypothetical margin for maneuver, the election of Javier Milei has, to an extent (often declaratively), ideologized the state’s foreign policy. The pursuit of an alliance with the "free world"–represented for the current president primarily by Israel and the United States – in opposition to "communist autocracies," has defined North Korea as an aggressive dictatorship and an enemy of the "free world."

In summary, it can be confidently stated that Argentine-North Korean relations remain frozen. No shifts in this direction are anticipated due to divergent foreign policy priorities, the permanent stagnation of trade and economic ties, and, ultimately, a mutual lack of interest in altering the current status quo.

References:

- 1) Oviedo E. D. Política y economía en las relaciones argentino-coreanas. *Ágora*. 2016. Vol. 21. No. 2. P. 101-124;
- 2) Mera C. Panorama general y reflexiones acerca de las relaciones entre Argentina y Corea. *Estudios Internacionales*. 2007. Año 39. No. 156. P. 67-82.

*Research advisor: **Hanna Panasenka**, Associate Professor of the International Relations Department, V.N. Karazin Kharkiv National University, Candidate of Political Science, Associate Professor.*

INTERNATIONAL TOURISM AS A TOOL OF UKRAINE'S PUBLIC DIPLOMACY IN THE CONTEXT OF CURRENT SECURITY CHALLENGES

Polina Podlepina,

Associate professor of the Department of world politics, diplomacy and tourism business, V. N. Karazin Kharkiv National University, PhD in Economics
podlepina@karazin.ua

International tourism plays a significant role in states' public diplomacy, as it enables the external representation of a country through mobility, intercultural communication, territorial image-building, and direct engagement with foreign audiences. In academic literature, international tourism is regarded as a form of international political interaction, an instrument of a state's soft power, a channel for shaping its international image, and a factor in sustaining trust between countries. This approach conceptualizes tourism as an active political factor, closely connected with a state's foreign policy interests, national branding, and international positioning.

For Ukraine, this approach has clear practical relevance, since international tourism forms part of state policy and has a clearly defined legal and strategic status. The Law of Ukraine «On Tourism» establishes the general legal, organizational, and socio-economic foundations for the implementation of state policy in this field, while the Tourism and Resorts Development Strategy until 2026 defines the priorities for building a competitive national tourism product, developing tourism infrastructure, promoting Ukraine on the international tourism market, and integrating the national tourism system into the European and global space [1; 2; 4]. In this respect, international tourism in Ukraine should be understood not merely as a sector of the economy, but also as an instrument of the state's external communication, embedded in the country's international positioning.

The public-diplomatic function of Ukraine's international tourism is implemented through specific institutional mechanisms. At the level of sectoral policy, a key role is played by the State Agency for Tourism Development of Ukraine, which declares the formation of a modern, sustainable, and digitalized tourism system oriented toward a high-quality tourism product, the restoration of inbound tourist flows, and the post-war transformation of the sector. At the level of external communication, the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine is of particular importance, since its institutional structure includes units responsible for public diplomacy and strategic communications. Such an

institutional configuration indicates that international tourism operates at the intersection of tourism policy, cultural policy, and foreign policy activity, and therefore may be regarded as an applied instrument of Ukraine’s public diplomacy.

In the context of contemporary security challenges, the public-diplomatic function of international tourism acquires particular significance for Ukraine. These challenges encompass full-scale war, the destruction of transport, energy, and service infrastructure, restrictions on mobility, heightened travel-related security risks, mine contamination, uneven regional accessibility, and persistent information pressure. Under such conditions, international tourism no longer operates exclusively as a market-driven sphere but rather transforms into an instrument of the state’s reputational resilience. In this regard, international tourism as a tool of Ukraine’s public diplomacy operates in an environment in which the security factor directly shapes the country’s opportunities for external positioning, its degree of openness to international audiences, and the level of trust it is able to generate. As highlighted in recent Ukrainian and international studies on tourism and security, political and military crises exert a significant influence on the configuration of tourist flows, the spatial organization of tourism, and the external perception of the state [5; 6].

For this reason, international tourism within the system of Ukraine’s public diplomacy should be examined through a set of specific functions that determine its external-communication, image-building, integrative, and promotional potential (see Fig. 1).

Figure 1. Core functions of international tourism in the system of Ukraine’s public diplomacy
Compiled by the author based on sources: [3; 5; 6]

International tourism within the system of Ukraine's public diplomacy performs several interrelated functions that acquire additional significance under conditions of war. First, it ensures the state's international visibility through cultural, historical, urban, and event-based formats of representation, which become key channels for keeping Ukraine present in the global information space despite security constraints and physical risks to mobility. Equally important, international tourism shapes an experiential image of the country, grounded in the personal experience of foreign audiences and therefore characterized by a higher level of trust. In the context of armed conflict, this experiential dimension helps to counteract disinformation, stereotypes, and hostile narratives.

Its integrative potential is also of considerable importance, as participation in international tourist exchange facilitates Ukraine's integration into the broader European and global space of mobility, service standards, and cultural interaction. Under wartime conditions, this integrative dimension contributes to maintaining institutional, professional, and interpersonal links that support Ukraine's long-term reintegration into post-war regional and global networks. The promotional function is likewise of particular importance, as it is associated with sustaining international interest in Ukraine through instruments of territorial branding, digital presence, and tourism positioning, which during war are increasingly realized in hybrid formats (online promotion, diaspora tourism, volunteer tourism, solidarity tourism). Taken together, these functions indicate that, under contemporary conditions of full-scale war and prolonged security instability, international tourism operates as an applied and relatively effective instrument of Ukraine's public diplomacy, oriented toward strengthening reputational resilience and preserving the country's openness to the outside world.

At the same time, contemporary security challenges are reshaping the range of instruments through which these functions can be implemented. Under wartime conditions, particular importance is assumed by digital tourism positioning, communication with foreign audiences through official platforms, the integration of tourism-related content into the broader system of strategic communications, the maintenance of international attention to Ukraine's cultural heritage, the development of safe and verified routes, and the promotion of a narrative of Ukraine as a resilient and open country. It is noteworthy that, in 2026, the State Agency for Tourism Development of Ukraine is participating in the preparation of a new Tourism and Resorts Development Strategy until 2030, which explicitly reflects the tasks of post-war recovery. This indicates that international tourism in Ukraine is becoming increasingly closely connected with the

country's international representation and with the broader agenda of reconstruction and long-term development.

Under such conditions, coordination between tourism policy and public diplomacy becomes especially important. For Ukraine, this implies the need to align the actions of the State Agency for Tourism Development of Ukraine, the Ministry of Foreign Affairs, the Ukrainian Institute, local self-government bodies, cultural institutions, and international partners. International tourism as an instrument of Ukraine's public diplomacy in the context of contemporary security challenges requires a transition from fragmented promotional practices to a systematic policy of external tourism positioning. Such a policy should rest upon several priorities: sustaining Ukraine's international recognizability; integrating tourism representation into official external communication; protecting and promoting cultural heritage; developing digital formats of engagement with foreign audiences; and constructing an image of the country as resilient, culturally rich, and institutionally capable. It is through these mechanisms that international tourism, in practice, functions as an instrument of public diplomacy.

In summary, international tourism in Ukraine should be regarded as a structurally embedded component of the state's broader policy of external positioning, operating at the intersection of tourism strategy, international communication, and security resilience. Its significance is defined by its capacity to construct Ukraine's international image through practices of mobility, cultural representation, territorial imaginaries, and direct interaction with foreign audiences. Under conditions of full-scale war and protracted instability, the tourism sphere acquires additional political salience, as it influences levels of international trust in the state, its symbolic presence in the global public sphere, and its ability to sustain an open and cooperative image despite security constraints. Accordingly, international tourism in contemporary Ukraine should be conceptualized not merely as an economic sector, but as a practical and multidimensional instrument of public diplomacy, capable of enhancing the state's capacity for international action and reputational resilience in the face of current security challenges.

References:

11. Верховна Рада України. (1995, 15 вересня). *Про туризм: Закон України № 324/95-ВР* <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80/ed19950915#Text>
12. Державне агентство розвитку туризму України (n.d.) *Плани та звіти діяльності ДАРТ* (стратегічні матеріали, у тому числі про розробку нової стратегії розвитку туризму до 2030 року). <https://www.tourism.gov.ua/plans-and-report>

13. Долинська, О. (2025). Нормативно-правове забезпечення туристичної діяльності в Україні. *Економіка та суспільство*, (79). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-82>

14. Кабінет Міністрів України. (2017, 16 березня). *Схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року*. (Розпорядження № 151-р). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text>

15. Парфіненко, А. (2023). Міжнародний туризм як складова частина ліберального світового порядку. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. (2 (16)), 33–51. <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-02-33-51>

16. Parfinenko A. (2025). The role of tourism as an international political actor in strengthening economic nationalism and the disintegration of yugoslavia. *Вісник: Міжнародні відносини*. № 61(2), 32-39. <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2025/2-61/32-39>

PROCEDURAL GUARANTEES AND JUDICIAL REVIEW IN THE EUROPEAN UNION SANCTIONS REGIME: IMPLEMENTATION IN THE BENELUX STATES AND IMPLICATIONS FOR UKRAINE

Yaroslav Poliatskovyi,

1st year student, UV-51 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
poliatskovyi2021umv13@student.karazin.ua

Sanctions have become one of the most widely used instruments of the European Union in the field of foreign policy and security, especially as an effective response to russia’s war against Ukraine. In recent years, the expanding scope of these measures has demonstrated both their political importance and their legal effectiveness. Sanctions raise important questions regarding procedural fairness and judicial control. The listing of individuals and entities may affect property rights, reputations, and access to justice, making procedural safeguards a critical issue under EU law. At the same time, the effectiveness of restrictive measures depends on whether they are formulated and implemented with sufficient legal precision and evidentiary support to withstand judicial scrutiny without creating opportunities to weaken enforcement in practice.

The tension becomes extremely visible at the stage of national implementation, where Member States are responsible for giving practical effect to the EU sanction regime.

The Benelux states are particularly relevant in this respect: Belgium is central because of the significant volume of Russian assets frozen under its jurisdiction, the Netherlands offers an important body of judicial practice concerning sanctions-related appeals, and Luxembourg illustrates the technical and financial-administrative dimension of sanctions enforcement. For Ukraine, analysing these models of implementation is crucial in order to improve its own sanctions mechanisms in line with EU standards, promoting compatibility with the Union's legal order, and supporting the broader process of European integration and future accession.

This research aims to examine how the European Union sanctions regime is implemented and controlled in practice, with a focus on the procedural safeguards and judicial review mechanisms within the Benelux states. On that basis, the research also considers the implications of these models for the development of Ukraine's sanctions framework in line with EU standards.

The central problem lies in ensuring that restrictive measures are formulated and enforced in a manner that prevents loopholes, limits administrative inconsistency, and reduces the likelihood of successful legal challenges that may weaken their practical effect. This problem is particularly visible in the Benelux states, where state implementation models reveal different approaches. For Ukraine, it is of direct practical importance for the further development of its sanctions framework.

Sanctions are one of the foreign policy tools utilised by the EU to promote the objectives of the CFSP, i.e. peace, democracy, and respect for the rule of law, human rights, and international law. Arts 215 and 275 TFEU [4, p. 651].

Restrictive measures can target entities, groups, or organisations, sectors, sensitive products, and national persons where their assets are subject to freezes.

They may take the form of trade restrictions and financial restrictions, and asset freezes, are preventive rather than punitive in nature [8, pp. 161–162].

Because EU sanctions may directly affect the property interests, commercial activity, and reputation of listed persons and entities, their legality depends not only on political justification but also on compliance with procedural guarantees.

In contemporary practice, many sanctions are struck down based on procedural issues, such as a lack of information to support the decision to list a certain entity or the failure to provide substantiating evidence for the reasons for listing the entity, while relisting the contestants under newly adopted measures [8, p. 176].

This demonstrates that the effectiveness of restrictive measures depends not only on their political purpose, but also on their procedural soundness and their capacity to withstand judicial review.

In this context, the hearing right is essential as it enables the targeted person or entity to challenge the grounds and evidence, as recognised in the case law of the EU.

Procedural fairness is understood as a group of values that shall be protected by procedural guarantees such as the right to be heard, right of defence, right to a hearing before an impartial and independent adjudicator, or right to judicial review.

At the same time, procedural fairness must be reconciled with efficiency, since a greater number of procedural guarantees may make proceedings longer and more costly, even though such guarantees enhance the legitimacy of the process and may positively influence the achievement of a proper result [1, p. 9].

In proceedings concerning listing and asset-freezing measures, judicial review is important because it ensures a genuine judicial check over administrative findings of fact and law, even if it does not take the form of full de novo reconsideration. As demonstrated in *Kadi* and confirmed in *Fulmen*, the EU Courts must be able to verify whether the reasons for listing are sufficiently substantiated and whether the restrictive measure is supported by an adequate evidentiary basis [1, p. 17].

In response to Russia's full-scale invasion of Ukraine in 2022, the EU adopted the most comprehensive sanctions in its history, targeting the Russian and Belarusian economies, as well as hundreds of natural or legal persons. The rationale of the 2022 sanctions is threefold: to weaken Russia's ability to wage war; to protect the EU's security; and to signal a strong condemnation of Russia's aggression [5, pp. 40–41].

Although sanctions are adopted by the European Union, their effectiveness depends on proper legal and administrative implementation by the Member States, which remains closely linked to state sovereignty and is not uniform across Member States, making this process highly sensitive. National competent authorities are responsible for implementing sanctions regulations, providing guidance to persons and entities required to comply with them, and applying penalties for infringements. The process remains fragmented in practice. To promote greater consistency in the implementation of the EU sanctions, the Union has created instruments including the EU Sanctions Map, its financial sanctions database, guidance notes, and opinions. Additionally, the Commission provides clarifications upon request and oversees the reporting obligations of the Member States regarding implementation issues, asset freezes, and derogations from the sanctions [8, pp.

163–168]. Despite their proximity and institutional similarity, the Benelux states take distinct approaches to EU sanctions enforcement.

Belgium is particularly significant in the implementation of EU restrictive measures because Euroclear Bank, a major securities depository operating from Brussels, plays a central role in the custody and immobilisation of sanctioned Russian assets. At the end of December 2024, Euroclear Bank's balance sheet totalled EUR 212 billion, of which EUR 183 billion related to sanctioned Russian assets. This indicates that the Belgian dimension of EU sanctions is shaped not only by formal enforcement, but also by the concentration of large-scale asset immobilisation and the financial-administrative management of blocked funds [2].

The Netherlands is notable for the litigation and judicial-scrutiny dimension of EU sanctions. Dutch judicial practice shows that Regulation 833/2014 may generate not only questions of compliance and enforcement, but also disputes concerning legal consequences of sanctions rules, including the “no claims clause” [6, pp. 37–38].

Luxembourg highlights the technocratic and supervisory dimension of EU sanctions enforcement in the financial sector. The Luxembourg framework is structured around the Law of 19 December 2020 on the implementation of restrictive measures in financial matters and the supervisory role of the CSSF (Commission de Surveillance du Secteur Financier), which emphasises reporting, administrative oversight, and compliance in Luxembourg. The regular publication of updated sanctions instruments by the CSSF illustrates that this model of enforcement is regulator-driven and closely tied to financial-sector supervision [3, pp. 4–6].

For Ukraine, the main implication is that the effectiveness of sanctions depends not only on their formal adoption, but also on the procedural and institutional quality of their implementation. Recent steps, including the launch of the State Register of Sanctions, indicate an effort to improve the organisation and accessibility of sanctions-related information. In this regard, the Ukrainian framework would benefit from clearer listing criteria, more adequate reasoning of sanctions decisions, stronger coordination, and workable review mechanisms. Such improvements would strengthen the sanctions practice and support approximation to EU law [7].

In conclusion, the EU sanctions regime illustrates that the legitimacy and effectiveness of restrictive measures depend not only on their political objectives but also on legal resilience. The Benelux experience confirms the essentiality of coherent implementation, adequate reasoning, and institutional coordination if the sanctions are to withstand legal scrutiny. For Ukraine, this highlights the need for a more coherent

sanctions framework that is both operationally effective and compatible with the rule of law and the broader process of approximation to EU law.

References:

1. Bernatt M. Administrative Sanctions: Between Efficiency and Procedural Fairness. *Review of European Administrative Law*. 2016. Vol. 9. No. 1. P. 5–32.
2. Euroclear. Euroclear continues to deliver strong results in 2024. 2025. 5 February. Available at: official Euroclear website. <https://www.euroclear.com/newsandinsights/en/press/2025/mr-05-euroclear-delivers-strong-results-in-2024.html>
3. Law of 19 December 2020 on the implementation of restrictive measures in financial matters. 19 December 2020. Available at: official CSSF website. <https://www.cssf.lu/en/Document/law-of-19-december-2020/>
4. Leppävirta L. Procedural Rights in the Context of Restrictive Measures: Does the Adversarial Principle Survive the Necessities of Secrecy? *European Papers*. 2017. Vol. 2. No. 2. P. 649–669.
5. Lonardo L. Challenging EU Sanctions against Russia: The Role of the Court, Judicial Protection, and Common Foreign and Security Policy. *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*. 2023. Vol. 25. P. 373–392.
6. Nieuwsbrief Rechtspraak Europa. 2026. Aflevering 3. 5 maart 2026. Available at: official De Rechtspraak website. https://www.rechtspraak.nl/binaries/_rts_1772812398189/content/assets/lbvr/ne/2026/lbvr-ne-2026-nieuwsbrief-rechtspraak-europa-nre-2026-3.pdf
7. Ukraine launches State Register of Sanctions. 2024. Available at: official website of the National Security and Defense Council of Ukraine. <https://www.rnbo.gov.ua/en/Diialnist/6769.html>
8. Zelyova N. Restrictive measures – sanctions compliance, implementation and judicial review challenges in the common foreign and security policy of the European Union. *ERA Forum*. 2021. Vol. 22. P. 159–177.

Research advisor: Olena A. Faier, Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor of the Department of International Relations, V.N. Karazin Kharkiv National University

GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND DISINFORMATION AS A CHALLENGE TO INTERNATIONAL INFORMATION SECURITY

Mykola Pysarevskyi,

PhD in economics Director of Educational and Research Institute
“Karazin Institute of International Relations and Tourism Business”

V.N. Karazin Kharkiv National University
pisarevskiy@karazin.ua

Generative artificial intelligence is rapidly becoming one of the most consequential factors in the transformation of the international information environment. Its proliferation is reshaping not only the technical means of content production and dissemination, but also the very structure of informational influence in international relations. Whereas earlier waves of digital threats were associated primarily with bot networks, the coordinated dissemination of manipulative messages, and targeted political advertising, generative artificial intelligence elevates disinformation practices to a qualitatively different level by enabling the rapid production of texts, images, audio content, and video materials that imitate credible sources, real individuals, and real events. Under such conditions, international information security increasingly depends on the capacity of states, international organizations, and digital platforms not merely to respond to individual information attacks, but to identify in a timely manner systemic changes in the methods through which false realities are constructed. The relevance of this issue is confirmed by the fact that recent Global Risks Reports continue to rank disinformation and misinformation among the leading short-term global risks, while the adverse consequences of artificial intelligence development are treated as a separate and significant factor of broader instability.

In the international political dimension, the danger of generative artificial intelligence lies primarily in the fact that it significantly lowers the cost of producing manipulative content, reduces the time required for its creation, and expands the possibilities for adapting messages to specific audiences. This is not merely a matter of technological improvement, but of the emergence of an instrument capable of mass-producing convincing fabrications in formats that previously required considerable financial, human, and temporal resources. For this reason, generative artificial intelligence amplifies the potential of transboundary information operations, as it enables the synchronization of textual, visual, and audiovisual elements of disinformation within unified campaigns of influence [1]. The third EEAS report on Foreign Information

Manipulation and Interference explicitly states that the use of AI in FIMI incidents is becoming increasingly frequent, while the development of generative AI is already reflected in actual practices of information interference [3]. In parallel, the OECD emphasizes that the G7 countries regard disinformation and manipulation of public opinion as among the most serious risks associated with generative artificial intelligence.

A particularly serious threat lies in the fact that contemporary generative AI models function not merely as a means of fabricating individual falsehoods, but as an instrument for undermining trust in the information sphere itself. In this context, the impact of disinformation is no longer confined to persuading audiences of the truthfulness of a specific message; rather, it consists in generating persistent uncertainty as to what may be considered authentic at all. Deepfake videos, synthetic voices, fabricated statements by political leaders, simulated documents, and falsified eyewitness testimonies create an information environment in which the erosion of trust becomes an autonomous outcome of the attack. In 2025, UNESCO directly linked deepfakes to a crisis of knowing and stressed that generative artificial intelligence possesses substantial potential to undermine information integrity [2]. This circumstance is of fundamental significance for international information security, as it complicates diplomatic communication, crisis-related public information, the functioning of electoral processes, international monitoring of conflicts, and public perceptions of developments in war zones.

The security implications of this problem become particularly acute in the context of interstate conflicts and hybrid competition. Under such conditions, generative artificial intelligence becomes an instrument not merely of confusion, but of deliberate strategic influence on the perception of events both within states and beyond their borders. Synthetic content may be used to imitate official statements, discredit military and political leadership, stage crisis incidents, provoke panic, polarize public opinion, and weaken international support for the targeted state. At the same time, such disinformation is increasingly combined with other forms of digital pressure, including cyber operations, breaches of information resources, phishing campaigns, and attacks on official communication channels. In its most recent threat assessments, ENISA records the growing use of generative AI and deepfake materials to impersonate trusted contacts and reinforce social engineering attacks, which indicates the convergence of information manipulation and cyber threats within a single hybrid toolkit.

For international information security, this means a transformation of the very object of protection. Whereas earlier the key task consisted in countering false information as a distortion of facts, today the issue concerns the protection of the infrastructure of

trust: verification procedures, official communication channels, institutional authority, digital authentication of content, as well as the capacity of societies and international actors to distinguish genuine signals from artificially constructed ones. It is for this reason that, at the level of the European Union, procedural rather than merely declaratory approaches to regulation are gaining prominence. In the framework of implementing the AI Act, the European Commission is already specifying transparency obligations relating to AI-generated and manipulated content, including deepfakes, while emphasizing the need for labelling and identifying such content in order to reduce the risks of deception, impersonation, and misinformation [4]. At the same time, the European Union directly links these obligations to the preservation of the integrity of the information ecosystem.

At the same time, the regulatory response cannot be reduced solely to the technical labelling of synthetic materials. The practice of recent years demonstrates that the mere presence of an indication of the artificial origin of content does not eliminate its political effect if the information attack has already been embedded in a broader conflict narrative or is aimed at an audience characterized by a high level of distrust. Effective counteraction to disinformation amplified by generative artificial intelligence therefore requires a combination of several directions of action: international coordination in detecting FIMI campaigns, the development of systems for authenticating content provenance, deeper cooperation between states and platforms, the strengthening of digital literacy, and the establishment of resilient institutional procedures for crisis communication. In their 2025 materials, both the OECD and the Council of Europe likewise stress that the fight against disinformation must extend beyond narrow media regulation and be treated as an element of democratic resilience, the protection of rights, and the preservation of trust in the public sphere.

Thus, generative artificial intelligence can no longer be treated as a neutral technology external to international security. In the sphere of informational confrontation, it has become an instrument for the accelerated production of disinformation, the masking of sources of influence, and the erosion of trust in facts, institutions, and procedures of public verification. For this reason, international information security under contemporary conditions should be understood not only as the protection of information resources and communication channels, but also as the ability of states and the international community to maintain the credibility, verifiability, and public authority of facts in an environment where synthetic content is increasingly used as a weapon of hybrid influence. Under such conditions, the strategic task lies in developing international and national response

mechanisms capable of limiting the destructive use of generative artificial intelligence before it further reconfigures the structure of informational threats.

References:

1. European External Action Service (EEAS). (2024). *Foreign Information Manipulation and Interference (FIMI): Third report on trends, tactics and responses in the EU*. Brussels: European Union. <https://eeas.europa.eu>
2. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2024). *Facts not Fakes: Tackling Disinformation, Strengthening Information Integrity* <https://surl.li/gnrxvs M>
3. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2025). *Generative AI, disinformation and the G7: Risk assessment and policy responses*. Paris: OECD Publishing. <https://www.oecd.org>
4. UNESCO. (2025). *Deepfakes, generative AI and the crisis of knowing: Risks to information integrity and democratic processes*. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. <https://unesco.org>

PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA-USA: COOPERATION THROUGH STRATEGIC RIVALRY

Shamrayeva Valentyna Mykhailivna,
Professor of the Department of International Relations
V.N. Karazin Kharkiv National University
Doctor of Political Sciences, Professor
v.shamraeva@karazin.ua

Relations between the PRC and the USA are defined by both competition for geopolitical, technological and economic influence and simultaneous cooperation in solving global problems of humanity (climate, health, disaster prevention, problems of resolving international conflicts, etc.). Since 2018 and especially in the period 2021–2025, official documents and foreign policy practice of the USA have framed relations with China as “strategic competition”; at the same time, Washington recognizes the need for managed cooperation in areas where the interests of the parties intersect [3].

In the foreign policy doctrine of the PRC, the USA is traditionally considered the main strategic rival, but at the same time, as an important economic partner. In China’s official doctrinal documents (white papers, official statements, articles by leading leaders

of the PRC), the United States is mentioned as a state with which official Beijing has a complex, multidimensional interaction, which is embodied in competition, confrontation, and sometimes in cooperation in certain areas. The place of the United States in Chinese foreign policy is determined by Beijing's strategic interests in certain areas: security, economic, ideological, etc.

For example, the White Paper China's Position on Some Issues Concerning China-U.S. Economic and Trade Relations (2025), published by the State Council of China, sets out the position of the PRC on the development of trade relations with the United States [2]. In particular, the document emphasizes that economic relations between China and the United States are "mutually beneficial and win-win in nature." Official Beijing declares its desire to resolve economic differences "on the basis of equal dialogue" and "win-win cooperation." But at the same time, in the same document, the Chinese side criticizes the United States for "unilateralism and protectionism," which, in China's opinion, undermine the stability of trade cooperation. This approach demonstrates that Beijing, in its strategic rivalry in global political relations, does not seek a complete break in economic ties with the United States, emphasizing that the economic interdependence of the parties is important to it.

When considering the sphere of security cooperation in Sino-American relations, it should be emphasized that, according to many researchers, China's foreign policy strategy presents the United States as a key strategic competitor, especially in matters of global hegemony and military presence [1]. In general, Chinese official rhetoric indicates that the United States is a state that resorts to "containment" of China, especially through military alliances and technological bans. At the same time, official Beijing calls for building a "new type of major-country relations" based on mutual respect and without conflict. This concept is often mentioned in the speeches of Chinese leaders.

China's official rhetoric regarding the development of cooperation with the United States also often includes criticism of Washington's "unilateral actions" that allegedly violate international rules, and accusations of its desire to exert pressure on other states, especially in the Asia-Pacific region [2].

Official Beijing emphasizes its commitment to its own concept of a "multipolar world," in which it does not want to dominate, but seeks to change the existing world order in order to have greater influence, especially on regional relations. At the same time, the PRC affirms the ideology of "Chinese modernization" as a kind of alternative to the Western model of development [1]. Beijing also seeks to promote its "soft power" through infrastructure initiatives, cultural programs, etc., which demonstrate a development model

different from Western democratic systems. Although China actively criticizes US policy, it advocates dialogue with Washington. In its white paper, Beijing emphasizes the importance of “equal dialogue” to resolve economic disputes [2]. Chinese politicians in official statements note that Beijing wants to maintain stable relations with the United States, in particular through diplomatic channels, increasing contacts at the highest level. On the other hand, the PRC rejects “unilateral attempts by the US to control China”, using arguments about “respect for sovereignty” as the basis for its external position on acute issues of bilateral interaction.

Based on the analysis of official documents of the PRC in the field of foreign policy of the state, it can be argued that the PRC sees the US simultaneously as a leading strategic competitor in the security, technological and ideological spheres. And this corresponds to the Chinese desire to protect its national interests, prevent pressure from the US and promote its role as a global actor. On the other hand, the US is an indispensable partner in matters of global economy and governance, especially in the trade and economic sphere, where China seeks to demonstrate the ability to build mutually beneficial mechanisms of cooperation.

The positions set out in Chinese foreign policy documents are not just domestic political rhetoric. They are addressed to other major players and the world community as a whole. Official Beijing seeks to declare itself as a responsible great power that offers an alternative “model of the world” in which it does not strive for hegemony, but wants to form a “new type of great power relations.” And to implement these tasks, the PRC needs to build the greatest possible partnership with the United States.

References:

1. Комліченко, А. Рівнішньополітична стратегія КНР. *Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках*, 4(1). 2021, с. 95-104. <https://doi.org/10.15421/342111>
2. Full text: China's Position on Some Issues Concerning China-U.S. Economic, Trade Relations 2025-04-09. URL: https://ee.china-embassy.gov.cn/eng/dssghd/202504/t20250409_11590748.htm?utm_source
3. National Security Strategy. October 2022. URL: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>

THE PRIVATIZATION OF FORCE: ECONOMIC LOGIC AND STRATEGIC CHALLENGES OF PMCS

Arsenii Shkurko,

3rd year student, UK-31 group,

Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI

V.N. Karazin Kharkiv National University,

arsenii.shkurko@student.karazin.ua

Commerce has increasingly entered areas once considered solely under the authority of the state, as shown by the profit-driven economy and modern capitalist nations. War, being one of the most resource-intensive mechanisms of any country's activity, tends to drive economic growth across related sectors. The global market for private military and security services was valued at \$224 billion in 2023, with a projected growth to \$465 billion by 2032, illustrating the accelerated commercialization of security.

The end of the Cold War served as the primary catalyst for the industry's mainstreaming. The collapse of the Soviet Union and the subsequent drawdown of NATO forces resulted in a massive surplus of military equipment and millions of unemployed military experts. Simultaneously, the globalization phenomenon and the rise of nontraditional security threats created a "security gap" in regions where traditional state intervention was politically or economically unfeasible. This vacuum allowed former elite soldiers to organize themselves into durable corporate structures, utilizing business methods to survive in a competitive free-market environment.

PMCs are commercial entities providing a vast range of services previously regarded as the sole domain of state armed forces. Their modern operational spectrum does not only indicate direct combat engagement, but also planning support and supply chain management; training of state security forces; intelligence activities and site security; specialized technical services; cybersecurity; maintenance of high-tech weapon systems etc.

The economic logic driving the growth of PMCs is multifaceted, centering on the principles of cost-effectiveness, flexibility, and specialized capacity. For many governments, the decision to outsource military functions is not merely an operational choice but a fiscal strategy to manage budgetary constraints and demographic challenges.

A primary argument for the use of PMCs is their perceived cost-efficiency compared to standing national armies. Private firms offer the ability to quickly increase force size for specific contingencies without the long-term maintenance costs associated

with permanent personnel. Governments are often relieved of the burden of providing "hidden" benefits such as lifelong pensions, healthcare for families, and specialized living facilities, as these are typically internalized within the short-term contract price [1].

Second crucial part of this model indicates that most high-skilled PMC units were provided by the government's expense, meaning that firms themselves spend less finances to initiate proper training for their own units. When these individuals leave for higher-paying private sector roles, the state effectively provides a massive training subsidy to the private military industry. Furthermore, subcontracting practices can significantly erode or even reverse initial efficiency gains as contracts pass through multiple layers of firms, each taking a margin [2].

The labor market for PMCs is closely tied to each unit's civilian life cycle and their service in the state's military. Research shows that veterans returning from war often face challenges adjusting to everyday civilian life. The outcome is that long-lasting unemployment period has vast negative effects of earnings and wealth. The scarring effect of war drives veterans toward the high-salaried operations offered by PMCs to compensate for lost lifetime earnings.

Military downsizing also affects the economy at a local level. For every military worker cut during base closures, research shows a loss of approximately 1.2 civilian jobs and \$32,000 in civilian earnings in the surrounding local economy, which creates a downward pressure on local rental prices and wages, further incentivizing mobile military professionals to seek employment in the global private security market where their specialized skills command a premium.

PMC offerings are more frequently tailored to meet the demands of global markets and political interests, particularly with a focus on energy and mining industries. Firms operate in volatile, high-risk regions, protecting foreign investments and critical infrastructure of multinational companies. This alignment ensures that PMCs are not only extensions of state power but also essential guarantors of global economic stability in regions where state governance is weak [3].

One of the most significant strategic advantages for states employing PMCs is the ability to dissociate themselves from direct involvement in controversial or sensitive operations. This allows governments to maintain a non-partisan image among their electorate and evade the political risk associated with troop casualties. Because contractors are often not counted as "troops" in official reports to legislatures, their deployment can bypass the formal congressional approval processes mandated by law, such as the War Powers Resolution in the United States [4].

This lack of transparency has led to an erosion of congressional power to shape national security policy. In recent decades, executive branches have accumulated substantial foreign policy making power, often using contractors to conduct "unreported hostilities" that remain shielded from both public awareness and legislative inquiries. Even when specialized committees exist to conduct oversight, they are often prone to political bias, shielding administrations from scrutiny regarding routine program implementation or crisis management.

The private nature of PMCs creates a significant "deficit of legal answerability". While PMC personnel are technically bound by international humanitarian law and human rights law when performing state-like tasks, the practical application of these provisions is fraught with difficulty. In many conflict zones, contractors have enjoyed immunity from local laws through Status of Forces Agreements or specific administrative orders, such as Order 17 in Iraq, which exempted contractors from the jurisdiction of host-nation courts.

This legal ambiguity has led to instances of gross misconduct and human rights violations that go unpunished. The 2007 Nisour Square shooting incident involving Blackwater employees is the most prominent example, highlighting the difficulty of bringing private perpetrators to justice and the resulting risk of impunity. The lack of a clear military chain of command often means that superiors cannot be held effectively responsible for the actions of their subordinates, further complicating the accountability landscape [5].

The statistical impact of PMCs on the duration and resolution of conflicts is a subject of ongoing academic investigation. Research submitted to the UN Working Group on the Use of Mercenaries shows that the number of operational PMSCs surged from fewer than 200 in 1980 to nearly 1,200 by 2020.

Contrary to claims that PMCs resolve conflicts faster, some empirical evidence suggests that their presence may increase conflict severity. Statistical models indicate that armed PMCs are associated with a twofold increase in battlefield casualties at median intensity levels. This is attributed to two factors: the "ruthlessness" of private actors driven by profit and an "escalation strategy" where states use PMCs as specialist force multipliers to regain territory, thereby increasing the intensity of combat operations.

Furthermore, in the context of UN peacekeeping, studies show that UN fatalities tend to increase in missions where PMCs are present. This raises fundamental questions about whether the "efficiency" of private force contributes to the "human security" and "impartiality" required for successful peacekeeping.

The future of warfare is expected to be characterized by an accelerated pace of technological change and an increasingly complex threat environment. By 2030, technologies such as Artificial Intelligence, machine learning, and autonomous systems will be fully integrated into military operations, further blurring the lines between human and machine decision-making.

PMCs are often the early adopters of these technologies, as they are not constrained by the same bureaucratic procurement processes as national militaries. The integration of AI into operational workflows – confirmed by U.S. Cyber Command in 2024 – will likely lead to the development of autonomous systems capable of performing complex combat tasks with minimal human intervention. This "global technological arms race" will strain resources and fuel diplomatic tensions, while raising profound ethical concerns regarding the delegation of lethal force to algorithms [6].

To address these challenges, states must move beyond voluntary codes of conduct toward binding international instruments that empower affected communities and ensure transparency in procurement. Domestic laws like MEJA must be clarified and expanded to eliminate jurisdictional loopholes, ensuring that all private actors – whether on the physical or digital battlefield – are held accountable to the rule of law. Without such measures, the privatization of force risks deepening global insecurity and undermining the very principles of international order it claims to support.

References:

1. Keser A. From Mercenaries to Private Military Companies (PMCs): The Transformation of PMCs from Marginal to Mainstream Corporations. *DIŞ POLİTİKA - FOREIGN POLICY*. 2016. Vol. 43, no. 2. P. 57–89.
2. Private Military Companies. *DCAF Backgrounder*. URL: <https://www.dcaf.ch/publications/backgrounders>.
3. Zou B. The Local Economic Impacts of Military Personnel Contractions. 2015.
4. The influence of Private Military Companies on global security. *The Loop*. URL: <https://theloop.ecpr.eu/the-influence-of-private-military-companies-on-global-security/>.
5. Regulating Military Force Series - Justice and Accountability in the Era of Modern Mercenarism - Lieber Institute West Point. *Lieber Institute West Point*. URL: <https://lieber.westpoint.edu/justice-accountability-era-modern-mercenarism/>.
6. Has Ö. Regulating Private Military Companies: A Comparative Study of National Approaches in The United States, Turkey, And Russia. *Journal Of Conflict and Security Law*. 2025. Vol. 30, no. 3. P. 359–375. URL: <https://doi.org/10.1093/jcsl/kraf012>.

Research advisor: Mykhailo Sidorov, Associate Professor of the Department of World Politics, Diplomacy and Tourism Business, V.N. Karazin Kharkiv National University, PhD in Economics, Associate Professor.

TRANSFORMATION OF ENERGY SECURITY IN UKRAINE AND THE EU UNDER THE CONDITIONS OF THE RUSSIAN–UKRAINIAN WAR

Mykhailo Sidorov,

Associate Professor of Department of World Politics,
Diplomacy and Tourism Business,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
m.sidorov@karazin.ua

Iryna Panova,

Associate Professor of Department of International Relations,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Economics, Associate Professor
iryna.panova@karazin.ua

The Russian–Ukrainian war has radically altered approaches to understanding energy security in both Ukraine and the European Union. Prior to 2022, energy security was largely viewed through the prism of supply stability, price predictability, and source diversification, the full-scale war has given it a distinctly military and political, infrastructural, and strategic dimension. For Ukraine, energy security has become directly linked to state survival, the functioning of critical infrastructure, defence capacity, and societal resilience. For the EU, the war has demonstrated that excessive dependence on Russian energy resources is not merely an economic vulnerability, but also a source of strategic risk that can be instrumentalized as a form of geopolitical pressure. Accordingly, the transformation of energy security in Ukraine and the EU is unfolding both in the sphere of crisis response and at the level of long-term revision of the long-term revision of the principles and priorities of energy policy.

In analytical terms, the transformation of energy security under wartime conditions signifies a shift from a relatively narrow sectoral understanding toward a comprehensive approach in which energy is treated as a component of national security, economic resilience, social stability, and international standing [4]. In Ukraine’s case, this process has been driven by systematic Russian attacks on energy infrastructure, which have turned the energy sector into one of the central targets of war. Under such conditions, energy security emerges not as a purely technical characteristic of the sector, but as an integral

indicator of state resilience and of the capacity to maintain core functions during prolonged war.

For the European Union, the war has become a catalyst for rethinking the very architecture of energy security. The prolonged period during which Russian energy resources were regarded as an acceptable foundation of the European energy balance has given way to a policy of accelerated diversification, strategic reserve-building, development of internal energy capacities, and reduction of external dependence [3]. In this context, EU energy security is increasingly intertwined with security policy, sanctions instruments, industrial resilience, and green transformation. Thus, the war has transformed EU energy security from a predominantly market and regulatory category into a component of strategic autonomy and broader European security.

The theoretical interpretation of this issue is best constructed through a combination of several approaches. A realist perspective makes it possible to interpret energy as a resource of power, an instrument of pressure, and an element of strategic deterrence. Within this logic, Russia's energy policy appears as part of a broader strategy of coercion. By contrast, the liberal approach emphasizes the role of institutions, coordination regimes, regulatory convergence, and joint decision-making, which is especially important for analysing Ukraine's interaction with the EU in the areas of market integration, sanctions policy, and infrastructure recovery [1]. A constructivist approach reveals the normative dimension of transformation, insofar as contemporary energy security is increasingly understood through categories such as solidarity, resilience, responsibility, and the shared protection of the European political order from external destabilization. The combination of these approaches makes it possible to explain why energy security in Ukraine and the EU cannot be reduced solely to technical or economic parameters.

Methodologically, the study of this issue should rely on systemic, institutional, interdisciplinary, and problem-chronological approaches. A systemic approach allows energy security to be understood as an integrated whole encompassing generation, transmission, imports, reserve capacity, infrastructure protection, cyber defence, regulatory policy, and international assistance. The institutional approach is essential for analysing the role of the European Commission, the Council of the EU, member states, the Energy Community, and international financial and technical support mechanisms. An interdisciplinary perspective enables the combination of tools drawn from international relations, energy economics, law, security studies, and infrastructure analysis. The problem-chronological approach, in turn, makes it possible to trace the transition from

emergency response to energy strikes toward the formation of a long-term model of resilience and post-war sectoral modernization.

The subject field of research on the transformation of energy security in Ukraine and the EU can be structured around several interrelated components. The first is infrastructural resilience, including the physical protection of energy facilities, reserve capacities, repair capabilities, and network stability. The second is the foreign policy and sanctions dimension, connected with limiting Russia's energy revenues and reducing dependence on Russian resources. The third is the regulatory and integration dimension, since Ukraine's convergence with European energy norms and mechanisms has acquired not only economic but also security significance. The fourth is the humanitarian and societal dimension, given that disruptions in electricity, heating, and water supply directly affect living conditions and social stability. The fifth concerns green transformation, which under current conditions is seen not only as a climate priority but also as a means of strengthening long-term resilience and reducing critical dependencies [2].

Thus, the Russian–Ukrainian war has triggered a profound transformation of energy security in Ukraine and the EU, shifting it from the sphere of sectoral policy to the level of a strategic security issue. For Ukraine, this transformation entails the combination of physical protection of the energy system, international support, institutional modernization, and resilience-building. For the EU, it entails an accelerated rethinking of dependencies, diversification instruments, and the role of energy within the architecture of European security. Energy security in Ukraine and the EU should therefore be viewed as a shared space of strategic interaction in which war has become a driver not only of destruction, but also of deep structural revision of political, economic, and institutional approaches to stability and security.

References:

1. Золотарьова О. і Лукаш Д. 2025. Енергетична безпека ЄС в умовах геополітичних змін. *Scientia fructuosa*. 163, 5 (Жов 2025), 80–92. DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2025\(163\)05](https://doi.org/10.31617/1.2025(163)05)
2. Cherniavsky, A., Borychenko, O., Pobigaylo, V., Savchenko, L., & Dudnikov, S. (2024). Impacts of renewable energy on Ukraine's energy sustainability. *Nativa*, 12(2), 285-293. <https://doi.org/10.31413/nat.v12i2.17414>
3. Salter, B. (2025). Reordering the European energy hegemony: War, markets and the remaking of EU energy security after Russia's invasion of Ukraine. *Energy Research & Social Science*, 124, Article 104081. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2025.104081>

4. Yakushev, I., Hlamazda, P., Shevchuk, L., Starchuk, O., & Novosad, I. (2026). Legal aspects of Ukraine's energy transition during war and European integration: Implications for sustainable development. *European Journal of Sustainable Development Research*, 10(1), em0356. <https://doi.org/10.29333/ejosdr/17496>

CONTEMPORARY STATE AND PROSPECTS OF THE UKRAINIAN–TURKISH STRATEGIC PARTNERSHIP

Diana Starova,

1st year student, UV-51 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
diana.starova@student.karazin.ua

Since the establishment of diplomatic relations in 1992, Ukraine and Turkey have gradually developed a relationship that has evolved from pragmatic cooperation into a multifaceted strategic partnership. This partnership has gained particular significance in recent years due to changing geopolitical realities, security challenges in Eastern Europe, and the growing importance of the Black Sea as a geopolitical and economic space.

Through political support for our state, the Turkish authorities seek to demonstrate their own potential as an influential international actor. This serves as evidence of the validity of Turkey's claims to regional leadership and illustrates the constructive nature of Turkish policy. A specific aspect of Ukrainian-Turkish relations remains the Crimean Tatar factor, the significance of which is becoming increasingly relevant for the Turkish authorities in the context of the popular doctrine of pan-Turkism.

The strength of the Ukrainian-Turkish partnership is largely supported by established institutional mechanisms. Cooperation between the two countries is organized through the work of the High-Level Strategic Council, which serves as an important platform for maintaining continuous communication and coordination between the leadership of Ukraine and Turkey [3, p. 4].

One of the key features of the contemporary Ukrainian-Turkish partnership is its strong political dialogue. High-level contacts between the governments of the two countries have intensified, reflecting mutual interest in strengthening bilateral relations and coordinating positions on regional issues. Turkey has consistently supported

Ukraine's sovereignty and territorial integrity, including the non-recognition of the illegal annexation of Crimea.

By resisting Russian military and political pressure, Ukraine effectively protects not only its own sovereignty but also contributes to the broader stability of Eastern Europe. Its strategic position, military capabilities developed through years of defense against aggression, and growing cooperation with European and transatlantic partners have strengthened its role as a frontline state in safeguarding regional security. As a result, Ukraine is often viewed as an essential component of Europe's collective efforts to deter further destabilization and maintain the balance of power on the continent.

At the same time, Turkey plays a similarly important role in limiting Russian influence in the Black Sea region and preventing the expansion of Russian geopolitical ambitions toward the Mediterranean. Turkey possesses significant leverage over regional maritime security and military mobility. In addition, Turkey acts as an important balancing factor against Russian influence in the South Caucasus and, to some extent, in the Caspian region, where geopolitical competition between regional and global powers remains intense [2].

Together, Ukraine and Turkey form an important axis of stability along the broader geopolitical arc stretching from the Baltic Sea to the Black Sea and further toward the Caspian region. Both countries share a strategic interest in preserving regional balance, preventing the domination of this space by any single power, and maintaining open trade and transport routes. Through political coordination, defense cooperation, and collaboration with other allies and partners, Ukraine and Turkey contribute to the formation of a wider security framework aimed at countering destabilizing actions and protecting the sovereignty of states in the region.

Another crucial dimension of Ukrainian-Turkish cooperation is security and defense collaboration. In the context of growing regional tensions and the ongoing security challenges faced by Ukraine, defense cooperation with Turkey has become increasingly significant. Turkish defense companies have participated in projects aimed at modernizing Ukraine's military capabilities, while Ukrainian enterprises contribute their experience in aerospace engineering, engine production, and other high-tech sectors. This synergy creates opportunities for mutually beneficial development of defense industries in both countries.

Economic cooperation is another important pillar of the Ukrainian-Turkish strategic partnership. Trade turnover between the two countries has steadily increased, reflecting the complementary nature of their economies. Ukraine exports agricultural products,

metals, and raw materials to Turkey, while Turkey supplies machinery, consumer goods, textiles, and construction services. Negotiations on a comprehensive free trade agreement have been a central element of bilateral economic relations, aimed at removing trade barriers, stimulating investments, and expanding market access for businesses from both countries. Turkish companies have also been actively involved in infrastructure development in Ukraine, including construction projects, transportation facilities, and modernization of public infrastructure.

Energy cooperation also holds strategic importance in the bilateral agenda. Both Ukraine and Turkey play significant roles as transit countries in regional energy routes connecting Europe, the Caucasus, and the Middle East. In the context of Europe's efforts to diversify energy supplies and reduce dependence on certain sources, cooperation between Kyiv and Ankara may contribute to the development of alternative energy corridors and logistical routes. The Black Sea region offers opportunities for joint projects related to energy transportation, port infrastructure, and maritime logistics, which can strengthen both countries' roles in regional energy security.

Humanitarian, cultural, and educational ties also play a meaningful role in strengthening the partnership. Cultural exchanges, academic cooperation, tourism, and people-to-people contacts contribute to mutual understanding and long-term cooperation between Ukrainian and Turkish societies. Turkey has become a popular destination for Ukrainian tourists, while Ukrainian universities maintain academic exchanges with Turkish institutions. Cultural diplomacy, including joint cultural events, educational programs, and historical dialogue, helps build a favorable environment for broader political and economic cooperation.

Looking ahead, the prospects of the Ukrainian-Turkish strategic partnership appear promising, although they are influenced by complex geopolitical dynamics. Continued development of defense cooperation, expansion of trade and investment, and implementation of joint infrastructure and technological projects can significantly strengthen bilateral relations. The successful implementation of a free trade agreement could further increase economic integration and open new opportunities for business communities in both countries.

In the context of increasing instability in the Eastern Mediterranean and the Black Sea-Caspian region, the Ukrainian-Turkish strategic partnership plays a stabilizing role within this geopolitical area. Turkey remains a key ally of Ukraine in the Black Sea region and consistently supports the territorial integrity of our country as well as Ukraine's sovereignty over Crimea. Such a position of Turkey allows the leadership of the Ukrainian

state, in close coordination with the Mejlis and the leaders of the Crimean Tatar people, to develop a more effective format of cooperation within the triangle of Ukraine - the Crimean Tatars-Turkey [1, p. 386].

However, the future of Ukrainian-Turkish relations will also depend on the broader geopolitical environment, including security developments in the Black Sea region and the evolution of Turkey's foreign policy priorities. Despite these challenges, both countries have demonstrated a consistent commitment to maintaining constructive dialogue and expanding cooperation in areas of mutual interest.

In conclusion, the Ukrainian-Turkish strategic partnership has evolved into a dynamic and multifaceted relationship that spans political dialogue, defense cooperation, economic interaction, and cultural exchange. Ukraine serves as a critical actor in deterring destabilizing influences in Eastern Europe, while Turkey acts as a stabilizing force in the Black Sea, the Eastern Mediterranean, and the wider Caspian region.

Moreover, the institutionalization of this partnership through mechanisms such as the High-Level Strategic Council and the "Quadriga" format ensures continuity, structured dialogue, and practical coordination in political, defense, and diplomatic matters. Economic and technological cooperation, including trade, infrastructure projects, and defense industry collaboration, provides additional layers of mutual benefit and interdependence, reinforcing the durability of the partnership. Cultural, educational, and humanitarian exchanges further consolidate social and political bonds, creating a foundation for long-term cooperation that extends beyond immediate strategic or economic interests.

Looking forward, the prospects for the Ukrainian-Turkish strategic partnership are particularly promising if both sides continue to expand collaboration in emerging sectors such as renewable energy, digital technologies, and high-tech defense projects. By maintaining close coordination with European, NATO, and regional partners, Ukraine and Turkey can collectively enhance regional security, promote economic growth, and counterbalance external pressures, particularly from aggressive powers seeking to disrupt the stability of the Black Sea-Caspian corridor.

References:

1. Буравський О. А. Українсько-турецькі відносини на сучасному етапі. Глобальна наука: перспективи та інновації. Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції. Видавництво «Когнум». Ліверпуль, Велика Британія . 2024. С. 384-387.

2. Михайленко Ю. Стратегічне партнерство між Україною та Туреччиною. 2025. URL: <https://igr.org.ua/publikacii/strategichne-partnerstvo-mizh-ukrainoyu-ta-turechchinoyu/> (дата звернення: 10.03.2026)

3. Стратегічне партнерство з Турецькою Республікою : зовнішньоекономічні аспекти : аналіт. доп. / Заг. ред. М. Паламарчука, Р. Юлдашева. Київ : НІСД, 2022. 59 с. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2022.16>.

Research advisor: Larysa Chernyshova, Associate Professor of the International Relations Department, V.N. Karazin Kharkiv National University, PhD in Economics, Associate Professor.

THE ROLE OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS IN RESTORING UKRAINE'S ENERGY INFRASTRUCTURE DURING WARTIME

Subota Valentyna,

1nd-year student, group UV-51, Educational and Scientific Institute
«Karazin Institute of International Relations and Tourism Business»,

V. N. Karazin Kharkiv National University
valentyna.subota@student.karazin.ua

Amid the full-scale war launched by the Russian Federation against Ukraine, the restoration of energy infrastructure has assumed particular importance for ensuring the state's internal resilience, sustaining economic activity, maintaining defence capacity, and preserving social stability. This issue has a distinct international dimension, since the effective restoration of the energy sector requires substantial financial resources, technical support, coordinated external assistance, and the alignment of recovery measures with Ukraine's course towards European integration. In this context, the study of the role of international organizations is particularly significant, as their activities are an important factor in sustaining the operation of the energy system and its gradual restoration under wartime conditions.

Since October 2022, Ukraine's energy infrastructure has been subjected to systematic attacks by Russian forces. During the winter of 2025, these attacks were largely concentrated on electricity distribution facilities. Thermal power plants, hydroelectric power plants, and renewable energy facilities directly involved in electricity generation

all sustained damaged. According to the Ministry of Energy of Ukraine, approximately 9 GW of generating capacity was lost during the 2025-2026 heating season alone [5].

From the first days of the full-scale invasion, the Ministry of Energy of Ukraine has cooperated with international organizations in order to ensure the stable functioning of the energy system and the restoration of facilities damaged by shelling. Under current conditions, their involvement occupies an important place in the system of Ukraine's energy security framework, as it encompasses financial, technical, advisory, and coordination support (see Table 1).

Table 1

International Organizations and Forms of Support for the Restoration of Ukraine's Energy Infrastructure

No.	International organization	Main areas of activity	Forms of support
1	Energy Community	Coordination of international assistance, support for integration into the EU energy market	Establishment and administration of the Ukraine Energy Support Fund, supply of equipment
2	ENTSO-E	Synchronization of power systems, ensuring grid stability	Integration of Ukraine's IPS into the European network, support for power system balancing
3	World Bank	Infrastructure restoration, support for reforms in the energy sector	Project financing, provision of loans and grants
4	European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)	Development of the energy sector, infrastructure modernization	Investments, financing for the restoration of thermal power plants and grids
5	USAID	Technical assistance, support for energy sector recovery	Supply of equipment, support for reforms
6	International Energy Agency (IEA)	Analytical support, strategic planning	Consultations, development of recommendations
7	European Union (EU)	Integration of energy markets, financial support	Financing, coordination of assistance from Member States

Compiled by the author based on sources [2; 3; 4; 6]

The participation of international organizations in the restoration of Ukraine's energy infrastructure under wartime conditions is comprehensive and encompasses several interrelated areas. One of them is associated with the immediate response to the consequences of destruction, including the supply of equipment, the financing of repair works, and the restoration of critical facilities. Another area concerns support for longer-term processes, including the modernization of the energy sector, market reform,

synchronization with the European power system, and institutional support for Ukraine's further integration into the EU energy space [7]. This supports the view that the activities of international organizations as an important factor in the restoration of energy infrastructure and in strengthening the resilience of the state's energy system.

A key aspect of this process is its alignment with the strategic priorities of the development of Ukraine's energy sector. The strategic goal of cooperation between Ukraine and the European Union in the field of energy is the integration of the energy markets of Ukraine and the EU. These priorities are enshrined in national policy documents, in particular in the Energy Strategy of Ukraine until 2035 and the Energy Strategy of Ukraine until 2050, which define the modernization and restoration of energy infrastructure, the strengthening of the state's energy self-sufficiency, the development of renewable energy sources, and the deepening of integration with the energy markets of the European Union as key directions of sectoral development [1]. In this regard, the activities of international organizations in the restoration of Ukraine's energy sector should be considered an important component of crisis-response support and of the implementation of Ukraine's long-term course towards integration into the European energy space.

Therefore, under wartime conditions, international organizations play an important role in the restoration of Ukraine's energy infrastructure by providing financial, technical, advisory, and coordination support. Their involvement contributes to the restoration of damaged facilities, the maintenance of the functional resilience of the energy system, and the creation of preconditions for Ukraine's further integration into the European energy space.

References

1. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023). Resolution on the Approval of the Energy Strategy of Ukraine until 2050 No. 373-r of April 21, 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2023-p#Text>
2. DTEK. Official website. February 23, 2024. URL: <https://surl.li/ppcwte>
3. European Investment Bank. Ukraine Green Recovery Fund. URL: <https://www.eib.org/en/projects/all/20240280>.
4. Energy Support Fund for Ukraine. Energy Community. URL: <https://www.energy-community.org/Ukraine/Fund.html>.
5. Lutkovska, S., Kolomiiets, T., Zelenchuk, N. (2023). Prospects for the Development of Renewable Energy in the Context of European Integration Processes on

the Path to Sustainable Economic Development. *Investments: Practice and Experience*. No. 1. 11–21. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.1.11>

6. Ministry of Energy of Ukraine. (2023). *European Integration*. <https://www.mev.gov.ua/storinka/yevropeyska-intehratsiya>

7. Shnyrkov, O. (2023). Economic Integration of Ukraine into the EU under the Conditions of the Russian-Ukrainian War. *Journal of European Economy*. 22(1). 49–68. <https://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1637>

Scientific Supervisor: Olena Faiier, PhD in Law, Associate Professor, Department of International Relations, V. N. Karazin Kharkiv National University

BELONGING-CENTRED DIGITAL DIPLOMACY AND NEGOTIATION STRATEGIES IN HYBRID CONFLICTS

Olha Vyhovska,

Associate Professor of the Department of International Relations,
V.N. Karazin Kharkiv National University,
PhD in Political Sciences, Associate Professor,
vyhovska@karazin.ua

Contemporary international relations are increasingly shaped by hybrid conflicts that combine military actions, cyber operations, disinformation campaigns, economic pressure, and symbolic confrontation. These transformations significantly affect both the nature of conflict and the mechanisms available for its resolution. Classical diplomatic models and negotiation frameworks, historically designed for interstate conflicts with clearly defined actors and institutionalized decision-making processes, are becoming insufficient in addressing the complexity of modern security challenges.

Hybrid conflicts are characterized by asymmetry, ambiguity, and the involvement of both state and non-state actors operating across multiple domains. A defining feature of such conflicts is the intentional blurring of responsibility and the manipulation of information environments. This undermines trust, complicates attribution, and reduces the effectiveness of traditional negotiation mechanisms. As a result, negotiation processes increasingly extend beyond formal diplomatic channels into digital communication spaces, where competing narratives and legitimacy claims are constructed and contested [1, p. 45].

In this context, digital diplomacy has emerged as an essential instrument of international interaction. It involves the use of digital technologies, social media platforms, and data-driven tools to conduct diplomatic communication, influence international audiences, and manage crises. Digital diplomacy enhances the speed and reach of communication but also introduces new risks, including the spread of misinformation, algorithmic manipulation, and cyber vulnerabilities [2].

The growing integration of artificial intelligence (AI) into international relations further transforms the diplomatic landscape. AI technologies are increasingly used for data analysis, predictive modelling, and decision support in security and diplomatic contexts. While these tools can enhance strategic capabilities and improve efficiency, they also raise important ethical and legal concerns, particularly in relation to transparency, accountability, and the potential for misuse in conflict situations [3].

Given these developments, there is a need to reconsider the conceptual foundations of negotiation in hybrid conflict environments. One promising analytical perspective is the belonging-centred approach, which originates from educational leadership and organizational theory. This approach emphasizes the importance of inclusion, trust, identity recognition, and psychological safety as fundamental elements of sustainable interaction.

The concept of belonging-centred digital diplomacy refers to an approach in international communication that integrates digital tools with relational and identity-based dimensions of interaction. Unlike traditional digital diplomacy, which primarily focuses on information dissemination, strategic messaging, and influence, this approach emphasizes the creation of trust, recognition, and inclusion within digital environments. Existing research highlights that digital diplomacy increasingly operates within contested information spaces where legitimacy and narratives play a central role [2]. At the same time, studies in education and social theory underline the importance of belonging, inclusion, and psychological safety as key conditions for sustainable interaction and cooperation [7].

Building on these perspectives, belonging-centred digital diplomacy assumes that effective international engagement in hybrid conflict settings depends not only on controlling information flows but also on fostering a sense of legitimacy, mutual recognition, and emotional connection among diverse audiences. In such contexts, digital platforms function not merely as channels of communication but as spaces for engagement, dialogue, and meaning making, particularly under conditions of confrontation and uncertainty [5]. Consequently, this approach expands the analytical

framework of international relations by linking technological instruments with socio-emotional factors, thereby enhancing the potential for trust-building and more sustainable negotiation outcomes.

Applied to international negotiations, the belonging-centred perspective highlights the importance of relational dynamics that go beyond formal agreements and power asymmetries. In hybrid conflicts, where distrust and informational confrontation are systemic, the restoration or construction of minimal levels of mutual recognition becomes a prerequisite for meaningful dialogue. Trust, in this sense, functions not only as a social or psychological factor but also as a strategic resource that facilitates communication and reduces uncertainty.

Furthermore, hybrid conflicts are deeply embedded in information environments, where narratives and perceptions play a central role. Digital diplomacy, therefore, must incorporate not only technical and strategic dimensions but also relational and identity-based considerations. This includes acknowledging cultural differences, addressing collective experiences shaped by conflict, and fostering inclusive communication practices even under adversarial conditions.

The case of Ukraine provides a particularly relevant empirical context for analyzing these processes. Since 2014, and especially following the escalation of the war in 2022, Ukraine has been confronted with a complex hybrid conflict combining conventional military aggression with extensive information warfare and cyber operations. In response, Ukraine has developed advanced digital communication strategies, strengthened international partnerships, and actively engaged in shaping global narratives related to security, democracy, and resilience [4].

Simultaneously, Ukrainian institutions, including higher education systems, have increasingly implemented trauma-informed and inclusion-oriented practices that contribute to both internal resilience and external cooperation. These developments demonstrate that even under conditions of asymmetry and ongoing conflict, it is possible to maintain agency and build effective communication strategies grounded in trust and shared values.

An additional dimension of contemporary international relations is the growing role of youth and education in shaping security discourses. The inclusion of young people in discussions on global challenges reflects a broader shift toward participatory and inclusive models of international engagement. Educational environments thus function not only as spaces of knowledge transfer but also as platforms for developing future diplomatic and negotiation competencies.

Considering the above, effective negotiation strategies in hybrid conflicts require an integrated approach that combines multiple competencies. These include digital literacy and the ability to navigate complex information environments; emotional and cultural intelligence necessary for understanding identities and building trust; ethical awareness in the use of digital technologies and AI; and relational thinking oriented toward long-term cooperation rather than short-term strategic gains.

Such an approach reflects a broader transformation of international relations from state-centric and power-oriented models toward more networked, adaptive, and human-centred frameworks. This transformation is driven not only by technological change but also by the increasing complexity of global challenges that require cooperation across different levels and sectors.

In conclusion, hybrid conflicts necessitate a fundamental rethinking of negotiation strategies and diplomatic practices. Digital diplomacy and artificial intelligence offer new opportunities for engagement and analysis but also introduce significant risks that must be carefully managed. The belonging-centred approach provides a valuable conceptual framework for addressing these challenges by emphasizing trust, inclusion, and identity as key factors of effective cooperation. Its integration into international negotiation practices can enhance both the effectiveness and sustainability of conflict resolution in contemporary global contexts.

References:

1. Freedman L. *The Future of War: A History*. Updated edition. London: Penguin Books, 2021. 432 p.
2. Bjola C., Manor I. *Digital Diplomacy and International Organisations: Autonomy, Legitimacy and Contestation*. London: Routledge, 2020. 198 p.
3. Cath C. *Governing Artificial Intelligence: Ethical, Legal and Technical Opportunities and Challenges*. *Philosophical Transactions of the Royal Society A*. 2021. Vol. 379.
4. OECD. *Education at a Glance 2023: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing, 2023.
5. European Commission. *Tackling Online Disinformation: A European Approach*. Brussels, 2022.
6. NATO Strategic Communications Centre of Excellence. *Hybrid Threats: A Strategic Communications Perspective*. Riga, 2021.
7. UNESCO. *Reimagining our Futures Together: A New Social Contract for Education*. Paris, 2021.

WHY DO MODERN THREATS (CYBER, HYBRID) REQUIRE A REVIEW OF TRADITIONAL SECURITY MODELS?

Maryna Zhaivoronok,
2nd year student, UMI-21 group,
Karazin Institute of International Relations and Tourism Business ISI
V.N. Karazin Kharkiv National University,
marynazhaivoronok@student.karazin.ua

With the impact of globalization, the modern world faces numerous questions regarding international security and the means of its modernization and protection. Data leaks, phishing, cybercrime and cyberattacks are turning out to be pressing threats that traditional security models cannot handle. These models can no longer adhere to their foundational principles – the inviolability of the state sovereignty, a clear division between wartime and peacetime, and the primacy of military force in countering external threats. Previously, an internally stable state guaranteed its citizens security from external threats, but now international instability can destroy even a completely non-aggressive and internally stable state. Yet, as we see, the new reality of the 21st century completely dismantles this logic.

Unlike their positive consequences, globalization processes also have negative ones. We can observe that the boundary between domestic and foreign policy is gradually disappearing. We now face an international situation where military actions, economic crises and enhanced modified threats will not emerge? State sovereignty, which was the cornerstone of the UN Charter, is now being transformed not only by military force but also by the activities of transnational corporations, the influence of global financial groups and cyberattacks whose sources cannot always be identified. Such developments reflect the emergence of digital sovereignty, where a state's capacity to exercise control depends increasingly on its ability to govern data flows, secure digital infrastructure and assert autonomy in the virtual domain.

The inadequacy of old models is best illustrated by the phenomenon of hybrid threats – a complex of various modern threats that combine informational, military, economic and other means of pressure. Their use helps achieve strategic advantage without an official declaration of war. Hybrid threats are deliberately ambiguous combinations of direct and indirect, military and non-military actions. The main danger

lies in the fact that they are difficult to attribute – that is, it is challenging to prove who exactly the aggressor is [4]. Such threats include cyberattacks, disinformation, influence on public opinion through social media, economic pressure and other techniques that can be used in parallel. In information systems, the main threats are viruses and malicious software, phishing, lack of security and unauthorized access [5, 66-67].

Along land, sea, air and space, cyberspace has become the fifth domain of warfare and is a key element of modern hybrid wars. It provides an ideal environment for combining military and non-military methods of pressure, allowing attacks on a state's vulnerabilities while remaining below the threshold of open armed conflict. Leading world powers, such as the United States, China and Russia, actively use artificial intelligence not only for defense but also for cyberespionage, sabotage and conducting large-scale disinformation campaigns, creating an entirely new level of threat [2].

Attacks on critical infrastructure such as energy, transportation, financial systems pose a particular danger, as they can literally paralyze entire countries. Moreover, cyberattacks are often not an end in themselves but the first step in destroying or altering information, which is then used in disinformation campaigns. The traditional security model, focused on protecting physical borders, proves helpless against a threat that knows no borders and can strike from anywhere in the world.

Political globalization has failed to move beyond outdated collective security institutions. Decision-making mechanisms, particularly within the UN Security Council, are often blocked by the veto power of permanent members, which significantly complicates responses to international conflicts, making them slow and ineffective. Institutions created to maintain peace become hostages to geopolitical interests, making a swift and coordinated response to hybrid attacks, which often operate preemptively, impossible.

Resilience in the context of hybrid threats extends beyond the traditional understanding. In the NATO Chief Scientists Research Report resilience is the individual and collective capacity to prepare for, resist, respond to and quickly recover from shocks and disruptions and to ensure the continuity of the Alliance's activities. Resilience is both a national responsibility and a collective commitment [1; 6]. Today, it is a dynamic concept that entails a return to equilibrium, the ability to adapt, transform and develop. A distinctive feature of hybrid threats is that they are deliberately aimed at undermining the foundations of democratic systems [4]. The adversary uses a combination of various information tools to create cascading effects that can encompass all spheres of society.

This is why sectoral resilience (for example, only in cyberspace or only in energy) is insufficient.

To effectively counter hybrid threats, a systematic approach can be used – the Comprehensive Resilience Ecosystem (CORE) model. This representation of society as a single system allows for a better understanding of the “whole-of-society” concept in the context of hybrid threats, enables tracking the impact of attacks across all levels and helps identify targeted measures to strengthen resilience.

The CORE model consists of three key spaces. First, the Civic Space, which encompasses the interactions of public life in society. Second, the Governance Space, where public institutions exercise their authority, regulate public and private life, make political decisions and are accountable to the political body. Finally, the Services Space – comprising the systems, infrastructure, supply, logistics and value chains that depend on the private sector but are essential for the functioning of society [3, 38-40]. These spaces are interconnected and unfold across different levels: local, national and international. The CORE model can serve as a strategic board for identifying the resources, tools and measures that need to be mobilized at the EU level, the member state level and the operational level to counter hybrid threats. Furthermore, the 2024 Washington Summit reaffirmed the Alliance’s commitment to boost resilience by increasing collective awareness, preparedness and capacity across all hazards and domains, including against democratic systems, critical infrastructure and supply chains [1, 10].

In conclusion, modern threats require a fundamental reconsideration of the foundations of security policy. A shift from reactivity to proactivity is necessary. The state can no longer afford to wait until “soft” threats escalate into “hard” ones – continuous monitoring, risk analysis and pre-emptive action are required. Furthermore, security must cease to be a function of special services alone. It must become an integral part of development strategy and be integrated into all areas of governance and business processes. Finally, no country can counter global hybrid threats on its own. New formats of international cooperation, real-time information sharing and joint efforts to hold aggressors accountable are needed. Therefore, the primary goal becomes not merely protection, but resilience – the ability to recover quickly from attacks, minimize losses and continue functioning even under conditions of sustained pressure.

References:

1. Blatny Janet M., Cox Lucas, Martin-Blanco Alvaro, Søndergaard Steen: Resilience, 2025

2. Buryachenko O. Modern challenges of global information security. Bulletin of Lviv University. Series: International Relations. 2024. No. 55. Pp. 247–254.
3. Jungwirth R., Smith H., Willkomm E., Savolainen J., Alonso Villota M., Lebrun M., Aho A., Giannopoulos G., Hybrid threats: a comprehensive resilience ecosystem, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2023
4. Mafart J. Hybrid threats: the new horizons for a "Europe of internal security"?. *La Fondation Robert Schuman le centre de recherches et d'études sur l'Europe*.
5. Mukhin V.E., Zavgorodniy V.V., Zavgorodnya G.A. Information security and hybrid threats: a textbook. Kyiv: LLC "TROPEA", 2024. 104 p.

*Research advisor: **Hanna Panasenko**, Associate Professor of the International Relations Department, V.N. Karazin Kharkiv National University, Candidate of Political Science, Associate Professor.*

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN JUDICIAL PROCEEDINGS

Zhukova Arina,

1st-year student of the UMV-12 group of the Karazin Institute of International Relations and Tourism Business
V. N. Karazin Kharkiv National University
zhukova.arina@student.karazin.ua

In the modern world, the rapid development of information technologies, in particular artificial intelligence, leads to significant transformations in many spheres of social life. About twenty years ago, most people could not even imagine such rapid technological progress or that digital systems would be able to perform complex analytical tasks traditionally carried out exclusively by humans. Today, artificial intelligence technologies are actively implemented not only in business or science but are also gradually penetrating public administration and even the judiciary.

Artificial intelligence (AI) in the context of public administration is considered as a set of advanced digital technologies capable of transforming the core functions of the state-analytical, predictive, managerial, and executive. This is not only about automating routine administrative procedures but also about rethinking the foundations of decision-making and policy formation. AI makes it possible to create adaptive governance systems that respond to changes in the socio-economic environment and make well-grounded

decisions based on the analysis of large data sets. The theoretical foundation for integrating AI into public administration is formed by the concept of digital governance and the idea of algorithmization of administrative processes, which involve the use of information and communication technologies (ICT) and algorithms to improve efficiency, transparency, and accuracy of managerial decisions [6].

At the international level, different approaches to the legal regulation of AI use in the judiciary can be observed. For example, in the European Union (EU), ethical and legal standards for algorithmic justice are being developed, while in China, “internet courts” have already been introduced and are partially automated [2].

In Germany, to address the problem of a large number of pending cases, an assistive AI system OLGA was created, which offers case categorization, summarizes metadata, and helps speed up case consideration. With the help of OLGA, judges and clerks can more quickly filter thousands of documents and use specific search criteria to find the necessary information across various documents. In addition, the system provides information about court proceedings to contextualize the results obtained from searches [3].

In the United States, during the consideration of civil and criminal cases, specially developed algorithms perform the functions of a judge’s assistant when choosing preventive measures for defendants. The PAS (Public Safety Assessment) program allows for risk assessment and reduces the number of detained individuals while maintaining a balance of public safety. Another software, COMPAS (Correctional Offender Management Profiling for Alternative Sanctions), assesses the risk of reoffending by a person for whom a judge is issuing a sentence. It is based on processing data obtained from the defendant’s responses to questionnaires, and if the defendant refuses to complete them, the program relies on data from the defendant’s file: dynamic (drug addiction, professional status, involvement in criminal groups) and static (gender, age, criminal history). Typically, a judge makes a decision based on the risk assessment provided by the program [3].

In 2023, India developed the AI system Vidhik Anuvaad for translating court decisions, which has already translated 38 thousand documents (with a disclaimer regarding possible inaccuracies). In Argentina and Colombia, Prometea is used to predict court decisions within 10 seconds with an accuracy of up to 96 %, significantly reducing routine work. In Brazil, AI is used in more than half of the courts: the VICTOR and ATHOS systems help analyze cases. Also, in 2020, a resolution was adopted regulating the use of AI, emphasizing human rights, transparency, security, and data protection. In

January 2023, judges in Colombia issued a decision in a case involving a medical insurance company using ChatGPT, asking whether a child with autism should receive coverage for medical treatment, which the AI resolved in favor of the child [3].

However, even in those countries where AI is actively used in judicial processes, it is still not capable of fully replacing humans due to limitations in defining algorithms for drafting court decisions, lack of emotional intelligence, and the risk of algorithmic bias [2].

The emergence of ChatGPT in Ukraine has demonstrated humanity's unpreparedness to fully transfer responsibility for decision-making to artificial intelligence: its texts need to be verified, advice clarified, and generated ideas critically evaluated. Moreover, artificial intelligence will progress only through software code created by humans, and this code must account for numerous nuances of the legal sphere. Otherwise, there is a risk of algorithmic gaps that could become a subject of abuse by parties to a case [5].

It is worth emphasizing that the introduction of AI into civil judicial proceedings opens opportunities for improving the legal system. AI algorithms can be used for automated analysis of legal documents and prediction of court outcomes, which reduces preparation time and eases the workload on judges. Systems for speech recognition and automatic text generation are also used to create court decisions, simplifying their preparation and standardizing formulations [1]. In addition, AI can visualize complex data and evidence, create expert decision-support systems, identify patterns in large datasets, and recognize images in videos and photographs [6]. At the same time, the use of such technologies requires addressing ethical issues, particularly regarding potential algorithmic bias and its impact on the fairness of judicial processes [1].

However, it is necessary to be aware of the challenges and limitations associated with automating judicial processes using AI. AI systems may be limited by the data on which they were trained, which can lead to unfair or inaccurate decisions. There is also a risk of using incorrect models or algorithms, which may cause systematic errors or distort results. An important aspect is the issue of ethics and responsibility. The use of AI in the judiciary must comply with ethical standards, ensure transparency, and allow control over decision-making processes. Responsibility for final decisions must lie with judges, who should consider legal norms and the context of each specific case [4].

One of the main problems is the lack of legal regulation of algorithmic governance. Currently, Ukraine lacks legislative mechanisms that would regulate responsibility for decisions made using algorithms. This is particularly problematic in areas such as social

protection, administrative justice, or automated resource allocation. For example, if an AI-based system incorrectly denies assistance to an applicant, the mechanisms for appealing such decisions remain formal or inaccessible. This legal gap not only undermines trust in digital tools but also creates a threat of violating citizens' constitutional rights [6].

Another significant risk is the threat of discrimination and algorithmic bias, particularly in sensitive areas such as law enforcement, education, healthcare, and social services. AI trained on historical data may reproduce and reinforce existing social inequalities. In post-war Ukraine, where a significant portion of the population consists of internally displaced persons or vulnerable social groups, the use of unethical algorithms may have serious consequences. Imported or insufficiently tested systems should not be used without adaptation to the national context [6].

Additionally, cybersecurity and personal data protection pose serious risks. Public administration is increasingly dependent on processing large volumes of personal information. In the context of war and the growing number of cyberattacks from the Russian Federation, state information systems require not only reliable protection but also continuous security audits. A priority task is to create a national architecture of digital sovereignty—with reliable infrastructure, secure data exchange channels, and an autonomous cybersecurity policy [6].

Some scientists believe that the emotional component of human decision-making does not always allow for balanced and objective decisions. Considering that artificial intelligence has no emotions, cannot feel sympathy or antipathy, and does not require money, it may be possible to assume the emergence of a more fair and independent judge [5].

In conclusion, the introduction of artificial intelligence into public administration and the judiciary demonstrates the potential to transform decision-making processes, automate analytical work, and increase the efficiency of state institutions. AI makes it possible to create adaptive governance systems, process large volumes of data, predict the consequences of decisions, and support more informed decision-making. At the same time, its integration highlights the need to consider legal, ethical, and social aspects in order to avoid algorithmic bias, violations of citizens' rights, and cyber risks.

However, the complete replacement of a judge by artificial intelligence remains theoretically impossible: a judge possesses hierarchical thinking, empathy, and legitimacy that a computer lacks. Hierarchical thinking ensures a balance between the goals of justice, empathy allows understanding the motives of participants in the process, and legitimacy

builds trust in the court and the stability of the justice system [4]. Thus, the integration of AI should combine high-tech algorithms with irreplaceable human competencies.

References:

- 1.Афтанісів В.М., Грабар Н.М. Використання штучного інтелекту в цивільному судочинстві: виклики та перспективи. Штучний інтелект у правовій практиці: межі та можливості. 2025. С. 16. URL: https://if.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/05/14_03_2025.pdf (дата звернення: 24.03.2026)
- 2.Берназюк І.М. Штучний інтелект у правосудді: конституційно-правовий аспект. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. № 2. С. 131. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/04/18.pdf> (дата звернення: 24.03.2026)
- 3.Бессонов О.В. Зарубіжний досвід використання штучного інтелекту в правосудді. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2025. С. 377-379. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/05/58-2.pdf> (дата звернення: 24.03.2026)
- 4.Белов Д.М., Белова М.В. Штучний інтелект в судочинстві та судових рішеннях, потенціал та ризики. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2023. С. 317. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fafa59db-d18b-4044-84f6-dff66b3102a3/content> (дата звернення: 24.03.2026)
- 5.Вакарєва К.О. Перспективи та правові передумови запровадження штучного інтелекту при здійсненні правосуддя. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №3. С. 130. URL: https://www.lsej.org.ua/3_2023/29.pdf (дата звернення: 26.03.2026)
- 6.Коротченко Н.О. Штучний інтелект як чинник модернізації публічного управління в умовах діджиталізації суспільних відносин. Державне будівництво. 2025 № 1 (37). Харків. С. 95-97. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/27122-Article%20Text-53865-1-10-20250814.pdf> (дата звернення: 24.03.2026)

*Research Advisor: **Olena Faiier**, PhD in law, Associate Professor of the Department of International Relations, V.N. Karazin Kharkiv National University*

Електронне наукове видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережевому режимах

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ ВИМІРІ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
(3 квітня 2026 року, м. Харків, Україна)

Українською та англійською мовами
Текст подається в авторській редакції

Відповідальний за випуск: *Наталія Вінникова, Ірина Панова*
Оригінал-макет: *Ірина Панова*

Формат 60x84/16. Гарнітура Таймс.
Обл.-вид. арк. 12. Умовн. друк. арк. 9,6. Замовлення № 150/26

Системні вимоги:
Процесор Pentium-класу; ОС Windows 7/10; дисковод CD-ROM AcrobatReader 10.
Об'єм даних 1,99 Мб

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
м. Харків, 61022, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009 р.